

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపాలు

LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

అధికార నీవేదిక
OFFICIAL REPORT

బుధవారము, జూలై 14, 2010

13 వ శా. స. v సమావేశము, వాల్యూం -- VI నంబరు -- 6

ఈ సంవత్సరము - 1932, ఆషాఢం - 23

WEDNESDAY, THE 14th JULY, 2010

13 L.A. V SESSION, VOL—VI No. - 6

23 - Ashadh, 1932 - S.E.

#

శాసనసభ సచివాలయము
పబ్లిక్ గార్డెన్స్
హైదరాబాదు - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS
HYDERABAD
500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

ప్రథాన అధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ ఎస్. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ నాదెండ్ల మనోహర
కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎస్. రాజ సదారాం
సంయుక్త కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి.శివరావు శ్రీ ఎం.వి.వి.సత్యనందం
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి. నర్సింహులు శ్రీ పి. సత్యనారాయణ శ్రీ కె. సుభాష్ చంద్రబాసు శ్రీమతి వి.గిరిజాసుందరి శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ మహ్మద్ జహీరుద్దీన్ శ్రీమతి ఎ. సత్య సాయిలక్ష్మి శ్రీ జి. వెంకటకృష్ణ శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీమతి వి. ప్రభ శ్రీమతి వై. వెంకట రమణమ్మ శ్రీమతి బి. నర్సమ్మ శ్రీ పి. రవీందర్ రెడ్డి శ్రీమతి ఎ. బెనడిక్కా స్వామి శ్రీమతి టి. సుశీల శ్రీ ఎమ్.వి.ఎస్. బాపురాజు శ్రీ జె. రామలింగేశ్వర రావు శ్రీ ఎస్.టి.పి. శ్రీనివాసన్
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ ఎల్. తిరుమలరావు

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(13వ శాసనసభ :)
(5వ సమావేశము : ఆరవ రోజు)

బుధవారము, జూలై 14, 2010

సభ ట. గం. 9.00 లకు ప్రారంభమైనది
(గౌ. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

విషయ సూచిక

1. సభా కార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అనుమతి గురించి
2. సభాకార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అనుమతి గురించి(కొనసాగింపు)
3. సభాకార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అనుమతి గురించి(కొనసాగింపు)
4. నష్టతత్తు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాహ సమాధానములు
5. నష్టతత్తు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాహ సమాధానములు(కొనసాగింపు)
6. ప్రభుత్వ బిల్లు
2010, అంధ్రప్రదేశ్ విష విధాలయాల (సవరణ) బిల్లు (ప్రవేశపెట్టబడినది)
7. సభా సమక్షంలోఉనిచన పత్రం
8. సందేశం
శాసన పరిషత్తుచే ఆమోదించబడిన బిల్లుల గురించి గౌరవ చైర్మన్‌గారి సందేశం
9. ప్రకటన
14.7.2010 సాయంకాలపు సమావేశంలో చర్చకు తీసుకోబోయే బిల్లుల గురించి
10. సంతాప ప్రతిపాదన
11. జీరో అవర్
12. అర్జీల సమర్పణ
13. ప్రత్యేక ప్రస్తావన
విషయం: తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల వ్యప్తహరాల గురించి
14. సభా కార్యక్రమము
సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు పైరింగు గురించి
15. సభా కార్యక్రమము
సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు పైరింగు గురించి (కొనసాగింపు)
16. సభా కార్యక్రమము
సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు పైరింగు గురించి (కొనసాగింపు)
17. ప్రభుత్వ తీర్మానము
సభా కార్యక్రమాలకు అంతరాయం కల్గించే సభ్యుల సమ్మానం గురించి
18. సభా కార్యక్రమము
సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు పైరింగు గురించి (కొనసాగింపు)

19. ప్రభుత్వ బిల్లులు

- i) 2010, అంధ్రప్రదేశ్ వడ్డీవ్యాపారుల, గుర్తింపు పొందిన రుణాదాతల బిల్లు
(శాసన పరిషత్తు ఆమోదించిన విధంగా) (ఆమోదించబడినది)
  - ii) 2010, అంధ్రప్రదేశ్ అపరాధుల సామాజిక సేవాబిల్లు (ఆమోదించబడినది)
  - iii) 2010, గృహ నిర్మాణ సంస్థ (సవరణ) బిల్లు
(శాసన పరిషత్తు ఆమోదించిన విధంగా) (ఆమోదించబడినది)
-

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DATED WEDNESDAY, THE 14TH JULY, 2010
(The House met at 9.00 a.m. with the Hon'ble Speaker in the Chair)

సభా కార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అనుమతి గురించి

MR.SPEAKER: Adjournment Motion given notice of by Smt.D.Anasuya Garu and others regarding the alleged violation of Excise Act by the dealers, selling liquor at higher prices and opening of belt shops in the villages is disallowed.

Adjournment Motion given notice of by Sri K.Kanna Babu Garu and others regarding the alleged irregularities and corrupt practices in Tirumala Tirupathi Devasthanams is disallowed.

Adjournment Motion given notice of by Sri G.Mallesh Garu and others regarding the need to allot house sites to all eligible poor, grant pattas to the poor residing in Government lands and to withdraw the cases against the poor encroachers is disallowed.

Adjournment Motion given notice of by Sri G.Kishan Reddy Garu regarding the problems of handloom workers who are committing suicides due to the burden of loans and the need to supply raw material at lower price is disallowed.

Adjournment Motion given notice of by Sri Julakanti Ranga Reddy Garu regarding the Statewide agitation demanding to allocate additional funds for INDIRAMMA Housing Scheme and to prevent corruption in the implementation of the scheme is disallowed.

All the five issues raised are important. But we cannot take up for discussion. Yes, Question No.2649, Minister for Major and Medium Irrigation.

(ఈ దశలో తెలుగు దేశం పక్ష సభ్యులు "గుడి పక్కన - బడి పక్కన వీధి వీధినా బెల్లు షౌషులు"
"తాగండోయ్ -తాగి ఊగండోయ్" "మద్యం పద్మ మంచినీళ్ల కవాలి" "మద్యం ఆదాయంతో సంకే
మం" అని రాసిపున్న ప్లకార్డులను సభలో ప్రదర్శించారు. ప్రజారాజ్యంపక్ష సభ్యులు కూడా "రాయలవారి
సగలెక్కడ" "టిటిడిలో జరిగిన అవినీతిపై నుప్పించు కోర్టు పర్యవేక్షణలో విచారణ జరిపించాలి" అని రాసి
పున్న ప్లకార్డులను ప్రదర్శించారు)

I request the Members to resume their seats.

(AT THAT STAGE, MEMBERS BELONGING TO PRAJA RAJYAM PARTY RUSHED TO THE PODIUM WITH PLACARDS. MEMBERS BELONGING TO TELUGU DESAM PARTY ALSO RUSHED TO THE PODIUM WITH PLACARDS)

Please resume your seats.

(INTERRUPTIONS)

The House is adjourned for 15 minutes.

(The House then adjourned at 9.05 a.m.)

ఉ.9.20

(After break, the House reassembled at 9.26 a.m. with the Hon'ble Speaker in the Chair.)

**సభా కార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అనుమతి గురించి(కొసాగింపు)**

(ప్రోడియం వద్ద కూర్చుని ఉన్న పిఅర్సి సభ్యులు ప్లకార్డులు ప్రదర్శిస్తూ - టిటిడి అక్రమాలపై విచారణ జరిపించాలి, రాయలవారి సగలు ఎక్కుడ? అంటూ నినాదాలు చేశారు.)

MR. SPEAKER: Please, resume your seats. I request you to resume your seats. మనకు చాలా ఇంపోర్టెంటు బిజినెస్ ఉంది. We are unable to finish the business. I request you to resume your seats. మీరు ఇచ్చిన వాయిదా తీర్మానాలలో కూడా చాలా ఇంపోర్టెంట్ ఇష్ట్యాస్ పున్నాయి. You have to adjust your time. I request you to resume your seats.

(ఈ దశలో తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు తమ సీట్లలోంచి ముందుకు వచ్చి - మర్యాద ఆదాయంతో సంక్లేషం, మర్యాద పద్ధతి - మంచినీళ్ల కావాలి, రాలింబనళ్ల మర్యాద నికయాలు, తాగండోయ్ - తాగి డాగండోయ్ ; అని రాసి పున్న ప్లకార్డులను సభలో ప్రదర్శిస్తూ నినాదాలు చేశారు.)

House is adjourned for another 15 minutes.

(The House, then adjourned at 9.28 a.m.)

.10-30 .

(The House reassembled at 10-30 a.m and the Hon'ble Speaker was in the Chair.)

**సభా కార్యక్రమము
వాయిదా తీర్మానముల అనుమతి గురించి(కొన్సాగింపు)**

(ప్రిఅర్టిపి సభ్యులు పోడియం వద్ద కూర్చుని నిరసన వ్యక్తం చేశారు.)

(Interruptions)

MR. SPEAKER: I request you please resume your seats. I will give you an opportunity in the special mention. Please resume your seats. Let the Business go on.

(ప్రిఅర్టిపి సభ్యులు పోడియం వద్ద సుండి వారి వారి సీట్లకు వెళ్లి కూర్చున్నారు.)

**వక్షత గుర్తుగల ప్రశ్నలు – వాగ్రామ సమాధానములు
పోలవరం ప్రాజెక్టు పనులు**

ప్రశ్న నెం. 51(2649)

SRI DR.NAGAM JANARDHANA REDDY(NAGAR KURNOOL), THUMMALA NAGESWARA RAO (KHAMMAM), S.VENKATA VEERAIAH (SATHUPALLI), SMT. T. VANITHA (GOPALAPURAM), D. NARENDRA KUMAR (PONNURU), DEVINENI UMAMAHESWARA RAO (MYLAVARAM) - WILL THE MINISTER FOR MAJOR AND MEDIUM IRRIGATION BE PLEASED TO STATE:

- a) whether it is a fact that the Polavaram Project has been taken up under E.P.C. System;
- b) if so, number of works taken up for construction of spillway and rockfill dam, power house, canals initially;
- c) the details of agreement value and completion period for all package in the above works including the expenditure incurred for investigations and constructions as well as mobilization advance paid;
- d) whether it is also a fact that some of packages were determined/closed by the department and called for fresh tenders; and
- e) if so, the reasons for closure of the contracts and liquidated damages imposed?

MINISTER FOR MAJOR AND MEDIUM IRRIGATION (SRI PONNALA LAKSHMAIH):

- a) Yes Sir,
- b) The number of works taken up under Indira Sagar Polavaram Project are
Indira Sagar Polavaram Project Head works - 8 packages
Indira Sagar Polavaram Project Right Main Canal works - 7 packages
Indira Sagar Polavaram Project Left Main Canal works - 8 packages
- c) The details are placed on the Table of the House.

Answer to the starred LAQ. No.2649.(c)

Sl. No.	Package No. / Name	Agt. Amount (Rs. in Crores)	Completion Period	Exp. Incurred on Investigation (Rs. in Cr.)	Exp. Incurred on construction (Rs. in Cr.)	Exp. Incurred on Mobilization Advance paid (Rs. in Cr.)
INDIRA SAGAR POLAVARAM PROJECT HEAD WORKS						
1	Spill Way	633.60	36 Months	--	97.84	31.68
2	Package No.62	79.00	24 Months	0.15	18.85	3.95
3	Package No.63	72.81	24 Months	0.01	18.40	7.28
4	Package No.64	73.89	24 Months	0.02	17.92	7.39
5	Package No.65	103.91	24 Months	0.09	9.28	7.63
6	Package No.66	77.08	24 Months	0.27	2.89	6.00
7	Package No.67	77.00	24 Months	0.35	46.12	5.10
8	Earth cum Rock fill Dam	884.00	36 Months	4.11	9.79	44.19
INDIRA SAGAR POLAVARAM PROJECT RIGHT MAIN CANAL WORKS						
1	Pkg. No.1 Km 0.00 to 14.80	241.50	24 Months	--NIL--	164.55	18.81
2	Pkg. No.2 Km 14.80 to 38.199	236.25	24 Months		136.73	23.62
3	Pkg. No.3 Km 38.199 to 71.500	321.30	24 Months		196.27	24.60
4	Pkg. No.4 Km 71.500 to 105.10	301.30	24 Months		99.21	15.06
5	Pkg. No.5 Km 105.10 to 133.80	295.92	24 Months		111.97	14.79
6	Pkg. No.6 Km 133.80 to 156.50	196.74	24 Months		95.95	19.67
7	Pkg. No.7 Km 156.50 to 174.00	180.70	24 Months		136.60	9.03
INDIRA SAGAR POLAVARAM PROJECT LEFT MAIN CANAL WORKS						
1	Pkg. No.1 Km 0.00 to 25.60	254.88	24 Months	--NIL--	113.925	23.31
2	Pkg. No.2 Km 25.60 to 51.60	242.54	24 Months		155.587	14.82
3	Pkg. No.3 Km 51.60 to 69.145	212.94	24 Months		95.603	10.65
4	Pkg. No.4 Km 69.145 to 93.70	206.80	24 Months		68.079	20.68
5	Pkg. No.5 Km 93.70 to 111.00	181.60	24 Months	--NIL--	63.695	18.08
6	Pkg. No.6 Km 111.00 to 136.00	196.20	24 Months		56.885	9.81
7	Pkg. No.7 Km 136.00 to 162.409	175.00	24 Months		42.665	17.50
8	Pkg. No.8 Km 162.409 to 177.809	113.38	24 Months		32.828	--

**PONNALALAXMAIAH
MINISTER FOR MAJOR & MEDIUM IRRIGATION**

- d) Yes Sir. Agreements pertaining to the spillway and Earth Cum Rockfill dam had been preclosed in the interest of the works and the larger public interest
- e) The main reasons for pre-closure of contracts are—

1. Abnormal change in the scope of work as per approved designs of CWC.
2. Delay in finalisation and approval of designs by CWC for want of Technical Advisory Committee clearance from CWC.

3. Delay in implementation of R & R and land acquisition.
4. Stoppage of work by the Government, on the suggestion of Central Empowered Committee appointed by Hon'ble Supreme Court..
5. To execute the Dam, Spillway and Hydro Power House through Single agency for better coordination in execution of works

No liquidated damages were imposed in view of the preclosure of these two

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానం ప్రీక్లోజర్ విషయంలో సంతృప్తికరంగా లేదు. ఈ రాష్ట్రంలో వీటితోపాటు మొదలు పెట్టిన పనులు ఎన్ని పూర్తి కాలేదు? ఎన్నిటిని ప్రీక్లోజర్ చేశారు? ప్రీక్లోజర్ చేయడానికి మీరు చేసుకున్న అగ్రమెంటలో ప్రోవిజన్ ఉందా? ఉంటే ఆ ప్రోవిజన్ ఏ రూల్ ప్రకారం ప్రీక్లోజర్ చేశారు? మొట్టమొదట స్పీల్వే రూ.633కోట్లు, ఎర్త్డామ్ రూ.884 కోట్లు, స్పీల్వేకు 24 నెలల సమయం ఇచ్చారు. ఆ సమయం ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పాలి. వారు చేసుకున్న అగ్రమెంట ప్రకారం సమయం ఎప్పుడో అయిపోయింది. రెండు సంవత్సరాల త్రింద ప్రీక్లోజర్కంటే బిఫోర్ ఆలీడీ ఆ కాంట్రాక్టర్ చేయవలసిన సమయం అయిపోయింది. ఎర్త్ కమ్ రాక్ ఫిల్ డామ్ 36 నెలలు అన్నారు. అది కూడా నేటికి పూర్తి అయింది. ఏ ప్రిపరేషన్ లేకుండా టెండర్సు పిలిచి జాప్యం అయింది, ప్రీక్లోజర్ చేసువాన్నమని అన్నారు. ఇది ఇప్పిని కాంట్రాక్ట అధ్యక్షా. ఆనాడు ఉన్న ముఖ్యమంత్రిగారు మరియు మంత్రిగారు 2005లో చెప్పారు. తాము ఇప్పిని విధానం ఎందుకు చేవడుతున్నామంటే డిలే కాకుండా, కాస్ట్ ఎక్కువ కాకుండా, ఏజన్సీకి నిర్ధారించిన అప్పంట లోపల పనులు పూర్తి చేయడానికి అని, వారే ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయాలి, సర్వే చేయాలి, డిజెన్సీ అండ్ డ్రాయింగ్ చేయాలి, ల్యాండ్ ప్లాన్ పెఫ్యూల్, డిపిఅర్ కాస్ట్ ఎస్ట్మెంట్ చేసి పూర్తి చేయాలని స్క్ర్యూప్ అఫ్ది వర్క్ గురించి చెప్పారు. ఈ ప్రీక్లోజర్ వల్ల ప్రభుత్వానికి స్పీల్వే మరియు రాక్ఫిల్ డామ్కు సంబంధించి రూ.2294 కోట్లు అదనపు భారం పడుతుంది. ఒరిజినల్గా వారు చేయవలసింది రూ.1747 కోట్లు అయితే రూ.3855కోట్లకు పెరిగింది. కొంత .....

మిస్టర్ స్పీకర్: యస్, యస్.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డిః ప్రజాధనం ఇన్వాల్వ్ అయింది. మీరు అప్పుడే యస్ యస్ అంటే ఎలా సర్.

మిస్టర్ స్పీకర్: మీరు రూల్స్ బుక్ పట్టుకుని క్వశ్చన్ అవర్ ఇంత లేల్గా ఎందుకు చేస్తున్నారని అంటున్నారు.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డిః నేను క్వశ్చన్ చేయలేదు సర్.

మిస్టర్ స్పీకర్: మీరు కాచు. All of you. Yesterday, you have read the rules and said “you are extending the Question Hour” చేస్తున్నారని అంటున్నారు. నాకు ఏమి ఉంది? Why should I extend the Question Hour?. You are here. You are a senior Member.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డిః ప్రజాధనాన్ని కాపాడవలసిన బాధ్యత మీకు, నాకు అందరికీ ఉంది.

శ్రీ వట్టి వసంతకుమార్ (గ్రామీణాభివృద్ధిశాఖమంత్రి): క్వశ్వన్ అడగాలి.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: నేను ప్రయిట్‌గా క్వశ్వన్ అడుగుతున్నాను వట్టిగారు. What are the options before the Government? టెండర్ ఇచ్చారు. మైల్ స్టోన్ ఫిక్స్ చేశారు. దాని ప్రకారం చేయకపోతే ప్రభుత్వం ఎన్ని నోటీసులు కాంట్రాక్టర్కు ఇచ్చింది? ఎంత లిక్విడెటీ డామేజెన్ విధించారో తెలపాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఉ. 10.40

అదే విధంగా 2009-10 సంవత్సరం రేట్ల ప్రకారం కొత్తగా టెండర్ పిలిచారు. 633 కోట్ల రూపాయలున్న టెండర్ 1554 కోట్ల రూపాయలు అయ్యాంది. అంటే దాదాపు రెండుస్వర రెట్లు అయ్యాంది. రాక్ ఫిల్ డ్యామ్కి 884 కోట్ల రూపాయలది 2254 కోట్ల రూపాయలు అయ్యాంది. పాత వాటికి కొత్త వాటికి డిఫరెన్స్ చూస్తే, 2294 కోట్ల రూపాయలు అదసంగా అయ్యాంది. అదే విధంగా హైద్రో పవర్ హౌస్కి 2195 కోట్ల రూపాయలుంటే, 2771 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. ఇంత వ్యత్యాసం ఉంది. ఈ మూడు పనులకు మొత్తమొదట టెండర్ పిలిచేటప్పుడు సెపరేట్‌గా పిలిచారు. ఇప్పుడు మూడు పనులకూ కలిపి టెండర్ పిలపడంలో ఉండేశయం ఏమిటి? ఎవరు అడ్యోజ్ ఇచ్చారు? ఇంతపరకూ చేపట్టిన పనులను సెపరేట్‌గా చేశారు. There is a clause అధ్యక్షా. ఇందులో సమస్వయపరచుకునేందుకు, మీ టెండర్ డాక్యుమెంట్ కండిషన్లో ఇది ఒక కండిషన్. సమస్వయం చేసుకోవలసిన బాధ్యత ఆ ఏజన్సీల మీద ఉంది. Already they have agreed. అటుపంటప్పుడు మూడు పర్క్స్‌కి కలిపి టెండర్లను పిలవాలని అడ్యోజ్ చేసింది ఎవరు? సవగ్రహాలు, దశమ గ్రహం గురించి చర్చ చాలాసార్లు చేశారు. వాళ్ల దగ్గర capability ఉంది, శక్తి ఉంది, వాళ్ల సమర్థులని ఆ కాంట్రాక్ట్ అప్పజిప్పారు. ఈరోజు వాళ్ల అసమర్థులని వాళ్ల చెయ్యలేరని, ప్రీ క్లోజర్ అని అంటున్నారు. ప్రీ క్లోజర్ కండిషన్ ఏమిటి? ప్రీ క్లోజర్ అని అంటుస్వప్పుడు, మీరు చేసుకున్న ఒప్పందాలు ఏమిటి? ఒకవేళ ఒప్పందాలు చేసుకుంటే ఆ ఒప్పందాలను బయటపెట్టమని, సభకు తెలియజేయమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా, గ్లోబల్ టెండర్ అని అన్నారు. ఇప్పుడు కొత్త టెండర్లలో భాగంగా నిత్ ఇన్ ఇండియాలో ఆ పని చేసి ఉండాలని ఒక నిబంధన పెట్టారు. అది ఒకరికి సూట్ అయ్యే విధంగా ఈ ఇండియాలో ఒకరిని చూసి, వారికి అర్థత వచ్చేటట్లు చేసుకొనారు. ధవళేశ్వరంకి సంబంధించి మొస్వ పని జరిగింది. 36 లక్షల క్యాసెక్యులకు అది నిలవడం లేదా? యాభై లక్షల క్యాసెక్యులని ఎవరు చెప్పారు? ఒకవేళ ఆ విధంగా ఉండాలి అని అనుకున్నప్పుడు సర్వో చేసుకొని, డిజైన్ చేసుకోవలసిన బాధ్యత కాంట్రాక్టర్కి ఉంది కదా. ఆ ఒప్పందం లేదా? శ్రీ సరసింహారాయ సాగర్ .. కన్స్ట్రక్షన్ అఫ్ ఇన్ఫోర్మేషన్ రెగ్యులేటర్, అయిదు వేల క్యాసెక్యుల నుండి ఇరవై ఒక్క వేల ఏడు వందల క్యాసెక్యులకు పెరిగింది కాబట్టి నేను ధర పెంచుతున్నానని అదే ఏజన్సీకి ఇచ్చినట్లు సమాచారం ఉంది. అట్లా కోకోల్లు.

MR. SPEAKER: Please confine yourself to the question.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి : అదే చెబుతున్నాను. తూము, అలుగు ఉన్నాయి. చెరువుకు అలుగు ఉంటుంది. స్పీల్‌వే ఉంటుంది. నీళ్ల ఎక్కువ వస్తాయని అనుకున్నప్పుడు స్పీల్‌వే ను పెంచాలి. ఒక కి.మీ

చేసేవాళ్ల రెండు కి.మీకు చెయ్యాలంటే కెపాసిటీ ఉంటుంది. మళ్లీ వారికి అప్పజిభితే దాదాపుగా రెండు వేల కోట్ల రూపాయలు మిగిలేవి. ఆ స్పీలోను పెంచితే, రాక్ఫిల్ డ్యూమ్ తగ్గుతుంది. ఎరైన్ డ్యూమ్సు మూడు రెట్లు పెంచారు. రాష్ట్రంలో చాలా పనులలో జాప్యూ జరుగుతుంది. దానిని క్లోజ్ చేయలేదు. ప్రీ క్లోజర్ లేదు. ఇంకోక డేంజర్ ఉంది. వీళ్లు ప్రీ క్లోజర్ని ఏ కండిషన్ మీద చేసుకున్నారు? ఏ నిధమైన అగ్రమెంట్ చేసుకున్నారు? వాళ్లు కోర్టుకు వెళ్లారు. 1.68 % చేసిన పనులకు కోట్ల రూపాయలను, హైపర్ కమిలీవేసి, వారు ఇప్పమని చెబితే ఇస్తారా? ప్రీ క్లోజర్లో ఆ డేంజర్ ఉంది. ఇది జలయజ్ఞం. ప్రీ క్లోజర్ పేరు మీద మళ్లీ కోర్టుకి వెళ్లి ఆ పాత కాంట్రాక్టర్కి వీళ్లు దోచిపట్టేటట్లు లోపాయకారిగా ఒప్పందం చేసుకున్నట్లు నేను అభియాగించాపుతున్నాను. ఆ విషయం మీ దృష్టికి వచ్చింది.

(ఈ సందర్భంగా శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమర్కు తమకు అవకాశం ఇవ్వాలని కోరారు)

MR. SPEAKER: Please sit down. I will give it to you later

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి : పోలవరం ప్రాజెక్ట్ కట్టండి. దానికి కాదు. దోషించి ఆపమని చెబుతున్నాము. మొట్ట మొదట 17 వందల నలభై కోట్ల రూపాయలతో చేస్తామని చెప్పారు. ఇవ్వాళ ముప్పు ఎనిమిది వందల యాభై కోట్ల రూపాయలతో చేస్తామని అంటున్నారు. అంటే దాదాపు ఇరవై రెండు వందల తొంభై నాలుగు కోట్ల రూపాయలు ఎక్కేన్ అప్పతుంది. అంత ఎక్కేన్ పీమెంట్ కి కారకులు ఎవరు? ఈ జాప్యూనికి కారకులు ఎవరు? వాళ్ల నుండి డ్యూమేజన్ పనూలు చేశారా? ఇవ్వాళ నిర్లక్ష్యంగా .....

MR. SPEAKER: You have finished all the questions. Do you want another chance?

DR.N AGAM JANARDHAN REDDY: I want another chance.

MR. SPEAKER: Then, please sit down. So many Members are there.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి : మంత్రి గారిని మేము అడిగిన దానికి సూటిగా సమాధానం చెప్పమనండి. కన్స్యూజ్ చేసే పరిస్థితిని తీసుకురావద్దని చెప్పండి.

శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమర్కు (మధిర): అధ్యక్షా, నేను సీనియర్ సభ్యులకు ఒక విజ్ఞాపిత్తి చేస్తున్నాను. మనం ప్రతిరోజూ క్వశ్వన్ అవర్ ని సీరియస్‌గా తీసుకోవాలి. క్వశ్వన్ అవర్ నియమావళిని నేను ప్రత్యేకంగా గుర్తు చేయపలసిన అవసరం లేదని భావిస్తున్నాను. క్వశ్వన్ అవర్లో సేరుగా క్వశ్వన్ అడగాలి, దానికి మంత్రి గారు సమాధానం చెబుతారు. ఇంకా అనుమానాలను నిప్పుత్తి చేసుకోవాలంటే సప్లిమెంటరీస్‌లో క్వశ్వన్ అడగొచ్చు. దానిని ఆసరాగా తీసుకోని ఉపయోగాలు చెబుతూ, సభా సమయాన్ని వృధా చేసి మళ్లీ ప్రభుత్వం మీద నెట్టివేయాలనే ఆలోచనా విధానం కనిపిస్తుంది. దయచేసి ఇక నుండి అయినా సేరుగా క్వశ్వన్ అడగమనండి. గౌరవసభ్యుల ద్వారా మేము కూడా నేర్చుకుంటాము. జూనియర్స్‌మి చాలా మంది ఉన్నారు. మీరు ఈ నిధంగా ఉంటే, ఇదే నిధానమని అనుకునే ప్రమాదం ఉంది.

(INTERRUPTIONS FROM DR.N. JANARDHAN REDDY)

MR. SPEAKER: You are asking the same questions. Usually, the policy we are following here is .....

(INTERRUPTIONS FROM DR.N. JANARDHAN REDDY)

ఒక్క నిమిషం. న్యూ మెంబర్స్కి అవకాశం ఇవ్వాలి. మీ ఒక్కరి కోసమే | cannot change the policy. That is the policy I am adopting. చాలా మంది క్వశ్న్స్ అడుగుతామని అంటున్నారు.

శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వర రావు : అధ్యక్షా, పోలవరం ప్రాజెక్ట్ ప్రాధాన్యత, దాని అవసరం మన రాష్ట్ర ప్రజలకు తెలుసు, ఇక్కడున్న ప్రజలకు కూడా తెలుసు. టెండర్ నోటీసులోనే లోపభూయిష్టంగా చేశారు. 02.09.2009 లో ..... ఇరవై మూడు రోజులలో దీని డిజెన్స్ అప్పజెప్పి, డ్రాయింగ్స్ వేయమని అన్నారు. సెప్టెంబర్లో గోదావరి ఘర్లగా ప్రవహిస్తుంది. అప్పుడు డిజెన్స్ వేయడం మిగతా కార్బూక్మాలను చేపట్టడం 23 రోజులలో ఏ కాంట్రాక్టర్కి సాధ్యపడదు. అటువంటిది, ఈ ప్రభుత్వం ఇరవై మూడు రోజులలో చేయమని టెండర్ నోటీసు ఇచ్చి క్లోజ్ చేశారు. ప్రధానమైన, లోపభూయిష్టమైన విధానాన్ని మీ ముందు పెడుతున్నాము. అంతేకాకుండా, గతంలో తాటిపూడి, పుష్పరం వంటి ఎత్తిపోతల పథకాలను లెష్ట, రైట్ కెనార్స్కి ఉపయోగపడతాయని ఆ రోజు స్థాపించాము. దీనికి parallel గా ఇప్పుడు తమ్మే కెనార్స్కి ప్రభుత్వం మూల్యం చెల్లించుకుండా లేదా? దాని డిస్ట్రిక్ట్ కెపాసిటీ ఎంత? ఆ కెనార్స్కి చూసిచిన సాగు ఎంత?

ఉ.10.50

మూడవది, ఈ ప్రాజెక్టులకు పూర్తి స్థాయి ఎన్నిరాన్మొంటల్ క్లియరెన్స్ రాలేదని కేంద్ర మంత్రిగారు స్పష్టం చేసిన మాట వాస్తవమా, కాదా? ఈ ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదా అతి దగ్గరలోనే ఉందని ప్రభుత్వం పదే పదే చెబుతున్నప్పటికీ మన రాష్ట్రమంచి ఎన్నికైన పార్లమెంటు సభ్యుడు కేంద్ర మంత్రిగా ఉండి దీనికి పూర్తి స్థాయి ఎన్నిరాన్మొంటల్, ప్రార్ట్ క్లియరెన్స్ లేదని చెప్పారు. అది వాస్తవం కాదా? అటువంటి మాట కేంద్ర మంత్రి చెప్పడంవలన ఈ ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదా వచ్చే అవకాశాలున్నాయా? ఈ రకంగా రాష్ట్రంలో ప్రీక్లోజర్ చేసే అవకాశం మీకేమైనా ఉందా? జలయజ్జంలో చేపట్టిన ప్రాజెక్టులో ఈరకంగా క్యాపిల్ చేసినది కానీ, క్లోజ్ చేసినది కానీ ఇంకా ఏదైనా ఉందా? ప్రీక్లోజర్ చేయడనికి కావలసిన నిబంధనలు ఏమిటి? మీరు ఇప్పటికేనా ఆ నిబంధనలను సరిచేసి మరలా టెండర్లు పిలిచారా? నీటికి మంత్రిగారు సమాధానాలు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధూశిపాణ్ నరేంద్రకుమార్సః అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సమాధానం చూస్తుంటే, ఈ ప్రాజెక్టులో కొన్ని ప్రాకేజీలు నిర్ధారించి తాజాగా టెండర్లు పిలిచింది వాస్తవమా అంటే అవునన్నారు. దీనిలో ఏమి చెప్పారంటే, పనుల ప్రయోజనం, ప్రాజెక్టు ప్రయోజనమని చెప్పారు. మంత్రిగారు, మీరు ఈ సభకు సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరముంది. పనుల ప్రయోజనం, ప్రాజెక్టు ప్రయోజనం అంటే ఏమిటి? డైరక్ట్ టెండర్లు పిలవడంవల్ల గతంలో పిలిచిన దానికంటే తక్కువ రేటుకు టెండర్లు వచ్చాయా? దానివలన రాష్ట్ర ఖజానాకు ఎంత మొత్తం ఆదా అయింది? నీటిని స్పష్టం చేయవలసిన అవసరముంది. ప్రీక్లోజర్కు కారణాలేమిటని అడిగితే మంత్రిగారు అయిదు కారణాలు చెప్పారు. 1.డిజెన్సలో అసాధారణ మార్పు 2. సిడబ్లూసి నుండి సాంకేతిక సలహా సంఘం అనుమతి కోరేందుకు సిడబ్లూసిచే డిజెన్సుల ఖరారు, ఆమోదంలో జాప్యం 3. ఆర్ అండ్ ఆర్ అమలు, భూసేకరణలో జాప్యం 4. సుప్రీంకోర్పుచే నియమితులైన కేంద్ర సాధికారిక కమిటీ సలహాపై పనుల నిలిపివేత 5. సమస్యలు. వాటి గురించి మంత్రిగారు ఈ సభకు స్పష్టం చేయాల్సిన అవసరముంది. మీరు మళ్ళీ మళ్ళీ టెండర్లు పిలిచారు. అలా పిలిచినపుడు ఇప్పటికేనా మీకు సిడబ్లూసి నుంచి సాంకేతికపరమైన అనుమతి ఈ ప్రాజెక్టుకు వచ్చిందా? ఆర్ అండ్ ఆర్ పనులు గానీ, భూసేకరణ పనులు గానీ పూర్తి చేశారా? మీరు

చెబుతున్న కేంద్ర సాధికారిక కమిటీ సలహా పనులు నిలిపివేయమని చెప్పిందని చెప్పారు. అటువంటి సలహాలవలన ఏమైనా మార్పు వచ్చిందా? ఇవన్నీ కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి రాసపుడు, సుప్రీంకోర్స్‌ నియమించిన కేంద్ర సాధికారిక కమిటీ సలహా సంఘంమంచి అనుమతులు రాసపుడు మళ్ళీ మళ్ళీ టెండర్లు పిలవాల్సిన అవసరం ఏమిటో మంత్రిగారు చెప్పారి. డ్యూమ్స్కుగానీ, స్పీల్వేకుగానీ గతంలో టెండర్లు పిలిచినదానికి ప్రస్తుతం చెబుతున్న దానికి ఎంతవరకు పెరిగాయి? పెరిగినచో, దానిపలన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఖజనాకు సష్టం అపునో, కాదో మంత్రిగారు సృష్టం చేయాలి. పవర్ ప్రాజెక్ట్ నిర్మాణానికి సెంట్రల్ ఎలక్ట్రిసిటీ అధారిటీ నుంచి అనుమతి వచ్చిందా, రాలేదా? రాసపుడు ఏవిధంగా దానిని కూడా ప్రాజెక్టు వ్యయంలో ఇన్క్లూడ్ చేసి టెండర్లు పిలిచారు? అట్లాగే మంత్రిగారు ఇంకొకటి కూడా చెప్పారి. మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలో కుడి కాలువ తప్పకానికి 1774 కోట్లకు గాను 940 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. ఎడమ కాల్వకు 1784 కోట్లకు గాను 680 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. కానీ మీరు ఖర్చు పెట్టిన ఒక్క రూపాయి అయినా రైతులకు ఉపయోగపడిందా? తవ్విన కాల్వలు నిరర్థక ఆస్తిగా మిగిలిపోయాయి. ఇప్పటివరకు అని ఉపయోగం లేని పరిస్థితుల్లో ఉన్నాయా, లేవా? మీరు డ్యూమ్ కట్టకుండా కాంట్రాక్టర్ల కోసం కాలువలు తవ్వితే వాటినలన ఉపయోగం లేకుండా పోయింది. వర్రాకాలం పేస్తే పిల్లలు ఆ తటకాల్లో ఈతకొడుతున్నారు, ఎండాకాలంలో క్రికెట్ ఆడుకుంటున్నారు. మీరు ఖర్చు చేసిన 1500 కోట్ల రూపాయల్లో ఒక్క రూపాయి అయినా రైతులకు లాభం కలిగితే మంత్రిగారు సభకు చెప్పాల్సిన అవసరముంది. దీనిపలన ఉపయోగం ఏమిటి? మీరు ఇన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టామని చెబుతున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు గానీ, స్పీల్వేగానీ 36 నెలల్లో పూర్తి చేస్తామని, కొన్ని పనులను 24 నెలల్లో పూర్తి చేస్తామని చెప్పారు. కానీ ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరాలైనది కాబట్టి మీరు ప్రీక్లోజర్ చేస్తామంటున్నారు. కృష్ణ డెల్టాకు పోలవరం డ్యూమ్ నుంచి గోదావరి నీటిని ఇస్తామని మీరు గతంలో చెప్పారు. ఇప్పటివరకు డ్యూమ్ నిర్మాణం పూర్తి కాలేదు కానీ కాల్వల తప్పకం మీద వ్యయం చేసిన నిధులవలన ఉపయోగం లేని పరిస్థితిలో ఈ ధనమంతా దుర్యాన్యాసి కావడం కాదా? ప్రభుత్వానికి ముందు అలోచన లేకపోవడంవలన ఈ పరిస్థితులు ఉత్సవం కాలేదా? మంత్రి గారు మొం అడిగిన ప్రశ్నలన్నీంటికి స్వప్నమైన సమాధానం చెప్పాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యా అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు డా.నాగం జనార్థనరెడ్డిగారు, తుమ్మల నాగేశ్వరరావుగారు, నరేంద్రకుమార్గారి నుంచి అనుబంధ ప్రశ్నలు చాలా వచ్చాయి. వారు అడిగిన ప్రశ్నలలో ప్రతి ఒక్క దానికి సమాధానం చెబుతాను. దానిలో సమస్య ఏమీ లేదు. జనార్థనరెడ్డిగారు మొదటి ప్రశ్నగా రాష్ట్రంలో ప్రీక్లోజర్ ఎన్ని చేశారని అడిగారు. నేను సూటిగా చెబుతాను. నేను ఎప్పుడు కూడా వయా మీడియాగా సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. ఇప్పటివరకు జలయజ్ఞం కార్యక్రమంలో ప్రీక్లోజర్లలో ఇదే మొత్తమొదటిది. ఇంకా ఏమైనా ఉంటాయో, లేదో నేను ఇదమిద్దంగా చెప్పలేను. కానీ దీనిని చేయడానికి అగ్రమెంట్ కండిషన్లో ఉండా అని అడిగారు. దానికి అగ్రమెంట్ కండిషన్లో టెర్రీనేషన్ కాంట్రాక్టకు నిబంధన ఉంది. It can be done by notice. It can be done by consent. It can be done by pre-closure. That is the discretion of the Government as and when it is required.

DR.NAGAM JANARDHAN REDDY: Please mention the Rule. ఆ రూల్సు చెప్పమనండి.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యా అధ్యక్షా, డిబేట్ అయితే బాగుంటుంది. మొత్తం రాసి ఇచ్చేవాడిని. ఇక్కడ నిలబడి మొత్తం చెప్పమంటే ఎట్లా? ఇది కూడా అగ్రమెంట్లో ఉందన్నాను. మీరడిగిన అన్ని ప్రశ్నలకు

సమాధానాలు చెబుతాను. I can give you all the details in writing also. ఎందుకు ఇవ్వసు. తప్పనిసరిగా ఇస్తాను. నేను పారిపోయే అవకాశం లేనేలేదు. పారదర్శకంగా ఉండడానికి ఇవన్నీ చెబుతున్నాను. ప్రశ్నల రూపంలో అడిగితే చెప్పేవాడిని. మొత్తం ఎస్ట్ లాగా నాలుగు గంటలు సమాధానం చెప్పేలాగా అడిగితే ఎవరైనా ఎలా చెబుతారు? నేను కేటగారికల్గా, బాధ్యతాయుతంగా చెబుతాను. స్పీల్వే ప్రీక్లోజర్ 24 నెలలు, 36 నెలలు అనేది వాస్తవమే. తరువాత జీవో నంబరు.176 గురించి అడిగారు. ల్యాండ్ అక్షీజిషన్ రెండు సంపత్తురాలలో చేయాలి అనే దానికి వారే సమాధానం చెప్పారు. ఈసీసీలో పైమల్టేనియస్గా ఈ పనులు జరుగుతాయి కాబట్టి డిజైన్, అలైన్మెంట్, సర్వే చేసిన తరువాత పెద్దుల్ని ఇస్తారు కాబట్టి మామూలుగా చేసే పనులకు ఇది భిస్సం. పైమల్టేనియస్గా చేయాలనే ఉద్దేశంతో త్వరితగతిన పూర్తి చేయడానికి ల్యాండ్ అక్షీజిషన్ వేరుగా ఉంటుందని అర్థం చేసుకోమని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ప్రీక్లోజర్లో దాదాపు రెండు వేల కోట్ల రూపాయలు అదనంగా పెంచారనే మాట చెప్పారు. అదనంగా పెంచారనేది పెంచారు కాదు పెరిగిందని అర్థం చేసుకోమని కోరుతున్నాను.

డా.నాగం జనార్థనరెడ్డి: దేనివలన పెరిగింది?

SRI PONNALA LAKSHMAIAH: If you have patience, I will tell you. స్పీల్వేకు ఒరిజనల్ ఐబిఎం వాల్యూ 2004-05 ఎన్వెస్ ఆర్ రేట్లతో రూ.736.50 కోట్లు. అదే రేటుతో 122 కోట్ల రూపాయలతో పనులు పూర్తి అయ్యాయి. మిగిలిన పని విలువ 2004-05 ఎన్వెస్ ఆర్ రేట్ల ప్రకారం రూ.613.88 కోట్లు. కానీ ఆ పని 2009-10 ఎన్వెస్ ఆర్ రేట్ల ప్రకారం రూ.805.66 కోట్లు అవుతున్నది. అదే విధంగా ఎర్త-కం-రాక్ఫిల్ డ్యామ్ రూ.891 కోట్లకు గాను రూ.14.94 కోట్లు ఖర్చు కాగా రూ.876.06 కోట్లు బ్యాలెన్స్ వర్స్ ఉంటే అది 2009-10 ఎన్వెస్ ఆర్ రేట్ల ప్రకారం రూ.10685.04 కోట్లు అవుతున్నది. మొత్తం రెండూ కలిపితే రూ.1874 కోట్లు అవుతుంది. అంటే బ్యాలెన్స్ వర్స్ రూ.1489 కోట్లు సుంచి పెరిగిన రేట్ల ప్రకారం రూ.1874 కోట్లు అయింది.

ఇ.11.00

ఇది కేవలం 36 లక్షల క్యాసెక్చుల గిరిష్ట నీటి ప్రవాహాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని డిజైన్ చేసిన తరువాత సెంట్రల్ వాటర్ కమీషన్, మినిట్రీ అఫ్ వాటర్ రిసోర్స్ మాగ్నిమమ్ ఫ్లౌడ్ లెవర్లో 50 లక్షల మేరకు తీసుకోవాలని నిర్ణయించిన మేరకు ఈ స్పీల్వే లెంట్ గానీ ఎర్తఫిల్, రాక్ఫిల్ డ్యాము యొక్క పరిమాణం పెరిగిన నేపథ్యంలో వచ్చిన స్పీల్వేలో రూ.545.52 కోట్లు, అదే విధంగా రూ.1069.77 కోట్లు ఎర్త కమ్ రాక్ఫిల్ డ్యాములో వచ్చింది. దీన్ని కలిపితే ఈ పెరుగుదల 2004-05 సుంచి 2009-10 కి అడిషనల్ క్యాంటిటీస్కి ఏపై పెరిగాయో నీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇది రూ.3489 కోట్లుగా రిషైజ్ చేయబడిందన్న విషయాన్ని సభ్యులు గుర్తుంచుకోవాలి. పెంచారు, పెంచారు అనడం భావ్యమా, మీరు చెప్పండి. ఇది శాశ్వతంగా 50 లక్షల క్యాసెక్చుల వరద ప్రవాహానికి నిర్మించాలని కేంద్ర జలవనరుల శాఖ అదేశాలకనుగుణంగా వారు డిజైన్స్కి అనుగుణంగా చేసిన కార్బ్రూక్మం తప్ప పెంచారని అంటే ఎట్లా? ప్రాజెక్టు పూర్తి చేసే కార్బ్రూక్మం చేసున్నాము తప్ప ప్రాజెక్టు అడ్డుకునే కార్బ్రూక్మం చేయడం లేదని గుర్తుంచుకోవాలి.

ప్రీక్లోజర్కి ఆష్టన్ ఏమి ఉన్నాయి, ఎన్ని నోటీసులు ఇచ్చారు, లిక్విడేటెడ్ డ్యూమేజెన్ చేశారా అని అడిగారు. నేను మొదటి చెప్పాను, ఇది టిప్పణి క్లియరెన్స్ రావడానికి 2009 సంవత్సరం వచ్చింది. అయినా టిప్పణి క్లియరెన్స్ రాకపోయేసరికి ల్యాండ్ అక్షీజిపస్టలో ఉన్న సమస్య సుట్రీం కోర్టులో stoppage of work by the Government on the suggestion of the Central Government Empowered Committee appointed by the Honourable Supreme Court. 05.05.2006 సుంచి 26.04.2007 వరకు ఎనవిరానొమెంటల్ క్లియరెన్స్కి సంబంధించిన విషయం, ఈ డ్యూము కట్టే ప్రదేశంలో పూర్తి స్థాయిలో అనుమతి వచ్చే వరకు నిలుపుదల చేయాలని కొంత మంది దీని మీద ఆక్షీపణ తెలిపిన నేపథ్యంలో ప్రాజెక్టు తొందరగా కట్టాలని కొంత మంది కోర్టులో కేసు వేయడం, సుట్రీంకోర్టు దృష్టికి తీసుకు రావడం దానివల్ల ఇది ఆలస్యమైందనే విషయాన్ని నేను తెలియచేస్తున్నాను. ఇది అనివార్య పరిస్థితుల్లో ఆలస్యమైంది.

ప్రీక్లోజర్కి కండిషన్ అడుగుతున్నారు. నేను ఒకటి అడుగుతున్నాను, మేము ఇచ్చిన నోట్లో గతంలో గానీ ఇప్పుడు గానీ మూడు ఆష్టన్లు ఉన్నాయి. ఈ మూడు ఆష్టన్లు కాకుండా ఇంకా ఏమైనా ఆష్టన్ ఉన్నట్టే స్పీకరించే వాళ్లమేమో, ఆ ఆష్టన్ గురించి తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఇది విధిలేని పరిస్థితుల్లో పవర్ భాక్ట్, సివిల్ పర్స్నా, డ్యూము స్పీల్వే రెండింటిని అనుసంధానం చేసి కట్టాలిన నేపథ్యంలో అవాంతరాలు రాకుండా ఉండే నేపథ్యంలో ఈ సమస్యయం చేయడానికి ఉచ్చేశింపబడిన కార్యక్రమంలో భాగంగా ఇది ఈ ప్రీక్లోజర్ చేసిన విషయం అది కూడా with the consent of the Agencies అనే మాట ఒకటి దృష్టిలో పెట్టుకొంటే ఈ ప్రశ్నకు తాపు లేదనే విషయాన్ని నేను గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ కారణాల వల్ల ఆలస్యమైంది కాబట్టి లిక్విడేటెడ్ డ్యూమేజెన్ చేసే అవకాశం లేదని నేను తెలియచేస్తున్నాను. పవర్ హాస్ రూ.2195 కోట్ల సుండి రూ.2700 కోట్లకి పెరిగిందనే విషయాన్ని దృష్టికి తెచ్చారు. రూ.2195 కోట్లు 2004-05 రేట్లతో కూడుకున్న అంశమని అది ఎన్వెన్సెర్ 2009-10కి రూ.2700 కోట్లకి పెరిగింది. ఆ వివరాలు చెప్పమంటే చెబుతాను, అది కూడా పెరిగిందనే విషయాన్ని గుర్తుంచుకోమని తెలియచేస్తున్నాను. ఈ మూడు కలిపి ఎందుకు చేశారనే దానికి నేను కారణాలు ఇప్పుడే చెప్పాను. ఈ రెండింటికి సమస్యయం లేకపోతే గతంలో వేరే ప్రాజెక్టుల్లో వచ్చిన ఇబ్బందులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించాము.

ప్రీక్లోజర్కి ఒప్పందాలు ఏమిటో బయట పెట్టాలని అడిగారు. ప్రీక్లోజర్కి ఒప్పందాలు - పూర్తేన పనికి డబ్బులు చెల్లించడం, ఇంకా ఏమైనా సష్టూం జరిగితే క్లెయిమ్స్ ఉంటే దాన్ని పరిశీలించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరచున ఒక కమిటీని వేసి పరిశీలిస్తామనే రెండు కారణాలు తప్ప వేరే ఒప్పందాలు ఎపరితో ఏమి లేవు. టెండర్ కండిషన్లో within India అనే కండిషన్ ఎందుకు పెట్టారని అడిగారు. ఇది చాలా మంచి ప్రశ్న.

(డా.నాగం జనార్థనరెడ్డిచే అంతరాయం)

It is a good question; there is no doubt about that. If you fail to understand that is your problem but the problem of this Government is to expedite it faster without any problem. మా రేవంతరెడ్డి గారు జారాలలో చైనీస్ ప్రభుత్వంతో వచ్చిన ఇబ్బందులు తెలిసి ఉండి కూడా మహబూబ్ సగర్ సుంచి వచ్చిన వారు ఈ మాట మాట్లాడితే నేను ఏమి చేయాలి? Within India లో పనిచేసిన అనుభవం దాదాపు 19 అంతర్జాతీయ కంపెనీలకు ఉండనే విషయాన్ని నేను తెలియచేస్తున్నాను. అందులో ఏమాత్రం తేడా లేదు.

అధ్యక్షా, within India ఎవరూ లేరనే ఉద్దేశంతో ఎవర్స్ దృష్టిలో పెట్టుకొని చేశారనడంలో వాస్తవం లేదు. జమ్ము కాశ్మీర్లో సలాల్ ప్రాజెక్టు 690 మెగావాట్లతో BHEL India company చేసింది. కాశ్మీర్లో యార్ ప్రదేశంలో 480 మెగావాట్లతో ఆలస్టార్ అనే అంతర్జాతీయ కంపెనీ చేసింది. హిమాచల్ ప్రదేశ్లో ద్వాకాలో జపాన్కు చెందిన హింగాచి కంపెనీ వారు 540 మెగావాట్లతో, ద్వాకా కుడి ప్రక్రస �LMG-USR అనే సోవియట్ రఫ్యూన్ కంపెనీ చేసింది. బీపార్లో బీపాచ్చసాల్ ఇండప్రైస్, భమేరా-1లో 540 మెగావాట్లతో యాండ్రీ అనే కంపెనీ చేసింది. ఈ విధంగా 20 ప్రాజెక్టులలో దాదాపు 19 అంతర్జాతీయ కంపెనీలు ఈ దేశంలో పనిచేసిన వాస్తవాన్ని గుర్తించి జెన్కో వారు ఇచ్చిన సలహా, సూచనల మేరకు, గతంలో ఈ నిర్వాణాలు కొనసాగించిన ఈ సంస్థ సూచనల మేరకు ఈ కండిషన్ పెట్టడం జరిగిందనే విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాము. ఈ కండిషన్ వల్ల ఇక్కడ ఉన్న నిర్వాణ సంస్థలతో ఎవరితోష్ణా ఒక్కరితో జాయింట్ వెంచర్ పెట్టుకుంటే సరిపోతుంది గతంలో చేశారు కాబట్టి ఈ రకంగా చేయడానికి ఈ ప్రాజెక్టులో అవకాశం ఉందనే ఉద్దేశంతో చేశామే గానీ వేరే ఉద్దేశాలు ఆపాదించడానికి ఆస్కారం లేదు.

తరువాత సేమ్ ఏజన్సీకి ఎందుకిప్పులేదని సభ్యులు అడిగారు. మొదలు పెట్టిందగ్గరి నుంచి ఈ రెండు సంస్థలు పూర్తి స్థాయిలో పనిచేయలేక పోవడం ఒకటి, ఇతర కారణాలు ఒకటైతే, మూడవ ప్రౌడ్రో పవర్ సివిల్ బ్లోక్, సివిల్ పవర్స్ ను దీనికి అనుసంధానం చేయవలసిన నేపథ్యంలో ఈ రెండు కంపెనీల నమ్మతితోనే ప్రీక్లోజర్ చేస్తే సభ్యులు వాళ్ళకు ఎందుకిప్పులేదని అడుగుతున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రజా ఉద్దేశంతో, ప్రాజెక్టును తొందరగా పూర్తి చేయాలనే ఉద్దేశంతో చేపట్టిన పనికి అదే సంస్థలకు ఎందుకిప్పులేదని అడిగితే, మీరు సంస్థల గురించి మాట్లాడుతున్నారా, ప్రాజెక్టు గురించి మాట్లాడుతున్నారా లేకపోతే రాష్ట్ర ప్రయోజనాల గురించి మాట్లాడుతున్నారా అనే విషయాన్ని ఒకసారి సద్గమర్చ చేసుకోమని కోరుతున్నాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి దురుద్దేశం ఎన్నడూ లేదు.

ప్రీక్లోజర్ విషయంలో కోర్టుకి వెళ్లారనే విషయాన్ని దృష్టికి తీసుకు పచ్చారు. ప్రీక్లోజర్ విషయంలో కోర్టుకి వెళ్లలేదు కానీ.....

(అంతరాయం)

అబధ్యాలు చెప్పడానికి నేను వచ్చానని మీరనుకుంటే దానికి నేను ఏమి చేస్తాను? (శ్రీ పి.కే.శవ్ సుద్ధేశించి)

MR.SPEAKER : Please avoid such comments. It is a serious subject.

శ్రీ పాన్నాల లక్ష్మయ్య : అధ్యక్షా, బ్యాంకు గ్యారెంటీస్ క్యామ్ చేసుకోవడానికి ఉన్న అయిపోయింది కాబట్టి ప్రభుత్వం దీన్ని ఎక్స్టెండ్ చేయమని కోరితే ఇంకా ఇది సెబిల్ కాలేదు కాబట్టి బ్యాంకు గ్యారెంటీస్, రిటెన్షన్ మనీ ఉండాలి కాబట్టి దాని మీద అడిగితే వాళ్ళ కోర్టుకు వెళ్లారు. దానికి సరియైన సమాధానం కోర్టులో ఇస్తాం.

ఉ.11.10

ఈ టెండర్ విషయంలో కూడా ఏదైతే సంస్థ తగిన నియమ నిబంధనలు లేవని, 23 రోజుల పరకే పుందనే వాస్తవాలతో కోర్టుకెళితే ఏన్నెందో, ఈ విషయంలో కూడా అదే అపుతుందని తెలుసుకోమని

కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే ప్రభుత్వం పారదర్శకంగా పున్న విషయాలు కోర్టుకు చెప్పడం జరుగుతుంది. ఈ విషయంలో ఇంత రాధాంతం అపసరం లేదనే విషయాన్ని నేను తెలియజేస్తున్నాను.

లోపాయకారిగా పాత కాంట్రాక్టరుకే ఎక్సెస్‌గా ఇష్టానికి ఎవరు కారకులు అనేది ఆరోపణ. వాళ్ల ఆరోపణలు చేయడం తప్ప, ప్రాజెక్టులు కావాలని ఏనాడైనా మంచి సలహాలిచ్చారా! మంచి సలహాలు ఎప్పుడన్నా ఇచ్చారా? (ప్రథాన ప్రతిపక్ష సభ్యులనుద్దేశించి)

శ్రీ ధూళిపాళ్ల నరేంద్ర కుమార్సింహ, నేను ఆరోపణలు చేయలేదు, స్పీఫిక్స్‌గా అడిగితే ఆరోపణాలని అంటున్నారు. (తమ స్థానం వద్ద నిలబడి అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయసాగారు)

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యా లోపాయకారిగా ... నేను ఇంత వివరణ చెప్పిన తరువాత కూడా మీకంత ఆవేశమేందుకయ్యా? మీరు ఏనైనా మాటల్డాడొచ్చు. వాళ్ల (ప్రథాన ప్రతిపక్షం) ఏమైనా మాటల్డాడొచ్చు. టీవీలున్నాయి కాబట్టి, ప్రతిపక్షంలో పున్నామని ప్రజలకు తప్పుడు సంకేతాలిచ్చి, అవాస్తవాలతో ఇక్కడ ఆరోపణలు చేసి పబ్లిక్ గడుపుకుంటూ పుంటే, ప్రభుత్వం తరఫున పారదర్శకంగా చేస్తున్న పసులను వివరించాల్సిన బాధ్యత నా మీద వుంది. అది గుర్తైరగమంటున్నాను.

(తె.దే.పా. సభ్యులు శ్రీ ధూళిపాళ్ల నరేంద్ర కుమారు గారు అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయసాగారు)

MR. SPEAKER: Yes, I will give you an opportunity.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యా మీరు అడిగారు, కాదని చెబుతున్నాను. ఎక్సెస్కు కారకులెవరంటే, 2004-2005 సంవత్సరంలో, అదేవిధంగా అడిషనల్ క్వాంటిటీస్ 36 లక్షల నుంచి 50 లక్షల క్యాసెక్చుల ప్రవాహం గుర్తించిన మేరకు చేసిన వివరాలను నేనిక్కడ చెప్పాను. కావాలంటే పూర్తి వివరాలు కూడా సభ్యులకు పంపిస్తాననే విషయాన్ని కూడా తెలియజేస్తున్నాను. ఎవరైనా ఇంజనీర్లున్నా, ప్రాజెక్టుల్లో అనుభవమున్న వాళ్లన్నా వెరిఫై చేయించుకొమని చెప్పండని కోరుతున్నాను.

తరువాత, మిత్రులు నాగేశ్వర్ రావు గారు అన్నారు. టెండర్ నోటీసు లోపభూయిష్టం, సెప్టెంబర్లో సాధ్యపడదు, 23 రోజుల్లో క్లోబర్ అని అన్నారు. ఈ టెండర్ ఎప్పుడిచ్చారు అధ్యక్ష? పోయిన సంవత్సరం సెప్టెంబర్లో అనుకుంటా! డేట్స్ కూడా నా దగ్గరున్నాయి, అది ఎక్సెస్టండ్ చేయబడింది. ఎవరైనా నిర్మాణ సంస్థలు ప్రాజెక్టులు కట్టి, తమ వ్యాపారం కొనసాగించాలనుకున్న వాళ్ల చివరి దాకా ఆగి చివరి ఇర్పై మూడు రోజులే పని చేస్తారా ఇంత పెద్ద ప్రాజెక్టులో? The tender notification has been given almost 11 months back. The only power block is added in the month of June. ప్రౌద్రో ఎలక్ట్రిక్ పవర్లు చేసే వాళ్లకు కూడా ఇది తెలుసు. దాని గురించి మొదటి నుంచి ఎక్సెస్టిజెంచ్ చేయకుండా, కేవలం 15 రోజుల్లోనే ఎవరైనా పని చేస్తారని మీరనుకున్నా, ఎవరైనా చేయాలనుకుని కోర్టులకు వెళ్లినా అది మంచిది కాదు, అది వ్యాపార దిశ కాదు, లేకపోతే ప్రాజెక్టులు కట్టే విధానం కాదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ వేదిక ద్వారా తెలియజేస్తున్నదని చెబుతున్నాను.

ఆదేవిధంగా, తాడిపూడి, పుష్పర ప్యారల్ కెనాల్, దీని ఆయకట్టు గురించి గతంలో కూడా ఈ హోస్టలో మనం మాటలుడటం జరిగింది. తరువాత, సెంట్రల్ మినిస్ట్రీ నుంచి ప్రాథమికంగా ఫ్స్ట్ ఫీజ్ ఎన్విరాన్స్‌మెంటల్ క్లియరెన్స్ వచ్చిన మాట వాస్తవం. ఈ క్లియరెన్స్‌తోటే టీఎస్ క్లియరెన్స్ గాని, పెట్టుబడుల అనుమతులు గాని, ఆ తరువాత కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులు తీసుకోవడానికి, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏపీపీ నిధులు గ్రాంట్ చేయడం గాని జరిగిందనే విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. సెకండ్ స్టేజ్, షైనల్ స్టేజ్ ఎన్విరాన్స్‌మెంటల్ క్లియరెన్స్‌కు ఇప్పటికే సుమారు రూ. 470 కోట్లు చెల్లించాల్సి పస్తున్న పరిస్థితుల్లో, అది కూడా చెల్లించి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని తుది అనుమతి ఇమ్మాన్ ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోరిన విషయాన్ని ఇక్కడ ప్రస్తుతిస్తున్నాను.

తరువాత, వేరే కండీషన్ ఏమన్నా పున్నాయా అని అన్నారు. టెండర్ డాక్యుమెంట్లో గాని, టెండర్ లోడ్ చేసిన ఇ-ప్రాక్యూర్‌మెంట్ బేస్‌లో పున్న కండీషన్స్ తప్ప, వేరే కండీషన్ ఏమీ లేపనే విషయం తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా మిత్రులు సరేందర్ గారు పమల ప్రయోజనం, ప్రజల ప్రయోజనం గురించి ప్రశ్నించారు. దానికి ఇంతకుముందు చెప్పిన విషయాల్లోనే సమాధానం పుంది. Reasons for pre-closure. దీనికి సంబంధించి మళ్ళీ, మళ్ళీ మూడవసారి కూడా సమాధానం చెప్పమంటే చెబుతాను. దీనికి ..

శ్రీ ధూళిపాల్ నరేంద్ర కుమార్: అవకతవకలున్నాయని ఆరోపణలొచ్చాయా, లేదా చెప్పాలి. ఇప్పుడు మళ్ళీ టెండర్లు పిలుస్తున్నారు.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్య : లేదు.. నా జవాబులోనే ప్రీ క్లోజర్కు కండీషన్ చెప్పాను, మళ్ళీ అడిగితే ఒక్కసారి చూసుకోమని చెబుతున్నాను. అంతే తప్ప వేరే ఉద్దేశం లేదు.

శ్రీ ధూళిపాల్ నరేంద్ర కుమార్ : స్పీకర్ సార్.. ఆ కండీషన్ అన్ని పుల్ ఫీల్ చేశారా, లేదా అనేది మంత్రి గారు చెప్పాలి కదా?

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్య : అక్కడికే వస్తున్నాను. మీరు చాలా తొందరపడుతున్నారు.

MR. SPEAKER: Let him finish.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యః అందుకే ప్రతి మాటా, ప్రతి ప్రశ్న నాకు వ్రాసుకునే అలవాటుంది. దానికి సమాధానం చెప్పకపోతే మళ్ళీ లేచి అడగండి. కాబట్టి, నాకు అవకాశమిష్యండి. మొదట కండీషన్ గురించి అడిగారు. తరువాత మీరేం అడిగారు. సిదభ్యాసీ డిజైన్స్ గురించి, ఆర్ అండ్ ఆర్ ఎల్.ఎ. గురించి, ఎన్విరాన్స్‌మెంటల్ క్లియరెన్స్ గురించి ఏమన్నా సలవోలిచ్చారా అన్నారు. నేనిపుడై చెప్పిసట్లుగా ప్రాథమికంగా ఇప్పున్న అయిపోయాయి. సెకండ్ స్టేజ్ పారెస్ట్ అండ్ ఎన్విరాన్స్‌మెంటల్ క్లియరెన్స్ మాత్రం పెండింగ్లో పుంది. దానికి కావాల్సిన డబ్బు కూడా చెల్లించామనే విషయం కూడా చెప్పాము. తరువాత డైమండ్ స్పీల్ వే పెరగడం గురించి మళ్ళీ వారు అడిగారు. దాని గురించి నేను వివరంగా చెప్పాను. పవర్ ప్రాజెక్ట్ సి.ఐ.ఎ. క్లియరెన్స్ వచ్చిందా అని అడిగారు. ఇది సెంట్రల్ ఎలక్ట్రిక్ల్ అధారిటీ పరిశీలనలో పుంది. ఈ లోపల సమయాన్ని

తగ్గించుకునేందుకు ఈ టెండర్ ప్రాసెన్ చేసిన మాట వాస్తవమే గాని, దానికి అనుమతి లేకుండా కట్టడానికి చేసే ప్రయత్నం మాత్రం కాదనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

అదేవిధంగా, Right and Left Canals తప్పడానికి దాదాపు రూ.1500 కోట్లు ఖర్చుబెట్టారు. డ్యూమ్ గాని, స్పీల్ వే గాని, అక్కడ రిజర్వాయరు గాని రావడం లేదు గదా, ఇది ఎందుకు కట్టారు, ఇది నిప్పుయోజనం కాదా అని అడుగుతున్నారు. చాలా ధర్మ సందేహం. ఆ సందేహాన్ని నిప్పత్తి చేయాల్సిన అవసరముంది.

శ్రీ ధూళిపెళ్ల సరేంద్ర కుమార్ : సందేహం కాదు సార్ వాస్తవం.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మయ్య : చెబుతాను సార్.. చెబుతాను సార్.. టైమిష్వండి సార్... కొద్దిగా ఓపిక పట్టండి సార్.. ఇందులో దాచుకోవాల్సిన అవసరమేమీ లేదు.

శ్రీ ధూళిపెళ్ల సరేంద్ర కుమార్ : దాచుకుంటే దాగేది కాదు సార్.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మయ్య : దాచుకుంటే దాగేది కాదనే విషయాన్ని, మీరు ఈ రోజు అర్థం చేసుకుంటే నేనేం చెయ్యలేను! కానీ, దాచుకోమ్మన్నా దాచని సత్యాలను చెప్పాల్సిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద పుంది, అందుకే క్లారిపై చేస్తున్నాను.

(అధికార పక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

అదే... అదే.. ఏముంది సార్? ప్రతిపక్షాలకు ఇవాళా, రేపూ పస్తేదు. ఏదో ఒక కారణం చూపి, ప్రభుత్వం తప్ప చేస్తున్నట్లుగా ప్రచారం చేసుకోవడానికి చేసే ప్రయత్నంలో భాగంగా ఈ బురద జల్లడం తప్ప మరొకటి కాదు. ఇది నేను చాలా ఫుంటాపథంగా చెబుతున్నాను. కాలువలు తమ్మే విషయంలో ప్రభుత్వం చేసింది తప్పు పని కాదు. దీనికి కారణం గతంలో మన రాష్ట్రంలో నాగార్జువసాగర్ గాని, అదేవిధంగా శ్రీరాంసాగర్ గాని, సోమశిల గాని ఈ ప్రాజెక్టులు కట్టిన తరువాత చివరి అయికట్టుకు నీళ్లిప్పడానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతున్నది? ఇక్కడే ఏంఅర్థాలో లిష్ట్ ఇరిగేషన్లు పూర్తి చేసినా చివరి అయికట్టుకు నీరిప్పడానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతున్నదో అర్థం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అయితే, అదొక్కటి కారణం కాదు.

ప్రజా చైతన్యంతో, ప్రజలు భూ సేకరణకు ఇబ్బందులు కలిగించే ఈ రోజుల్లో, కొన్ని రాష్ట్రాల్లో ఎన్నో ఉపద్రవాలు వచ్చిన నేపథ్యంలో, 500, 600 ఎకరాలు సేకరించడానికి ఇబ్బందులు వచ్చిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను దృష్టిలో పెట్టుకుంటే, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జలయజ్ఞంలో 7 లక్షల ఎకరాలకు గాను, 5 లక్షల ఎకరాల భూమిని సేకరించడం, ఈ జలయజ్ఞం ప్రారంభించిన తరువాత భూముల విలువ పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో న్యాయస్థానాలకు వెళ్లిటువంటి సందర్భంలో, కాలువలకు కావాల్సి భూములను తీసుకుని, కాలువలను నిర్మాణం చేయడం, ప్రాజెక్టు పూర్తి స్థాయిలో అందుబాటులోకి వచ్చేనాటికి నీళ్లను సరఫరా చేయడానికి, అధికభారం భూసేకరణ మీద, ప్రాజెక్టు మీద పడకుండా పుండరానికి చేసే ప్రయత్నంలో భాగంగా ఒక మంచి ఉద్దేశంతో చేసిన కార్యక్రమమే తప్ప, మీలాగ ఆరోపణలు చేసి ఏవేవో కారణాలు చూపించి చేసే పని కానీ కాదని నేను తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : నాగం జనార్థనరెడ్డి గారూ..

దా. నాగం జనార్థనరెడ్డి : అధ్యక్షా, మంత్రి గారు తన మాటల చాకచక్కంతో గారికి చేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మీ మాటల గారడిలకు మేమేమీ సంతృప్తి చెందే పరిస్థితిలో లేము సార్.

MR. SPEAKER: Please ask direct question.

దా. నాగం జనార్థనరెడ్డి : సార్, అగ్రిమెంట్ కండీషన్స్ ఇవి. (తమ చేతిలో పున్న కాపీలు చూపిస్తూ) ఒక్కటి చదివి మీకు వినిపిస్తామను. అసలు అగ్రిమెంట్ కండీషన్స్ ఎప్పుడన్నా మంత్రి గారు చదువుకున్నారా సార్?

MR.SPEAKER: This is not justified.

దా.నాగం జనార్థనరెడ్డి : చదువుకోవాల్సిన బాధ్యత మంత్రి గారికి వుంది. బాధ్యత లేకుండా ఒట్టీగా ఇక్కడ సభను తప్పుదోవ వట్టించే విధంగా మాటలాడితే ఎట్లా? ఇదే సభలో ..

MR. SPEAKER: This is not justified.

దా. నాగం జనార్థనరెడ్డి : సార్, మేమేమీ వేరే మాటలాడటం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రి గారు చదువుకున్నారా, లేదా అనేపన్నీ అడగవద్దండీ. మీరు చెప్పాలనుకున్నావి చదివి వినిపియ్యాడి అంటున్నామను.

DR. NAGAM JANARDHAN REDDY: Special conditions of Contract లో 8.0 – No Extra payment will be made to the bidder, if there is any change in the type of structure, specifications, variation in quantities as per actual site conditions. This is the agreement condition Sir. ఇప్పుడూ.. ఇది ఇప్పిని విధానం సార్. ఆ కాంట్రాక్టర్ ఏం చెయ్యాలంటే - కాంట్రాక్ట వంద సంవత్సరాలకు తీసుకుంటాడా, వెయ్యి సంవత్సరాలకు తీసుకుంటాడా తీసుకుని స్టడీ చేయాల్సిన బాధ్యత ఆయనకే వుంది. ఆయనే సర్వే చేసుకోవాలి, ఆయనే ఇప్పణిగేస్తు చేసుకోవాలి. ఆయనే డిజైన్సు, డ్రాయింగ్సు తీసుకోవాలి. అక్కడ ల్యాండ్ అక్షీజిషన్ కూడా ఆయనే చేసుకోవాలి. కేవలం వంద ఎకరాలు ల్యాండ్ అక్షీజిషన్ చేయలేదని చెప్పి, పనులు ఆపుతున్నామని అంటే, దాని కాష్ట రూ.2 వేల కోట్లంటే ఈ ప్రభుత్వానికి చీమకుట్టినట్టుగా కూడా లేదు. హైకోర్టు పలుమార్లు చెప్పింది సార్. కోర్టు అంటే ఈ ప్రభుత్వానికి లక్కలేకుండా అయిపోయింది. హైకోర్టు కూడా అనిసీతి జరుగుతోందని స్పష్టంగా చెప్పింది.

MR. SPEAKER: Don't quote about High Court.

దా. నాగం జనార్థనరెడ్డి : హైకోర్టు ఓపెన్‌గా ప్రానొన్ చేసింది సార్. దాంట్లో ..

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్య : కాపీ నాక్కూడా పంపండి.

DR. NAGAM JANARDHAN REDDY: Yes, I will send you copy. దాంట్లో ఇప్పుడూ...

MR. SPEAKER: No comments please. If there is a judgment, you please send a copy of it. But don't make comments on judges. It is not proper.

DR. NAGAM JANARDHAN REDDY: I will send you a copy of it Sir.

MR. SPEAKER: First point is, if you got a copy of the judgment, you please read it out.

డా. నాగం జనార్థనరెడ్డి: మంత్రి గారు మా మీద అభియోగం మోసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

ఉ.11.20

అదే కాంట్రాక్టురుకు ఇవ్వాలని. సార్... ఇవన్నీ ఇప్పుడు వాళ్ళిచ్చిన అడిషనల్ ఎక్స్‌ట్రా ఐటెమ్స్ అని, సేవ్ కాంట్రాక్టుకు వందల పనులు అప్పజెప్పి, కాంట్రాక్టు కండీషన్సుకు వ్యతిరేకంగా, నార్ట్సుకు వ్యతిరేకంగా, రూల్సుకు వ్యతిరేకంగా, within the specified amount లో చేయాల్సిన పనులకు ఎక్స్‌ట్రా, ★★^{*}మేమేదో అదే వనిని వాళ్లకే అప్పజెప్పాలనంటే ..

MR.SPEAKER: That will not go on record.

డా.నాగం జనార్థన్ రెడ్డి : ఎందుకు సార్? Yes I am going on record. I will show you. I will show you.

MR.SPEAKER: Whatever you talk will not go on on record.

DR.NAGAM JANARDHAN REDDY: Extra Items పేరు మీద వందల కోట్ల రూపాయల దోషింది. దానికి బాధ్యడు మంత్రి కాదా అని సూటిగా అడుగుతున్నాను. మేం చేపే ఇప్పుర్చేషన్సు మీరు రికార్డ్లోకి పోవద్దంటే ప్రతిపక్షంగా మేం ఉన్నదెందుకు సార్? ఇక్కడ మూడు పనులు ఉన్నాయి. మొట్టమొదట టెండర్లు పిలిచినప్పుడు సమస్యలు సంగతి తెలియదా? నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టులో ఐదల్ పశ్చ హాసులు లేవా? శ్రీశైలంలో లేవా?

MR.SPEAKER: Please conclude. Confine yourself to the question only.

డా.నాగం జనార్థన్ రెడ్డి : మూడింటిని కలిపి ఒకే కాంట్రాక్టురుకు కట్టబెట్టమని ఎవరు చెప్పారు? ఈ నీర్ణయం తీసుకోవడానికి అడ్డోచ్చ చేసిన వాపెరు? దాదాపు మూడింటిని కలిపి ఒకటేసారి చేసి, ప్రభుత్వం మీద దాదాపు రూ.2,294 కోట్లు అదనంగా భారం పడుతుందంటే.. 2004లో మీరు అగ్రమెంటు చేసుకున్నారు. ఎప్పుడు కంపీట్ కావాలి? 21 మార్చి, 2008 నాటికి కంపీట్ కావాలి. 2008కి కంపీట్ కావాల్సిన దానిని కంపీట్ చేయకుండా, మీరు వాళ్ల మీద చర్చలు తీసుకోకపోతే, కోర్టు అర్దర్ అన్నారు. సుప్రీంకోర్టు అర్దర్ ఒక ఏడు నెలలు ఉన్నది. ఒక ఏడు నెలలు ఎక్కుట్టన్ ఇష్టగలుగుతారు. దీంట్లో పూర్తిగా అవిసీతి ఉంది. ఈ మూడు ప్యాకేజీలను

* Expunged as ordered by the Chair.

కలిపి టెండర్లు పిలవడంలో కూడా అవినీతి ఉన్నది. సెవరేటుగా పిల్స్ట్రీ, కాంపిటీషన్ పెరుగుతుంది, కాంట్రాక్టర్లు ఎక్కువగా వస్తారు, మూడింటినీ కలిపి ఏ ఒక్కరికో కట్టబెట్టాలనే ఆలోచనతో, అడ్వయిజర్ ఆలోచనతోటి జరుగుతున్న విషయం ఇది. ఈ నిర్దయం ఎవరు తీసుకున్నారు? ఆ అడ్వయిజర్ ఎవరు? ఆ అడ్వయిజరు ఎవరో విపరాలు బయట పెట్టమని అడుగుతున్నాను. లేకపోతే దీని మీద సభా సంఘాన్ని వేయండి సార్. అన్ని సక్రమంగా ఉన్నాయంటే సభా సంఘం వేయడానికి ఒప్పుకోమని చెప్పండి.

పైనల్గా, సీడబ్ల్యూసీ ఏదో డిజైన్స్ మార్చింది అన్నారు. మాకిచ్చిస దాంటో స్క్రోప్ ఆఫ్ ది వర్క్ మార్చారన్నారు. ఏ ఆధారంతో సీడబ్ల్యూసీ స్క్రోప్ ఆఫ్ ది వర్క్ మార్చారు? ఆ డాక్యుమెంట్స్ను కూడా సభ ముందు ఉంచమని కోరుతున్నాను. మొట్టమొదట చేసిన డిజైన్స్ ఏమైనాయి? మరలా ట్రోత్త డిజైన్స్ ఎందుకొచ్చాయి? 2004వ సంవత్సరంలో వాళ్లు అగ్రిమెంట్లు చేసుకొని, ఆ రేట్లతో చేసే పని మీద 2009-10 రేట్లేసి, ఇప్పుడు 2010-11 రేట్లను కూడా వేయండి, మళ్లా ఒకపెయ్యు కోట్లు పెంచండి.

మరొకటి కూడా స్పృష్టంగా చెప్పారు. ఏమని చెప్పారంటే.. కాంట్రాక్టర్లు ఏమని అగ్రిమెంటు చేసుకున్నారంటే.. లావాదేవీలేమైనా పుంటే, ఆ లావాదేవీల కోసమని ఒక హైవర్ కమిటీని వేశారంట. ఇదుక్కడిది సార్? అగ్రిమెంటులోపల ఒప్పందం ప్రీక్సోజర్ కోసం. అంటే వాళ్లు ఏ లావాదేవీల కోసం ఇదంతా చేస్తున్నారు? రేప్రోద్మన మరలా వాళ్లకు పందల కోట్లు మరలా దోచిపెడతారు. ఇప్పుడే నేను ప్రభుత్వానికి హాచ్చరిక చేస్తున్నాను.

MR.SPEAKER: Please conclude.

డా.నాగం జనార్థన్ రెడ్డి : దయచేసి, సభా సంఘాన్ని వేయండి ఈ అవినీతిని ఆపండి. సభా సంఘాన్ని వేసి, ఈ అవినీతిని అపమని చెప్పి మేం విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

శ్రీ ఎస్.వెంకట వీరయ్య : అధ్యక్షా, తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని అడిగేది. ఈ ప్రశ్నకు లింకయ్య ఈ ప్రాజెక్టుకు, పోలవరం బ్యాక్ వాటర్ మీద ఖమ్మం జిల్లా రుద్రంకోటులో ఒక ప్రాజెక్టుకు రూపకల్పన జరిగింది. ఈ ప్రాజెక్టే ఇంకా ప్రశ్నార్థకంగా ఉన్నప్పుడు, మంత్రిగారు ఇదే విషయం మీద పోయిన సెఫ్ట్వర్లో మాకు హామీ ఇచ్చారు. ఇందిరాసాగర్ రుద్రంకోట పనులకు సంబంధించి, దాని మీద పంపు హాసు పైనల్ కాకుండా, పోలవరం బ్యాక్ వాటర్ మీద నిర్మించే ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి టక్కికల్ కమిటీ వేస్తామని పోయిన సెఫ్ట్వర్లో హామీ ఇచ్చారు. ఇప్పటి పరకు ఆ కమిటీని వేయలేదు. మా జిల్లా ఎమ్మెల్చేల మీటింగ్లో కూడా హామీ ఇచ్చారు. మొన్న మా ఇంధార్ణ మంత్రిగారి సమక్షంలో జరిగిన డిడిఆర్సి మీటింగ్లో కూడా చెప్పారు. హాండ్ వర్క్స్ పనులు మొదలు కాకుండా చివరన మొదలవుతున్నాయి. ఈ యొక్క ప్రాజెక్టే ఇంకా పూర్తికాసప్పుడు, ఇప్పటికే రూ.1200 కోట్ల పైన ఖర్చుయింది. ఇంత ప్రజాధనం దుర్భిహితాగం జరిగిన తరువాత, పంచ హాసు పైనల్ కాకుండా, ఈ ప్రాజెక్టే పూర్తికాకుండా పుంటే, ప్రాజెక్టు కట్టడం లల్ వచ్చే బ్యాక్ వాటర్ మీద ఆధారపడి నిర్మించే ప్రాజెక్టు యొక్క పరిస్థితి ఏమిటి? మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరం ఉండని చెప్పి తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

చివరి ప్రశ్న, కలలో రూపకల్పన చేసి ఆకాశంలో ఎస్ట్రోమెట్లు వేశారు. డబ్బు మాత్రం రాష్ట్ర ఖజానా సుండి పోతున్నది. మరి ఇట్లాంటి ప్రాజెక్టుల డిజైన్స్ చేసేటప్పుడు, ఇంత ప్రజాధనం దుర్భిహితాగమపుతుంటే, బ్యాక్

వాటర్ మీద, పోలవరం మీద కడుతున్న ఈ ప్రాజెక్టు పైరులైన్లు మొదలయ్యాయి. వంప్ హోసే పైనల్ కాకపోతే ఆ పైపులన్నీ పీకి వేస్తారా? ఈ రకంగా టెక్కికల్ కమిటీ వేస్తామని మంత్రిగారు చెప్పారు. రేప్రాద్వన టెక్కికల్ కమిటీ సాధ్యం కాదంటే దీనికి బాధ్యతాపరు? ఇప్పటిక్కునా ఆ పసుల పురోగతి మీద, పోయినసారి నమావేశాలలో మంత్రిగారు స్పష్టంగా ఇచ్చిన హోమీని ఎప్పటిలోగా నెరవేరుస్తారో చెప్పవలసినదిగా తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కురసాల కన్నబాబు (కాకినాడ రూరల్): అధ్యక్షా, పోలవరం ప్రాజెక్టు చాలా ప్రతిష్టాత్మకమైనది. చాలా సంవత్సరాలుగా మనందరం కలగంటున్నది. కానీ ప్రభుత్వ వైభరి చూస్తుంటే, గత కొద్ది కాలంగా ఇది జరుగుతున్న తీరు చూస్తుంటే, అనలు ఈ ప్రాజెక్టు కంపీటపుతుందా? ఎప్పుడు కంపీటపుతుందో తెలియని పరిస్థితి ఉంది. నేను సూటిగా కొన్ని ప్రశ్నలు అడుగుతాను. ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి ఇప్పటివరకు జరిగిన పసులకు సంబంధించి, రెండు టెండర్లను ప్రీక్లోజర్ చేశారు. ప్రీక్లోజర్ చేస్తూ, ఒక నివేదికలో ప్రభుత్వం రాసుకున్న ఒక పేరాను చదివి తమరి ద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకువస్తాను.

“As informed by the Chief Engineer, the fast track record and performance of the Agency reveals that they may not rise to the occasion. They are not even co-operating in carrying out the work or hearing the suggestions of the Department. Valuable time is lost in making correspondence with the Agencies without any result and the Department failed to achieve the target.”

అంటే ఏమిటి అధ్యక్షా? ఎంతో గొప్పగా ఫిల్టర్ చేసి, మహామహా పెద్ద, పెద్ద కంపెనీల వాళ్ళకి అడుగులకి మడుగులొత్తి తీసుకోచ్చి మనం పసులపుగిప్పే - వాళ్ళ మా మాట వినడం లేదు, మా సూచనలను వినడం లేదు, వాళ్ళను మేం కంట్రోల్ చేయలేకపోతున్నాం కాబట్టి, మాకు వేరే దిక్కులేక ప్రీక్లోజర్ చేస్తున్నామని చెప్పి, ప్రభుత్వం ఒక నివేదికలో రాసుకుంది. దీనిని బట్టి మన జలయజ్ఞం ఇరీగేషన్ శాఖ కనుస్తుల్లో నడుస్తుందా, లేదా కాంట్రాక్టర్లు చెప్పినట్లు నడుస్తుందా, అనేది మాకందరికీ అనుమానం పస్తుంది. ఇప్పిసి అంటే అర్థం ఏమిటీ? పని మొత్తం గుత్తగా వారికి అప్పగించి, పలానా సమయంలో పూర్తి చేయాలని. చేయలేకపోవడం కాంట్రాక్టర్ ఫియిల్యార్. కానీ, ప్రభుత్వం దానికి మా ఫియిల్యార్ కూడా ఉన్నాయని ఒప్పుకుంటూ, వాళ్ళను ప్రీక్లోజర్ చేసి, రేపు వాళ్ళ ఇచ్చితంగా ఆర్థిక్లేసన్‌కట్టే అవకాశాన్ని కల్పించింది. దీని వల్ల చాలా భారం పడే అవకాశం ఉంది. ఇప్పుడు వీటిని క్యాన్సిల్ చేయడం వల్ల సుమారు రూ.2,294 కోట్ల అదనంగా భారం పడింది. దీనికి ఎవరు బాధ్యత వహిస్తారు?

అదేవిధంగా, భూసేకరణ విషయానికొస్తే, టోటల్గా ఇంకా to be acquired sir, 3,731 హెక్టార్ల ఫారెస్ట్ ల్యాండ్ ఎక్ట్రెర్ చేయాలి, 27,827 ఎకరాల నావ్-ఫారెస్ట్ ల్యాండ్ అక్ట్రెర్ చేయాలి. ఈ ఎక్సైజిషన్ అంతా ఎప్పటికి పూర్తపుతుంది? మరలా ఇప్పుడు మీరు కాంట్రాక్టర్కి అప్పగిస్తున్నారు. మరలా టెక్కికల్ ప్రాట్లమ్ వచ్చి, మేం ఇప్పన్ని ఎక్ట్రెర్ చేసి, మేం సకాలంలో అన్నింటినీ సమకూర్చలేకపోయాం కాబట్టి, మళ్ళీ మీకు ప్రీక్లోజర్ చేస్తామని, మళ్ళీ మీకేమైనా ఉంటే డెమరేషన్ కడతామనే పరిస్థితి వచ్చే అవకాశం ఉందా? దీని మీద కూడా క్లారిటీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

ఆర్ అండ్ ఆర్ కి సంబంధించి, నిర్వాసితులకు సంబంధించి, పోలవరం ప్రాజెక్టు ఎంత ముఖ్యమో, నిర్వాసితుల స్థానికి కూడా అంతే ముఖ్యం. నిర్వాసితులకు సంబంధించి సుమారు రూ.1700 సుంచి

రూ.1800 కోట్లు ఖర్చుతుందని చెబితే, ప్రభుత్వం అంచనా వేస్తే, ఇంత పరకు దానిలో five to ten percent కూడా రిలీజ్ చేయలేదు. రేప్రాద్వన దీనికి సంబంధించిన లీగల్ ప్రాజెక్టు వచ్చి, మరలా ప్రాజెక్టు ఆగిపోదనే సమ్మకం ఎక్కడుంది? ఈ మధ్య కాలంలో పోలవరంకు జాతీయ హోదా సాధన యాత్రను మా పార్ట్ అధ్యక్షులు శ్రీ కె.చిరంజిని గారు 16 రోజుల పాటు చేశారు. పోలవరం ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదా కోసం ప్రథాన మంత్రిగారిని కూడా కలిసి నిజమై చేశారు. ఎందుకంటే, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టును పూర్తిచేసే కెపాసిటీలో లేసట్లు కనబడుతున్నది కాబట్టి, జాతీయ హోదాను మీరు కలిస్తే తప్ప, ఇది పూర్తికాదనే ఒక ఉప్పొశంతో చేశారు. జాతీయ హోదా కోసం ఎలాంటి ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తుందో కూడా చెప్పాలని మేం డిమాండ్ చేస్తున్నాం.

డ.11.30

శ్రీ వయ్యాపుల కేశవ్ (ఉరవకొండ): అధ్యక్షా, పోలవరం ప్రథానంగా మా రాయలసీమ ప్రాంతానికి కూడా చాలా ప్రాధాన్యత ఉన్న ప్రాజెక్టు. పోలవరం వాటర్ డైవర్సన్ కృష్ణాస్త్రే పైన మేం వాడుకోవడానికి అవకాశముంటుంది కాబట్టి దాని మీద మా ప్రాంతంలో కూడా చాలా ఎదురుచూపులున్నాయి. ప్రీ క్లోబర్ విషయంలోకి నేను పోవడం లేదు ఎందుకంటే ఇంతకుముందే చాలా ఎలాబేట్‌గా నాగం జనార్థన్ రెడ్డి గారు మాట్లాడారు.

నేను కేవలం మళ్ళీ పిలిచిన టెండర్ విధానం మీద స్పెసిఫిక్‌గా మంత్రిగారిని అడగడల్చుకున్నాను. పోలవరం ప్రాజెక్టు భారతదేశంలోనే అతి పెద్ద ప్రాజెక్టు. ప్రపంచంలో కూడా ఇది one of the biggest projects ఇంత పెద్ద ప్రాజెక్టుకు ప్రభుత్వంవారు టెండరు వేయడానికి ఇచ్చిన గడువు కేవలం ఇరవై నాలుగు రోజులు. అక్కడ గోదావరి నది మూడు కిలో మీటర్ల విడ్జెట్ ఉంటుంది. మూడు కిలో మీటర్ల బేసిక్ సర్వే చేసుకుని, ఏమే దానికి ఎంత రేటపుతుందని అంచనా వేసుకోవడానికి కాంట్రాక్టర్ కు కూడా కనీసం ఆరు సెలల సమయం పడుతుంది. అట్లాంటిది ఇరవై నాలుగు రోజుల లోపల టెండర్ వేయమన్నారు. మంత్రిగారేమో సంబంధిత ప్రాజెక్టు, టెండర్లకు సంబంధించి ఇరవై నాలుగు సార్లు ఎక్స్‌ప్రెస్‌న్ ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. అంటే ప్రతిసారి నెల రోజుల సమయం ఇప్పడం మూలాన ఎవరూ పెట్టుబడి పెట్టులేకపోతున్నారు. మీరు ప్రపంచంలో ఉన్న ప్రాజెక్టులను చూసి ఇదిగో దీనికి ఎనిమిది నెలల సమయం పడుతుంది కాబట్టి ఒక సంవత్సరం టైం ఇస్తున్నాం, ఒక సంవత్సరం లోపల టెండర్ వేయాలని చెబితే ఎవరైనా పెట్టుబడిని పెట్టుకుంటారు గానీ మీరు నెల నెలా గడువు ఇస్తోరో లేదో తెలియకుండా, ఎవర్నీ పెట్టుబడి పెట్టుకుండా చేసి ఇరవై నాలుగు సార్లు ఎక్స్‌ప్రెస్‌న్ ఇచ్చారంటే మీకు ముందు చూపు లేదనడానికినా నిదర్శనం కావాలి లేదంటే మీరు అనుకున్న వారు మాత్రమే టెండర్ వేయడానికి అవకాశం కల్పించడమైనా కావాలి.

అధ్యక్షా, ఇవి పోలవరం ప్రాజెక్టు బిడ్ డాక్యుమెంట్లు(డాక్యుమెంట్లును సభాపతి గారి పై చూపిస్తూ) ఎంత చిన్నపిగా ఉన్నాయో చూడండి. ఇవి దీని మీద పచ్చిన సవరణలు(ఇంకోక చేతిలో ఉన్న డాక్యుమెంట్లను సభాపతి పై చూపిస్తూ). అంటే సంబంధిత బిడ్ డాక్యుమెంటుకు ఇస్తు సవరణలంటే మానవ మాత్రము చదవగలిగే పరిస్థితులలో ఉన్నాయా? ఏ పేజీలో ఏముందనేది చూసుకుని కర్దెక్క చేసుకోవాలి. అంటే తప్పిక్రదైనా వేసుకుంటే తప్ప వెతికి కావాలనుకున్నవాడిని తప్పించే ప్రయత్నం చాలా సులువుగా చేయుచ్చు. ఇరవై నాలుగు సార్లు ఎక్స్‌ప్రెస్‌న్ ఇచ్చిన ఈ ప్రభుత్వం ఎందుకు ఫ్రేస్‌గా this is the final bid document

అని చేయలేకపోయారు? ఇది మీ దురుద్దేశ పూరకమైన ఉద్దేశం కాదా? మీరు కేవలం కన్వ్యోజన్ చేయడానికి మాత్రమే ఈ విధంగా చేస్తున్నారు.

మంత్రి గార్చి రెండే విషయాలు తెలుసు. సరుకు తక్కుపుస్తప్పుడు, సమాధానం లేనప్పుడు అవేశమో లేదంటే నవ్వే ప్రయత్నమో చేసి సంబంధిత ఇష్టాని తేలిక చేయడమో, దాటేసే ప్రయత్నమో చేస్తారు.

MR.SPEAKER: Do not go into personal please.

శ్రీ పయ్యాన్నల కేశవ్: ఈ టెండర్ నిబంధనలు కొందరికి మాత్రమే లభి, లేదంటే అర్థత లభించేలా రూపొందించిన విషయం వాస్తవమా కాదా? Tailormade to suit somebody. This is a tailormade tender. దానికి స్పృసిఫిక్ ఎగ్జాంప్లస్, నాకున్న అనుమాలను అడుగుతున్నాను. యాన్సుపల్ టర్నోవర్కు మీరు నిబంధనలు విధించారు. యాన్సుపల్ టర్నోవర్ నార్కుల్గా ఏమిటంటే approximate value of the work in rupees divided by number of years prescribed for the completion of the project. ప్రాణహిత-చేవెళ్లలోనూ, దమ్ముగూడంలోనూ ఒక విధానాన్ని ప్రారంభించారు. కానీ, పోలవరం ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి విధానం మార్చారు. ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టుకు ఇచ్చిన దాని ప్రకారం రూ.1780 కోట్ల యాన్సుపల్ టర్నోవర్ అవసరమైతే పోలవరం ప్రాజెక్టుకు పెట్టిన నిబంధనలు రూ.4000 కోట్లు. అంటే artificially boosted up to eliminate the people.

రెండవది, సిమిలర్ పర్కు సంబంధించి అంటే ప్రాణహిత-చేవెళ్ల, దమ్ముగూడంలో ఎంత పెట్టారంటే approximate value of the work in rupees divided by number of years into 25 per cent పెట్టాలి. మరి ఆ రకంగా చూస్తే రూ.445 కోట్లు సిమిలర్ పర్కు చేస్తే ఇక్కడ రూ.1600 కోట్లు సిమిలర్ పర్కు అనేది పెట్టారు, ఇది ఏ ప్రాతిపదికన పెట్టారు? ఇది కూడా tailormade to suit somebody.

ఇక నెట్వర్క్ గురించి, మిగిలిన ప్రాజెక్టులలో నెట్వర్క్ ఏమని అడిగారు, స్పృసిఫిక్గా నెట్వర్క్ నివ్వమంటే దీంట్లో మాత్రం ట్రైడిట్ ఫెసిలిటీ రూ.485 కోట్లు కావాలంటున్నారు. ఈ ప్రభుత్వానికి ప్రాణహిత-చేవెళ్ల, దమ్ముగూడం కూడా చాలా ప్రిస్టేబిలిట్ ప్రాజెక్టులు. ఇదే స్థాయిలో ఉన్న వాటికి నెట్వర్క్ అడుగుతారు, పోలవరానికి సంబంధించి మాత్రం ట్రైడిట్ ఫెసిలిటీ అడుగుతారు.

MR.SPEAKER: Please conclude.

SRI PAYYAVULA KESHAV: Sir, I am exposing the tailor-made conditions. Let the Government reply. ప్రాజెక్టుల గురించి నేనేం అనుభవజ్ఞుడిని కాదు, కాంట్రాక్టని కాదు లేకపోతే ఇంజనీర్ని కాదు, కేవలం దా దృష్టికోచ్చిన అనుమాలను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకొన్నాను, వాటికి ప్రభుత్వం సమాధానాలు చెప్పాల్సిన అవసరమున్నది.

ఇక, period of completion గురించి ప్రభుత్వానికి అవగాహన లేదు. ఇంకోకటి joint venture and consortium eligibility మీర కొన్ని రెప్రికన్స్ పెట్టారు, అని ఏమని పెట్టారంటే experience in India దానికి మంత్రిగారు చాలా గొప్పగా చేసుకునే ప్రయత్నం చేశారు. పోలవరం గురించి టెండర్లు పిలిస్తే ఒక్క టెండరు కూడా ఎందుకు దాఖలు కాలేదని నేను అడుగుతున్నాను. మేం మొదటి సుంచి చెబుతున్నదేమిటంటే ఒకే వ్యక్తికో లేదంటే ఇద్దరికో ఎలిజిబిలిటీ వచ్చే రకంగా కండీషన్ పెట్టారని అంటే ఇదే

ప్రభుత్వం కోర్టుకెళ్లి మొత్తం భారత దేశంలో తొంబై మంది అర్పులున్నారని ఈ సభకు చెప్పి తప్పుదీన పట్టించారు. అదేరోజు టెండర్లు పిల్చిస్తే ఇంతవరకు ఒక్క వ్యక్తి కూడా ఎందుకు టెండరు వేయలేదు? ఎందుకంటే మీరు మాటల్లాడుకున్న ఒక్క వ్యక్తి కూడా జరుగుతున్న పరిస్థితులను చూసి భయపడ్డాడు. మీం అటువంటి భయంకరమైన వాతావరణాన్ని ఎప్పుడూ కల్పించలేదు.

ప్రధానంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు రాకపోవడం మూలంగా నష్టపోతున్నది మేమే. డీఎస్ డైవర్స్ కింద 80 టి.యం.సిలు కృష్ణానదిలో నీళ్లు ఇప్పటికే ట్రిబ్యూనల్ అవ్వర్ ప్రకారం వెళ్లిపోతున్నాయి. కానీ, మాకేమో నీళ్లు రావడం లేదు. రాయలసీమ ప్రాంతం మొదట కృష్ణా ప్రాజెక్టులో నష్టపోతున్నందువల్లనే మేం పోలవరం మీద ఇంత ఒత్తిడి చేస్తున్నాం.

పవర్ హాస్ గురించి చెప్పాలంటే, భారతదేశంలో ఉన్న డ్యూమ్సలన్నింటిని మనం ఇండిపెండెంట్‌గా కట్టాం. ఒకవేళ తప్పనిసరిగా కట్టాల్సి వ్యౌత్తిక పవర్ హాస్, స్పిల్వే, కాంట్రాక్ట్ పమలు ఒకటే చేశారు కానీ ఇక్కడ ఏం చేశారంటే దాంట్లో ఏ రకమైన ఎలక్ట్రికల్ పర్స్‌ను ఉండాలి, ఎవరుండాలి .....

(అధికారపక్ష సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

శ్రీ పయ్యాపుల కేశవ్: ఈ ఒక్క ప్రాజెక్టులో Tailor-made condition ఏం పెట్టారంటే వారికి సివిల్ పర్స్‌ను ప్రోగ్రామ్ దెబ్బతింటుందనుకుంటే పవర్ హాస్ కట్టండి. కానీ పవర్ హాస్‌లో ఏ మిషన్లు పెట్టాలో ఇప్పుడే డిజైన్ చేయాలి. వాళ్లకు jointly responsible అనే నిబంధనను పెట్టారు. అంటే ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టును ఒకరు కడతారు, ఇంకొకరు ఇంటర్వెపసల్ వారు పవర్ ప్రాజెక్టును పెడుతుంటే వాళ్ల ఇరిగేషన్‌లో వచ్చిన ఫ్యాలార్స్‌కు ఏ ప్రాజెక్టుకు కూడా నిబంధనలు వారు తీసుకోరు.

MR.SPEAKER: It is more than one hour and five minutes now. Please conclude.

శ్రీ పయ్యాపుల కేశవ్: సార్, నేను స్పెసిఫిక్ డీవియెషన్ గురించి మాత్రమే చెప్పాను. పవర్ జనరేషన్‌లో జి.ఓ.ఎస్. 94 ప్రకారం 120 మెగావాట్లుంటే ఎలిజిబిలిటీ సరిపోతుంది కానీ పోలవరం ప్రాజెక్టుకు 400 మెగావాట్లు మినిమం ఉండాలని పెట్టారు. అందువల్లనే ఇంతవరకు ఒక్క టెండర్ కూడా రాలేదు. ఇన్నీ కూడా tailor made to suit somebody. ఎవరనేది కూడా నేను చెప్పదల్చుకోలేదు.

శ్రీ గాదె పెంకట్ రెడ్డి(దీవాదాయశాఖమంత్రి)(మైక్ లేకుండా) : మీం మాటల్డినా, తెలుగు దేశం పార్టీ నుంచి మాటల్డినా అందరి అభ్యర్థన ఒకటే. Subject is the same. Let the Minister also give his reply. If there are any new points, he may raise without harping on the same points.

SRI PAYYAVULA KESHAV: Let me conclude. ఈ కండీషన్సన్నింటిని కూడా tailor made ఒకే వ్యక్తికి సూట్ చేయడానికి పెట్టారనేది దాదాపుగా ఎనిమిది సాక్షాతిచ్ఛాము, నీటికి మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలని కోరుతూ దీని వెనుక గత ప్రభుత్వాన్ని ఏ ఆత్మ అయితే నడిపించిందో ఇప్పుడు కూడా అదే ఆత్మ ప్రభోదానుసారం ఈ ప్రభుత్వం నడుపుకోవాలి, దాని కోసమే ఈ నిబంధనలన్నీ వచ్చాయి. దయచేసి all party meeting పెట్టండి లేదంటే సంబంధిత డాక్యుమెంట్లను మీ ముందు పెట్టండి. సంబంధిత

ప్రాజెక్టులో ఉన్న అనుమాలను నివృత్తి చేస్తూ శీఘ్రంగా ఈ ప్రాజెక్టు ఇంప్లిమెంట్ కావడానికి ప్రభుత్వం చోరవ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. సాంబశివరావు(కొత్తగూడం): అధ్యక్షా, పోలవరంకు సంబంధించి 150 అడుగుల ఎత్తును ప్రతిపాదించడం వలస ఖమ్మం జిల్లాలో ఏడు మండలాలు, లక్ష్మా ఇరైవై మూడు వేల జనాభా, లక్ష ఎకరాల సాగు భూమి, 270 గ్రామాలు పూర్తిగా సప్పదాయకమయ్యే పరిస్థితి వచ్చింది. అందువల్ల 150 అడుగుల డిజైన్సు తగ్గించే అవకాశమేమైనా ఉన్నదా?

రెండవది, ఒరిస్సా చత్తీస్గఢ ప్రాంతాలలో పోలవరం ప్రాజెక్టు మూలాన అరైవై, దెబ్బె గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతున్నాయని దానిపలన వారు జాతీయ స్థాయిలో అభ్యంతరాలు పెడుతున్నారని చెబుతున్నారు. అందువల్ల పోలవరం ప్రాజెక్టుకు పూర్తి స్థాయి అనుమతులు వచ్చాయా?

మూడవది, పోలవరం 150 అడుగుల ఎత్తులో కడితే ప్రపంచంలోనే ఎక్కడ కూడా ఇంత భారీ ప్రాజెక్టు లేదని అంటున్నారు. అందులోనూ కొండ ప్రాంతాలలో బాగా నీటి ప్రవాహమున్న ప్రాంతాలలో కడుతున్న ఈ ప్రాజెక్టుకు దురదృష్టపూశ్చత్తు ఏదైనా విపత్తు జరిగితే సగం రాష్ట్రం పూర్తిగా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులలోకి నెట్టివేయబడుతుంది. అని ఏమైనా గమనంలోకి తీసుకున్నారా?

నాల్గవది, ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి 2004 సంవత్సరంలో రూ. 10,150 కోట్ల అంచనా. ఇప్పుడి రూ. 15,700 కోట్ల. మరలా త్వరలోనే ఇంకోక ఇరైవై వేల కోట్ల రూపాయల వరకు అంచనా పెరుగొచ్చంటున్నారు.

ఈ మధ్యానే ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి ఒక్కసారే మూడు వేల కోట్ల రూపాయలు పెంచారని పత్రికలలో పలు వార్తలోచ్చాయి. దాంట్లో పెంచడంలో భాగంగా ఒక ప్రముఖ వ్యక్తికి 500 కోట్ల రూపాయల నజరానా చెల్లించబడిందని పత్రికలలో వచ్చాయి. నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరేది ఇస్పటిపరకు జలయజ్ఞంలో యాభై వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టామని చెబుతున్నారు. దీనివల్ల ఒక్క ఎకరం భూమి కూడా అదసంగా సాగుకు రాలేదు. అందువల్ల మొత్తం యాభై వేల కోట్ల రూపాయల ఖర్చుకు సంబంధించిన నిర్వహణలో ఏ మేరకు లోపాలు జరిగాయి? ఏ మేరకు కలెక్షన్ చేయబడిందనే దాని గురించి పునఃసమీక్షలో భాగంగా అన్ని పార్ట్లకు చెందిన నాయకులతో, ఎక్కువర్ష్యతో కూడిన ఒక కమిటీని పేయవలసిన అవసరమునన్నది. కమిటీని వేస్తారా లేదా అని మీ ద్వారా నేను మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

ఉ.11.40

డా. ఎస్. శైలజనాథ్ (శింగసమల): అధ్యక్షా, ఈ పోలవరం డ్యూమ్ అన్నది మా జిల్లాకు చాలా అత్యవసరం అదేవిధంగా ప్రాణం కూడా. నేను మీద్వారా ప్రభుత్వానికి చిన్న సలహా మాత్రం ఇప్పదలచాను. ఏమిటంటే, అనేక మంది కాంట్రాక్టర్లు రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రాజెక్టుల్లో పనులు చేస్తూ మధ్యలో చేతులత్తేసి పోయి అనేక కారణాల రీత్యా పనులు మానేసే పరిస్థితి కనబడుతుంది. ఈ పోలవరం డ్యూమ్ గురించి కూడా

చాలాసార్లు మేము కూడా పేపర్లలో చూళాం. ★★ * కంపెనీ, ★★ పార్టీకి సంబంధించిన ఒక ఎం.పి.గారిదని.....

MR.SPEAKER: No, names will go on record.

డా. ఎస్. శైలజానాథ్: అది కాదు అధ్యక్షా, ఎందుకంటే చాలా బాధ్యత కల్గిన పార్టీకి సంబంధించి, ఎక్కువగా ప్రాజెక్టుల గురించి మాటల్లాడేటటువంటి పార్టీకి సంబంధించిన ఎం.పి.గారు దాంట్లో పున్నారు. వారికి కంపెనీ కూడా పుంది. వారు కోర్టుకు కూడా వెళ్లి, నాకు కాంట్రాక్టు రాకుంటే ఎట్లా అని ఆ ఎం.పి.గారు గతంలో కాంట్రాక్టు తెచ్చుకున్నట్టుగా కూడా నాకు గుర్తు పుంది. అటువంటి సమయంలో, అతను పనిచేయకుండాపోతే, ఆ పరుగును ట్రిప్లైసేట్ చేసి, పని ఎగరగొట్టే మిగితా కాంట్రాక్టర్లకు వార్క్యూంగ్ ఇచ్చే విధంగాను, వాళ్లకు గుణపాతం చెప్పేవిధంగాను, ఆ పనిని ట్రిప్లైసేట్ చేయాలి, ట్రిప్లైసేట్ చేసి అతని సుంచి ప్రభుత్వానికి సష్టుపరిపోరం వసూలు చేయాలి, అంతేగానీ, పేపర్లలో పచ్చిన వార్తా కథనం తప్పే, ఒప్పే నాకు తెలియదు గానీ ప్రీ క్లోజర్లకు ప్రయత్నం చేస్తే మాత్రం, ఆ ప్రీ క్లోజర్ చేయకుండా అడ్డుపడడంతోపాటు, అటువంటి కాంట్రాక్టర్లపైన ప్రత్యేకించి ఈ కాంట్రాక్టరు పైన క్రిమినల్ యాక్షన్ కూడా తీసుకోగల్లితే బాగుంటుందని నా సలహా.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ గారు,

(ఫైల్ లేకుండా సభ్యుడు శ్రీ జాలకంటి రంగారెడ్డిగారు తను మాటల్లాడేందుకు ఒక నిమిషం టైమ్సు కేటాయించి అనుమతించవలసిందిగా మిస్టర్ స్పీకర్ను కోరారు).

మిస్టర్ స్పీకర్: కుదరదండి. ఇప్పటికే చాలా మంది మాట్లాడారు. ఒక గంట యాభై నిమిషాలు అయిపోయింది. మినిస్టర్ గారు మాటల్లాడండి.

శ్రీ పాన్నాల లక్ష్మయ్: అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు, డా. నాగం జనార్థన్రెడ్డిగారు అనుబంధ ప్రశ్నను వేశారు. ఏమిటంటే, Special condition 8.1 – No extra payment for variation అనేది అగ్రిమెంట్లో పుంది అనే మాటను వారు చదిని వినిపించారు. అది చెబుతూ, ఏదో మాటల గారడితోటి మాటలుతున్నారని చెప్పారు. నరే మాటల గారడి అని గుర్తించినందుకు వారికి నేను ఏమి చెప్పాలో తెలియదు. కానీ, నిజం చేదుగా పుంటుందనే విషయాన్ని నేను ఎక్కుడో చదినిసట్టున్నాను సార్. దాన్ని గారడి క్రింద అనుకుంటే, నేనేమి చేస్తాను.

(ఫైల్ లేకుండా సభ్యుడు డా.నాగం జనార్థన్రెడ్డి గారు మాటలుతూ, సార్ నిజం చేదుగా పుంటుందట అని అన్నారు)

శ్రీ పాన్నాల లక్ష్మయ్: (డా.నాగం జనార్థన్రెడ్డి పైను చూస్తూ అన్నాడు) అది చదినిసట్టు నాకు గుర్తు.

MR.SPEAKER: Minister garu, look at me.

* Expunged as ordered by the Chair

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మీయు: చేదుతో పాటు..... నాకేమి తెలియదు.

అయితే, No extra payment for variation అని Special conditionsలో పుంది. ఇది absolutely right Sir వారు చెప్పింది. No extra payment for variation.

అపలు basic parametersయే మారినప్పుడు, అది variation అనబడదు అధ్యక్షా. It's altogether different. ఆ వ్యతాసాన్ని గుర్తించమని నేను కోరుతున్నాను. ప్రాజెక్టులో బేసిక్ పారామీటర్స్ పుంటాయి.

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

ఈ variation at the instance of the Government and the C.W.C. అనే మాట గుర్తించమని కోరుతున్నాను. ఇది కూడా ఎందుకు వచ్చిందంటే, ఈ డ్యూమెంటు నిర్వాణంలో maximum flood, probable maximum flood.....

(మైక్ లేకుండా ఈ కండిషన్స్ ఎందుకు పెట్టినావంటూ తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యుడు, డా.నాగం జనార్థన్‌రెడ్డి గారు మంత్రిగారిని ప్రశ్నిస్తూ అడిగారు)

(అంతరాయం)

మధ్యలో ఇట్లా వాదిస్తే ఎట్లా సమాధానం చెప్పాలి సార్? మీరు ప్రశ్నలడిగారు, నేను సమాధానం చెబుతున్నాను. ఊరికి మధ్యలో అడ్డుకుంటే ఎట్లా? అగ్రిమెంట్ చదివి వినిపించాను. వారు ఖచ్చితంగా చదివింది వాస్తవమే అని చెప్పాను. దానికి variation in the parametersకు సంబంధం లేదు అనే వాస్తవం ఒప్పందానికి సంబంధం లేదనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యుల దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. దానికి దీనికి లింకు పెట్టి ఇదే వేరియేషన్ అంటే నేనేమి చేయాలి. దానికి ఒక పద్ధతి పుంది. Same contractorకు ఏదో పందల కోట్ల రూపాయలు దోచి పెడుతున్నారని అంటున్నారు. ఇదెక్కడి అన్యాయం అధ్యక్షా. మరెందుకో టండర్ వాళ్ళ ఒప్పందం మేరకే ట్రీ క్లోజర్ చేసిన సంస్థలు ఆ రకంగా పుంటే, మళ్ళీ వాళ్ళకే చేద్దామనే ఉద్దేశం ఆపాదిస్తు .....

(తెలుగుదేశంపార్టీ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

ఒక నిమిషం, ఒక నిమిషం..... ఏ ఒక్కరికో ఇస్తామనేది వాళ్ళ ప్రస్తుతించారు. ఇదేమైనా ఏ ఒక్కరికో ఇచ్చేదా అధ్యక్షా. ఇన్సెలర్సుల్ పుంచితే ప్రపంచం మంతా ఎక్కుడ కూర్చున్నా, ఏ మూలకు కూర్చొని చూసినా కనబడుతుంది. ఇదేదో ఒక్కరికి ఇచ్చే పద్ధతి ఏంటే నాకర్ఢం కాలేదు. ఈ కండిషన్స్ కేపలం ఒక్కరికేనా! నేను లిఫితపూర్వకంగా ప్రైకోర్టుకు ఈ ఆక్రేసణలు తెలిపితే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వివరంగా ఇచ్చి కోర్సు చేత మొట్టికాయలు తిస్తున్నాళ్ళంటే, ఇక్కడకు వచ్చి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. దీనికి ఆస్కారమే లేదు. ఎవరైనా చేయెచ్చు. మిత్రులు, డా.నాగం జనార్థన్‌రెడ్డిగారు, వారు కూడా వేసుకోపచ్చు. ఒకవేళ వీలైతే ఇద్దరో లేదా ముగ్గురు కాంట్రాక్టర్లో జాయింట్ పెంచర్ పెట్టుకుని. మేమేమైనా వద్దన్నామూ అధ్యక్షా.

ఈ రకమైన ప్రశ్నలతో, తప్పుడు సమాచారం ఇచ్చి, నిందించడం భావ్యం కాదు.

MR.SPEAKER: Don't go into deep.

శ్రీ పొన్నల లక్ష్మయ్య : మిత్రులు ఇంకెవరో ఏదో అన్నారు ఏమిటంటే, 2004, 2008వ సంవత్సరంలో అని. అది వాస్తవమే. 2004వ సంవత్సరంలోని **SSR Rates**, 2008వ సంవత్సరంలో పూర్తయ్యేది, 2009-10వ సంవత్సరంలో **SSR Rates**, ఇది కేవలం ఈ ప్రభుత్వం గానీ, పొన్నల లక్ష్మయ్యగానీ, లేకుంటే ఈ మంత్రిచేసేటటువంటి కార్యక్రమం కానేకాదనే విషయాన్ని గుర్తించుకోమని చెబుతున్నాను.

అదేవిధంగా “అవినీతి, అవినీతి” అని ఒకటే మాటల్లాడుతున్నారు. ఇది నాకు మా చిన్నయానందగారు ఎప్పుడో హైసూర్లో చదివేటప్పుడు, స్వాడెంట్ యూనియన్ ఇనాగురేపణ్ సందర్భంగా జరిగిన ఒక కార్యక్రమంలో వారు ఒక స్టోబ్మెంట్ ఇచ్చారు. ఏమిటంటే, “As the thought so the mind, as the mind so the man, as the man so the society” అని, కానీ, ఇప్పుడు “so the society”కి బదులుగా “so the party” అని అనాలి. ఎందుకంటే వాళ్ళ ఆలోచనంత అవినీతి మీదనే. అధికారంలో పుస్తంత కాలం ఈ సీటిపసరుల విషయాన్ని ఎన్నడు పట్టించుకోలేదు, వ్యవసాయం గురించి ఏమి మాటల్లారో తెలుసు. అవినీతి అంటే నేను సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరం పుంది. అవినీతికి తాపు లేకుండా, ప్రాజెక్టుల పద్ధతి ప్రభుతులు పెట్టి, అదేవిధంగా అసెంబ్లీలో రోజాలపాటు చర్చించి, మీడియాలల్లో గంటల కొద్ది చూసి, మేధాపట్టుర్ లాంటి సామాజిక నిపుణులను తీసుకుపచ్చి, గంటల కొద్ది మాటల్డి, వాళ్ళ సూచనలను తీసుకుని ఈ కార్యక్రమం చేసే సందర్భంలో, మీకేమి పనిలేక అవినీతి, అవినీతి అని అంటున్నారు. అంతే తప్ప మీకు ఇంకో పని లేదు.

ఇంకో విషయం, సి.డబ్బ్లూ.సి. నీటి విషయంలో 36 లక్షల క్యాసెక్యుల నుంచి 50 లక్షల క్యాసెక్యులకు ఇచ్చిందా అనేది, ఇది వాస్తవం, ద్రాత పూర్వకంగా పుంది. వాళ్ళ డిజైన్సు వాప్స్ పంపించి, మర్లీ యాబై లక్షల క్యాసెక్యుల మేరకు నిర్ణయించాలని చెప్పిన తరువాత, విరణ ఇచ్చిన తరువాత ఈ డిజైన్ ఆమోదం పొందిన విషయాన్ని అధికారికంగా ఈ స్థలం నుంచి మాటల్లాడుతున్న విషయం అసత్యం కానేకాదు, ఇది వాస్తవం. గుర్తించుని మీద్వారా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా, ఏవో లావాదేవిలు, ఇచట, అచట అని అంటున్నారు. నేను ఇంత క్లియర్గా, స్పెష్షంగా సమాధానం చెబుతుంటే, లావాదేవీల గురించి, అవినీతి గురించి మాటల్లాడుతున్నారు. అది వారి విజ్ఞతకే వదలిపెడతాం. ప్రజలు దీన్ని బాగా అర్థం చేసుకుంటారు. ఆ విషయం గురించి మాటల్సిన అవసరం లేదు.

(అంతరాయం)

అదేవిధంగా, రుద్రమోట టెక్నికల్ కమిటీ విషయంలో, గౌరవ సభ్యులు ఎన్. వెంకట వీరయ్య గారు అడిగారు. దీనికి పోలవరం బ్యాక్ వాటర్లో పున్న మాట వాస్తవమే. దయచేసి మీకు తెలియజేసేదేమిటంటే, దీనికి తప్పనిసరిగా త్వరలోనే ఏమ్మల్సి సంప్రదించి, ఎందుకంటే నేను ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పడానికి ప్రిపేర్ అయి రాలేదు. సంబంధిత సెక్రటరీ గారు కూడా లేరు. వారు మీకు కమిటీ గురించి సమాధానం చెబుతారు. దీన్ని పరిష్కారం చేసే దిశలో మీతో కలిసి కూర్చోని నిర్ణయం వారు తీసుకోవడం జరుగుతుందని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

అదేవిధంగా, గౌరవ సభ్యులు, కె.కన్సుబాబు గారు ఫ్రీ క్లోజర్ విషయంలో ఒక పేరా చదివి వినిపించారు. ఇక్కడ మనకు రెండు కండీషన్స్ కనబడుతున్నాయి. ఒకబేమో న్యాయస్థానం, రెండవది సమన్వయం, అదేవిధంగా మూడవది ఏమిలంటే, ల్యాండ్ అక్సెస్స్ ఆర్ అండ్ ఆర్ ఆలస్యం. ఈ మూడింటితోపాటు నిర్మాణ సంస్థలు సహకరించడం లేదనే వాస్తవాన్ని కూడా ప్రభుత్వం పేర్కొన్న విషయాన్ని కూడా గుర్తించాలి. సహకరించడంలేదు, జలయజ్ఞం ఎట్లా అపుతుందని ఒకటే వారు ప్రస్తావించారు. సహకరించలేకపోయినందుకు గతంలో, ఇప్పటిదాక ఆలస్యమైన వాటికి లిక్ష్మీటెడ్ డ్యూమీజన్ తరువాత ప్రోకాజ్ నోటీస్ ఇచ్చిన విషయాన్ని వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాము. రీజన్స్, ఎక్స్ప్రియస్స్ న్స్, తరువాత అనుభవాలను, కారణాలను చాలా స్పష్టంగా చెప్పాం. అదేవిధంగా ల్యాండ్ అక్సెస్స్ ఆర్, yet to acquire land గురించి సభ్యులు అడిగారు. ఇక్కడ ప్రాజెక్టు కోసం, డ్యూమ్ కోసం కావల్సిన 2262 ఎకరాలల్లో 2254 ఎకరాలకు అక్సెస్స్ ఇప్పుడం అయింది. 1832 ఎకరాలు పైచిలుకు తీసుకోవడం జరిగింది. దాదాపు 82% land acquire అయింది. మిగితాది కూడా ఈ టెండర్ ప్రక్రియ పూర్తి అయ్యోలోగా ఒప్పందాలు ఏర్పరచుకొని, పనులు మొదలుపెట్టేలాగ, అదేవిధంగా పనులు ఆగిసోకుండా పుండే విధంగా తప్పనిసరిగా మిగితా 18% పనులను తీసుకోవడం కూడా జరుగుతుందనే విషయాన్ని కూడా మీద్వోరా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము.

అదేవిధంగా ఆర్ అండ్ ఆర్ విషయంలో మల్లీ లీగర్ ప్రాజ్లమ్స్ రాకుండా చూడాలని సలహా ప్రభుత్వానికి సభ్యులు ఇచ్చారు. అందుకే ఇది నాలుగు అంచెలుగా ఆర్ అండ్ ఆర్ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలని, ఫేజ్ -1, ఫేజ్ -2, ఫేజ్ -3, ఫేజ్ -4 Depending on the progress of the Dam, it has been decided that an action plan is drawn and we are going ahead according to the Action Plan.

గౌరవ మిత్రులు, శ్రీ పి.కేశవ్ గారు, వాటర్ డైపార్ట్మెంట్ గురించి, రాయలసీమ ప్రాంతానికి ఇది అత్యంత అవసరమనే మాట గురించి చాలా స్పష్టంగా చెప్పినారు. ఈ ప్రాజెక్టు 80 T.M.C. నీటిని డైపర్ట్ చేయడానికి కృ షాడెల్ఫాను ఆదుకోవడానికి, ఆ తరువాత పై నుంచి వచ్చే వాటర్ను దుర్భిష్ట ప్రాంతానికిటపయోగించడానికి ఉద్దేశించబడింది. చాలారోజుల నుంచి ఎదురుచూస్తున్నటువంటిది, ఎన్నడు ఇటువంటి కార్యక్రమం మొదలుపెట్టలేని పరిస్థితుల్లో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల కొంత పెనులుబాటు రాయలసీమ ప్రాంతానికి దొరకుతుంది కాబట్టి, ఈ ప్రాజెక్టు అత్యంత అవసరమనే ఉద్దేశంతో చేపట్టిన కార్యక్రమంగా వారు గుర్తుచేస్తున్నందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ అదేవిధంగా మేము చేస్తున్న పనికి కూడా అవరోధాలు లేకుండా సహకరించమని కోరుతున్నాము.

(అంతారాయం)

అదేవిధంగా ఈ విషయంలో ప్రభుత్వానికి ఏదో ముందు చూపు లేదు, 24 సార్లు సవరణలు చేశారనే విధంగా సభ్యులు ప్రస్తావించారు. కొందరికి మాత్రమే. ఇందులో ఏమాత్రం అనుమానపడ్డాడ్దు. ముందు చూపుతోచే ఈ కార్యక్రమం చేశారు.

ఉ.11.50

అధ్యక్షు, కేవలం hydro electric power విషయంలో ఆ ఎస్టిమేట్స్ గత నెలలో వచ్చాయి. కాబట్టి, ఈ రెండు కలిపి చేయాల్సిన సందర్భం లోపట ఇది postpone చేయడం జరిగిందే తప్ప, స్పీల్వే, రాక్ ఫిల్డ్స్ దాదాపు 11 నెలలుగా ఈ టెండర్ flout అయిన విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాము. కొందరికి మాత్రమే ఈ

conditions ఉన్నాయి అనే దాంట్లో వాస్తవం లేదు. అదేవిధంగా tender conditions లో కూడా ఈ రూ.1600 కోట్లు, రూ. 445 కోట్లు net worth, joint venture వీటి అన్నింటికి కూడా నా దగ్గర సమాధానాలు ఉండడమే కాకుండా, ఇది జీఎస్ నెంబర్ 94 విషయంలో గాని, ఈ joint venture విషయంలో గాని స్పష్టమైన అవగాహనతో, స్పష్టమైన వివరణతో టెండర్లు పిలవడం అయిందనే విషయాన్ని కూడా గుర్తు చేస్తున్నాను.

(ఇంటర్వ్యూ)

ఏదో ఉంచి, ఏదో కావాలని దీంట్లో ఒక సభ్యుడు రూ.500 కోట్లు వచ్చాయని నిరాధారమైన ఆరోపణలతో ప్రాజెక్టులను అడ్డుకోవాలనే కార్యక్రమం చేస్తే ప్రజలు క్షమించరు. ఇందులో వాస్తవం లేదు.

(తెలుగు దేశం పార్టీ సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

గౌరవనీయులు సాంబశివరావు గారు సేపణల్ ప్రాజెక్టుల విషయంలో అడిగారు. సేపణల్ ప్రాజెక్టుల విషయంలో Central High Power Steering Committee గతంలోనే ఇది ఆమోదించి కేంద్రప్రభుత్వానికి పంపించిన విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను. కేంద్ర మంత్రి మండలికి వెళ్లిన తర్వాత తేది: 05.03.2010న Expenditure Financial Committee సమావేశములో ఇది ప్రతిపాదించబడింది. ఈ ప్రతిపాదనకు రాష్ట్రప్రభుత్వం తరఫున మరో affidavit ఇవ్వమని కోరిన నేపథ్యంలో ఆ affidavit కూడా 24 గంటల లోగా రాష్ట్రప్రభుత్వం Expenditure Finance Committeeకి అందజేసింది. ముఖ్యమంత్రి గారు ఇప్పటికే ప్రధానమంత్రి గారి దృష్టికి, సంబంధిత శాఖ మంత్రికి మరియు ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకొని రావడం జరిగింది. ఇది Expenditure Finance Committee meeting జరిగిన నెంటనే కేంద్ర మంత్రి మండలి ఆమోదం కోసం ఉన్న విషయాన్ని ప్రధాన మంత్రి గారు ఈ విషయంలో చాలా స్పష్టంగా రాష్ట్రప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన హామీని కూడా గుర్తు చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా దీనికి అన్ని క్లియర్స్‌లు ఉన్నాయా అని అన్నారు. నేను మొదట సమాధానం చేపేటప్పుడే తుది దశ, రెండవ దశ, environmental clearance తప్ప మిగితా అన్ని అనుమతులు వచ్చాయని చెప్పేను. దీనికి పెట్టుబడి ఆమోదం గాని, forest ఆమోదం గాని, AIPP నుంచి కేంద్రం నిధులు కాని ఇప్పటికే తీసుకుంటున్న విషయాన్ని గౌరవనభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. పత్రికలలో వచ్చిన వార్తల గురించి ప్రస్తావించారు. పత్రికలలో వచ్చిన వార్తల గురించి మీకు అనుమతాలు అవసరం లేదు. ప్రభుత్వం పారదర్శకంగా ఈ విషయంలో పోలవరం ప్రాజెక్టును నిర్మించి తీరుతుందనే విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా శైలజనార్థ గారు మాటల్లడుతూ ఇది మధ్యలో ఆపివేసిపోయే పరిస్థితులు ఉన్నాయని, ఇది ఈ కాంట్రాక్ట్ ఏదో పార్టీకి సంబంధించిన విషయం అని ఇక్కడ ప్రస్తావన తీసుకొని వచ్చారు. సరే, ఈ విషయంలో వారికి సమాధానం అవసరం లేదని భావిస్తున్నాను. ఎవరైనా దేనికి సంబంధించిన నియమ నిబంధనలకు, ఒప్పందాలకు, tender document కు, ప్రభుత్వ విధానాలకు, ప్రభుత్వ జీఎస్ లకు అనుగుణంగా కార్యక్రమాలు చేయించే పద్ధతి ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం చేస్తున్నది.

MR. SPEAKER: I think we will go on to the next question.

(తెలుగు దేశం పార్టీ సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

No no. We had 1 ½ hour discussion. Now Question No. 2530.....

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: ఒక డిమాండ్ సార్.

MR. SPEAKER: There is no more demand. If you want to protest you protest. We had enough of discussion. I think we had a very elaborate discussion. ఒకటిన్నర గంటనేపు చర్చ జరిగింది. మీరు అడిగిన అన్ని ప్రశ్నలకు మంత్రి గారు సమాధానాలు చెప్పారు. If you are not satisfied, I will give you opportunity to protest. Now no more.....

శ్రీ పయ్యాపుల కేశవ్ సార్, ఆల్ పార్టీ మీటింగ్ పెట్టమనండి.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: ఒక అప్పీల్ సార్.

MR. SPEAKER: I want you to assure me that it is a protest because I had bitter experience yesterday. You tell me if it is a protest, I will allow you.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: అధ్యక్షు, మంత్రి గారు ఏదో పాత కాంట్రాక్టర్కే ఇప్పమని అన్నారంటే, పాత రేట్లు మీద ఇప్పమన్నాము గానీ, కొత్త రేట్లు మీద ఇప్పమని నేను అడగలేదు. ఎందుకంటే, agreement condition ను కూడా ఒకసారి చదివితే దానిని కూడా వాళ్లు వ్యంగ్యంగా చేస్తున్నారు. దీంట్లో agreement special condition 8 లో చాలా క్లియర్గా చెప్పింది. No extra payment will be made to the bidder, if there is any change in type of structure, specifications, variations in quantities as per actual site condition. Site condition లో ఎక్కువ వాటర్ వస్తుందని అన్నప్పుడు దానికి కాంట్రాక్టర్ను భరించవల్సిందే, investigation చేసుకోవల్సిన బాధ్యత ఆయన మీద ఉన్నది సార్. అందు కోసం మేము ఒకటే రెక్వెషన్ చేస్తున్నాము. ఒకసారి files అన్ని మీ ముందు ఉంచమని అంటున్నాము. All party meeting మీ chamber లో ఒకటి కండెక్ట్ చేయండి. ఒకసారి files అన్ని అక్కడ పెట్టమనండీ సార్. మూడింటని కలిపి చేయవల్సిన అవసరం లేదు. Separateగా చేస్తే కూడా there is a condition sir.

MR. SPEAKER: Minister garu, would you like to react?

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: అధ్యక్షు, దయచేసి మా డిమాండ్సు consider చేయమని చెప్పి, files అన్ని కూడా మీ ముందు ఉంచమని చెప్పి మేము డిమాండ్ చేస్తున్నాము. సరే, ఇప్పుడు శైలజాథ్ గారికి సమాధానం చెప్పసని అంటున్నారు. అవినీతికి ప్రభుత్వం ఎప్పుడు కూడా అండగానే ఉంటుంది. కానీ, అవినీతిని ఎదుర్కొనేందుకు మాత్రం ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు.

డా. ఎస్. శైలజాథ్: అధ్యక్షు, ఒక నిమిషం మాటల్డడడానికి అవకాశం ఇప్పండి.

MR. SPEAKER: Yes, Sailajanath garu.....

డా. ఎస్. శైలజాథ్: అధ్యక్షు, స్పష్టంగా మాకు సమాధానం చెప్పాలి. దాచాలు మధుకాన్ వాళ్లను terminate చేస్తే రూ.300 కోట్లు ప్రభుత్వానికి లాభం వస్తుంది. మధుకాన్ వాళ్లను pre-closed చేస్తే రూ.450 కోట్లు కట్టవల్సి వస్తుందని పేపర్లలో వార్తలు వచ్చాయి. ఇది నిజమా, అబద్ధమా? నిజమైతే ఎందుకు pre- close అయితే దానిని ఆపివేసి terminate చేయరు?

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యుండ్ర అధ్యక్షా, నాగం జనార్థన్ రెడ్డి గారు మళ్ళీ అదే ప్రశ్న అడిగారు. No extra payment..... అనేది మళ్ళీ చదివి వినిపించారు. నేను మాటకి మారుపాళ్ళ నిజమే అని చెప్పాను. కానీ, basic parameter 36 లక్షల రూపాయలు అనేది tender conditionలో ఉంది. దానిని మార్చి చేసి రూ. 50 లక్షలు చేయవల్సినటువంటి పరిస్థితులు వచ్చిన నేపథ్యంలో this is not an extra work. This is change of design altogether at the instance of the procurement agency. ఆ మాత్రం difference తెలియకుండా ప్రశ్నలు అడిగితే నన్ను ఏమి చేయమంచారు అధ్యక్షా? ఇది రెండవ సారి సమాధానం చెబుతున్నాను. గౌరవనీయులు శైలజనాథ్ గారు ఈ pre-closure ఎందుకు క్యాప్సీల్ చేయమని అన్నారు. వీటన్నింటి మీద కూలంకపంగా అలోచించే క్యాప్సీల్ చేయడానికి ప్రభుత్వం తరువున గాని, వారి తరువున గాని వచ్చిన ఆలస్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ ప్రాజెక్ట్ త్వరితగతిన చేపట్టడానికి న్యాయబద్ధమైన అడ్డంకులు ఉంచువించకుండా ఉండడానికి ఈ pre-closure చేసిన వాస్తవాన్ని వారు ఎవరైనా ఈ ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేదు. ఈ ప్రాజెక్ట్ పూర్తి చేయడమే, ఈ ప్రాజెక్ట్ సత్వరంగా తీసుకొని రావడానికి న్యాయపరమైన చిక్కులు లేకుండా చేయడానికి చేసిన అంశంగా గుర్తించాలని తద్వారా ప్రాజెక్ట్ పూర్తి చేయడానికి అడ్డంకులు ఉండకుండా చేసే ప్రయత్నంలో చేసే కార్బూకమంగా గుర్తించమని కోరుతున్నాను.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, ఆర్ పార్టీ మీటింగ్ పెట్టమనండి.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యుండ్ర అధ్యక్షా, ఈ జలయజ్ఞం మొదలు పెట్టిన దగ్గర నుంచి అన్ని ప్రాజెక్ట్ల దగ్గర చర్చ చేశారు. అసెంబ్లీలో వాడిగా, వేడిగా రోజుల కొద్ది మాటల్లాడాము. ఆ తర్వాత మీడియాలలో గంటల కొద్ది మాటల్లాడాము. గతంలో రికార్డ్ కూడా పెట్టాము. స్పీకర్ దగ్గర రికార్డ్ పెట్టమన్నారు. ఇప్పుడు అయిన తర్వాత ఈ ప్రాజెక్ట్ త్వరితగతిన చేయాలంటే సహకరించకపోగా, ఏదో అయిందని ఇంత సాఫానంగా, ఇంత వివరణలు ఇచ్చిన తర్వాత దీనిని ఆలస్యం చేయడానికి చేసే ప్రయత్నమే గాని ఇందులో ప్రభుత్వానికి ఏమీ లేదు. ప్రభుత్వం ఆర్ పార్టీ మీటింగ్ పెట్టపల్సిన అవసరం లేదు.

మ.12.00

(తెలుగుదేశం పక్షం నుంచి అభ్యంతరాలు)

MR.SPEAKER : Yes Q.No.2530.....

(తెలుగుదేశం పక్షం నుంచి అభ్యంతరాలు)

yes, you want to protest ?

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, నేను మళ్ళీ ఒకసారి మంత్రి గారికి నిజ్జప్రమాదించున్నాను.

MR.SPEAKER : Mike is given only for protest.

డా. నాగం జనార్థన్ రెడ్డి: మీ దగ్గర పైల్పు పెట్టమంటే వాళ్ళకు అబ్బెక్కను ఏమిటి సార్?

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీ రిక్వెషన్లకు గపర్నమెంటుకు అగ్రి కావడం లేదు. There ends the matter. మీరు ప్రాచెస్టు చేస్తే చేయండి or else, I will go onto the next question.

డా. నాగం జనార్థన రెడ్డి : సార్ వీళ్ళకు ప్రజాసాధ్యం మీద నమ్మకం లేదు. స్పీకరు గారి వద్ద పైల్సు పెట్టమంటున్నాం. అల్ పార్టీన్ చూస్తాం అంటున్నాం. సలహాలు తీసుకోడానికి వాళ్ళకు ఎందుకు జంకు? ఒకటే మేము రిక్వెషన్ చేస్తున్నాము. అల్ పార్టీ మీటింగు పెట్టండి.

MR.SPEAKER : Yes Q.No.2530, Minister for Home on behalf of Minister for Tourism and Culture.

(ఈ దశలో తెలుగు దేశం పక్షానికి చెందిన పలువురు సభ్యులు 'అల్ పార్టీ మీటింగు పెట్టాలి' అంటూ కోరుతూ స్పీకరు పోడియం వద్దకు వచ్చారు.

The House is adjourned for Tea Break

(The House then adjourned at 12.03 pm for Tea break.)

మ.12.20

(The House was reassembled at 12.20 p.m.)

(Hon'ble Speaker was in the Chair.)

సక్కాత్తవు గుర్తుగల ప్రశ్నలు – వాగ్దాప సమాధానములు (కొనసాగింపు)

MR.SPEAKER : Four questions were postponed and we will complete the remaining questions.

భీమిలి ప్రాజెక్టు సుందరీకరణ

ప్రశ్న నెం.52 (2530)

శ్రీ ఎం. శ్రీనివాస రావు(భీమిలి) - గౌరవనీయులైన పర్యాటక, సాంస్కృతిక శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- అ) రాష్ట్రంలోని భీమిలి ప్రాజెక్టును అందంగా తీర్మాదిద్దడం కోసం ప్రభుత్వం వద్ద ఏదైనా ప్రతిపాదన వుందా ?
- ఆ) దీనిని ఎప్పటిలోగా చేపట్టడనపుతుంది?

పర్యాటక, సాంస్కృతిక శాఖ మంత్రి గారి తరఫున హోం శాఖ మంత్రి (**శ్రీమతి పి. సచిత**):

- అ) విశాఖపట్టణం బీచ్ సర్కూర్యాట్ ప్రాజెక్ట్ సమగ్ర అభివృద్ధి క్రింద భీమిలి ప్రాజెక్టు కోసం కేంద్ర ఆర్థిక సహాయం క్రింద కేంద్ర పర్యాటక మంత్రిత్వ శాఖ రూ.2.24 కోట్లలు మంజారు చేసింది. ప్రాజెక్టులో కాబేజీలు, గ్రామ కేంద్రం, ఇంటర్ వైఎస్ఎస్ సెంటర్, నిండ్ మిల్, థీమ్ హాస్పిటలు, సమాచార కేంద్రం, టికెట్లు ఇచ్చే కొంటరు, ఫెన్వింగ్, ప్రజా సౌకర్యాలను నిర్మించడం ద్వారా డబ్ విలేజ్ రిక్లియేషన్ ఇమిడ్ పుంటుంది.
- ఆ) ఈ ప్రాజెక్ట్ కోసం ఇటీవల 5.00 ఎకరాల ప్రభుత్వ భూమిని గుర్తించడమయింది. కేటాయింపు అంశం ప్రాసెస్‌లో వుంది. పైన తెలిపిన అంశాలన్నింటిని పూర్తి చేసిందుకు పర్యాటక శాఖకి భూమిని అప్పగించిన తేదీ నుండి 9 నెలలు సమయం అవసరమపుతుంది.

శ్రీ ఎం. శ్రీనివాస రావు : అధ్యక్షా, విశాఖపట్టణం జిల్లా రాష్ట్రంలోనే అత్యస్నతమైన పర్యాటక కేంద్రంగా రూపుదిద్దుకొంది. కానీ ఈరోజు టూరిజం విషయంలో ఆ ప్రభావం కోల్పోయింది. అందులో భీమిలి కూడా ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో భీమిలి ఓలెస్ట్ మునిసిపాలిటీ, ఇండియాలోనే సెకండ్ మునిసిపాలిటీ గా ఉంది. అటువంటి మునిసిపాలిటీని శ్యాట్లెట్ టౌన్‌హిస్టగా అభివృద్ధిచేయాలి నిర్ణయించారు. విశాఖపట్టణం భీమిలిలో బీచ్ ప్రపంచంలోనే అత్యంత సుందరమైన 30 కి.మీ.లు బీచ్ ఉంది. ఇదే బీచ్ నేరే దేశంలో ఉంటే ఎంతో విదేశీ మారక ద్రవ్యం వచ్చేది. ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం వల్ల భీమిలి బీచ్ కారిడార్సు అనుకొన్న విధంగా అభివృద్ధి చేయలేదు. భీమిలి లో ఒక క్లూటవర్నని లక్ష రూపాయలతో, లైట్ హాస్పిటిని రూ.9 లక్షల వ్యయంతో, డబ్ హాస్పిటిని రూ.5.60 లక్షలతో నిర్మిస్తామని చెప్పారు. అలాగే సెయింట్ పీటర్ చర్చిని కూడా రూ.13 లక్షలతో అభివృద్ధి చేస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పింది. ఎన్నోళ నుండో ఈ ప్రాజెక్టులు ప్రభుత్వం దగ్గర పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి. ఇంతవరకు వీటికి మోక్కం లభించలేదు. మంత్రి గారు చెప్పినట్లు, కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.2.24కోట్లు మంజారు చేశారు. కానీ ఆ నిధులు టూరిజం డెవలప్‌మెంట్‌కి వెళ్లిపోయాయి. ఇంత వరకు 'ఎక్కుడ వేసిన గొంగళి అక్కుడ' లాగానే ఉంది. విచారకరమైన విషయమేమంటే, మన ప్రభుత్వం

విశాఖపట్టణం, భీమిలి లో కోట్ల రూపాయల విలువైన భూములను కొర్దిమంది ప్రైవేటు వ్యక్తులకు ఈ టూరిజం పేరుచెప్పి అతి చౌకగా ఇవ్వడం జరిగింది. రిసార్ట్స్ నిమిత్తం చెనగది రూరల్ మండలంలో 180 సర్వే నెంబరులో మూడు ఎకరాలు ఇచ్చారు. అలాగే స్టే పార్క్‌కి కూడా సర్వే నెం. 105, 19లో 31 ఎకరాలు ఒకటి, 5 ఎకరాలు మరొకటి ఇవ్వడం జరిగింది. వారు ఇంత వరకు పనులు మొదలు పెట్టలేదు. అలాగే ఈ ‘గుర్విల్ ఫార్మ్ కన్సిదియం’ కి కాటుకుల పాడు దగ్గర రూ. 100 కోట్ల విలువైన భూమిని అతి చౌకగా 46లక్షల రూపాయలకు 32 ఎకరాలు లీజ్‌కి ఇవ్వడానికి చేశారు. వారు ఇంత వరకు వర్క్స్‌ని స్టోర్ చేయలేదు. ఈ విధంగా చాలా మందికి ల్యాండ్స్ అలాట్ చేశారు. కానీ, వారు ఎలాంటి వర్క్స్ ప్రారంభించకుండా ఉన్నారు. ఎక్కడి పనులు అక్కడే నిలిచిపోయాయి. భీమిలి మునిసిపాలిటీలో శ్యాట్‌లైట్ టౌన్‌హిస్ట్ ఏర్పాటు చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ప్రపోజెస్ ఇవ్వడం జరిగింది. అది కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించడం జరిగింది. మా నాయకుడు చిరంజీవి గారు మొన్న ప్రథాన మంత్రి గార్ని కలిసినపుడు, దీని విషయంలో ఒక వినతి పత్రాన్ని కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ శ్యాట్‌లైట్ టౌన్‌హిస్ట్ నెంటనే ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మన దేశంలో టూరిజంకి లీస్ట్ ఇంపోర్టెన్స్ ఇవ్వడం జరుగుతోంది. మన రాష్ట్రం టూరిజం విషయంలో ప్రత్యేకమైన దృష్టి పెట్టి అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్‌లో టూరిజానికి సంబంధించిన అనేక స్క్రీమ్స్ ఉన్నాయి. మన దేశం కంటే చిన్న దేశమైన సింగపూర్ని ఏటా ఒక కోటి 30 లక్షల మంది సందర్శిస్తున్నారు. మన దేశానికి 60 లక్షల మంది వస్తున్నారు. మన దేశానికి రూ. 60 కోట్ల డాలర్లు వస్తుంటే, చైనాకి రూ. 300లకోట్లు విదేశి మారక ద్రవ్యం వస్తోంది. మన రాష్ట్రంలోని భీమిలి ప్రాంతం చాలా వెనుకబడింది. అక్కడ త్రాగడానికి నీరు కూడా లేదు. డా. వై.ఎస్.రాజశేఖరరాణ్డి గారి పుణ్యమా అని రూ. 17 కోట్లుతో మంచినీటి సమస్యను తీర్చారు. ఇక్కడ టూరిజాన్ని అభివృద్ధి చేస్తే రాబోయే రోజుల్లో అక్కడ ఉన్న యువకులకు, వెనుకబడిన వారికి ఉపాధి కల్పించవచ్చు. ఈ భీమిలి ప్రాంతంపై ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన దృష్టి పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. సబిత : అధ్యక్షా, అంధ్ర రాష్ట్రంలో అత్యంత సుందరమైన పర్యాటక ప్రాంతాల్లో విశాఖపట్టణం ఒకటి. ఈ తీర ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయాలని కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. అందులో భాగంగా పర్యాటక అభివృద్ధి కోసం భారత ప్రభుత్వం వారు విశాఖపట్టణం బీచ్ సర్చ్యాట్ ప్రాజెక్టుకి రూ. 5.71 కోట్లు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఇంతకు ముందు భీమిలి అభివృద్ధి కోసం, రూ. 2.24 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగిందని సమాధానం చెప్పడం జరిగింది. దీనికి రెవెన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ నుండి భూమి కేటాయింపు ప్రాసెన్స్‌లో ఉంది. అది రాగానే, దాన్ని మొదలు పెట్టి తొమ్మిది నెలల్లో పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం కృత నిశ్చయంతో ఉంది. దీనితోబాటు మంగసూరు పేట అభివృద్ధి కోసం రూ. 20 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇది భూ కేటాయింపు జరిపిన పిమ్మట పనులు చేపట్టడమౌతుంది. రుపికొండ అభివృద్ధికి రూ. 81 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. కోస్ట్‌ల్ జోన్ రెగ్యులేషన్ అనుమతుల కోసం పనులు చేయడంలో ఆలస్యం జరిగింది. ఇది

కాకుండా తొట్టుకొండ అభివృద్ధి కోసం రూ.1.26 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. దీనికి ఆర్థికాలజీ, సర్వే ఆఫ్ ఇండియా వారి అనుమతి సంపాదించడం జరిగింది. రెవెన్యూ శాఖ భూ కేటాయింపు పని జరుగుతోంది. అది అయిన వెంటనే పనులు ప్రారంభించడం జరుగుతుంది. ఇదీకాక 'ఎర్రమట్టి దిబ్బల అభివృద్ధి' కోసం రూ.60 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. భూ సేకరణ జరిగింది. పనులు కూడా ప్రారంభించడం జరుగుతోంది. పబ్లిక్ ప్రైవేటు పార్ట్ సర్విస్లో చాలా ప్రాజెక్టులు టేకప్ చేసి ఈ ప్రాంతాన్ని పర్యాటక కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉంది. గౌరవ శాసన సభ్యులు చెప్పునట్లు పే పార్ట్, రిప్ప్ కొండ ప్రాంతంలో అభివృద్ధి చేయాలన్న ఆలోచనను చేస్తున్నాం. దీనికి సంబంధించి డెవలపర్సన్ కూడా గుర్తించి వారికి అలాట్ మొంట్ చేయడం జరిగింది.

మ.12.30

దీనికి సంబంధించి కోస్ట్ రెగ్యులేషన్ జోన్ అనుమతి రావడం ఆలస్యమైన కారణంగా పనులు ఆలస్య మయ్యాయి. సిఆర్జడ్ 2009లో అనుమతి ఇవ్వడం జరిగింది. మునిసిపల్ కార్బోరేషన్ అనుమతులు కూడా 2008లో వచ్చాయి. ఇప్పటికే 70 శాతం పనులు పూర్తయ్యాయి. ఈ ప్రాజెక్టు 2011లో ప్రారంభమయ్యాయి. ఇదీ కాకుండా బీచ్ రిసార్ట్ అనే ప్రాజెక్టును టేకప్ చేయడం జరిగింది. ఇది ఆలోర్డీ ఉపయోగంలోకి వచ్చింది. ఇదీ కాకుండా హార్ట్ రిసార్ట్ ప్రాజెక్టు అనేది ఎండాడ గ్రామంలో డెవలప్ చేస్తున్నాము. దానికి సంబంధించిన ప్రాజెక్టు నిర్మాణం కోసం ప్రభుత్వం అనుమతివ్వడం జరిగింది. లీజ్ గడువు 15 సంవత్సరాలున్న కారణంగా డెవలపర్కి ఆర్థిక సహాయం అందని కారణంగా ఆ పనులు ప్రారంభం కావడం ఆలస్యమైంది. డెవలపర్ విజ్ఞాప్తి మేరకు ప్రభుత్వం లీజ్ గడువును 15 సంవత్సరాల నుంచి 33 సంవత్సరాలకు పెంచి మే, 2010లో జీవో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇందుకు సంబంధించిన పనులు కూడా ప్రారంభమయ్యాయి. ఇదీ కాకుండా ఎండాడ గ్రామం పద్ధతి సాగర్సనగర్ అనే పేని విడిదిని డెవలప్ చేయడానికి అనుమతించడం జరిగింది. సంబంధిత శాఖల నుండి అనుమతి రావడం ఆలస్యమైన కారణంగా పనులు ప్రారంభం కావడం ఆలస్యమైంది. సిఆర్జడ్ అనుమతి 2000లో రావడం జరిగింది. మునిసిపల్ కార్బోరేషన్ అనుమతి కూడా 2009లో లభించింది. లీజ్ గడువు 15 సంవత్సరాలున్న కారణంగా ఆర్థిక సంస్థలు రుణాలు అందించడానికి ముందుకు రాలేదు. అయినప్పటికీ ఇప్పుడు డెవలపర్ సినిల్ పనులు ప్రారంభించడం జరిగింది. ఇదీ కాకుండా హార్ట్ స్ట్రీ కోసం కూడా ప్రభుత్వం అనుమతించడం జరిగింది. డెవలపర్కి కేటాయించిన స్థలం గ్రేహండ్స్ స్థలాన్ని అనుకొని ఉండడం వల్ల దాని ప్రక్కనే అందుబాటులో పున్రు ఖాళీ స్థలాన్ని కేటాయించాలని డెవలపర్ కోరడం జరిగింది. అందువల్ల పనులు ఇంకా ప్రారంభం కాలేదు. తొందరలోనే దానిని కూడా క్లీయర్ చేయడం జరుగుతుంది. అట్లాగే రిక్రీయేషన్ అండ్ ఎమ్యూజ్ మొంట్ పార్చు ఏర్పాటు కోసం ప్రభుత్వం సిటీ ఆఫ్ డెన్విట్ కి అనుమతించడం జరిగింది. కేటాయించిన స్థలాన్ని నిర్మాణ సంస్థకు ఇంకా అప్పగించలేదు. అందువల్ల పనులు ఇంకా ప్రారంభం కాలేదు. ఈ విధంగా ఆ ఏరియా డెవలప్ చేయడానికి ఏడుగురిని పబ్లిక్ ప్రైవేట్ పార్ష్వర్షిప్ క్రింద ఆహారానించి అనుమతించడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టులకు అనుమతివ్వడం, దానితో పాటు ప్రాజెక్టుల పురోగతిని వివిధ శాఖల అధికారులతో వివిధ స్థాయిలలో సమావేశాలు నిర్వహించి ఎప్పటికప్పుడు సమీక్షించి క్షుణ్ణంగా పరిశీలించడం జరుగుతున్నది. పర్యాటక శాఖ మంత్రి గారు వీలైనంత

తొందరలోనే వాటన్నింటినీ పూర్తి చేయడానికి కృతనిశ్చయంతో ఉన్నారని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజే స్తున్నాను.

మిష్టర్ స్పీకర్ : ఈ ధింక, ది మినిష్టర్ ఎలాబేటలీ అస్ట్ర్.

శ్రీ ఎమ్.శ్రీనివాస రావుః అధ్యక్షౌ, మా దురదృష్టం ఏమిటంటే మా భీమిలి విశాఖ సిటీకి దగ్గరలో ఉంది. అక్కడ చాలా విలువైన భూములున్నాయి. కానీ అక్కడ సిఆర్జడ్ ప్రాభుం ఒకటి ఉన్నంచువల్ల ఇందాక మేడమ్ గారు చెప్పినట్లు సిఆర్జడ్ అనుమతి లేకుండా పంటలు పండించుకోవటానికి లేదు. ఇట్లు కట్టుకోవ టానికి లేదు. వ్యాపసాయం చేయటానికి లేదు. అలాగే టూరిజం సంస్థలకు టూరిజం డెవలప్ చేయటానికి కూడా లేదు. దానివల్ల రెండు రకాల సమస్యలోస్తున్నాయి. ఒకటి అనెంప్లాయ్మెంట్ పెరుగుతోంది. రెండవది అక్కడ పర్యావరణ సమతుల్యత లేకపోవటం వల్ల ఎకో బ్యాలన్స్ దెబ్బ తీంటోంది. కాబట్టి దానిపై ఒక ప్రత్యేక మైన దృష్టి పెడితే తప్ప ఈ సమస్యలు తీరపు. ఇంతకు ముందు మంత్రి గారే చెప్పారు. పట్టిక్ ప్రైవేట్ పార్ట్సర్ పిఫ్ క్రింద చేపట్టిన పసుల్లో 90 శాతం ఏదీ పర్స్ స్టోర్ చేయలేదు. అంటే ఇక్కడ డెవలప్మెంట్ గురించి మనం ఇధివరకటికంటే ముందు నుంచి చెప్పుకుంటున్నాము కానీ ఒక ప్రాజెక్టు కూడా ఇంతవరకు అక్కడ రాలేదు. ల్యాండ్ తీసుకున్నవారు ఇంకా స్టోర్ చేయలేదు. వాళ్లు ఎప్పటిలోగా స్టోర్ చేస్తారు? ఒకవేళ స్టోర్ చేయ కపోతే వాళ్ల దగ్గర్నుంచి ఆ ల్యాండ్ వెనక్కి తీసుకుంటారా? దానికి సంబంధించిన యాక్షన్ ప్లాన్ ఏమిటోనేను మీ ద్వారా గసర్వమైంటును అడుగుతున్నాను.

శ్రీమతి పి.సబితాః అధ్యక్షౌ, ఈ ప్రాజెక్టు పసులు ప్రారంభం కాకపోవడానికి వివిధ రకాలైన కారణాలు న్నాయి. కొన్ని భూతగాదాల కారణంగా అలస్యం జరిగింది. పర్యావరణ అనుమతుల ప్రాసెన్ కోసం కొంత అలస్యమైంది. అదేవిధంగా మునిసిపల్ కార్బోరేషన్ అనుమతుల గురించి కూడా ప్రాసెన్ చేయాల్సిపుంటుంది కాబట్టి దాని వల్ల కొంత అలస్యం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు రెసిప్స్ వల్ల కూడా ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం కొరకు బ్యాంకుల రుణాన్ని పొందలేకపోతున్నారు. ఇలాంటివన్నీ కారణాలున్నప్పటికీ వాటిని అధిగమించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ప్రభుత్వం కూడా వారికి సహాయాన్ని అందజేసి వారి కోఆర్డినేషన్స్తో తొందరలోనే వాటిని పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. వాళ్లు పసులు ప్రారంభించనందున వాళ్లకిచ్చిన ల్యాండును వెనక్కి తీసుకోమని చెబుతున్నారు. వాళ్లకు మనం పట్టిక్ ప్రైవేట్ పార్ట్సర్పిఫ్ క్రింద ల్యాండ్ లీజ్కు అలాట్ చేశాము. వాళ్లకు ఎలాంటి ఇన్కం లేకపోయినా లీజ్ క్రింద ప్రభుత్వానికి చెల్లించాల్సిన అమోంట్ వాళ్లు చెలిస్తున్నారు. డెవలప్మెంట్ చేయాలనే కమిటీమెంటో వాళ్ల ఉన్నారు కాబట్టి వారికి ప్రభుత్వం సహకరించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఆ ప్రాంతాన్ని పర్యాటక కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దాలనే అలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందని మీద్వారా గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

ప్రశ్న నెం.53(2592)

MR.SPEAKER: Question No.53(2592) is withdrawn at the request of the Member. Next Question No.54(2373).

ప్రైవేటు పారశాలలలో క్యాపిటేషన్ ఫీజు

ప్రశ్న నెం.54(2373)

సర్వశ్రీ జి.గోవర్ధన్ (కామారడ్డి), కె.దయాకర్ రెడ్డి (మక్తలీ), సిహాచ్.విజయరమణరావు (పెద్దపల్లి), ఎన్.సోమ(అరకువేలి), బి.మస్తాన్‌రావు (కావలి) - గౌరవనీయులైన సెకండరీ విద్యాశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈకేంది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్రంలోని ప్రైవేట్ పాఠశాలలు పెద్ద మొత్తంలో క్యాపిటీవ్ ఫీజును వసూలు చేస్తున్నాయను విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికే వచ్చిందా;
- ఆ) అయితే, పెద్ద మొత్తంలో క్యాపిటీవ్ ఫీజులు, ఇతర ఫీజులను వసూలు చేయడాన్ని నియంత్రించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటి;
- ఇ) రాష్ట్రంలోని గుర్తింపులేని పాఠశాలలు ఎన్ని; వాటిపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

సెకండరీ విద్యాశాఖ మంత్రి (శ్రీ డొక్కు మాణిక్యపరప్రసాదరావు):

- అ) లేదండి.
- ఆ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తిను కాదు.
- ఇ) గుర్తింపులేని పాఠశాలలు-5097. గుర్తింపులేని పాఠశాలల్లో చర్య తీసుకోవలసిందిగా పాఠశాల విద్య రీజనల్ జాయింట్ డైరక్టరకు, జిల్యా విద్యాధికారులకు ఆదేశాలు జారీచేయడమయింది.

శ్రీ గంప గోవర్ధన్: అధ్యక్షా, మంత్రివర్యులు చెప్పిన సమాధానం చూస్తే పిల్లి కళలు మూసుకొని పాలు తాగి నట్టుగా ఉంది. ఎక్కడ చూసినా ప్రైవేట్ పాఠశాలలవారు క్యాపిటీవ్ ఫీజు కేంద ఎక్కువ మొత్తం డబ్బులు వసూలుచేసి సీట్లు ఇస్తున్న సంగతి మనందరికీ తెలిసిందే. కానీ మంత్రిగారు దానికి లేదని సమాధానం ఇస్తు న్నారు. మనకు స్వాతంత్యం వచ్చి అరవై సంవత్సరాలు దాటినా కూడా ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో తరగతి గదులు లేపు. బల్లలు లేపు. టీచర్లు సరిగా లేరు. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో వసతులు సరిగా లేక అధ్వాన్ పరి స్థితులున్నందువల్ల వారి తల్లిదండ్రులు కూలి నాలి చేసి అయినా సరే తమ పిల్లలను ప్రైవేట్ పాఠశాలలకు పంపించి చదివించాలనే తపసతో ఉన్నారు. కానీ ప్రైవేట్ పాఠశాలల యాజమాన్యాలు పేద విద్యార్థుల తల్లి దండ్రులను ఫీజుల రూపేణా జలగల్లగా పీలుస్తూ పేద విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల రక్తం తాగుతుంటే మంత్రిగారు మాత్రం ఆ విధంగా లేదని చెబుతున్నారు. ఇది సత్యమారం. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో గానీ, జూనియర్ కళాశాలల్లో గానీ సౌకర్యాలు లేక అస్తవ్యస్తంగా ఉండడంవల్ల ఈ అయిదారు సంవత్సరాల కాలంలో ప్రభుత్వ విద్యాసంస్థలకన్నా ప్రైవేట్ విద్యాసంస్థల్లో ఎక్కువగా చేరుతున్నారు. నేను దీనికి ఒక ఉండా హరణ చెబుతాను. నా నియోజకవర్గంలోని రేగట్లపల్లి అనే గ్రామంలో ఉన్న పాఠశాలలో 7వ తరగతివరకు చదివే విద్యార్థులు 52 మంది ఉన్నారు. కానీ అక్కడ అయిదుగురు ఉపాధ్యాయులు మాత్రమే ఉన్నారు. ఈవిధంగా ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో సరైన వసతులు లేకపోవడం మూలాన వాళ్ళ ప్రైవేట్ పాఠశాలలకు వెళ్లే పరిస్థితి ఈ ప్రభుత్వమే కల్పించింది. అందుకుని మీద్యారా మనవి చేసేదేమరిటే ఎంబీఎస్, ఎంఎస్, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో ఫీజులను నియంత్రించడానికి ఏవిధంగా న్యాయమూర్తుల కమిటీ ఉందో, ఆ పద్ధతిలోనే ప్రైవేట్ పాఠశాలల్లో ఫీజుల నియంత్రణ కోసం ఒక కమిటీని నియమించవలసిన అవసరముంది. ఇదివరకు కూడా విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు, టీచర్లు, పాఠశాలల యాజమాన్యాలతో కూడిన ఒక గవర్నర్స్ బాడీని ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. కానీ ఫీజుల నియంత్రణ కోసం అలాంటి గవర్నర్స్ బాడీలు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకున్న పాపాన పోలేదు. అట్లాగే ఇప్పడు ప్రభుత్వ స్థాయిలో ఎంతసభలు, డీసభలు మరియు ఆర్జీడీ,

క్రీమివనర్ మొదలైన ఆఫీసులకు సంబంధించిన స్టోర్ తక్కువ సంఖ్యలో ఉన్నారు. ఉదాహరణకు మన రాష్ట్రంలో 1100 మండలాలు ఉంటే 600 మండలాలలో ఎంతాచిలు లేదు.

మ. 12.40

(గౌరవ ఉపసభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

అదే విధంగా రాష్ట్రంలో 12 జిల్లాలలో డిఇటిలు లేదు, ఆ పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి, ఇన్చార్ల్లుతో సంబంధిస్తున్నారు. ఇక డెస్ట్రోటీ డిఇటిల నిపటుం మరచిపోవలసిందే. ఎప్పుడు ఈ ఖాళీలను భర్తీ చేస్తారు? ప్రైవేటు పారశాలల ఏర్పాటు కోసం ఎవరైనా దరఖాస్తు చేసుకుంటే చర్యలు తీసుకునే పరిస్థితి లేదు. ఇన్ని ఖాళీలను పెట్టి, ప్రైవేటు యాజమాన్యాల వాళ్లు ఎంత ఫీజులు వసూలు చేసినా దాన్ని గాలికి పదలిపెట్టి, పేద పిల్లలను ఇఱ్పింది పెట్టే కార్బూక్షమం ప్రభుత్వం చేస్తోంది. అందుకే దీని కోసం చట్టం తీసుకరావాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం . 1994 లో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో జీ.ఐ.ఎం .1 ను తీసుకొచ్చారు. దాని ప్రకారం ప్రతి విద్యాసంస్థ ప్రతి సంవత్సరమూ తన ఆదాయ వివరాలను తీసుకొచ్చి ప్రభుత్వానికి సబ్వీట్ చేసి, దాని ప్రకారం ఫీజులు వసూలు చేసి పర్షాతి ఉండేది. దాన్ని వీళ్లు పూర్తిగా మరచిపోయారు. ఒక్క ప్రైవేటు సూలు కూడా ఇప్పటి వరకు ఎలాంటి వివరాలు, నివేదికలు ఇప్పటికీ ఉన్నాయి. జీ.ఐ.ఎం .1 ను బలోపేతం చేయడానికి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత జీ.ఐ. ఎం .2 ను తీసుకొచ్చారు. కానీ దాన్ని ఏమాత్రం ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు. ఎటువంటి చర్యలు తీసుకున్న పాపాన పోలేదు ప్రభుత్వం . జీ.ఐ. ఎం 91 అనే కొత్త జీ.ఐ ను తీసుకొచ్చారు. దాని ప్రకారం రూ. 12వేల లోపల ఫీజుంటే, ప్రైవేటు కళాశాల గానీ, పారశాల గానీ జిల్లా రెగ్యులేటరీ అఫీరిటీ అనుమతి లేకండా చేసుకోవచ్చని ఆ జీ.ఐ. ఇచ్చారు. దాని ప్రకారం రూ.5వేలు, రూ.6వేలు వసూలు చేసే పారశాలలు, కళాశాల యాజమాన్యాలు రూ. 12వేలు వసూలు చేయడం ప్రారంభించారు. దాన్ని నియంత్రించే పరిస్థితి ప్రభుత్వంలో లేదు. పెద్ద మొత్తంలో ఫీజులు వసూలు చేస్తూ పేద ప్రజలను పీడిస్తున్న ఈ ప్రైవేటు పారశాలలను నియంత్రించడానికి మీరు ఏదైనా చట్టం తీసుకొస్తున్నారా? దీన్ని నియంత్రించడం కోసం ఎప్పటిలోగా మీరు చట్టం తీసుకొస్తారు? చెప్పాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. మాణిక్యవరప్రసాదరావు: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు గోవర్ధన్గారు లేవనెత్తిన ప్రశ్నకు నేను టెక్నికల్గా సమాధానం చెప్పడం జరిగింది. రాష్ట్రంలో ప్రైవేటు పారశాలలు పెద్ద మొత్తంలో క్యాపిటేషన్ ఫీజును వసూలు చేస్తున్న విపటుం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా లేదా అని అడిగితే లేదండీ అని చెప్పాను. క్యాపిటేషన్ ఫీజు అంటే ఏమిటో మాకు ఎద్దుకేషవ్ యాక్ట్లో ఒక ప్రావిజను పుంది. ఆ ప్రావిజను ప్రకారం ... **Capitation fee means.. Charging or collecting the amount beyond what is permitted by the Law.** ఈ ప్రకారం లేదండీ అని చెప్పాం . కానీ వాస్తవంగా ఈ స్కూల్ ఏమి చేస్తున్నాయో ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. పీరంట్ అసోసియేషన్స్, విధి సంఘాల ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి రాబట్టే, నేను విద్యాశాఖామంత్రి అయిన తర్వాత దివంగత ముఖ్యమంత్రి వై.యస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారి అనుమతితో ఒక కమిటీ వేసి, ఆ కమిటీ ద్వారా అనేక అభిప్రాయాలు సేకరించడం జరిగింది. ఈ ఫీజులను రెగ్యులేట్ చేయాలని, ప్రైవేటు స్కూల్ వాళ్లు ఎపరికి ఇష్టం వచ్చినట్లుగా వారు దేచుకుంటున్నారు, పిల్లల తల్లిదండ్రులు చాలా ఇఱ్పందులు పడుతున్నారని చెప్పి కమిటీని ఏర్పాటు చేసి, ఆ కమిటీ ఇచ్చిన రిపోర్టు ఆధారంగా జీ.ఐ. ఎం .91 ను జారీ చేయడం జరిగింది. ఆ జీ.ఐ. ప్రకారం ఫీజు రెగ్యులేటరీ కమిటీని ఏర్పాటు చేసి వాళ్లను నియంత్రించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తే, వాళ్లంతా కలిసి ప్రోకోర్స్ కెళ్లి జీ.ఐ. అమలు మీద స్టే తీసుకొచ్చారు. ప్రభుత్వం స్టే వెకేప్ పిటిషన్ వేసింది, మొన్స్టర్ ఆర్కియుప్లైమెంటు జరిగాయి, it is reserved for judgment. జడ్డిమెంటు మాకు

అనుకూలంగా వ్యౌ పెంటనే ఈ పాతశాలలపై జీ.బి.91 ప్రకారం మేము యాక్సెస్‌లోకి దిగుతాం, తప్పకుండా వాళ్ళను నియంత్రిస్తాం . ఈ విషయంలో మీలాంటి పెద్దలు కూడా ఇన్వోల్వ్ కావాలి, తల్లిదండ్రుల బాధలు కోర్చుకు తెలియజేయవలసిన అవసరం పుంది. ఈ ప్రైవేటు విద్యా సంస్థలన్నీ కూడా చాలా పలుకుబడి గల సంస్థలు . వాళ్ళ కోర్చుకెళ్లి రకరకాల interpretations చేయించుకుని స్టీసుకొస్తున్నారు. ఆ స్టీ ను వెకేట చేయించడానికి ప్రభుత్వపరంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నాం . Interested సభ్యులు కూడా ఇందులో intervene అయి కోర్చుకు తల్లిదండ్రుల బాధలు తెలియజేస్తే ఈ సమస్య పరిశోరం అవుతుంది. ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి పుంది, మేము చిత్తశుద్ధితో ఉండబట్టే ఆ జీ.బి. స్టీనుకొచ్చాం . జీ.బి. ను ఇంపీమెంటు చేయడానికి మేము సిద్ధంగా పున్నామని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

ఎంఖి పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్న మాట వాస్తవం, అలాగే 12 జిల్లాలలో డిఖి లు కూడా లేని మాట వాస్తవం . దానికి కారణం - టీచర్లకు సంబంధించిన ఏకీకృత సర్వీసు విషయం సుఫ్రీంకోర్చులో పెండింగులో పుండడనే. అది పెండింగులో పున్నందునే ముందుకు పోలేకసోతున్నాం . అండోక్కగా ఎంఖి లను ఎపాయింట చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం . త్వరలోనే ఆ ప్రయత్నం సఫలమవుతుందని ఆశిస్తున్నాం . త్వరలోనే 600 మండలాలలో ఎంఖి లను ఎపాయింట చేయడం జరుగుతుందని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

ప్రభుత్వ పాతశాలలకు బిల్డింగులు లేపు, పెంటనే నిర్మించాలనే సూచన వారు చేశారు. దానికి అంగీకరిస్తున్నాను. ప్రభుత్వ పాతశాలలకు చాలా పరకు బిల్డింగులు లేవనే మాట వాస్తవం . అది గుర్తించే ఈరోజు ప్రభుత్వం ఒక కొత్త కార్బూక్షమం చేపట్టడం జరిగింది. ఆ కార్బూక్షమం పేరు - రాజశేఖరరెడ్డి విద్య మిషన్. ఆ కార్బూక్షమం క్రింద ఫాఫ్ క్వార్టర్లో రూ.250కోట్లు వచ్చాయి. ఆ రూ.250కోట్లు Backward areas లో హైస్కూల్ బిల్డింగులను కట్టడానికి మేము ఇవ్వబోతున్నాం . ఈ సంవత్సరం దాని క్రింద రూ.700కోట్లు ఇస్టేషన్ చేయబోతున్నాం . నాలుగు సంవత్సరాలు దాన్ని ఇస్టేషన్ చేస్తాం . రానున్న సంవత్సరాలలో రాష్ట్రంలోని అన్ని హైస్కూల్సుకు బిల్డింగులు నిర్మించాలని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

పబ్లు, కాఫీ బార్లో హుక్కలు

ప్రశ్న నెం.55(2642)

సర్వశ్రీ ఇ.ప్రతాపరెడ్డి (శ్రీశైలం), ఎల్.వెంకటస్వామి (సందికొట్టురూ) - గౌరవనీయులైస పోం శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- కొన్ని రెస్టారెంట్లు, పబ్లులు, కాఫీబార్లు వారి కష్టమర్లకు హుక్కలను సమకూర్చుతున్నాయన్న విషయం వాస్తవమేనా;
- పాతశాల, కళాశాల విద్యార్థులు ఆ హుక్కలకు బగా ఆక్రితులై వారి జీవితాలను నాశనం చేసుకుంటున్నారన్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా;
- అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

హోం శాఖా మంత్రి(శ్రీమతి పి. సబిత):

- అ) అపునందీ
- ఆ) లేదండీ
- ఇ) ఏవేని ఉల్లంఘనలు ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చినపుడు చట్ట ప్రకారం చర్య తీసుకోవడమన్నతుంది.

శ్రీ ఇ. ప్రతాప్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, కొన్ని రెస్టారంట్లు, పబ్లిలు, కాఫీబార్లు వారి కష్టమర్లకు హుక్కాలను సమకూర్చుతున్నాయన్న విషయం వాస్తవమేనా అని అడిగితే, అపునందీ అని మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. పాతశాల, కళాశాల విద్యార్థులు ఆ హుక్కాలకు బాగా ఆకర్షితులై వారి జీవితాలను నాశనం చేసుకుంటున్నారన్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా అని అడిగితే - లేదండీ అని చెప్పారు. అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏనీటని అడిగితే ... ఏవేని ఉల్లంఘనలు ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చినపుడు చట్ట ప్రకారం చర్య తీసుకోవడమన్నతుందని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. మొదటి ప్రశ్నకేమో- రెస్టారంట్లు, పబ్లిలు, కాఫీబార్లలో హుక్కాలు నడుస్తున్నాయి, వాళ్ళకు ఏమీ జరగడం లేదని చెబుతున్నారు . ఏవైనా ఉల్లంఘనలు జరిగితే చర్యలు తీసుకుంటామంటున్నారు. ఏ నిబంధనలకు లోబడి రెస్టారంట్లు, పబ్లిలు, కాఫీబార్లలో ఈ హుక్కాలను సమకూర్చుకునే అవకాశం యాజమాన్యాలకు ఇచ్చారు? ఈరోజు పిల్లలందరూ ఈ హుక్కాకు అలవాటు పడుతున్నారు, దానికి బాసినలై పాడైపోతున్నారు. ఇది జగమెరిగిన సత్యం . ఈ హుక్కాలను అనుమతించడానికి ఏవైనా నిబంధనలున్నాయా? లేకపోతే ఎవరంటే ఎవరు, ఎక్కడ పడితే అక్కడ ఇని పెట్టుకోవచ్చని చెప్పండి. హుక్కాలను సమకూర్చుతున్న వారి మీద మీరెందుకు చర్యలు తీసుకోవడం లేదో ముందు చెప్పండి, తర్వాత మిగతా ప్రశ్నలు అడుగుతాము.

శ్రీమతి పి. సబిత : అధ్యక్షా, హోటళ్ళు, కాఫీబార్లు, రెస్టారంట్లలో ఈ హుక్కాలను ఏర్పాటు చేస్తారు. ఇది ఏర్పాటు చేయడం నేరం కాదు. హుక్కా తాగడం చట్టరీత్యా నేరం కాదనేది ఒకటుంది. హుక్కా ఏర్పాటు చేయడానికి ఎలాంటి అనుమతులు అవసరం లేదు. నగరంలో గానీ, ఇతర ప్రాంతాలలో గానీ హుక్కాలు ఏర్పాటు చేసిన వివరాలు స్ఫురింగా లేకపోయినా ఇని ఏర్పాటు చేయబడిన ఒక 30 స్థలాలను గుర్తించడం జరిగింది. ఒకవేళ పొగాకు, ఇతర నీపేధిత పదార్థాలను ఉపయోగిస్తున్నట్లయితే కనిపించిన చర్యలు తీసుకోవాలని ఆదేశించడం జరిగింది. హుక్కాలో పొగాకు వాడుతున్నట్లు నిర్ధారణలై స్నోకింగ్ ప్రోపాచివ్వే యూస్ట్ ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రైవేట్ పోలీస్ కమిషనర్లకు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. హుక్కాలో పొగాకు వాడినా, 18 సంవత్సరాల లోపు వారికి హుక్కాను పీల్చడానికి అవకాశం కల్పించే యాజమాన్యాల మీద చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఈ హుక్కాను ప్రత్యేకంగా నీపేధించాలంటే కొత్తగా ఒక చట్టం చేయవలసి పుంటుంది. ప్రస్తుతం అందుబాటులో పున్న చట్టాల ప్రకారం హుక్కాను నీపేధించలేం . ప్రస్తుతం హుక్కా చట్టరీత్యా నేరం కాదు కాబట్టి ఇప్పటివరకు దీనికి సంబంధించిన కేసులు నమోదు చేయలేదు. అయితే హుక్కాలో పొగాకు, ఇతర మత్తు పదార్థాలు కమిషనర్లతోబాటుగా ఇతర యానిట్ అధికారులను కూడా ఆదేశించడం జరిగింది. అందుకు సంబంధించిన శ్యాంపిల్స్ సేకరించి ఫోర్మెన్స్ ల్యాబ్కు పంపాలని ఆదేశించడం జరిగింది. ఒకవేళ నీపేధిత

పదార్థాలు కలుపుతున్నట్లు తేలితే కేసులు నమోదు చేయడమే గాకుండా వారి లైషెన్సు పైతం రద్దు చేయాలని అధికారులను ఆచేశించడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. ప్రతాపరెడ్డి: అధ్యక్షా, ఇది ఎంత అన్యాయంగా ఉండంటే ఒక ప్రక్కన ఆరోగ్య దినం పాటిస్తూ, సిగరెట్లు తాగొద్దని ఎంతో ఖర్చు పెట్టి ప్రచారం చేస్తున్నాం . కానీ ఈ రోజు పిల్లలు హుక్కాకు ఆక్రూతులపుతున్నారు. మంత్రిగారు ఏమి చెబుతున్నారంటే - అందులో పొగాకు లేదు గసుక, నిషేధిత పదార్థాలు లేవు కాబట్టి వారు స్కోర్ట్ చేసుకుని ఆనందపడితే తప్పేమీ లేదు, పొరపాటు లేదనే రకంగా చెబుతున్నారు గానీ, పొగ తాగడం వల్ల అనందం కలుగుతుందని మనమే వారికి ఇన్డ్రారెక్స్‌గా అలవాటు చేస్తున్న విషయాన్ని మంత్రిగారు మరచిపోతున్నారు. దీనిపల్ల భవిష్యత్తులో పిల్లల మీద ఎటువంటి ప్రభావం పడుతుందో ఆలోచించారా? దానికి ఒకసారి అలవాటు పడితే, ఇంటికి వచ్చిన తర్వాత ఆ పొగాకు అందుబాటులో లేక సిగరెట్లు స్టోర్ చేస్తున్న విషయం వాస్తవం . పరోక్షంగా మనమే వాళ్ళను పొగకు బానిసలను చేస్తున్నాం . దీన్ని నియంత్రించడానికి చట్టం లేకుంటే కొత్త చట్టం తీసుకరండి. ఎంతో బాధతో చెబుతున్నాం అధ్యక్షా! పిల్లలు నాశనమైపోతున్నారు. ఈరోజు గంటకు రూ.400ల చోపున ఛార్జ్ చేస్తున్నారు. దాని మీద మన నియంత్రణ లేదు. వేలకు వేలు వాళ్ళ సంపాదించుకుంటున్నారు . అందులో నిభిన్నమైన ఫ్లోవర్స్ కలుపుతున్నారు, అది ఎంతవరకు ఆరోగ్యకరమౌ తెలియదు. ఈరకంగా పిల్లలు తమ ఆరోగ్యాన్ని పొడుచేసుకుంటున్నారు, వాళ్ళ డబ్బులు పోతున్నాయి. పిల్లలు గంటలు గంటలు పబ్బులలో కూర్చుని కాలం గడుపుతున్నారు.

మ.12.50

మనందరికి పిల్లలున్నారు. ఒకసారి ఆలోచించండి. గంటలు గంటలు కూర్చుని గప్పాలు కొడుతూ దానికి బానిసలపుతున్నారు. గంటకు రూ.400 నుండి రూ.600ల వరకు వసూలు చేస్తున్నారు. కొన్ని చోట్ల వెయ్యి రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారు. ఏడెనిమిది గంటలకు ఏడెనిమిది వేలు వసూలు చేస్తున్నారు. అంటే నెలకు రూ.2లక్షలు వసూలు చేస్తున్నారు. దానికి ఇన్కమ్‌ట్యాక్స్, సేల్స్ ట్యాక్స్ లాంటి పెనాల్టీలు ఏమి లేవు. ఈ రకంగా డబ్బులు ఎవరికి పోతున్నాయి? దానికి పర్మిషన్ ఇవ్వండి. నియంత్రణ చేసి వసూలు చేస్తున్నారంటే ఎక్కడిక్కొని వెళతారు. గంజాయి వేసుకొని పిల్లలు త్రాగుతున్నారు. నేను స్వయంగా చూసిన తరువాత ఈ క్వాశ్చన్ వేశాను. దీనిని ఇలాగే పదలి పడితే పథ్థతి కాదు. దీనికి సంబంధించి చట్టం తీసుకురావాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. సబితః హుక్కాలో టోబాకో మరియు ఇతర మత్తు పదార్థాలు వాడుతున్నారు. పిల్లల భవిష్యత్తుకు సంబంధించి గౌరవసభ్యులు అందోళన అర్థం చేసుకున్నాను. దానికి సంబంధించి సర్ప్రైజ్ విజిట్ చేయమన్నాము. దాని శాంపిల్ కలెక్షన్ చేయమని చెప్పాము. 30 చోట్ల హుక్కాలు ఏర్పాటు చేశారని చెప్పారు. అటువంటి చోట్ల హుక్కా కలెక్షన్ చేశాము. ఫోరెన్సిక్ ల్యాబ్‌కు పంపాము. ఆ రిపోర్టు రాగానే వారి మీద చర్యలు తీసుకుంటాము. వాటిని నిషేధించడానికి చట్టాలను చేయగలుగుతామా లేదా అనేది తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

ప్రశ్న నెం.56(2473)

MR. DEPUTY SPEAKER: Q. No. 56(2473) has been postponed at the request of the Member.

దిగువ పెన్గంగ ప్రాజెక్టు

ప్రశ్న నెం. 57(2765)

Sri G. NAGESH (BODH), J. RAMANNA(ADILABAD), S. VENUGOPALA CHARY(MUDHOL) --- Will the Minister for Major and Medium Irrigation be pleased to state:

- a) whether it is a fact that there is any proposal with Government for construction of Lower Penganga Project in Adilabad District;
- b) if so, the steps taken by the Government in this regard; and
- c) whether the Government is contemplating to revise the existing canal alignment
and if so, the details of changes proposed?

MINISTER FOR MAJOR AND MEDIUM IRRIGATION (SRI PONNALA LAKSHMAIAH):

- a) Yes, Sir.
- b) Detailed Project Report, EIA and EMP for the AP portion of the project are under Preparation.
- c) Yes, Sir. The proposal for approval of the revised canal alignment is under consideration at the Government level, which was necessitated to avoid area of Tippeshwer Wild Life Sanctuary in Maharashtra for obtaining the forest clearance without undue delay.

శ్రీ ఎస్. వేణుగోపాలాచారి: అధ్యక్షా, అదిలాబాద్ జిల్లాలో 61 గ్రామాల్లో 48.6 కి.మీ. పొడవునా కుడికట్టు కాలువ నిర్మాణం జరుగుతుంది. 1975 అక్టోబర్లో రెండు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంతుల సమావేశంలో ఒక ఒప్పందం జరిగింది. 1978 నుండి 1984వరకు సమావేశాలు జరిగాయి. 1998 డిసెంబర్ 10వ తేదిన దానికి సంబంధించి అప్పటి ఇరిగేషన్ శాఖామంతులు, మండవ వేంకటేశ్వరరావు, తుమ్మల నాగేశ్వరరావు సెక్రటరీలతో కలిసి మీచింగ్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అప్పటి నుండి డిలే జరుగుతుంది. మహారాష్ట్ర పనులు స్టోర్ అయ్యాయి. ఒప్పందం ప్రకారం ఎవరి రాష్ట్రంలోని కాలువ పనులు వారే చేసుకోవాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్ బాగానికి వచ్చే కాలువలు మాత్రం స్టోర్ కాలేదు. దిగువ పెన్గంగ ప్రాజెక్ట్ మొదటి దశకు రూ.13.56 కోట్లు పరిపాలనా ఆమోదం ఇవ్వవలసిందిగా 2010 జనవరి 12 న రాష్ట్రపథుత్వాన్ని మీ డిపార్ట్మెంట్ కోరిన మాట వాస్తవమేనా? అదే విధంగా పరిపాలనా ఆమోదం వచ్చిందా, లేదా? 2010-11లో ప్రాజెక్టు కోసం రూ.10 కోట్లు నామినల్గా కేటాయించారు. అదిలాబాద్ జిల్లా చాలా మెనుకబడిన జిల్లా. 42.67 టీఎమ్సిలను 88:12 నిష్పత్తిలో రెండు రాష్ట్రాలు పంచుకునే నీరు. దాని ప్రకారం మన రాష్ట్ర వాటా 5.12 టీఎమ్సిలు, మహారాష్ట్ర వాటా 37.5 టీఎమ్సిలు వస్తాయి. ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన కాల్యలు మహారాష్ట్రలో ఇప్పటికే ప్రారంభం అయ్యాయి. మన రాష్ట్రానికి ఇవ్వవలసింది ఎంత? మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం బాట్లి పైన 12 ప్రాజెక్టు కడుతూ మన నీళ్ళను అక్కమంగా వాడుకుంటుంది. అదిలాబాద్ జిల్లాలో శుధ్యవాగుకు గడ్డన వాగు అని పేరు పెట్టారు. దాని మీద దివిసి దగ్గర ప్రాజెక్టు కట్టి అక్కడి నుండి నీళ్ళ రాకుండా చేస్తుంది. మనకు 5.12 టీఎమ్సిల నీరు రాకుండా కుట్ట చేస్తున్నారు. గిరిజనులు ఎక్కువగా ఉన్న జిల్లా. మన రాష్ట్రం వాటా తీసుకొని ఎప్పటిలోగా పనులు ప్రారంభిస్తారు. మహారాష్ట్ర దీనిని అడ్డుకునే విధంగా ఇంకేమైనా ప్రాజెక్టు కడుతున్నారా? దివిసి దగ్గర

మహారాష్ట్ర ప్రాజెక్టు కడుతుంది. లోయర్ పెన్గంగ మీద 5.12 టీఎమ్సిలు రాకుండా చిన్న లిఫ్ట్ ఇరిగేసన్ కడుతుందనే సమాచారం ఉంది. మంత్రిగారు దీనికి సమాధానం ఇవ్వాలి. మన రాష్ట్రంలో ఎప్పుడు పనులు ప్రారంభిస్తారో చెప్పాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్యా ఈ ప్రాజెక్టు 1975లో కట్టలని ఒప్పందం చేసినప్పటికి ఇరు రాష్ట్రాల మధ్య 1978-84 మధ్య కొంత టక్కో ఎకనామిక్ ఇష్టాన్ మీద సంతృప్తిపులు జరిగాయి. 1998లోపల డిసెంబర్ 10 న కన్సనెన్స్ ఏర్పడింది. 1995లోని ఎన్వెస్ ఆర్ రేట్స్ మీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జూన్ 26న రూ.14243 కోట్లు అడ్మినిస్ట్రైట్ చాంక్షన్ ఇచ్చారు. 2004లో దానిని రూ.8153 కోట్లకు సవరించి టండర్ ఇచ్చారు. ఆ టండర్ కోర్టు కేసు కారణంగా 2002లో బెరంగాబాద్లో , నాగపూర్ ప్రైకోర్టులో కేసుల మూలంగా ఈ పనులు ప్రారంభం కాకపోతే 2009లో ఈ కాంట్రాక్టును క్యూనీల్ చేయబడి రిప్లేట్ ప్రాజెక్టు మొన్సు సుమారు రూ.10 కోట్లతో టండర్సు పిలిచే కార్యక్రమం మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసింది.

మహారాష్ట్ర సంబంధించిన the following is the status with regard to the details. డామ్ అండ్ హెడ్ వర్గాకు సంబంధించిన టండర్సు ప్రైవెట్ అయ్యాయి, లెఫ్ట్ బ్యాంక్ కెనార్లకు సంబంధించి 0 కి.మీ. నుండి 55కి.మీ. వరకు టండర్సు ప్రైవెట్ అయ్యాయి, లెఫ్ట్బ్యాంక్ కెనార్లకు సంబంధించి 55 కి.మీ. నుండి 84 కి. మీ. వరకు టండర్సు ప్రైవెట్ అయ్యాయి, లెఫ్ట్బ్యాంక్ కెనార్లకు సంబంధించి 55 కి.మీ. నుండి 96 కి. మీ. వరకు టండర్సు పిలవాలి, రైట్ బ్యాంక్ కెనార్లకు సంబంధించి 0 కి.మీ. నుండి 72 కి. మీ. వరకు టండర్సు ప్రైవెట్ అయ్యాయి, లింక్ కెనార్ ఎస్టేమేట్ అవ్ టు ది ఎపి బోర్డర్ వరకు ప్రైవెట్ అయింది. ఇది మహారాష్ట్ర పోర్సున్లో ఉంది. మిగతా పోర్సున్లో డీవెయ్ల్ ప్రాజెక్టు రిపోర్టుకుగాను రూ.2.16 కోట్లతో అంచనా వేసి టండర్సు పిలిచే కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం కోర్టు కేసులు పూర్తి చేసుకొని నిర్మాణం అయ్యాగ చూడాలి. కేవలం అంధరష్టేషన్ రాష్ట్రంలోని మన కాలువ నిర్మాణమే ఉంది. కాబట్టి దానికసుగుణంగా సింక్రమించి చేసి ఈ కాలువ నిర్మాణం పూర్తి చేసి దానికి తగ్గట్లుగా 5.12 టీఎమ్సిల నీరు వాడుకునే విధంగా నీటి సరఫరా జరుగుతుంది. దినిసి దగ్గర వేరే లిఫ్ట్ ఇరిగేసన్ కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయని వారు ప్రస్తావించారు. ఇరు రాష్ట్రాల సాంకేతిక నిపుణులు, అధికారుల సమూతి మేరకు ఈ లిఫ్ట్ కట్టవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ ప్రతిపాదన మాస్టర్పోర్ట్ మహారాష్ట్ర దగ్గర ఉన్నప్పటికీ మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంగీకారం తెలిపితేనే అది కట్టడానికి నీలు లేదని ఒప్పందంలో ఉందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్.వెంకిపాలా చారిః దివిసి వద్ద ప్రాజెక్టు పనులు నడుస్తున్నాయి. లోయర్ పెన్గంగ మీద మహారాష్ట్ర రెండు ప్రాజెక్టు కట్టబోతుంది. దాని పల్ల మనకు వచ్చే 5.12 టీఎమ్సిల నీరు రాకుండా పోతుంది. ఇప్పటికీ శార్ట్ క్లియర్స్ రాలేదని చెబుతున్నారు. తెప్పేశ్వరం వస్యప్రాణి అభయారణ్య ప్రాంతం ఈ ప్రాజెక్టులో పర్మింపు కాకుండా చూడాలి.

మ.1.00

అంతేకాకుండా, 88.12 శాతం అయితే కేవలం కాగితాల మీద చూడవలసిన అవసరం ఉంటుంది. అదిలాబాద్ జిల్లాలోని 66 గిరిజన గ్రామాలకు ఈ సోకర్యం ఉంటుంది. ఎప్పుడు వచ్చినా ఓ.కే. గతంలో దివంగత నేత డా.వై.ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి గారు ప్రాణహీత చేపళ్ల ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి మా అక్క దగ్గరకు వెళ్లి జూన్, జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబర్ నెలలో చేస్తామని ఏ విధంగా అయితే చెప్పారో అదే విధంగా పెన్గంగ

ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి అక్కడ మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలలో చేస్తామని చెప్పారు. మేము అందరం ఆశ పడ్డాము. ఓ.కె. మంచిదసుకున్నాము. ఇప్పటికే చాలా సంవత్సరాలయ్యాంది. ఫారెస్ట్ క్లియరెస్సు ఎప్పటి లోగా తెస్తారు? రెండు ప్రాజెక్టులు కడుతున్న విషయం వాస్తవమా? మన రాష్ట్రంలో కాలువ పనులు ఎస్తుడు మొదలవుతాయో స్టుఫింగ్ గా చెప్పాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్ : అధ్యక్షా, మహారాష్ట్ర పోర్ట్ ను సంబంధించి ఫారెస్ట్ క్లియరెస్స్ 7, జనవరి, 2009 నాటికి వచ్చింది. కోర్పు కేసుల వల్ల పనులు ఆలస్యం అపుతున్నాయి. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ కోర్పు కేసుల పరిపూర్వానికి ప్రయత్నం చేయాలి. మూడవ అంశం ఏమిటంటే, 5.12 టి.యం.సిల మన రాష్ట్ర వాబా నీళ్లు పెన్గంగ ప్రాజెక్టు ద్వారా రావాలి. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ఈ పెన్గంగ ప్రాజెక్టు కింది భాగాన .... ఏదైతే ఇరు రాష్ట్రాల మధ్య ఏర్పాటు చేసుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం వాడుకునే వాటర్ కంపెనీల భాగాన లిష్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్ కట్టాలనే ఆలోచనలో ఉంది. అది మన రాష్ట్రం ఒప్పుకుంటే తప్ప కట్టే పరిస్థితి లేదు.

(ఈ సందర్భంగా తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన శ్రీ ఇ. దయాకర్ రావు "బాటీ ప్రాజెక్టుకు ఒప్పుకున్నామా" అని అన్నారు)

మిస్టర్ డిస్ట్రిక్టు స్పీకర్ : స్టీజ్ లిజన్.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్ : అది ఇంకా మొదలు కాలేదు. అది మాస్టర్ ప్లాన్లో ఉంది. మన రాష్ట్రానికి రావలసిన నీళ్లు, వీళ్లు మాస్టర్ ప్లాన్లో ప్రతిపాదించిన లిష్ట్ ఇరిగేషన్ కంటే పైన ఉందనే విషయాన్ని సభ్యుల దృష్టికి తీసుకొన్నాము. ఈ పెన్గంగ ప్రాజెక్టు నిర్మాణంతోబాటు, మన రాష్ట్రపరిధిలో ఉన్న కాలువ నిర్మాణం కొనసాగించే విధంగా, రెండు కోట్ల పదహారు లక్షల రూపాయల మేరకు అంచనా వేసి డి.పి.ఆర్ తయారుచేయబడుతుంది. దీని తరువాత టెండర్లు పిలిచి పనులు మొదలుపెడతాము. మన ప్రాజెక్టు పనులు సింక్రమేజ్ అయి, నీరు విడుదల చేసే నాటికి మన కాలువ నిర్మాణం, ఉప కాలువల నిర్మాణం పూర్తి చేసే విధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుంది. ఇందులో అనుమతాలకు తావు లేదు.

(ఈ సందర్భంగా తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన శ్రీ ఎస్. వేణుగోపాలు చారి చే అంతరాయం)

ప్రశ్న నెం.58(2500)

ప్రశ్న నెం.59(2432)

ప్రశ్న నెం.60(2540)

MR. DEPUTY SPEAKER: Question Nos. 58(2500), 59(2432) and 60(2540) have been withdrawn at the request of the respective Members.

ప్రభుత్వ బిల్లు

2010, ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయాల (సవరణ) బిల్లు

(ప్రవేశపెట్టబడినది)

MINISTER FOR MAJOR AND MEDIUM EDUCATION (ON BEHALF OF MINISTER FOR HIGHER EDUCATION) (SRI PONNALA LAXMAIAH): Sir, I beg to move:

"That leave be granted to Introduce the Andhra Pradesh Universities (Amendment) Bill, 2010."

MR. DEPUTY SPEAKER: Motion moved. Now, the question is:

"That leave be granted to Introduce the Andhra Pradesh Universities (Amendment) Bill, 2010."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Introduced.

MR. DEPUTY SPEAKER: All Papers listed in the agenda are deemed to have been laid on the Table of the House.

సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రం

A copy of the Report and Accounts of the Andhra Pradesh State Minorities Finance Corporation Limited for the year 2008, as required under Section 619-A(3) of the Companies Act, 1956.

సందేశం

శాసన పరిషత్తుచే అమోదించబడిన బిల్లుల గురించి గా.చైర్మన్‌గారి సందేశం

MR. DEPUTY SPEAKER: I am to inform the House that I have received the following Messages from Hon'ble Chairman, Andhra Pradesh Legislative Council.

- 1) In accordance with the Rule-127 of the Ad-hoc Rules of Procedures and Conduct of Business in Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Money Lenders and Accredited Loan Providers Bill, 2010 (LC BILL NO. 1 of 2010), as passed by the Legislative Council on 12th July, 2010 and signed by me.
- 2) In accordance with the Rule-127 of the Ad-hoc Rules of Procedures and Conduct of Business in Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Housing Board Amendment Bill, 2010 (LC BILL NO. 2 OF 2010), as passed by the Legislative Council on 13th July, 2010, and signed by me.

ప్రకటన

14-7-2010 సాయంకాలపు సమావేశంలో చర్చకు తీసుకోబోయే బిల్లుల గురించి

MR. DEPUTY SPEAKER:I am to announced to the House that the following bills will be taken up for discussion during today's evening sitting.

- 1) The Andhra Pradesh Money Lenders and Accredited Loan Providers Bill, 2010 (LC BILL NO. 1 of 2010) (As passed by the Legislative Council).
- 2) The Andhra Pradesh Community Service of Offenders Bill, 2010 (LA BILL NO.19 OF 2010)
- 3) The Andhra Pradesh Housing Board Amendment Bill, 2010 (LC BILL NO. 2 OF 2010) (As passed by the Legislative Council)

Amendments to the above bills will be received up to 2-00 PM today.

సంతాప ప్రతిపాదన

అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన సభ మాజీ సభ్యులు శ్రీ యమ్.బి. గౌతమ్ గారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్థులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సాసుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

శ్రీ యమ్.బి. గౌతమ్ గారు 1952 సంవత్సర కాలంలో ఇండ్పొంపట్టుం శాసన సభ నియోజక పర్సం నుండి ప్రాతినిధ్యం వహించారు. నీరు తమ నియోజక పర్సం అభివృద్ధికి ఎనలేని కృషి చేశారు.

నీరు 2010వ సంవత్సరం జూలై 8వ తేదీన మరణించారు.

నీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని ప్రార్థిస్తూ, దెండు నిమిషముల పాటు మౌనం పాటింద్దాం.

(ఈ సందర్భంగా సభ దెండు నిమిషాల పాటు మౌనం పాటించింది)

జీరో అవర్

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి (అంబర్పేట): అధ్యక్షా, దళితులకు సంబంధించి, వారి ఉపాధి కోసం లెఫర్ పార్క్సని ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అనేక జిల్లాలలో లెఫర్ ఇండప్స్ ని ఏర్పాటు చేయడం కోసం ప్రభుత్వం భూములను కేటాయించడం జరిగింది. మెదక్, నల్గొండ, అనంతపురం, మహబూబ్ నగర్, కరీంసాగర్, వరంగల్, శ్రీకాకుళం, ప్రకాశం, విజయనగరం, ఖమ్మం జిల్లాలలో లెఫర్ ఇండప్స్ ని ఏర్పాటు చేసి, దళితులకు ఉపాధి కల్పిస్తామని రాష్ట్రంలో 94 తేలు పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేసి పదహారు లక్షల మంది చర్కారులకు ఉపాధి కల్పిస్తామని, కాంగ్రెస్ పార్టీ 2004 ఎన్నికల ప్రణాళికలో ప్రకటించారు. గత ఆరు సంవత్సరాలుగా ఒక్క పరిశ్రమను కూడా ఏర్పాటు చేయలేదు. నెల్లూరు జిల్లా కృష్ణపట్టుంలోని లెదర్ పార్క్ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం అందించినపుటికీ మన

రాష్ట్ర వాటా ఇవ్వలేని కారణంగా ఎక్కుడ వేసిన గొంగ అక్కడే ఉంది. అనేక జిల్లాలలో పందలాది ఎకరాల భూమిని ఈ లిడ్క్యూప్ కోసం కేటాయించినపుటికీ ఉపయోగం లేదు. ఉధారోరణకి పై.ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఉన్నప్పుడు కరీంనగర్ జిల్లా ఉఱ్ఱూకూర్లో 134 ఎకరాల భూమిలో 95 కోట్ల రూపాయలతో లెదర్ పార్క్ ని ఏర్పాటు చేస్తామని హామీ ఇచ్చారు. దానికి సంబంధించినటువంటి ప్రాసీడింగ్స్, కరెస్పొండెన్స్ జరిగింది. అక్కడ తేలు ఉత్పత్తుల సముదాయం, పుట్టోర్ కాంప్లక్స్ ఏర్పాటు చేయడం కోసం ఆరోజు కలెక్టర్ సమావేశంలో ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రకటించడం జరిగింది. ఆ లిడ్క్యూప్ కోసం కేటాయించిన 134 ఎకరాల భూమిని, లెథర్ పార్క్ ని 95 కోట్ల రూపాయలతో ఏర్పాటు చేస్తామని 2009 లో ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రకటించిన తరువాత కూడా ఆ భూమిని పోలీస్ డిపోర్ట్మెంట్కి కేటాయించారు. ఇది దఖితుల ఆత్మగౌరవానికి సంబంధించిన విషయం. దఖితుల ఉపాధి కోసం, లిడ్క్యూప్ కోసం అలాట్ చేసిన భూమిని ఏ ప్రాతిపదికన ఈ ప్రభుత్వం పోలీస్ డిపోర్ట్మెంట్కి అలాట్ చేసిందని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం కచ్చితంగా, పెంటనే ఆ భూమిని మళ్ళీ దఖితుల లిడ్క్యూప్ కోసమే ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. సబిత : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి (మిర్యాలగుడ): అధ్యక్షా, గ్రామ పంచాయతీలలో వేలాది మంది కార్బీకులు పనిచేస్తున్నారు. ఎన్.ఎం.ఆర్ కార్బీకులుగా, డెయిలీ వేజ్ కార్బీకులుగా, పార్ట్ టైం కార్బీకులుగా, పుల్ టైం కార్బీకులుగా వీళ్ళందరూ కొన్ని సంపత్తురాలుగా కాంట్రాక్ట్ సిస్టమ్ మీద పనిచేస్తున్నారు. అయిదు సంపత్తురాల సర్వోప్స్థితి పూర్తి చేసుకున్న వారికి, పదవ తరగతి పాస్ అయితే, గ్రామ కార్బీదర్శులుగా, గ్రామ సేవకులుగా ప్రమోపస్థితి ఇస్తున్నారు. వీరి సమస్య గురించి అనేక సార్లు ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడ్లూ పెద్ద ఎత్తున ఇక్కడకి వచ్చి మొరపెట్టుకోవడం జరుగుతుంది. అయినా కూడా వాళ్ళకు న్యాయం జరగడం లేదు. జీ.ఓ.సెం. 1289 ప్రకారం, మున్సిపల్ కాంట్రాక్ట్ కార్బీకులకు ఏ విధంగా పి.ఎఫ్, ఇ.ఎస్.ఐలను ప్రావైట్ చేస్తున్నారో ఆ విధంగా వీళ్ళకు కూడా ఇవ్వాలని అడుగుతున్నారు. వాళ్ళ కష్టపడి పనిచేస్తున్నారు. అయిదు సంపత్తురాల సర్వోప్స్థితి పూర్తి చేసిన వారికి, పదవ తరగతి పాస్ అయి ఉంటే ప్రమోపస్థితి ఇచ్చి, వాళ్ల న్యాయమైన సమస్యలను పరిష్కరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మినారాయణ(భారీపరిష్కమలశాఖమంత్రి): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత శాఖ ద్వారా సమాధానం పంపిస్తామను.

మ.1.10

డా.జయప్రకాశ్ నారాయణ(కూకట్టుల్): అధ్యక్షా, పైదరాబాద్ సగరంలో ప్రస్తుతమున్న మంచినీటి డిమాండ్ 400 ఎంబీడీ. అనగా ప్రతి రోజు 40 కోట్ల గ్యాలస్ నీరు సగరంలోని సుమారు 90 లక్షల జనాభాకు ప్రతిరోజు అవసరముంది. కానీ ప్రభుత్వం సరఫరా చేస్తున్నది కేవలం 330 ఎంబీడీలు మాత్రమే అనగా 30 కోట్ల గ్యాలస్ నీరు. కానీ అది కూడా సరిగా అందుబాటులో లేదు. ఇటీపల ఉపాస్కాల్ సాగర్ కూడా ఎండిపోవడంచేత సరఫరా 310 ఎంబీడీలకు తగ్గిపోయింది. ఇటీపల కాలంలో వర్షాలు బాగా పడ్డా కూడా రాజధానీలో పరిస్థితి ఇలా ఉంది. కూకట్టుల్ నియోజకరవర్గంలోని హస్కుల్చేటలో తీవ్రమైన నీటి కొరత ఉంది.

ఆల్ఫో రిజర్వ్యూయర్లో పొద్దున 8 గంటలకు నీటి నిల్వ జీరో లెవల్కు వడిపోవడంతో ఒక్క చుక్క నీరు కూడా ప్రజలకు తాగడానికి అందడంలేదు. వర్డూకాలంలో బాగా వర్డూలు పడుతున్న కాలంలో, రుతుపవనాలు బాగున్న కాలంలో కూడా సగరంలో 310 ఎంబీడీలు అందడం కూడా కష్టంగా ఉంది. లక్ష్మాది మందికి తాగునీరు అందడంలేదు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో కృష్ణ జిల్లాలను ఇప్పటికే రెండు దశల్లో నాగార్జునసాగర్ నుంచి పైదరాబాద్కు మొత్తం 180 ఎంబీడీలు సరఫరా చేస్తున్నారు. మరి ఇంకోక దశ రూ.600 కోట్లలో చేపట్టినట్టయితే సంవత్సరం లేదా సంవత్సరస్వర కాలంలో పైదరాబాద్కు 90 నుంచి 135 ఎంబీడీల నీటిని తరిలించవచ్చు. వచ్చే అయిదు సంవత్సరాల దాకా పైదరాబాదు సగరానికి మంచినీటి ఇబ్బంది ఉండదు. కానీ ప్రభుత్వం అసంబంధమైన పథకాలను చేపట్టడంలో నేర్చరితనాన్ని చూపుతున్నది. నీరు అందుబాటులో లేని ఎల్లంపల్లి ప్రాంతంనుంచి రూ.3500 కోట్ల రూపాయలతో ల్షై స్క్యూను చేపట్టడంకన్నా, కేవలం రూ.600 కోట్ల రూపాయలతో నాగార్జునసాగర్ నుంచి నీటిని తరిలించవచ్చు. ప్రజాధనం ఎంత ఆదా అపుతుందో చూడండి. ఎల్లంపల్లి ప్రాంతంలో అనగా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుకు ఎగువన కేవలం 23 టీఎంసీల నీరు మాత్రమే అందుబాటులో ఉంది. ఆ నీటిని అక్కడే అనగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఇరిగేషన్కోసం ఇన్విడానికి ల్షై కూడా అవసరం లేదు. అలా ఇరిగేషన్కోసం ఇచ్చినట్టయితే ఆ ప్రాంతం వారికి ప్రయోజనం చేకూరుతుంది, దానివలన ఖర్చు కూడా తగ్గుతుంది. ప్రాణహిత ప్రాజెక్టుకు ఎగువన, శ్రీరాంసాగర్ కు దిగువన గోదావరిలో ఎల్లంపల్లిపద్మ నీరు ఉండదు. ఎల్లంపల్లి ప్రాంతం నుంచి పైదరాబాద్కు నీటిని తరిలించడం ఖర్చుతో కూడుకున్నది. దానివలన పైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ బోర్డుకు సప్పం వస్తుంది. ప్రాజెక్టు పూర్తి కావడంలో కూడా జాప్యం జరుగుతుంది. ఆ ప్రాజెక్టుకోసం ఇప్పటికే కొన్ని పైపులు సేకరించారు. ఇప్పటికైనా ఆ ప్రాజెక్టును ఆపివేసి, కృ ష్ణ మూడో దశను చేపడితే కేవలం రూ.600 కోట్లు ఖర్చుతో పూర్తి అపుతుంది. ఇప్పటికే ప్రాజెక్టు ప్రారంభమైందనే మాట చెబుతున్నారు. ఆ ప్రాజెక్ట్ పైవెల్వెన్కోసం తెచ్చిన పైపులను కృష్ణ మూడో దశను ప్రారంభించి ఉపయోగించండి. 5 టీఎంసీలు, 7 టీఎంసీలు లేదా 7.5 టీఎంసీలు కృష్ణానుంచి తెస్తామంటే సంతోషమై. పైదరాబాదుకు అదసంగా నీరు అందుబాటులోకి వస్తుంది. తక్కువ ఖర్చుతో త్వరితంగా జరిగే ఈ పథకాన్ని పూర్తిచేసి పైదరాబాదు వాసుల కడగండ్లు తీర్చుమని తీవ్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మినారాయణః అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పినది నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత శాఖద్వారా సమాధానం పంపిస్తాం.

శ్రీ పి.మేహందర్సరెడ్డి(తాండూరు): అధ్యక్షా, కర్రాటుక-అంధ్ర సరిహద్దులో వందలాది ఎకరాల భూమిని మాదంటూ కర్రాటుక వారు వచ్చి మన రాష్ట్ర పొరులపై కేసులు పెడుతున్నారు. కేసులు పెట్టబడుతున్నవారిలో ఎక్కువ మంది దళితులు, గిరిజనులు ఉన్నారు. ఈ సమయ పరిష్కారానికి మన రాష్ట్ర రెవిన్యూ అధికారులు కర్రాటుక రాష్ట్ర రెవిన్యూ అధికారులతో మాట్లాడి దీనిని సర్పుబాటుచేసి మన రాష్ట్ర రైతులకు న్యాయం చేయాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ప్రతి ఏటా కర్రాటుక పోలీసులు మన రాష్ట్రానికి వచ్చి కేసులు పెడుతున్నారు. దీనిని తొందరగా పరిష్కారం చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మినారాయణః గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత శాఖద్వారా సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

SRI M.LINGA REDDY (PRODDUTUR): Thank you Sir. This is pertaining to the Home Minister. ప్రాద్యటూరులో రాజమల్లు ప్రసాదరెడ్డి తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందినవారు, మాజీ మునిసిపల్ చైర్మన్. ఆయన్ను చంపేందుకు ప్రత్యర్థులు కుట్ట చేయడం జరిగింది. ఆ ప్రయత్నంలో ఎనిమిది మంది వ్యక్తులు కదిరి డిఎస్పిగారికి దోరికారు. వారి పద్ధ 8 బాంబులు, రెండు పీస్టళ్ళ, వేడకొడవళ్ళ పోలీసులకు దోరికాయి. దానికి సంబంధించి మూడు కేసులు రిజిస్టర్ అయ్యాయి. కదిరిలో ఒకటి, ప్రాద్యటూరులో ఒకటి, రాధానగర్లో ఒకటి రిజిస్టర్ అయ్యాయి. రాధానగర్లో బాంబులు దోరికాయి. రాజమల్లు ప్రసాదరెడ్డి గత ఎన్నికలకు ముందు కాంగ్రెస్ పార్టీని విడి తెలుగుదేశం పార్టీలోకి వచ్చారు. దానివలనే నేను గత ఎన్నికలలో గెలవడం జరిగింది. దోరికిన నిందితుల్లో ఎనిమిది మంది ధర్మవరం ప్రాంతానికి సంబంధించిన వారు, ఇద్దరు పులివెందులవారు. వారందరూ కలిసి ప్రసాదరెడ్డిగారిని చంపేందుకు రెండుసార్లు ఆయన తిరిగే ప్రాంతాలు అంతా రెక్కి నిర్వహించి, వారి ప్రయత్నంలో రెండు సార్లు ఫైలులై వాపసు వెళ్లిపోయారు. వీరు గతంలో నీరనారాయణ అనే వ్యక్తిని హత్య చేశారు. అనంతపూర్లో ఆటో ట్రైవర్సు, కర్రాటుకలోని కోలారు జిల్లా సూనూరులో విజయకుమార్ అనే వ్యక్తిని కాంట్రాక్టు మర్దరు చేశారు. బద్యోల్ ప్రభాకరరెడ్డి అనే ఆయన ముదిగుబు మండలాధ్యక్షుడు ఇందుకూరి శ్రీనివాసరెడ్డితో ప్రాద్యటూరు మాజీ మునిసిపల్ చైర్మన్పర్సన్ రాజమల్లు ప్రసాదరెడ్డిని చంపేందుకు మనుషులు కావాలంటే, శ్రీనివాసరెడ్డి ధర్మవరం ప్రాంతానికి సంబంధించిన రేగాటి శ్రీనాథరెడ్డితో మాటల్డాడించి ఒప్పందం కుదిర్చారు. నేను చేపేవన్నీ కూడా these are the contents of the case.

MR.DEPUTY SPEAKER: You need not have to make reference of the whole case. You might have referred the FIR Number. That is enough.

శ్రీ ఎం.లింగారెడ్డిః ఇస్తేను సార్. దీంట్లో మూడు లక్షల రూపాయలకు ఒప్పందం చేసుకొని అడవైన్ ఇచ్చినందున ఆ మొత్తంతో ఆయుధాలు కూడా కొనుగోలుచేశారు. కానీ ఆ ప్రయత్నంలో రెండు సార్లు వారు ఫైలియ్యారు. వారు ప్రసాదరెడ్డినే కాకుండా కడప జిల్లా రాయచేటికి 12 కిలోమీటర్ల దూరంలోని గ్రామంలో ఒక వ్యక్తిని చంపడానికి కాంట్రాక్టు చేసుకున్నారు. ఎఫ్పార్ల కాపీలు మీకు పంపిస్తాను. ఇది కేవలం కాంట్రాక్టు మర్దరుకు సంబంధించినదే కాదు. మాజీ శాసనసభ్యులు వరదరాజులరెడ్డిగారి ఊరు అయిన రాధానగర్లో ఈ మర్దర్కోసం తెచ్చిన బాంబులను, వేట కొడవళ్ళను దాచిపెట్టడం జరిగింది. నామై పోలీచిసిన మాజీ ఎమ్ముల్యే వరదరాజులరెడ్డిగారి సొంత ఊరు. వారి ఇంటి దగ్గర బాంబులు, వేడకొడవళ్ళను పోలీసులు సీజ్ చేశారు. ఈ కాంట్రాక్టు మర్దరుకు మాటల్డాడింది మా పరిటాల సునీతమ్ముపై పోలీచేసిన కాంగ్రెస్ పార్టీ అభ్యర్థి సోదరుడు. చందు, శేఖర్, ప్రకాశరెడ్డి. ఒక మాజీ ఎమ్ముల్యేకు కాంగ్రెస్ పార్టీ.....

(అంతరాయం)

MR.DEPUTY SPEAKER: What are you trying to tell? This is the Zero Hour.

శ్రీ ఎం.లింగారెడ్డిః సార్ నేను ఒకటే చెబుతున్నాను. పర్సన్ల్ కాదు సార్. పొలిటికల్ మర్దర్. నేను కాంగ్రెస్ పార్టీ సుంచి ప్రసాదరెడ్డిని తెలుగుదేశం పార్టీలోకి.....

(అంతరాయం)

శ్రీమతి పి.సబితః అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. తగిన సమాధానం పంపించడం జరుగుతుంది.

(అంతరాయం)

శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమనాయుడు(నగరి): (మైక్ లేకుండా) మాజీ మునిసిపల్ షైర్క్స్‌ను చంపాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. రెండు నిమిషాల సమయం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ డిపూటీ స్పీకర్: లింగారెడ్డిగారూ, మినిస్టర్ గారు నోట్ చేసుకున్నారు. This is Zero Hour.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎం .లింగారెడ్డి: దీనికి సమాధానం చెప్పాలి సార్.

మిస్టర్ డిపూటీ స్పీకర్: లింగారెడ్డిగారూ, ఇది జీరో అవర్. మీకు సమాధానం కచ్చితంగా వస్తుంది. స్పీకర్ గారు ఆల్రెడీ ఈ విషయమై మీటింగ్ పెట్టారు. మీరు జీరో అవర్లో లేపనెత్తిసహాయికి సమాధానం వస్తుంది.

(తెలుగుదేశం సభ్యులు శ్రీ ఎం .లింగారెడ్డి స్పీకర్ పోడియం వద్దకు వచ్చి బైతాయించారు)
లింగారెడ్డిగారూ, అలా కాదండి. దయచేసి మీరు వెళ్లి కూర్చోండి.

(శ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణమనాయుడునుంచి అంతరాయం)

Please advise the member. లేదండీ, ఇది పద్ధతి కాదు. జీరో అవర్లో ఒక అంశం లేపనెత్తినపుడు ప్రభుత్వం తరపునుంచి నోట్ చేసుకొని తగిన సమయంలో స్పందిస్తారు. It is not proper on his part to do like this. He is a senior member and knows all the things. He cannot obstruct the agenda.

(తెలుగుదేశం సభ్యులు శ్రీ ఎం .లింగారెడ్డి స్పీకర్ పోడియం వద్ద నిలబడి గారవ డిపూటీ స్పీకర్తో వాగ్వాదానికి దిగారు)

తీసుకుంటారండి. లింగారెడ్డిగారూ, నేను మీకు హామీ ఇష్టున్నాను. మీరు ఒక్క నిమిషం విసండి. కచ్చితంగా జీరో అవర్లో ఇచ్చిన అంశాలన్నింటి గురించి స్పీకర్ గారు రెప్పు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం నుంచి మీకు తప్పకుండా సమాధానం వస్తుంది.

(అంతరాయం)

Please listen to me. Linga Reddy Garu, I am assuring you that the Minister has noted down the contents and she will communicate to you on this.

(అంతరాయం)

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు స్పీకర్ పోడియం వద్దకు వచ్చి గారవ డిపూటీ స్పీకర్తో వాగ్వాదానికి దిగారు)

మ.1.20

(సభ్యులు శ్రీ ఎం.లింగారెడ్డి స్పీకర్ పోడియం వద్ద బైతాయించారు)

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు స్పీకర్ పోడియం వద్దకు పేరుకున్నారు)

MR.DEPUTY SPEAKER : I am assuring you, I am telling you from the Chair. You will get an answer. Please go back.

(Interruption)

Linga Reddy garu, I am assuring you, you will get an answer. Please go back. From Minister you will definitely get answer. గౌరవ సభ్యులకి సమాధానం వస్తుంది. దయచేసి కూర్చోండి. మినిష్టర్ గారు మాట్లాడారు. లింగారెడ్డి గారూ కూర్చోండి. Your point is well taken. You will get answer. Please sit down.

శ్రీ ఎం.లింగారెడ్డి : సార్, 3వ తారీఖున వాళ్లు దొరికారు. ఈరోజు 14 వ తారీఖు, 11 రోజుల సుంచి అతనికి ఈ ప్రభుత్వం సెక్యూరిటీ కూడా ఇవ్వలేదు. నాకు కూడా ఒక్క గెమ్మేన్ ఇచ్చారు. నాకు కూడా సెక్యూరిటీ పెంచలేదు. ఎవరైతే ఆ హత్యకు డబ్బులు తీసుకున్నారో అదే వ్యక్తులు మా ఇంటికి వచ్చి (మాది ఆళ్లగడ్డ) ఫలానా వ్యక్తులు రెక్కి కూడా నిర్వహిస్తుంటే ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నది?

శ్రీమతి ఏ.అన్నపూర్ణమ్మ (ఆర్యార్) : అధ్యక్ష, జీర్ అవర్లో గత అసెంబ్లీ సమావేశాల్లో ఎన్నో సమస్యల గురించి మాట్లాడము. నేను మైసర్ ఇరిగేషన్సాఖకు సంబంధించి నేను మాట్లాడటానికి ముందు చాలా ఇఖ్యందైన సమస్య గురించి మాట్లాడటం జరిగింది. ఒక్క దానికి ఇప్పటి వరకూ సమాధానం లేదు. కొన్ని సమస్యలు అసెంబ్లీలో మాట్లాడినపుడు నియోజక వర్గానికి చెందిన రైతులు గానీ ప్రజలు గానీ సమాధానం దొరుకుతుందేవొనని చాలా అనందపడ్డారు. ఉదాహరణకు ఎర్రజోస్చు రైతులకు రూ.11 కోట్ల కు ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చి, ప్రభుత్వం ఒప్పుకొని మాట తప్పినదాన్ని నేను ప్రధానంగా ప్రస్తావించడం జరిగింది. దాని గురించి ఇప్పటి వరకూ ఎటువంటి సమాధానం ప్రభుత్వం సుంచి రాలేదు.

MR.DEPUTY SPEAKER : Is your issue Zero Hour mention or different ?

శ్రీమతి ఏ.అన్నపూర్ణమ్మ : నేను వేరే మాట్లాడుతున్నాను.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : మీరు మీ ఇస్యూ గురించి మాట్లాడండి.

శ్రీమతి ఏ.అన్నపూర్ణమ్మ : సార్, ఇప్పుడు చట్ట సభల్లో మాట్లాడిన దానికి సమాధానం రాకపోతే.....

MR.DEPUTY SPEAKER : Annapurnamma garu, please go into the issue.

శ్రీమతి ఏ.అన్నపూర్ణమ్మ : సార్, ఇది మైసర్ ఇరిగేషన్ చాభా మంత్రికి సంబంధించిన అంశం. ఆర్యార్ ప్రాంతంలో ఏదైతే నిజాంసాగర్కు టెయిలెండ్ అయినటువంటి ఆర్యార్ ప్రాంతంలో పాత కెనాల్కు సంబంధించిన కెనాల్ బొండరీ రగ్గర చాలా మంది ఇల్లీగల్గా ఇళ్లు కడుతున్నారు.

(ఈ సందర్భంలో గౌరవ విషాదానాథ్ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారు)

MR.DEPUTY SPEAKER : Sailajanath garu, she is talking of Zero Hour issue.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే సభకు అంతరాయం)

Please sit down. Please control yourselves. Sailajanath garu, please sit down.

శ్రీమతి ఏ.అన్నపూర్ణమ్య : అధ్యక్షా, కెనార్ బొండరీ దగ్గర ఎవరు పడితే వాళ్లు ఇళ్లు కడుతున్నారు. పొత కెనార్ టెయిలెండ్ ఏరియా. మాకు ఇప్పుడు కోత్తగా గుత్తు ఎత్తిపోతల పథకం వచ్చింది. నేను మాట్లాడితే కెనార్ బొండరీ దగ్గర ఇళ్లు కడుతున్నారు ఆ శాఖ వాళ్లు చెబుతున్నారు. అక్కడ బొండరీ దగ్గర ఇళ్లు కడుతున్నారు, మీకు తెలుసా, మీరు పరిష్కర్ ఇచ్చారా అని అడిగితే మాకు తెలియదని వాళ్లు చెబుతున్నారు. అక్కడ రెవెన్యూ డిపోర్టుమెంటుకు చెందిన తహశీల్డరు రూ.5000, రూ.10000 తీసుకొని పొసెప్ప్ సర్టిఫికేట్ ఇచ్చి ఇళ్లకు పరిష్కర్ ఇస్తున్నారు. ఆర్యారులో వందల ఎకరాల ప్రాప్తీన్ ఉన్నాయి. ఎవరికి దీరికితే వాళ్లు ఇళ్లమొచ్చిసటల్లు కడుతున్నారు. ఎన్ని సార్లు అధికారులకు చెప్పినా ఎవరూ పట్టించుకోవడం లేదు. ఇరిగేప్ప్ శాఖ వాళ్లు రెవెన్యూ శాఖకు ఇచ్చారా లేకపోతే ల్యాండ్ ఎంక్షెర్ చేయమని వారికి ఇచ్చారా? రెవెన్యూ శాఖ వాళ్లు ఇరిగేప్ప్ శాఖకు సంబంధించిన ల్యాండ్ అమ్మేస్తుంటే వీళ్లు ఏమి చేస్తున్నారని నేను అడుగుతున్నాను. గత 10, 15 సంవత్సరాల సుంచి ఆర్యారులో వందల ఎకరాలు మాయమవుతున్నాయి. చాలా బాధాకరం. ఎవరంటే వాళ్లు గుడిసెలు చేస్తున్నారు, ఎవరంటే వాళ్లు ఆక్కపై చేస్తున్నారు. డిపోర్టుమెంటు వాళ్లు పట్టించుకోవడం లేదు. రెవెన్యూ శాఖ అక్కడ ఇళ్లమొచ్చిసటల్లుగా పొసెప్ప్ సర్టిఫికేట్ ఇన్యూ చేస్తున్నారు. కాబట్టి వెంటనే దీన్ని ఆపాలని నేను మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి వి.సునీతా లక్ష్మిరెడ్డి (చిన్నతరహనీయిపారుదలూభమంత్రి): అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యరాలు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. సమాధానం వంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం.మహేధర్సరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇది మైనారిటీ నెల్వేర్ మినిషర్కు సంబంధించిన అంశం. ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలు పట్టణ సడిబోడ్సులో ఉండే జామియా మసీదుకు సంబంధించిన పక్క ప్రాప్తీ యిదేచ్చగా దోషికి గురవుతుంటే దీని మీద స్థానికంగా ఉండే ముస్లిం సోదరులందరూ గత రెండు రోజుల సుంచి ఆందోళనా కార్యక్రమాలను చేపట్టారు. అక్కడ విచిత్రమైన విషయం ఏమిటంటే స్థానికంగా అస్తులను కాపాడవలసిన పక్క ఇసెన్వెక్టర్ గారే స్థానికంగా ఉండే రియల్రెస్టుల కుమ్కెత్తె ఆయన ఉద్యోగాన్ని పదిలి పెట్టి రియల్ ఎస్టేట్ బిజెన్స్ చేస్తున్నారు. ఇక్కడ సర్వే నెంబరు 7 లో 27 ఎకరాల 57 సెంటల్లు భూమి ఉంటే ఎకరా సుమారు రూ.3 కోట్ల విలువ చేస్తుంది. దీంట్లో 10 ఎకరాలను గతంలో ముత్తువలిగా ఉన్న పెద్ద మనిషి ఒకాయన ఇందాజ్ ఆలీ గారు దీన్ని అమ్మిపేయడం జరిగింది. వారు అమ్మేసారనే ఉద్దేశంతో అప్పుడు ఎంక్షెర్ చేసి మల్లి తిరిగి వారి కుమారుణ్ణే 1999 లో ముత్తువలిగా అపాయింట్ చేసి వారికి మిగిలిన 17 ఎకరాల 57 సెంటల్లును అప్పజిప్పారు. ఆ ప్థలంలో ఈరోజు పాల్టు లేఅపుట్లు వేసి వ్యవసాయ భూమి అయినా దీన్ని లీజాక్షివ్యడానికి పత్రికా ప్రకటనలిచ్చారు. మసీదుల దగ్గర కూడా బహిరంగ ప్రకటన పెట్టారు. దీన్ని మరలా ఈ భూమి వ్యవసాయానికి పనికి రాదని దీన్ని పాల్టుల్లుగా చేయించి, ఈ రకమైన పాల్టుతో..... ఈ కాగితాలను తమరి దగ్గరకి పంపిస్తున్నాను. ఈ రకమైన పాల్టుల్లుగా మార్చి కోట్లాది రూపాయల పక్క ప్రాప్తీని కైంకర్యం చేస్తూ రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారులతో కుమ్కెత్తె ఈ పాల్టులో భవనాలను కడితే ఈ భూములు ఏ రకంగా వెనక్కు వస్తాయి? ప్రకాశం జిల్లాలో ముఖ్యంగా ఒంగోలు పట్టణంలో ట్రైస్టీయన్ మైనారిటీకి సంబంధించిన ఆస్తులు దాదాపు అంతరించిపోయాయి. ఎండోమెంట్ డిపోర్టుమెంటుకి చెందిన దేవస్థానం ఆస్తులన్నీ కూడా కైంకర్యం చేయడం అయిపోయింది. ఇప్పుడు అందరి కళ్లు పక్క ప్రాప్తీన్ మీద పడ్డాయి. వెంటనే సృందించి ప్రభుత్వం వీటని కాపాడకపోతే సుమారు రూ.40 కోట్లు

ఆస్తులు రెండు, మూడు రోజుల్లోపల హాస్తగతమవుతాయి. వీటి మీద చర్య తీసుకోవాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత శాఖ ద్వారా సమాధానం పంచదం జరుగుతుంది.

మ.1.30

శ్రీ ఎం. నీలకంఠ(ఎచ్చెర్ల)ః అధ్యక్షా, వెనుకబడిన మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని, నా ఎచ్చెర్ల నియోజకవర్గంలో సుమారు 18 రసొయనాల ఫోక్సరీలున్నాయి. వాటివల్ల బోరుబాపుల తాలూకు నీరు కలుపితమైపోయి త్రాగడానికి పనికిరాకుండా అనేక రకాలైనటువంటి జబ్బులకు లోనయ్య, ప్రజలు చాలా బాధ పడుతున్నారు. అదే గాకుండా పశుపులు కూడా ఆ నీరు త్రాగి చనిపోవడం జరుగుతేంది. శాంపిల్స్ కూడా తీశారు. ఈ రసొయనాల వల్లనే వీటికి ఆరోగ్యం క్లీషించిందని డాక్టర్లు కూడా సర్దిపై చేశారు. అటువంటప్పుడు, గౌరవ మంత్రివర్యులను మీ ద్వారా నేను కోరుతున్నాను. అక్కడమన్నటువంటి బోరు బాపులు అనుకున్నంతగా పున్సపుటికీ కూడా, ఆ జనాభాకు తగినటువంటి స్థాయిలో పున్స బోరు బాపుల్లోని నీరు కలుపితమైపోయి, పనికిరావడం లేదు. అట్లాగే సముద్ర తీర ప్రాంతం సుమారు 30, 40 కిలోమీటర్లు పుంది. అక్కడ కూడా బోరు బాపులున్నాయి. కానీ అది శాండ్ సాయిల్ కావడంవల్ల బోర్లన్నీ కొలాప్స్ అయిపోయి, త్రాగడానికి కూడా నీరు పనికిరావడం లేదు. మొన్న ప్రజాపథం కార్బోమంలో కూడా చాలామంది మాకు విస్తరించారు. అయినా, మేము నీరు సక్రమంగా ఇన్టెంలో సరఫరా చెయ్యలేకపోయాము. అందుచేత, దయచేసి మా నియోజకవర్గంలో సిపిడబ్బ్యా స్క్రీమును శాంక్ష్మ్ చెయ్యమని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. విశ్వరూపు (గ్రామీణానీటిసరఫరాశాఖమంత్రి)ః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. కిష్టారెడ్జ్(నారాయణభేద)ః అధ్యక్షా, ఇది వ్యవసాయ మంత్రికి సంబంధించిన విషయం. వర్షాభావం వల్ల గత సంవత్సరం పంటలు సష్టుష్టి, ప్రభుత్వం ఇన్ఫుట్ సబ్సిడీ క్రింద మెదక్ జిల్లాకు **82** కోట్ల పైచిలుకు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఆ డబ్బులు రైతులకివ్వాలని ఇప్పుడు ఆదేశాలు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. కానీ, ఆ రైతులకు చెక్కులివ్వడంలో చిన్న సస్కారు రైతులకు పంట సష్టోనికి గాను ఎకరాకు రూ. 1500లు ఇస్తే, రూ. 1000 కి పైన పున్సటువంటి చెక్కులు అక్కొంట్ పీయాగా ఇస్తున్నారు. దానివల్ల బ్యాంకులకు చెక్కులు తీసుకునిపోతే బ్యాంకులవారు 500 నుంచి 1000 రూపాయల వరకు డిపాజిట్ పెడిటేనే తప్ప, మేము అక్కొంట్ తెరపలేమని చెబుతున్నారు. రైతులు కాళ్ళకు చెప్పులు అరిగేలా తిరుగుతున్నారు. ఈ డబ్బులు మంజూరు చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వానికి చాలా మంచి వేరు వచ్చింది. కానీ, ఈ డబ్బులు రైతులకు వచ్చేలోపల చాలా ఆలస్యం జరుగుతుంది కాబట్టి, ఇక్కడ రెవిన్యూ శాఖా మంత్రి గారు కూడా పున్నారు. వారు దయచేసి, సంబంధిత కలెక్టర్కి ఆదేశాలు ఇచ్చి, అట్టేషన్ ద్వారా ఎవరైతే చెక్కులిచ్చే అధికారి తహసీల్డర్ పున్నారో, వారు ఆ చెక్కులను అట్టే చేసి రైతులకు ఈ సష్టపరిహారం వెంటనే చెల్లించి, సకాలంలో డబ్బులు అందేవిధంగా ఆదేశాలివ్వాలని తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధర్మ ప్రసాదరావు(రెవిన్యూశాఖమంత్రి): అధ్యక్షా, ఇది చిన్న అంశంగా జీరో అవర్లో ప్రస్తావన చేశారు గాని, క్యాప్ పేమెంట్ 200 రూపాయలు దాటిన ప్రతిది మనం చెక్ పేమెంట్ ఎందుకు పెట్టామనంటే, క్యాప్ పేమెంట్ ఇచ్చేటప్పుడు గతంలో కొన్ని ఆరోపణలోస్తే ఈ విధానం అనులు చేయడం జరిగింది. కాకపోతే, ఒకటి, రెండు రోజులు అలస్యమైనా కూడా ఇది శ్రావ్స్ పరెంట్గా పుంటుంది, బ్యాంకు అక్కొంట్ ద్వారా వెళుతుంది కాబట్టి ఈ ప్రాఫ్ట్స్కు అలవాటు పడితే మంచిదనే అభిప్రాయం పుంది. ఏమైనప్పటికీ, స్పెషిఫిక్గా అలస్యం జరిగింది ఏదన్నా పుండుంటే, కలెక్టర్కు రాసి ఎగ్గామిన్ చేయమని చెబుతాము.

శ్రీ కొండు మురళీ మోహన్ (రాజాం): స్పీకర్ సార్, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో రాజాం ఒక ముఖ్యపట్టణం. ఈ రాజాం చుట్టూప్రకృత పది మండలాలున్నాయి. ఇది విజయనగరం జిల్లాకు ఎడ్జెట్ లో పుంటుంది. ఇక్కడ 60 బెండ్ హస్పిటల్ పున్పుటికీ, డాక్టర్లు కొరతగా పుండటం జరిగింది. ఈ మధ్యనే గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రి గారు తేదీ.26.06.2010 న మా జిల్లాకు వచ్చి, ఈ రాజాం 60 బెండ్ హస్పిటల్ని, 100 బెండ్ హస్పిటల్ చేస్తామని అస్యారెన్వీ ఇష్టుడం జరిగింది. మరి వెంటనే సంబంధిత అధికారులు చర్యలు తీసుకుని, దాన్ని 100 పడకల అనుపత్రిగా అప్పగేర్డు చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత శాఖ ద్వారా వారికి సమాధానం పంపిస్తాము.

శ్రీ ఎం. శ్రీధర్ కృష్ణరెడ్డి (నెల్లూరు సిటీ): అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో జిల్లా పరిపత్తులు, మునిపాలిటీల్లో ప్రాథమిక పాతశాలలు తెరిచి ఒక నెల అయిపోయింది. డీఎస్పీ-2010 లో ముప్పై వేల మంది టీచర్లను ఫిలస్ చేస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి ఎగ్గామినేప్పు అంతా కూడా అయిపోయాయి. మొన్సు కొన్నిలింగ్ జరిగేటప్పుడు, డి.ఎడ్. అభ్యర్థులకు కొన్నిలో వాటా కావాలని వాళ్లు ట్రైబ్యూసులకు వెళ్డడం జరిగింది. దీంట్లో మొత్తమొదట ప్రభుత్వం జీబిలను ఇష్టుడంలోనే గందరగోళం సృష్టించడం జరిగింది. ముఖ్యంగా జీబి.ఎం.ఎస్.నెం. 161 లో 30,704 ఎస్టీటీ పోస్టుల భర్తకి బి.ఇడి, డి.ఇడి., కామన్ మెరిట్ ఆధారంగా నోటిఫికేషన్ విడుదల చేశారు. తరువాత మళ్లీ తేదీ. 29.01.2009 న, జీబి.ఎం.ఎస్.నెం.28 విడుదల చేయడం ద్వారా డీఎస్పీ, ఎస్టీటీకి సంబంధించిన పోస్టుల్లో 30 శాతం డి.ఎడ్. అభ్యర్థులకు రిజర్వ్ చేస్తూ ప్రభుత్వం నిర్దయం తీసుకోవడం వల్ల మళ్లీ దీని మీద హైకోర్టుకు వెళ్డడం జరిగింది. ఏనిధంగా అయినా కూడా సూక్ష్మ తెరిచి ఒక నెల అయిపోయింది కాబట్టి, చాలా సూక్ష్మలో టీచర్లు లేరు కాబట్టి, అదేవిధంగా 5 సెక్షన్లు జరగాలిస్త సూక్ష్మలో ఒక్కొక్క టీచరే పున్నారు కాబట్టి, కోర్టు తీర్పు ఆధారంగానైనా వెంటనే ఈ టీచర్లను భర్త చేయమని కోరుతున్నాము.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీ నారాయణ : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత శాఖ ద్వారా వారికి సమాధానం పంపిస్తాము.

SRI AHMAD BIN ABDULLAH BALALA: Dy. Speaker Sir, this is regarding Power problem in Old City.

جناب احمد بن عبدالله باللا (Sri Ahmad Bin Abdullah Balala, Malakpet Constituency): جناب ڈپٹی اسپیکر صاحب! دونوں شہروں حیدر آباد اور سکندر آباد میں آج 132 KVA کے جتنے بھی سب اشیشنس ہیں، وہ سب اور لوڑ ہو جانے کی وجہ سے ہر جھوڑی دیر کو بار بار بر قی سر بر ای شٹ ڈاؤن ہو رہی ہے، جو regular shut-down کے علاوہ ہے۔ Electricity کا بہت زیادہ problem ہو رہا ہے۔ جیسا کہ جذلہ گوڑہ میں اس سے قبل 132 KVA سب اشیشن کے لئے منظوری بھی دی گئی۔ ہمارے فلور لیڈر، جناب اکبر الدین اولیٰ صاحب نے تین سال بعد بھی آج تک وہاں پر کسی قسم کا کام نہیں کیا گیا ہے۔ ٹرانسفارمرس کی مرمت کے لئے پرانے شہر میں ایک شیڈ کی تعمیر کے لئے کہا گیا تھا، تاکہ جب بھی کسی ٹرانسفارمر کا problem ہو، تو پرانے شہر کے ٹرانسفارمر کو پرانے شہر میں repair کیا جائے، لیکن اس کے باوجود اس کو بھی نظر انداز کیا گیا۔ شمشیر گنج میں 33 KVA کا ایک سب اشیشن منظور کیا گیا، لیکن اس کا کام ابھی تک شروع نہیں کیا گیا۔ زو پارک اور ایم۔ آر۔ او۔ افس، بہادر پورہ کے نزدیک در کارز میں موجود ہے جہاں پر 132 KVA سب اشیشن قائم کرنے کے لئے نمائندگی کی گئی، لیکن وہ کام بھی شروع نہیں کیا گیا۔ چند رائے گھر سب اشیشن پر اطراف و اکناف کے علاقوں کا لوڈ پڑا ہوا ہے۔ سنگری کالریز کے لئے 132 KVA کے ایک نئے سب اشیشن کے لئے کہا گیا، لیکن وہاں پر بھی کچھ نہیں کیا گیا۔ اس طرح سے Electricity Department کی جانب سے لوگوں کو بہت تکلیف ہو رہی ہے اس لئے کہ ہر جھوڑی دیر کو بر قی سر بر ای منقطع ہو رہی ہے۔ جہاں پر کرنٹ نہیں ہے، وہاں مکملہ والے گا کہ maintenance کے لئے third wire سپلائی نہیں کر پا رہے ہیں۔ ڈپٹی اسپیکر صاحب! میں آپ کے ذریعہ کہنا چاہوں گا کہ رمضان سے پہلے Electricity Department کی ایک خصوصی میٹنگ بلائی جائے تاکہ جو جو problems ہیں، ان کو دور کیا جاسکے، اور جو کام ابھی تک شروع نہیں کئے گئے، انہیں جلد سے جلد شروع کیا جاسکے۔

MR. DEPUTY SPEAKER: Yes. The Minister had already assured yesterday that he would call for a review meeting before the festival of Ramazan. In continuation of that, A.P.Transco will also get included.

శ్రీ పాన్నాల లక్ష్మీయ్ : అధ్యక్షా, ఇక్కడ ప్రస్తావించిన అంశాలను ప్రత్యేక దృష్టి సారించి జవాబులు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. దానితోబాటు, గౌరవ సభ్యులతో ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి సమస్యను పరిష్కరించే దిశలో కృషి చేస్తాము.

మ.1.40

శ్రీ వి. యాదగిరి రావు (మునుగోడు): అధ్యక్షా, ప్రౌదరాబాద్ నగరం నడిబోడ్సును, డిబీఆర్ మిల్స్ నిజం పీరియడ్లో ఉన్న బట్టల మిల్లు. ఇది మూడి వేయబడినది, ఇందులో పని చేసిన కార్బికులకు ఇంత వరకూ ప్రభుత్వ పక్కంగా వచ్చే ఏ విధమైన కాంపెన్సీవ్ గాని, ఏది కూడా సెటిల్ కాలేదు. కానీ, అక్కడ ఉన్న ల్యాండ్స్ మాత్రం ఎందువల్లనో కృష్ణారాజు అనే వ్యక్తి హ్యాండోవర్ చేసుకొని, ఆ మిల్స్ ను మొత్తం డిస్ట్రిబ్యూటర్ చేస్తున్నారు. కానీ, గతంలో ఆ కంపెనీలో పనిచేసిన కార్బికులు, వాళ్ళ వారసులందరూ కూడా ఆ ప్రయత్నానికి అడ్డుపడి థర్చు చేస్తున్నారు కాబట్టి, ప్రభుత్వం వారు ఈ మిల్లు కార్బికుల సమస్యను పెంటనే పరిశ్చారం చేయుటకు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ కన్నా లజ్జీ నారాయణ : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత శాఖ ద్వారా సమాధానాన్ని పంపిస్తాము.

అర్థిల సమర్పణ

శ్రీమతి వంగా గీతా విశ్వనాద్(పిలాపురం)ః అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ దగ్గర నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ అక్కడ సోంపేటలో పబ్లిక్ హాయరింగ్ జరుగుతుండగా, అక్కడి రైతుల మీద, దానిని వ్యతిరేకిస్తున్న వారి మీద గాలిలోకి కాల్పులు జరిపినట్లు వార్తలోన్నాయి. గౌరవ హోంశాఖా మంత్రిగారు కూడా ఇక్కడే ఉన్నారు. అక్కడ పరిస్థితి ఉద్దిక్తంగా ఉంది. పర్యావరణ వేత్తలపైన, రైతులందరిపైన కూడా గాలిలోకి కాల్పులు జరిపారని పరిస్థితి ఉద్దిక్తంగా ఉందని చెబుతున్నారు. కాబట్టి, ప్రభుత్వం వెంటనే స్పందించి వారికేమీ జరగకుండా చూడాలని గౌరవ మంత్రి గారిని తమ ద్వారా కోరుతున్నాము. ఇప్పుడు పిటీషన్ సార్..

మొస్టర్ డిస్ట్రాటీ స్పీకర్ : పిటీషన్ ఇష్టండి. మొస్టర్ చేసి పిటీషన్ ఇష్టండి.

శ్రీమతి వంగా గీతా విశ్వనాద్ : సార్, ఇది రాష్ట్రంలో ఉన్న 30 వేల మంది హాల్ పర్కులకు సంబంధించింది. అందరికీ ఆరోగ్యమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెబుతూ పుంది. మరి అనేక రకాల జబ్బులతో ఇభ్యంది పదుతున్నా, ఈ హాల్ పర్కుల్ని పోస్టింగ్ మాత్రం 8 సంపత్తురాల నుండి 8 వేల పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. ఆ పోస్టులను భర్త చేయలేదు. కాబట్టి, వెంటనే ఈ పోస్టులను భర్త చేయాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాము.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీమతి వంగాగీతా విశ్వనాద్ గారు గౌరవ డిస్ట్రాటీ స్పీకర్ గారికి పిటీషన్ సమర్పించారు.)

శ్రీ బండారు సత్యానందరావు(కొత్తపేట) : అధ్యక్షా, ఇది రాష్ట్రంలో వేలాది మంది కొబ్బరి దింపు మరియు ఒడుపు కార్బిక్లులు, రిక్షా కార్బిక్లులకు సంబంధించిన విషయం. వారు అనేక సమస్యలతో ఉన్నారు. ఆ సమస్యలను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువెళ్లి, వారిని అదుకోవాలని తమరి ద్వారా ఈ పిటీషన్ రూపంలో ఈ అంశాన్ని తీసుకు వస్తున్నాము. అదేవిధంగా, వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీలో సెక్యూరిటీ గార్డులుగా 15 సంపత్తురాల నుండి పనిచేస్తున్నారు. వారిని కూడా అక్కడ వచ్చిన ఖాళీల్లో, వారి అర్థతలను పరిశీలించి వారికి కూడా న్యాయం చేయవలసిందిగా తమరి ద్వారా ఈ పిటీషన్ రూపంలో ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాము.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ బి.సత్యానందరావు గారు గౌరవ డిస్ట్రాటీ స్పీకర్ గారికి పిటీషన్ సమర్పించారు.)

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి : రాష్ట్రంలో ఉన్న అనేకమైన గపర్మెంట్ హైసూల్స్‌లో భాషా పండితులకు సంబంధించిన రిక్రూట్‌మెంట్ మరియు ప్రమోఫ్షన్ విషయం, అదేవిధంగా సంచార జాతులకు సంబంధించిన ఫెడరేషన్ విషయం, అదేవిధంగా అర్యూర్ ప్రాంత ఎర్ జోన్సు రైతులకు సంబంధించిన చెల్లింపులకు సంబంధించిన మూడు పిటీషన్లను తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి సమర్పిస్తున్నాము.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి గారు గౌరవ డెప్యూటీ స్పీకర్ గారికి పిటీషన్సు సమర్పించారు.)

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి : అధ్యక్షా, 46 వేల మంది గ్రామ సేవకులకు సంబంధించిన సమస్య ఇది. మన ప్రకృత రాష్ట్రాలలో అక్కడమన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు గ్రామ సేవకులను, నాలుగవ తరగతి ఉద్యోగులుగా గుర్తించి, వాళ్ళకు ఆ రకమైన వేతనాలు, బెనిఫిట్స్ కల్పించడం జరుగుతోంది. మన రాష్ట్రంలో ఇప్పటికీ రూ.2,400 ఇచ్చి వాళ్ళతో పని చేయించుకుంటున్నారు. గ్రామానికి ఎవరొచ్చినా కూడా సేవ చేసే సేవకులు వాళ్ళ. కాబట్టి, గతంలో గౌరవ మంత్రిగారు కూడా అనేక సందర్భాలలో ఈ సమస్యలను పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. కాబట్టి, ఆ గ్రామ సేవకుల సమస్యలను పరిష్కరించాలని చెప్పి తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి గారు గౌరవ డెప్యూటీ స్పీకర్ గారికి పిటీషన్సు సమర్పించారు.)

శ్రీ గండ వెంకట రమణా రెడ్డి (భూపాల్పుల్లి) : అధ్యక్షా, వరంగల్ జిల్లాలో 1989లో దాదాపు 81 మంది సబ్ ఇన్సెప్కటర్కు పోస్టీంగ్ ఇచ్చారు. వీళ్ళ ప్రమోపస్థీలో చాలా అన్యాయం జరిగింది. ఈ అన్యాయాన్ని పరిశీలించి గతంలో వేరే జిల్లాల్లో గుంటూరు, హైదరాబాద్ రేంజ్లో ఏ రకంగానైతే ప్రమోపస్థును ఇచ్చారో అదేవిధంగా, వరంగల్ రేంజ్లో పని చేస్తున్న సీఐలకు, డీఎస్పీలుగా ప్రమోపస్థు ఇవ్వాలని తమరి ద్వారా పిటీషన్సు సమర్పిస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ గండ వెంకట రమణా రెడ్డి గారు గౌరవ డెప్యూటీ స్పీకర్ గారికి పిటీషన్సు సమర్పించారు.)

శ్రీ ఎ.సురేష్ (విల్గోండపాలం) : అధ్యక్షా, ఇది యురగొండపాలం నియోజకవర్గంలో పెద్దార్థిడు మండలంలోని 12 గ్రామాలలో ఉన్న సుమారు 15 వేల మంది జనాభాకు మంచినీటి పథకానికి సంబంధించిన పిటీషన్. ఆరుస్తుర కోట్లతోటి ప్రముఖతం ఉన్న సీపీడబ్బు స్నేహముకు అనుబంధంగా అంటే.. ఉన్న స్నేహముకు సంబంధించిన OHSRs అయితేనేమి, GLSRs అయితేనేమి, సమ్మర్ స్టోరేజ్ ట్యూంకులైతేనేమి వాటినే వాడుకుంటూ క్రొత్త పైపులైన్లు వేస్తూ, ఆరుస్తుర కోట్లకు ప్రతిపాదనలు తయారు చేశాం. తమరి ద్వారా సంబంధిత మంత్రిగారిని చర్యలు తీసుకోవాల్సిందిగా కోరుతూ ఈ పిటీషన్సు సమర్పిస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ ఎ.సురేష్ గారు గౌరవ డెప్యూటీ స్పీకర్ గారికి పిటీషన్సు సమర్పించారు.)

శ్రీ పోచారం శ్రీనివాస రెడ్డి (బాస్పువాడ) : అధ్యక్షా, నిజామాబాద్ జిల్లాలో 9 నియోజకవర్గాలు ఉంటే, 7 నియోజకవర్గాల రైతులకు సంబంధించిన సమస్య ఇది. మేజర్ ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ఇక్కడ ఉన్నారు. తమరి ద్వారా మనవి చేయునది ఏమనగా, నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద ఇప్పుడు రైతులు పంటలు వేసుకునే సమయం ఆసన్నమయ్యాంది. జల్లీ మాసం కూడా అయిపోతున్నది. అయితే గత సంవత్సరం, నేను 19 ఆగస్టు, 2009 నాడు సింగారు నుంచి మాకు నిజాంసాగర్లోకి సీళ్ళ రాకపోవడం వల్ల రైతులకు నష్టం జరుగుతుందనే సమస్యాపై మాటలాడగా గౌరవ మంత్రిగారు ఈ యొక్క ఇష్టాన్ సమీక్షించి న్యాయం చేస్తామని, మాకు హామీ ఇచ్చారు. ఇంతవరకు వారిచిన హామీ నెరవేర్పబడలేదు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : పిటీస్ ఇప్పండి శ్రీనివాసరెడ్డిగారు.

శ్రీ పోచారం శ్రీనివాస రెడ్డి : ఒక్క నిమిషం సార్.. ఎందుకంటే ఈ జిఓ.ఎం.ఎస్.సెం.93, తేది. 24.02.1990 నాడు ఇచ్చినటువంటి జిఓ కాలపరిమితి 2005కే అయిపోయింది. కాబట్టి, సింగారులో నీళ్ళ వస్తున్నాయి. నిజంసాగర్ రైతాంగానికి 2 లక్షల 30 వేల ఎకరాలకు, లక్ష 25 వేల కుటుంబాలకు సంబంధించిన సమస్య ఇది. కాబట్టి, త్వరలోనే ఈ సింగారు నుంచి నీళ్ళను విడుదల చేయించి, దానికి కావలసిన ఆర్డర్స్‌ను సమీక్షించి న్యాయం చేయాలని తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ పోచారం శ్రీనివాస రెడ్డి గారు గౌరవ డెప్యూటీ స్పీకర్ గారికి పిటీస్‌ను సమర్పించారు.)

ప్రత్యేక ప్రస్తావన విషయం: తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల వ్యపక్తాల గురించి

MR.DEPUTY SPEAKER: We will move on to Special Mention now. Yes, Chiranjeevi garu.....

శ్రీ కె.చిరంజీవి(తిరుపతి): అధ్యక్షా, ఉదయం మేము తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానానికి సంబంధించి adjournment motion ను మీ ముందు ఉంచినప్పుడు, మా వాళ్ళందరూ కలిసి వారి నిరసనను వ్యక్తం చేయడానికి ప్రయత్నం చేసినప్పుడు, మీరు స్పెషల్ మెస్సన్గా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం మీద మాట్లాడటానికి నాకు ఇప్పుడు అవకాశమిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు.

హిందువులకి పుణ్యక్షేత్రం తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం. కలియుగ దైవం శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామి, ఆపద మొక్కల వాడు అంటూ ఆపదలో ఉన్న వారిని కాపాడే దేపుడిగా ఆయనను మనం కీర్తిస్తూ ఉంటాం. అలాంటి ఆపద మొక్కల వాడికి ఈరోజున ఆపద వచ్చింది అన్న పరిస్థితుల్లో ప్రతిబక్ష చోటా పలు అనుమానాలు వ్యక్తమపుతున్నాయి. ఈ సందర్భంగా నేను మీకు అక్కడ జరుగుతున్న అవకఱవకల మీద అక్కమాల మీద ఎన్నో అనుమానాలు, అపోహాలు భక్తులలో చోటు చేసుకున్న దరిమిలా.. వాటని నిప్పుత్తి చేసేవిధంగా ప్రభుత్వం చాలా పట్టప్పేన చర్యలు చేపట్టి ఆ అనుమానాలను నిప్పుత్తి చేయాలని ఈ సందర్భంగా తెలియజేసుకుంటున్నాము.

మీకు తెలుసు ఎన్నో శతాబ్దాలుగా స్వామివారిని కొలుస్తూ, ఆయనకు సామాన్యల దగ్గర నుంచి మహో చక్రవర్తుల పరకూ కాసుకలు సమర్పించడం. నగలు, ఆభరణాలు ఇప్పన్నీ కూడా ఆయనకు సమర్పించడం అనేది జరుగుతోంది. అలాగే, స్వామి వారికి నిలువు దోషించి ఇచ్చే ఆచారం కూడా ఉన్నది. ఈరోజున అక్కడ దోషించి జరుగుతుందనేది అన్నిచోట్లా వినిపిస్తుంటే, ఈ అనుమానాలు భక్తులకున్న ఆ విశ్వాసాన్ని హరించేట్లు వారి భక్తి ప్రవర్తనల మీద గొడ్డలి పెట్టుగా ఉన్నాయి. అంటే నగలు సమర్పించుకుంటే, స్వామి వారికి చెందవా, మనం ఇచ్చే కాసుకలు స్వామివారికి దక్కువా, ఎవరైనా అన్యాకాంతగా దానిని దోచుకొని వెళతారా, అనే ఒక భావం కలగడం అనేది సబబు కాదు. ఈరోజు నేను మాట్లాడుతున్నది, ఒక నియోజకవర్గమో, ఒక పుణ్యక్షేత్రం గురించే కాదు. దాని మీద రాష్ట్రవ్యాప్తంగానే కాదు దేశ వ్యాప్తంగా, అలాగే అంతర్జాతీయంగా కూడా ఎంతో మంది హిందువులు, భక్తులకున్న వారి మనోభావాలు, నమ్మకాలు, భక్తి సడాపోయి ఒక రకమైన ఫీలింగ్స్, ఒక

అపనమ్మకంతో ఈరోజున ఉండవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. దీని కోసమని చెప్పి, మీరు తగు చర్యలు తీసుకొని, దానికి సమాధానం చెప్పాల్సిన పరిస్థితి ఉంది.

అక్కడ ఎన్నో సంపత్తురాలుగా ఉన్నటువంటి ఉద్యోగుల గురించి నేను ప్రస్తావించను గాని, ఎంతో మంది దళారులు అక్కడ టెక్కెట్లు భ్లాకులో అమ్మకోపడం, ఆర్జిత సేవల టెక్కెట్లు, అలాగే ఇతర సేవలకు సంబంధించి పెల్లార్ టెక్కెట్లు అమ్మకోపడం, పాలక మండలి పెద్దలు ఆర్జిత సేవా టెక్కెట్లు కూడా భ్లాకులో అమ్మకోపడం, ఎవరైతే ఈ అక్కమాలు జరగకుండా చూడాలో ఆలాంటి వారే, దీని వెనకుండి పరోక్షంగా ఈ చర్యలకు పోల్చుడుతున్నారని న్యాయం స్థానం కూడా వాళ్ళను ముద్దాయిలుగా పేర్కొన్న విషయం మనకు తెలుస్తుంది. ఇలాంటి సందర్భంలో ప్రభుత్వం ఏ రకమైన చర్యలను తీసుకుంటుంది?

మ.1.50

అలాగే తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ఖర్చు చేసే నిధులు కూడా దుర్భాగ్యియోగం అయిన సంఘటనలు ఆడిటింగ్ లెక్కలలో గుర్తించడం జరిగింది. గతంలో దీనికి సంబంధించి రమణ కుమార్ (పసిఎస్), ఆంజనేయులురెడ్డి, మరియు జగన్నాథరావు కమిటీ పంటి వివిధ రకాల కమిటీలను వేసి వారిచ్చిన సలహాలు కానిప్పండి, వాటిని అమలు పరచే విధానం కానిప్పండి. ఏరకమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నారనేది ఇంతవరకు బయటి ప్రపంచానికి తెలియకుండా పోతోంది.

ఆన్నింటికి మించి ముఖ్యంగా ఈ మధ్య కాలంలో చేటు చేసుకున్న సంఘటనలేమిటంటే శ్రీకృష్ణదేవరాయలు గారు అవుట్లో స్వామి వారికి సమర్పించుకున్న కాసుకలు ఈరోజున లేకుండా పోయాయి. శ్రీకృష్ణదేవరాయలు గారు సమర్పించిన సగలు, వజ్రాలు ఇంకా ఇతర భర్తిష్టనటువంటి సగలు ఏమయ్యాయనే దాని గురించి ఎన్నో అనుమానాలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అంటే వీటి గురించి సమాధానాలు చెప్పిన వారిలో ఎగ్గిక్కుటివ్ ఆఫీసర్ గాని పాలక మండలి శైర్పున్ గాని ఆభరణాల గురించి భిన్నమైన స్టోమెంట్స్ ఇవ్వడం మూలంగా కన్సప్పూజ్ఞన్ ప్రతి ఒక్కరిలోనూ నెలకొంది. అనలు దీని మూలంగా వచ్చిన అనుమానాలు నిప్పత్తి చేయాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిదే. అందువల్ల మంత్రిగారు దీనికి సంబంధించిన వివరణనిచ్చి ఎంతో మంది భక్తుల విశ్వాసాన్ని కాపాడాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. వెంకటేశ్వరస్వామి వారికి నిజంగా అన్యాయం జరగకుండా చూడాల్సిన బాధ్యత వారి మీద ఉన్నది. సంబంధిత అనుమానాలను నిప్పత్తి చేయడం కోసం ముమ్మల్ని విడిగా పెలిచి మాతో మాట్లాడటమనేది కాకుండా అన్ని పట్టాలకు చెందిన వారితో కలిపి మీటింగ్ పెట్టి అందులో అనుమానాలను నిప్పత్తి చేయాలి, బయటి ప్రపంచానికి కూడా ఒక మాట చెప్పడం మూలంగా అనుమానాలు నిప్పత్తి కావు గుండ సిబిల ఎఫ్సోర్ ఖచ్చితంగా చేయాలి, వీలైట్ సభా సంఘాన్ని కూడా ఖచ్చితంగా వేయాలి లేదంటే ఒక సుట్రీం కోర్టు సిట్రింగ్ జడ్డితో న్యాయ విచారణ జరిపించి ఖచ్చితంగా భక్తులలో ఉండే అసోహాను పోగొట్టే బాధ్యతను ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని నేను మంత్రిగారిని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా, చాలా మంది పిటిషన్స్ ను వంపిస్తున్నారు. ఒక ముఖ్యమైన పిటిషన్స్ ను మీకు వంపిస్తాను. దీనిని కూడా మీరు దృష్టిలో పెట్టుకుని, సంబంధిత పిటిషన్ సారాంశం ప్రకారం దీని మీద విచారణ చేపట్టాలని కూడా సభాముఖంగా కోరుకుంటున్నాను.

(టి.డి.పి సభ్యులు చంద్రబాబు నాయుడు గార్చి సంబంధిత విషయమై మాటల్లాడే అవకాశం కల్పించాలని అంతరాయం కల్పించారు)

MR.DEPUTY SPEAKER: Special Mention permission has been given to Sri Chiranjeevi garu because of the issue raised in the morning. This is the discussion that has happened in Speaker's Chamber. Speaker has agreed to give him opportunity.

శ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డిః అధ్యక్షా, ఈరోజు ప్రజారాజ్యం పార్టీ వారు .....

(టి.డి.పి సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

MR.DEPUTY SPEAKER: Special Mention permission has been given by the Hon'ble Speaker specifically to Chiranjeevi garu to break the deadlock that has happened in the morning.

SRI GADE VENKAT REDDY:- The only point for consideration is, you have directed me to give some kind of answer. నేను చిరంజీవి గారి విషయం మీకు మనిచేస్తున్నాను. ప్రజారాజ్యం పార్టీవారు ఈరోజు సంబంధిత విషయం గురించి అడ్జుర్న్మెంట్ మోషన్ ఇచ్చారు. దాని మీద వారు పోడియం దగ్గరకు వెళ్డడం జరిగింది.

(టి.డి.పి సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

మీరు దబాయిస్తే నేను లోంగేనాడిని కాదు. Speaker Sir, there is a method to run the House. హోస్ అంటే కొంచెం డీసెప్సీ, పద్ధతి ఉండాలి. నేను చెప్పిన తర్వాత మీరు మాటల్లాడండి. ప్రజారాజ్యం పార్టీవారు ఈరోజు సంబంధిత విషయం గురించి అడ్జుర్న్మెంట్ మోషన్ ఇచ్చారు. దాని మీద వారు పోడియం దగ్గరకు వెళ్డడంతో స్పీకర్ గారు హోస్ అడ్జుర్న్ చేసి తర్వాత వారు ఛాంబర్లోకి పిలిచిన తర్వాత జరిగిన విషయమేమిటంటే

శ్రీ మొత్తుపట్లి నర్సింహులు(తుంగతుర్తి)(మైకు లేకుండా) : అధ్యక్షా, ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకుడు లేచి టిటిడి గురించి మాటల్లాడేందుకు సమయం అడిసప్పుడు మీరు అవకాశం ఇవ్వకుండా అగోరపరుస్తున్నారు.

(టి.డి.పి సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : మినిస్టర్ గారూ మీరు కంటిన్యూ చేయండి.

శ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డిః స్పీకర్ గారి ఛాంబర్లో జరిగిన విషయమేమిటంటే చిరంజీవిగారు స్పెషల్ మెస్సన్ చేయాలని నిర్దయం జరిగింది. దానికి నేను సరైన సమాధానం చెబుతానని అంగీకరించాను. దానికి సంబంధించి స్పెషల్ మెస్సన్ వారు చేస్తున్నారు. వౌరు స్పెషల్ మెస్సన్ చేసిన తర్వాత దానివరకే మనం పరిమితం కావలసిన అవసరముంది. అందువల్ల దీని గురించి చర్చ, డిబేట్ అంటే *that is a different issue*. చర్చకు గసుక అలో చేస్తే నేను దానికి కూడా సిద్ధంగానే ఉన్నాను. దాని గురించి ఎవరూ బాధ పడాల్సిన అవసరం లేదు. చర్చ లేనప్పుడు స్పెషల్ మెస్సన్ మీద సభ్యులకు అవకాశం ఇచ్చిన తర్వాత మేమందరం మాటల్లాడతామంటే అది ఎంతవరకు భావమన్నది తమరి దృష్టికోస్తున్నాను.

శ్రీ గాలి ముద్దు కృష్ణమనాయుడు(మైక్ లేకుండా) : అధ్యక్షా, స్పెషల్ మెస్సన్కి రిపై చెబుతారా చెప్పండి.

శ్రీ గాదె వెంకట్ రెడ్డి: అందువల్ల వారు కొన్ని అలిగేప్పును పెట్టడం జరిగింది. భారతదేశంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం చాలా వచ్చిప్పేసినది. అన్ని మతాల వారికి, వర్గాల వారికి సంబంధించిన దేవాలయం. సంబంధిత దేవస్థానం ప్రతిష్టకాపాడాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద, భక్తుల మీద మరియు శాసనభ్యుల మీద ఉండనే విషయం నేను మనవి చేస్తున్నాను. చిరంజీవిగారు చెప్పిన రమణ కుమార్ గారి రిపోర్టు విషయంలో గానీ ఇంకా ఇతర విషయాలన్నింటికి నేను సరైన సమాధానం చెబుతాను.

(టి.డి.పి సభ్యులు గోవిందా, గోవిందా, సర్వం గోవిందా అని అనుసాగారు)

శ్రీ గాదె వెంకట్ రెడ్డి: అలా అంటేనై మీకు పుణ్యం పస్తుంది గసుక కాసేపు అలాగే అరవండి. ఎంతసేపు గోవిందా అని అరుస్తారో అరవండి. కొన్నిలో దాదాపు మూడు రోజులు ఇదే విషయం గురించి చర్చ జరిగింది. దాదాపు 26 మంది శాసన మండలి సభ్యులు కూడా వివిధ రకాల అలిగేప్పు చేశారు. ఏవైతే రంజీని గారు చెప్పారో ఆ విషయాలను కూడా అక్కడ చర్చించడం జరిగింది. ఒకటి మాత్రం నేను మనవి చేసేదేమిటంటే దేవస్థానానికి సంబంధించి సిబిప విచారణ చేయించడమన్నది అంత సమంజసం కాదు, పద్ధతి కాదు. మన సంప్రదాయానికి, దేవస్థానం ప్రతిష్టకు ఇది బాగుండదనే అభిప్రాయాన్ని ప్యక్తం చేస్తున్నాను.

రెండవది చిరంజీని గారు చెప్పిన విషయాలను కూడా క్లాంగా పరిశీలించి దానికి తగిన సమాధానం, రిపై రూపంలో వారికి పంపిస్తానని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

(టి.డి.పి సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

MR.DEPUTY SPEAKER: Yes, Chandrababu Naidu Garu.....

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు(కుప్పం): అధ్యక్షా, వెంకటేశ్వరస్వామి వారి గురించి మాట్లాడేందుకు వాళ్ళకు అవకాశమిచ్చిన తర్వాతనే నేను మాట్లాడతాను. వాళ్ళకు మాట్లాడేందుకు అవకాశమివ్వాలంటే ఇష్టండి.

(శ్రీ గాదె వెంకట్ రెడ్డి నుంచి అంతరాయం)

MR.DEPUTY SPEAKER: Minister garu, let him make a quick mention. I have permitted that. Let him make a quick mention. మీరు ఒక నిమిషం కూర్చుండి.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు: అధ్యక్షా, మొట్లమొదటిసారిగా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం గురించి అందులో ముఖ్యంగా వెంకటేశ్వరస్వామి వారి దేవాలయం గురించి ఇక్కడ మాట్లాడటం చాలా బాధీస్తుంది. ప్రపంచంలోని హిందువులందరికీ కలియుగ దైవం వెంకటేశ్వరస్వామి. అటువంటి దేవస్థానంలో మీరు చూస్తే .....

మ.2.00

అధ్యక్షా, మీరు వ్యాఖ్యకు అవకాశం ఇవ్వండి. తరువాతనే నేను మాటల్గాడతాను.

MR.DEPUTY SPEAKER: What is the mention you would like to make? Please make. మినిస్టర్ గారు, ఒక నిమిషం, Let him make a quick mention. I have permitted that.

శ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డి: అధ్యక్షా.....

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: ఒక నిమిషం, మీరు కూర్చోండి. Please sit down. చంద్రబాబునాయుడు గారు మీరే ముందు మాటల్గాడండి.

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు : అధ్యక్షా, మొట్టమొదటపేసారిగా తిరుపతి దేవస్థానం గురించి, అందులో కూడా శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామి యొక్క దేవాలయం గురించి ఇక్కడ మాటల్గాడడం నాకు చాలా బాధిస్తోంది. ఈరోజు ప్రపంచం మొత్తం హిందువులకందరికి కూడా కలియుగ ధైవం శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి. అలాంటి టింపులో మీరు చూస్తే అధ్యక్షా..... ఇప్పుడే.....

(దేవాదాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డి గారు మధ్యలో తన స్థానంలో నిల్చిని మాటల్గాడేందుకు ప్రయత్నం చేశారు)

వెంకటరెడ్డి గారు, శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి పైన ప్రాటస్ట్ చేయకండి. అది మీకు మంచిది కాదు. వెంకటేశ్వర స్వామిపైన ప్రాటస్ట్ చేయేద్దండి. మీకు మంచిది కాదు. దయచేసి కూర్చోండి. ఫీడ్ బ్యాక్ ఇస్తాం. భక్తుల మనోభవాలు మీకు చెప్పాలి. మీకు అర్థం కావాలి.

(లైజర్ బెంచ్ వైపు నుంచి మంత్రులు, శ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డి, శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మయ్య మరియు సభ్యులు శ్రీ అనం వివేకానందరెడ్డి తదితరులు తమ స్థానాల్లో నిల్చిని ప్రాటస్ట్ అంటూ నినాదాలు చేస్తూ సభకు అంతరాయం).

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్: మంత్రిగారు మీరు ఒక నిమిషం కూర్చోండి. One second, let him complete.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు: మైక్ ఇచ్చిన తరువాత ఇంటర్వ్యూ చేయడం మంచిది కాదు. గౌరవం కాదు మీకు. వెంకటరెడ్డి గారు మీరు కూర్చోవాలి.

అధ్యక్షా, I am not yielding.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : ఒక నిమిషం పుండండి.

(అంతరాయం)

MR. DEPUTY SPEAKER: There is no deviation. He will just add to that. He will only add to what Mr.Chiranjeevi has said. Yes.....

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు: అధ్యక్ష, నేను ఇటీవల తిరుపతికి వెళ్లినప్పుడు కూడా చాలా మంది మా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. చాలా బాధాకరమైన పరిస్థితి. ఇటీవల కాలంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం గురించి చాలా ఆరోపణలొస్తున్నాయి. వాటి అన్నింటిపై ఈరోజున భక్తుల్లో చాలా ఆందోళన పుంది. ముఖ్యంగా చిత్తురు జిల్లాలో కూడా చాలా ఆందోళన పుంది. ప్రపంచం మొత్తం హిందువుల్లో కూడా చాలా ఆందోళనలుండే పరిస్థితి వస్తోంది. ఏనైతే అభిప్రాయం టికెట్లు గానీ, సేవా టికెట్లు గానీ..... భాక్ మార్కెట్లో అమ్మకోవడం.....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : ఇప్పుడు, చంద్రబాబునాయుడు గారు, all that has been told. You add something. You add something to what he has said.

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు : అది కాదు అధ్యక్ష, నేను వారి దృష్టికి ఇప్పస్తి తీసుకువస్తున్నాను. నేను వారు చెప్పినదానికి ఇంకోంచెం add చేస్తున్నాను.

ఇంకోక ప్రక్కన అక్కడ అడ్డినిప్రేపనంతా మీరు చూసినప్పుడు కూడా చాలా భయంకరంగా పుండడం, అక్కడ అధికారులు ఎవరైతే వనిచేస్తున్నారో వారిపైన ఆరోపణలు రావడం, కొంతమంది ప్రైవైతే అక్కడ జాయింట్ ఎగ్గిక్కూటివ్ అఫీసర్ / స్పీపర్ అఫీసర్ గా ధర్మారెడ్డి గారు వనిచేస్తున్నారు. ఆయన ప్రైవైతే కోర్సు కూడా strictures pass చేసింది. టికెట్లుమ్మేరాంట్లో భాగస్వామ్యలయ్యారనే ఆరోపణలొచ్చాయి. It is a fact. రికార్డులన్నీ పున్నాయి. అదేమాదిరిగా ఇ.వో. వర్సెన్ ప్రధానార్థకులు. ఇంకో ప్రక్క చూస్తే చాలా .....

(ప్రైజరీ బెంచ్ వైపు సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

దయచేసి చెప్పేది విసకుంటే ఎలా అధ్యక్ష. ఈరోజు నేను చాలా బాధతో చెబుతున్నాను. నేను కూడా ఆ టింపుల్లో ఆ పవిత్రత రావడానికి కొంత కారణం. తొమ్మిది సంవత్సరాలు ముఖ్యమంత్రిగా, ఆ జిల్లా నుంచి వచ్చాను. మేము వెంకటేశ్వరస్వామి సన్మిధిలో పున్నాం. ఎప్పుడు కూడా భక్తి భావంతో వనిచేసి పవిత్రతను కాపాడాం తప్ప, ఎప్పుడు అక్కడ పవిత్రతను దుర్వానియోగం చేయలేదు. కానీ, ఈరోజున అక్కడ జరిగేది చూస్తుంటే, ఈ హాన్సోలో చాలాసార్లు తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం గురించి డిస్కప్పన్ జరిగింది. మేము ప్రభుత్వానికి సలహాలు, సూచనలిచ్చాం. ఈరోజున పరిస్థితి ఎక్కడకు పోయిందంటే, శ్రీ కృపాదేవరాయలు ఇచ్చిన సగలు కూడా మాయమైపోయినాయని చెప్పే పరిస్థితికి వ్యోమించి భక్తులు ఏ విధంగా ఆలోచిస్తారో మీరు ఆలోచించుకోవాలి. ఈరోజు భక్తులంతా కూడా దేవునిపైన పుండే భక్తితో డోసేపస్తు ఇష్టవడం, అదేమాదిరిగా అనేకవిధాలుగా ప్రభుత్వానికి సహకరించే పరిస్థితి వస్తుంది.

దీనిపల్లి చిత్తురు జిల్లాలో మీరు చూసినట్టే, వెంకటేశ్వర స్వామి పల్లి అన్ని టింపుల్లో భక్తులు వెళ్లడం, జీవనోపాధిగానీ, అదేమాదిరిగా వాళ్లందరికి ఉపాధి అవకాశాలు రావడ పంచిపన్నీ జరుగుతున్నాయి. భక్తుల మనోభావాలు దెబ్బతింటున్నాయి. మీరు ఏ మాత్రం కూడా యాఛ్ఞ తీసుకునే పరిస్థితి లేదు. ఈరోజు నిమిత్తులు చెప్పారు, సి.బి.బి. అన్నారు, హాన్ కమిటీ అన్నారు. దానికంటే ముఖ్యంగా అడ్డినిప్రేపన్ పూర్తిగా ప్రక్కాజన చేయాల్సిన అవసరముంది. ఏదైతే నాన్ అఫిపియల్ బోర్డ్ పుందో, ఆ బోర్డును తక్షణమే రద్దు చేయండి. మంత్రిగారిని నేను అడుగుతున్నాను, వారికెందుకు ఇంత అభిమానమో నాకు అర్థం కావడం లేదు. మేము ఎన్నో సార్లు ప్రభుత్వానికి చెప్పాం. ఎవరైతే ఆ బోర్డ్ ఛైర్మాన్‌గా పున్నారో, పార్లమెంట్లో ఓట్ ఆఫ్

కాన్విడెన్స్ పెబ్బిసప్పుడు మీ పోర్ట్‌కి ఓటు వేశాడనే అభియోగంతో మేము మా పోర్ట్ నుంచి సప్పండ్ చేస్తే, అలాంటి వ్యక్తిని తీసుకుపోయి అక్కడ ఛైర్‌లోన్గా పెట్టారు. అరోజునుంచి అక్కడ పవిత్రత మంటగలిసింది.

(బ్రెజరీ బెంచ్ షైపు సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఖ్లోజ్ కూర్చొండి. చంద్రజేభరరెడ్డి గారు మీరు మాటలాడండి.

(తెలుగుదేశం పోర్ట్ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు : అధ్యక్ష, నేను ప్రభుత్వానికి కొన్ని సలహాలిస్తున్నానండి.

MR.DEPUTY SPEAKER: No, you are going into discussion. That is not a suggestion.

SRI NARA CHANDRABABU NAIDU: I am giving a suggestion.

MR.DEPUTY SPEAKER: That is not a suggestion. You are going into a discussion. I cannot allow that. దయచేసి మీరు కూర్చొండి.

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు : కాబట్టి, ఇంస్టి కూడా కోర్సుల్లో లిటగేషన్ వేయడం, చాలా భయంకరమైన పరిస్థితులు రావడం జరిగింది. పూర్తిగా ఈరోజున అక్కడ ఇ.వో. జాయింట్ ఇ.వో. మధ్య జరిగే విషయాలు గానీ, అదేమాదిరిగా అర్థకులు పర్సెన్ ఇ.వో. గానీ ఇవి చాలా దారుణంగా పున్నాయి. ఈరోజు మేము మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని రిక్వెష్ట్ చేసేదేమిటంటే, తక్షణమే బోర్డును రద్దు చేయండి. ఎవరైతే దేశునిష్టేన భక్తి పుందో, spirituality పుందో, నీతిమంతులు పున్నారో అలాంటి వాళ్ళను బోర్డులో నేయాలి. అలాంటి వారిని ఐడంబెట్టి చేసే వరకు ఈరోజున పున్న బోర్డును రద్దు చేసి, అఫిషియల్స్‌తో బోర్డును వేయండి. అదేమాదిరిగా ఈరోజున అక్కడ పున్న జె.ఇ.వో. పైన కోర్సు strictures pass చేసింది. అలాంటి వ్యక్తిని తక్షణమే అక్కడి నుంచి పంపించాలి. ఈ ప్రభుత్వం శ్రీ వెంకటేశ్వరసామి యొక్క పవిత్రతను కాపాడాలంటే, తక్షణమే చర్యలు చేపట్టాలి. ఆ చర్యలు తీసుకోకపోతే మాత్రం పరిస్థితి చాలా దారుణంగా పుంటుంది.

(ప్రధాన ప్రతిపక్షపోర్ట్ నేత మాటలాడుతుండగా మైక్ కట్ అయింది)

(ప్రతిపక్షపోర్ట్ సభ్యుడు, శ్రీ మోత్కుపల్లి సర్పింహలు గారు మైక్‌ను బెంచి పై నుంచి క్రిందకు తోశారు).

(ప్రతిపక్షపోర్ట్ నేత మాటలాడుతుండగా మైక్ కట్ చేయడం అన్యాయమంటూ నినాదాలు చేస్తూ సభ్యులు, సర్పశ్రీ గాలి ముద్దుకృష్ణము నాయుడు, మోత్కుపల్లి సర్పింహలు, దేవినేని ఉమామహాశ్వరరావు, టి.ఎస్.ఎస్.రావు, ఎర్రబెట్లి దయాకర్రరావు, యం. లింగారెడ్డి, కె.దయాకర్ రెడ్డి, గంప గోవర్థన్ తదితరులు వెల్లోకి ప్రవేశించారు. కొంత మంది సభ్యులు పోడియమ్ ను చుట్టుముట్టారు)

MR.DEPUTY SPEAKER: What is that behavior? అ బిపోవియర్ ఏమిటి? చిరంజీవి గారు మాటలాడండి.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

Is this the way you behave in the House? మీరు ఏమి మాట్లాడుతున్నారు? You cannot take the House to ransom like this. Please go back. No, No, this is not correct. ఏంటండి. మీరెందుకు ఆయన్ని defend చేస్తున్నారు?

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

(ప్రతిపక్షపార్టీ నేతకు మర్యాద ఇవ్వాలంటూ సభ్యుడు, శ్రీ గారి ముద్దుకృష్ణమనాయుడు నినాదం చేస్తూ వెల్ వద్దకు పచ్చాడు, కొంత మంది సభ్యులు పోడియమ్సు చుట్టుముట్టారు)

Do not aggravate the situation Muddu Krishnama Naidu garu. Please go back (Repeatedly). See, మర్యాద మీరందరు మెయింటైన్ చేసుకోవాలి. All Members are equal here. మర్యాద మెంబర్లందరు మెయింటైన్ చేసుకోవాలి. Please sit down.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల నుంచి సభకు అంతరాయం)

Please sit down. I have given him an opportunity. You have no reason to talk like that. Please go back and sit down. Do not argue with the Chair like that. Please go back. మీరు కార్బోండి. Please sit down. You are crossing all limits. Please sit down. On his request, I have given him the opportunity. I have given the opportunity. What are you talking? Please go back and sit down. This is not the way to talk in the House. Please go back.

(తిరుమల తిరుపతి దేవస్తానం బోర్డును వెంటనే రద్దు చేయాలని, శ్రీకృష్ణ దేవరాయల నగలు గోవిందా అంటు ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు వెల్ నుంచే నినాదాలు చేశారు, కొంత మంది సభ్యులు పోడియమ్సు చుట్టుముట్టారు).

MR.DEPUTY SPEAKER: Good, deliberately you are taking away the subject given to the other Hon'ble Member. That is what you are doing. You don't want to cooperate. Deliberately you are doing it. ఇంకోక గౌరవ సభ్యుడికి ఇచ్చిన అవకాశాన్ని మీరు తీసుకుంటున్నారు. Why are you intervening in this? Why are you interfering in it? For every subject, time and again you are doing like this. This is not appropriate.

(టి.టి.డి. బోర్డును రద్దుచేయాలంటూ ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు వెల్ నుంచే నినాదాలు చేశారు, కొంతమంది సభ్యులు పోడియమ్సు చుట్టుముట్టారు).

The House is adjourned to meet again at 5.00 p.m.

(Then the House adjourned at 2.08 p.m.)

సౌ.5.00

(The House was reassembled at 5-00 p.m.)
(Mr. Deputy Speaker was in the Chair.)

సభా కార్యక్రమము
సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు పైరింగు గురించి

శ్రీ రాపుల చంద్రశేఖర రెడ్డి (వసపర్తి) (మైకు లేకుండా) : అధ్యక్షా, కృష్ణ, గోదావరి నది జలాలకు సంబంధించిన విషయం పై చర్చ అసంపూర్ణాగా ఉంది.

శ్రీ కె.సాంబిషివరావు (మైకు లేకుండా) : సార్, సోంపేటలో ముగ్గురు మత్స్యకారులు పోలీసు కాల్చుల్లో చనిపోయారు. దాని మీద మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇప్పండి.

MR.DEPUTY SPEAKER : You have expressed your views. Please sit down. దయచేసి కూర్చుండి ఒక్క నిమిషం.

శ్రీ రాపుల చంద్రశేఖర రెడ్డి (మైకు లేకుండా) : సార్, మహాత్మగాంధీ విగ్రహం దగ్గర ధర్మ చేస్తున్నారు. సోంపేట ఇస్కూ మీద హోంమంత్రి గారి నుంచి విపరణ ఇప్పించండి సార్.

MR.DEPUTY SPEAKER: I think we have already gone and appealed to them. You are a senior Member, I don't have to advise you how the business is to be conducted. దయచేసి కూర్చుండి.

శ్రీ రాపుల చంద్రశేఖర రెడ్డి (మైకు లేకుండా) : సార్ పరిస్థితి అర్థం చేసుకోండి.

మిశ్సర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : అపునండి. మీరు కూర్చుంటే I will request the Minister for Home.

శ్రీ ధూళిపాల్ నరేంద్రకుమార్ (మైకు లేకుండా) : సార్ మేము చెప్పిన తరువాత హోంమంత్రి గారిని చెప్పమనండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : లేదండీ. దయచేసి కూర్చోండి. మినిస్టర్ గారు దాని గురించి ఎప్పుడు సభకు ఇన్ఫోర్మేషన్ చేయగలుగుతారో చెబుతారు. మీరు ఒక్క నిమిషం కూర్చోండి. The Minister for Home is very much aware of what your demand is. Please sit down. సాంబశివరావు గారు వచ్చి ఇప్పుడే చెప్పి వెళ్లారు. కాబట్టి every body knows, please sit down. ఈ ఇస్తూ గురించి హోంమినిస్టర్ గారు ఏనీ చెబుతారో ఒక్క నిమిషం విందాము. దయచేసి అందరూ కూర్చోండి.

(అంతరాయం)

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర రెడ్డి (మైకు లేకుండా) : సార్, సోంపేటలో పోలీస్ పైరింగ్ వల్ల ముగ్గురు చనిపోయారు. అక్కడ లారీచార్జ్ జరిగింది. పేదల భూములకు సంబంధించి అక్కడ యుద్ధ వాతావరణం నెలకొని ఉన్నది. దానిమీద తక్షణం మినిస్టర్ గారి సుంచి స్టేట్‌మెంట్ ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో సభ్యులు శ్రీ కె.సాంబశివరావు తనకు మాటల్చడటానికి అవకాశం ఇష్టమని కోరసాగారు)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : గారవ సభ్యులందరికీ తెలుసు, సాయంకాలం మనం ప్రభుత్వ బిల్లులకు సంబంధించి ఎజెండాలో పెట్టుకొని we go on with the business of the House. Please cooperate. The business listed for the evening is Government Bills to be taken up for discussion.

శ్రీ డి.సరేంద్ర కుమార్ (మైకు లేకుండా) : సార్, అక్కడ పేదవాళ్ల మా భూములను తీసుకోవద్దని వేడుకొంటే వాళ్లను పోలీసులతో కొట్టించారు. పైరింగ్ జరిగి ముగ్గురు ప్రాణాలు కోల్పోయారు.

MR.DEPUTY SPEAKER:- I am trying to restore order in the House. Once you all sit down, I will ask the Hon'ble Home Minister. Please sit down.

సా. 5.10

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర రెడ్డి : ప్రజల సమయ మీద మాటల్చడటానికి కూడా సమయం ఇష్టవాా అధ్యక్షా? కనీసం మాటలు.

MR. DEPUTY SPEAKER: Please sit down. Please cooperate. దాని గురించి ప్రస్తావిస్తాను, వినండి. సోంపేట గురించి ముందు ప్రస్తావన టేక్స్ చేధ్యం కూర్చోండి.

శ్రీమతి పి. సబిత : అధ్యక్షా, సోంపేటలో జరిగిన సంఘటన గురించి. ఇప్పటికే అదుపులోకి రాని పరిస్థితి ఉంది. జిల్లా కలెక్టరు, జిల్లా ఎన్సిపి, ఐజి అందరూ అక్కడే ఉన్నారు. అడిపసర్ ఎన్సిపి కూడా అక్కడే ఉన్నారు. మినిట్ టు మినిట్ ఫాలో అవలో ఉన్నాము. పర్యవేక్షించడం జరుగుతోంది. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా స్వయంగా నాతో మాటల్చడేరు. అక్కడే ఎన్సిపి, కలెక్టరుతో కూడా మాటల్చడటం జరిగింది. పరిస్థితిని అదుపులోకి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అయితే టోటల్ రిపోర్టు రావలసి ఉంది. అది రాగానే తప్పకుండా సభ ముందు ఉంచుతాము.

MR. DEPUTY SPEAKER: She can apprise the House, once the report comes to her. మంత్రి గారికి పూర్తి స్థాయిలో సమాచారం అందేక సభ ముందు ఉంచుతామని అన్నారు. వారు చెప్పింది నినాలి కదా.

(ప్రతి పక్షం నుంచి పలువురు సభ్యులు తమకు మాటల్లాడే అవకాశం కల్పించాలని గట్టిగా డిమాండు చేయసాగేరు.)

శ్రీ రావుల చంద్రశేఖర రెడ్డి : కనీసం పోలీసు పైరింగులో ఎంతమంది చనిపోయారో అది చెప్పమనండి.

మిస్టర్ డెపూటీ స్పీకర్ : పూర్తి స్థాయిలో సమాచారం అందేక ప్రతి సభ్యుడికి అందేలా రేపు సభలో ప్రకటన చేస్తామని చెప్పారు. you have to understand the situation. దయచేసి మీరు కూర్చోండి.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి : మాకున్న సమాచారం మేము చెబుతాము. అవకాశం ఇవ్వండి అధ్యక్షా.

శ్రీ ధూశిపాణి నరేంద్రకుమార్ : మహిళలను వెంటబడి తరిమి కొట్టారు సార్.

మిస్టర్ డెపూటీ స్పీకర్ : ప్రభుత్వం నుంచి పూర్తి సమాచారం మీకు రావాలా వద్దా? మినిట్ టు మినిట్ మానిటర్ చేస్తున్నామని హోం మినిస్టరు గారు చెప్పారు కదా. రాగానే సభ ముందు ఉంచుతారు. కొంచెం ఓపిక పట్టాలి కదా.

శ్రీ కె. సాంబశివరావు : చనిపోయినవాళ్లు మత్స్యకారులు సార్. పేదవారు.

మిస్టర్ డెపూటీ స్పీకర్ : మీ ఆవేదన, ప్రజల సమస్యను ఖచ్చితంగా గుర్తించారు. ప్రభుత్వం నుంచి కూడా తగిన విధంగా స్పందిస్తారు. I have requested her to talk on behalf of the Government. Please sit down. మంత్రి గారు ఏం చెప్పారు. లా అండ్ ఆర్డరు కంట్రోల్లోకి వచ్చాక మీకు పూర్తి స్థాయిలో సమాచారం ఇస్తామని చెప్పారు. it is still going on. కొంచెం ఓపిక పట్టండి. we will place it before the Members. You need to cooperate.

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి : మేము కూడా చెప్పాలి కదా సార్.

మిస్టర్ డెపూటీ స్పీకర్ : హోం మినిస్టరు గారు చెప్పారు కదా. సమాచారం రాగానే సభ ముందు ఉంచి ప్రతి గారవ సభ్యునికి అందేటట్లు ఏర్పాటు చేస్తారు. you have to observe some restraint

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి : ఎందుకు కాల్పులు జరపాల్సి వచ్చిందో చెప్పమనండి.

శ్రీ ధూశిపాణి నరేంద్రకుమార్ : కంపెనీ శంకుస్థాపనకు పోలీసులు వెళ్లాల్సిన అవసరం ఏము చ్చిందండీ?

(ఈ దశలో ప్రతిపక్షాలకు చెందిన పలువురు నభ్యలూ స్వికరు పోడియం వద్దకు వచ్చి నినాదాలు చేయసాగేరు.)

MR. DEPUTY SPEAKER: It is a very serious issue. Please try to understand the situation. The situation is not under control. Once the situation comes under control, the Hon'ble Minister will make a statement. ప్రభుత్వం వద్ద పూర్తి స్థాయి సమాచారం లేనపుడు మీ దగ్గర ఎట్లా వుంటుంది? అర్థం చేసుకోవాలి. రేపు ఉదయం సభలో హోం మినిస్టరు గారు స్టేట్‌మెంటు ఇస్తారు. మీరు కూడా మాటల్లాడండి.

(సోంపేట సంఘటనలై ప్రభుత్వం స్వందించాలి, సైలిక బాధ్యత వహించాలి- అంటూ పోడియం వద్దకు చేరిన సభ్యులు నినాదాలు చేయసాగేరు.)

MR. DEPUTY SPEAKER:- You have to cooperate. హోం మినిస్టరు గారు రేపు ఉదయం సభలో స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తారు. Please advise the members to go back and resume their seats. When the Government does not have full information, how can they apprise the House? ప్రభుత్వం వద్దనే సమాచారం లేనపుడు మీ వద్ద ఎట్లా వుంటుంది? అక్కడ పరిస్థితులు చక్కబడ్డక ఖచ్చితంగా సమాచారం ఇస్తామన్నారు. అప్పుడు మీరు స్వందించవచ్చు.

The House is adjourned for ten minutes.

(At 5-17 pm , the House adjourned for 10 minutes)

సా. 6.00

(విరామానంతరం నభ సా.6.07 గం.లకు తిరిగి సమావేశమైంది. గో. ఉప నభావతి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

సభా కార్యక్రమము

సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు ఫైరింగు గురించి (కొనసాగింపు)

(తెలుగుదేశం, సి.పి.ఎమ్. సి.పి.ఎస్. సభ్యులు పోడియం వద్దకు వచ్చారు.)

(అంతరాయం)

(కొంత మంది తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు ‘సోంపేట ఘటనపై ప్రభుత్వం వెంటనే స్వందించి ప్రకటన చేయాలి’ అంటూ నినాదాలు చేశారు)

MR. DEPUTY SPEAKER: Please resume your seats. ప్రభుత్వం ఈ విషయమై కచ్చితంగా స్వందించి స్టోప్మెంట్ చేస్తుంది. It is a very important issue. వ్యార్తి స్థాయిలో సమాచారం వచ్చిన తరువాత స్టోప్మెంట్ ఇస్తామని మంత్రిగారు మనందరికి ఆలోచి చెప్పారు. Please co-operate. Evening session you all know. The Government has already informed the House that they are monitoring the situation minute to minute. Give opportunity to the Government also. I request all the Members.

(సోంపేట ఘటనపై ప్రభుత్వం వెంటనే స్వందించి ప్రకటన చేయాలి అంటూ నినాదాలు చేశారు)

(Interruptions)

It is a very important issue. The Government will respond. The Government will make a statement. తగిన సమాచారం రాగానే చేస్తారు. Please co-operate. Please co-operate. గపర్మైంట్ బిల్స్ కోసం మనం సాయంత్రం సమావేశమయ్యాము. At the same time ప్రధానమైన అంశం మన ముందుకు వచ్చింది. కాబట్టి, ప్రభుత్వం ఆలోచి ఈ విషయంపై స్వందించింది.

(Interruptions)

Just go back to your seats. Please go back. I request the Home Minister. Please go back. I request the Home Minister. Please go back. I request the Home Minister once again.

సా.6.10

Please go back. Let me talk to the Hon'ble Home Minister. Please go back. దయచేసి వెళ్లిపోండి. Please go back. Yes, Minister for Home.

(At this juncture, the Hon'ble Members belonging to TDP, CPI and CPM standing in the Well of the House went back to their seats.)

శ్రీమతి వి. సబితః అధ్యక్షా, ఈ రోజు శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని సోంపేటలో జరిగిన సంఘటన గురించి గౌరవ సభకు, గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేసేది ఒకటే. అక్కడ పరిస్థితి ఇంకా అదుపులోకి రాలేదు. అధికారులందరూ అక్కడే ఉన్నారు. నమగ్ర సమాచారం తెప్పించుకొని అక్కడ జరిగింది నమగంగా సభ దృష్టికి తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. గౌరవ సభ్యులందరికి మనవి చేసేది ఒకటే. దయచేసి అక్కడున్న పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోమని మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడున్న పరిస్థితి అదుపులోకి రావడానికి అధికారులందరూ శాయశక్తులా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. జిల్లా కలెక్టర్ గారు కాని, జిల్లా ఎస్పి గారు కాని, డిసబి గారు కాని అధికారులందరూ అక్కడే ఉండి పరిస్థితిని పర్యవేక్షిస్తున్నారు. పరిస్థితి అదుపులోకి రాగానే నమగ్ర సమాచారం తెప్పించుకొని సభకు స్టేట్‌మెంట్ రూపంలో ఇవ్వడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

(At this stage, the Hon'ble Members of TDP rose from in their seats.)

MR. DEPUTY SPEAKER: Please resume your seats. Full information is not yet received. అవునండీ పూర్తి స్థాయిలో సమాచారం రాలేదు కాబట్టి మంత్రి గారు రేపు ఉదయం స్టేట్‌మెంట్ చేస్తామంటున్నారు కదా.

(ఈ సందర్భంగా తెలుగుదేశం పక్ష సభ్యులు "ప్రభుత్వ నిరంకుశ వైభారి నశించాలి" అంటూ నినాదాలు చేస్తూ పోడియం వద్దకుం చేరుకున్నారు)

Please co-operate. I request all the Floor Leaders. You have to understand the Government's view point. ప్రభుత్వం తరఫున మంత్రి గారు చెప్పిందేనీటంటే పూర్తిస్థాయిలో సమాచారం రాలేదు కాబట్టి పూర్తి స్థాయిలో సమాచారం రాగానే రేపు స్టేట్‌మెంట్ చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. This is evening session. గపర్మెంటు బిల్లులపై చర్చ కోసం ఈ సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకోవటం జరిగింది.

(Interruptions)

Do you want to protest on this? ఎప్పుడైతే పూర్తిస్థాయిలో సమాచారం వస్తుందో ఒక స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చి తప్పకుండా చెబుతారు. All the Floor Leaders want to protest?

(Interruptions)

If you want to protest on this I will give opportunity to you. I am not going to allow you to speak on the subject. I can allow you to protest. All the Floor Leaders if they want to protest I will give opportunity. I will give opportunity to protest but not to speak on the subject.

SRI GALI MUDDUKRISHNAMA NAIDU: Sir, one thing.

MR. DEPUTY SPEAKER: Let the House come to order. Another thing is if I give opportunity to you I have to give opportunity to every one.

(ఈ దశలో పోడియం వద్ద కూర్చున్న తెలుగుదేశం వక్ష సభ్యులు "మత్స్యకారుల ప్రాణాలు బలిగొన్న ప్రభుత్వం నశించాలి....." ..... "మత్స్యకారుల ప్రాణాలు కాపాడలేని ప్రభుత్వం నశించాలి....." అంటూ నినాదాలు చేశారు.)

Please go back. Please go back. Please go back. Please co-operate.

(పోడియం వద్ద కూర్చున్న తెలుగుదేశం వక్ష సభ్యులు "ప్రభుత్వ మొండిషైఫరి నశించాలి....." అంటూ నినాదాలు చేశారు)

Please go back. I request the Floor Leaders to come to the Chambers of the Hon'ble Speaker to have discussions. The House is adjourned for ten minutes.

(The House then adjourned at 6.16 P.M)

సా.6.50

(After break, the House reassembled at 6.55 p.m. with the Hon'ble Deputy Speaker in the Chair.)

సభా కార్యక్రమము సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు షైరింగు గురించి (కొనసాగింపు)

(పోడియం వద్ద బైటాయించిన టిడిపి సభ్యులు - మత్స్యకారుల ప్రాణాలు బలికొన్న కీరాతక ప్రభుత్వం నశించాలి అంటూ పదే పదే పెద్ద పెట్టున నినాదాలు చేశారు.)

MR. DEPUTY SPEAKER: I request all the Members to please go back and co-operate. The Government will give a statement tomorrow morning. The Government has agreed to give a statement tomorrow morning. I request the Members to please go back. ప్రభుత్వం స్పందించి ఖచ్చితంగా రేపు ఉదయం సభ ముందు స్థేటుమెంటు పెడుతుంది. దయచేసి సహకరించండి. I request all the Members to please co-operate. Today we have important business that has also to be transacted.

శ్రీ ధూశిపాల్ నరేంద్రకుమార్సి: మేము ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొస్తున్న విషయం చాలా ముఖ్యమైనది సార్.

MR. DEPUTY SPEAKER: I agree that it is an important issue. The Home Minister has already told why she has not answered. దయచేసి కొంచెం సహకరించండి.

శ్రీ ధర్మాన ప్రసాదరావు: అధ్యక్షా, మీదగ్గర జరిగిన బిపసి మీటింగులో రెండు రోజులు సాయంత్రం గపర్చమెంటు బిబినెన్ కోసం మనం సమావేశాలు పెట్టుకుండామని అన్ని పార్టీలలో కలిసి నిర్ణయించాం. ఆ మేరకు రెండో రోజు సాయంత్రం సమావేశంలో ఈ మాడు బిల్లులు ప్రవేశపెట్టాం. ఇప్పటికే సోంపేటలో జరిగినటువంటి సంఘటనపై ప్రభుత్వం నుంచి minute to minute ఆ tense situation ను మానీటర్ చేస్తున్నారు. సీనియర్ అఫీసర్స్ కూడా ఆ ప్రాంతంలో ఉన్నారని ఇప్పటికే హోంమినిస్టర్గారు సభకు

తెలియజేశారు. దీనికి సంబంధించి పూర్తి వివరాలతో రేపు ఉదయం సభలో స్టేటుమెంటు చేస్తామని హోంమినిషన్సర్గారు మీద్వారా సభ్యులకు తెలియజేశారు. ఈ సాయంత్రం ముఖ్యమైన మూడు బిల్లులను పెట్టుకున్నాం, ఈ బిల్లులను పాస్ చేసుకోవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి పుంది. ఇనీ ప్రజలకు సంబంధించిన బిల్లులు. కాబట్టి సభ జరగకుండా ఉండాలనే ఆలోచనతో ఎవరైతే పున్మారో వారందరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను, అన్ని పార్టీలవారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఒక అంశం వచ్చినపుడు అది చర్చించడానికి సంబంధిత మంత్రిగారు స్టేటుమెంటు ఇష్టానికి అంగీకరించారు కాబట్టి దాని మీద పూర్తి వివరాలు వచ్చేంతవరకు చూధ్యాం . అప్పటి వరకు ఈ మూడు బిల్లులు ఈ సమావేశంలో పెట్టుకుని పూర్తి చేయాలని మనం నిర్ణయించాం గనుక దానికి సహకరించాలని వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. పదేపదే మీవద్ద కూడా వారికి చెప్పడం జరిగింది. అంగీకరించిన మేరకు ఈ కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేసుకోవడానికి వాళ్ళ సహకరించాలని కోరుతున్నాను.

MR. DEPUTY SPEAKER: Once again the Government has made an appeal to the Members. ప్రభుత్వం సుంచి రేపు ఉదయం ఖచ్చితంగా స్టేటుమెంటు వస్తుంది.

(At this juncture, some of the TDP Members tore the copies of the Bills into pieces and flew them in the air.)

This is not proper. I am appealing to all the Members to please maintain the dignity of the House. This is not proper. I am appealing to all the Members to please co-operate and maintain the dignity of the House. దయచేసి గారవ సభ్యులందరికి నామనవి ఏమంటే – మీరు ప్రస్తావించిన అంశం మీద రేపు ఉదయం ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా స్పందించి హౌస్‌లో స్టేటుమెంటు చేస్తుంది. దయచేసి మీరంతా సహకరించండి.

(అంతరాయం)

రో.7.00

ప్రభుత్వ తీర్మానము సభాకార్యక్రమాలకు అంతరాయం కల్గించే సభ్యుల సమైక్య గురించి

I am naming to all the Members to please go back to their seats.

(టెడెంపి సభ్యులు, సిపిఐసభ్యులు, సిపిఎమ్ సభ్యులు పోడియం వద్దకు వచ్చి సభకు అంతరాయం కలిగించసాగారు.)

I am naming all the Members who are interrupting the proceedings of the House.

శ్రీ గాదె వెంకటరెడ్డి: సభ్యులు సభా కార్యక్రమానికి అంతరాయం కలుగబేస్తున్నారు. కాబట్టి Sir, I beg to move :

"That under sub-rule (2) of Rule 340 of Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, the following Members named by the Chair be suspended from the service of House for

today."

1. Sri P.Abdul Ghani
2. Sri N. Ananda Babu
3. Smt. D. Anasuya
4. Smt. A. Annapurna
5. Sri P.Ashok Gajapathi Raju
6. Sri Ambati Brahmanaiah
7. Sri Ravula Chandra Sekar Reddy
8. Sri Errabelli Dayakar Rao
9. Sri K. Dayakar Reddy
10. Sri B. Durga Prasad Rao
11. Sri B.Gopala Krishna Reddy
12. Sri G. Govardhan
13. Sri Hanmanth Shinde
14. Smt. H. Hemalatha
15. Sri V.Jogeswara Rao
16. Smt.K.Lalitha Kumari
17. Sri M. Linga Reddy
18. Sri K.Meenakshi Naidu
19. Sri Gali Muddukrishnama Naidu
20. Sri Thummala Nageswara Rao
21. Sri K. Narayana Reddy
22. Sri D. Narendra Kumar
23. Sri T. Prabhakar Rao
24. Sri R.Prakash Reddy
25. Sri P.Pulla Rao
26. Sri Palle Raghunatha Reddy
27. Sri S. Rajagopal
28. Sri V. Ramakrishna Babu
29. Sri K. Ramakrishna
30. Sri Ch. Ramakotaiah
31. Sri T.V. Rama Rao
32. Sri G. Ramanaidu
33. Smt. Satyavathi Rathod
34. Sri V.V.Siva Rama Raju
35. Sri S. Soma
36. Sri Y.Srinivasa Rao
37. Sri Pocharam Srinivas Reddy
38. Sri K.Surya Naga Sanyasi Raju
39. Smt. A. Uma Madhava Reddy
40. Sri Devineni Uma Maheswara Rao
41. Smt. T. Vanita
42. Sri D.Venkata Balavardhan Rao
43. Sri K.Venkata Prasad
44. Sri S.Venkata Veeraiah
45. Sri Y. Yella Reddy
46. Kum.B.Chandravathi
47. Sri K.Sambasiva Rao
48. Sri V.Yadagiri Rao
49. Sri Julakanti Ranga Reddy
50. Sri G.Kishan Reddy

(మంత్రిగారికి నోట్లు పేద ప్రజలకు తూట్లు, మత్స్యకారుల ప్రాణాలు బలిగొన్న ప్రభుత్వం నశించాలి, నోంపేట దుర్భటనపై వెంటనే విచారణ జరిపించాలి అని ప్రతిపక్ష సభ్యులు నినాదాలు చేస్తూ నిరసన తెలిపారు.)

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That under sub-rule (2) of rule 340 of Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, the following Members named by the Chair be suspended from the service of House for today."

1. Sri P.Abdul Ghani
  2. Sri N. Ananda Babu
  3. Smt. D. Anasuya
  4. Smt. A. Annapurna
  5. Sri P.Ashok Gajapathi Raju
  6. Sri Ambati Brahmanaiah
  7. Sri Ravula Chandra Sekar Reddy
  8. Sri Errabelli Dayakar Rao
  9. Sri K. Dayakar Reddy
  10. Sri B. Durga Prasad Rao
  11. Sri B.Gopala Krishna Reddy
  12. Sri G. Govardhan
  13. Sri Hanmanth Shinde
  14. Smt. H. Hemalatha
  15. Sri V.Jogeswara Rao
  16. Smt.K.Lalitha Kumari
  17. Sri M. Linga Reddy
  18. Sri K.Meenakshi Naidu
  19. Sri Gali Muddukrishnama Naidu
  20. Sri Thummala Nageswara Rao
  21. Sri K. Narayana Reddy
  22. Sri D. Narendra Kumar
  23. Sri T. Prabhakar Rao
  24. Sri R.Prakash Reddy
  25. Sri P.Pulla Rao
  26. Sri Palle Raghunatha Reddy
  27. Sri S. Rajagopal
  28. Sri V. Ramakrishna Babu
  29. Sri K. Ramakrishna
  30. Sri Ch. Ramakotaiah
  31. Sri T.V. Rama Rao
  32. Sri G. Ramanaidu
  33. Smt. Satyavathi Rathod
  34. Sri V.V.Siva Rama Rao
  35. Sri S. Soma
  36. Sri Y.Srinivasa Rao
  37. Sri Pocharam Srinivas Reddy
  38. Sri K.Surya Naga Sanyasi Rao
  39. Smt. A. Uma Madhava Reddy
  40. Sri Devineni Uma Maheswara Rao
  41. Smt. T. Vanita
  42. Sri D.Venkata Balavardhan Rao
  43. Sri K.Venkata Prasad
  44. Sri S.Venkata Veeraiah
  45. Sri Y. Yella Reddy
  46. Kum.B.Chandrarathni
  47. Sri K.Sambasiva Rao
  48. Sri V.Yadagiri Rao
  49. Sri Julakanti Ranga Reddy
  50. Sri G.Kishan Reddy
-

(PAUSE)

The motion was carried and the Members named were suspended from the service of the House for that day.

MR.DEPUTY SPEAKER: I request the suspended Members to leave the House. I request the Members to please withdraw from the House.

(ఇదేమి రాజ్యం ఇదేమి రాజ్యం దీపిడి రాజ్యం దొంగల రాజ్యం, ఇదేమి రాజ్యం ఇదేమి రాజ్యం పోలీసు రాజ్యం దొంగల రాజ్యం అని ప్రతిపక్ష సభ్యులు నినాదాలు చేస్తూ సభకు అంతరాయం కలిగించసాగారు.)

Please maintain the dignity of the House. Please leave the House. I request the Members to please withdraw from the House.

(ఇదేమి రాజ్యం ఇదేమి రాజ్యం దీపిడి రాజ్యం దొంగల రాజ్యం, మత్స్యకారుల ప్రాణాలు బలిగొన్న ప్రభుత్వం నశించాలి అని ప్రతిపక్ష సభ్యులు తమ నిరసన తెలిపారు.)

(At that juncture, Marshals entered and took the Members from out of the House.)

రా.7.10

సభా కార్యక్రమము సౌంపేటలో జరిగిన పోలీసు కాల్పుల గురించి (కొనసాగింపు)

శ్రీ బండారు సత్యాసంద రావు : అధ్యక్ష, శ్రీకాకుళం జిల్లా సౌంపేట ప్రాంతంలోని థర్లు విద్యుత్ ప్రాజెక్టుకి సంబంధించి ప్రజలు గత 240 రోజులుగా నిరసనలను, ధర్మాలను చేస్తున్నారు. వివిధ రూపాలలోవాళ్ల వ్యతిరేకటను తెలుపుతున్నారు. దానిని పట్టించుకోవడం లేదు. వాళ్ల సమస్యను పరిష్కరించడం లేదు. అభిలహక్క సమావేశాలు, రైతులతో సమావేశాలు నిర్వహించడం లేదు. ప్రజలను కూర్చోబట్టి, వాళ్లను కన్నిస్తే చేసి, ఒప్పించి, దాని పై అవగాహన కల్పించడం లేదు. వాళ్లను రెచ్చగొట్టే విధంగా పనులు ప్రారంభించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. వేలాది పోలీసుల సహకారంతో ప్రజలను రెచ్చగొట్టారు. ఈరోజు నుగ్గురు తమ ప్రాణాలను కోర్చోయారు. వందల మందికి గాయాలయ్యాయి. ప్రజలు, పోలీసులు, మీడియా వారికి దెబ్బలు తగిలాయి. వారు హస్పిటల్లో ఉన్నారు. ఈ సంఘటనకు కారణం ప్రభుత్వం యొక్క వైపుల్యమని మేము భాసున్నాము. ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి ప్రజలలో అనేక అనుమతాలు ఉన్నాయి, భయాందోళనలున్నాయి. వాళ్ల జీవన భృతి పోతుందని, వాతావరణ కాలుష్యం పన్తుందని, ఆరోగ్య సమస్యలు పస్తాయని అనేక రకాల అపోహాలున్నాయి. మేము ప్రాజెక్టులకు వ్యతిరేకం కాదు. ఏదైనా ప్రాజెక్టు కట్టేటప్పుడు అక్కడ ప్రజలను ఒప్పించి, దాని మీద పూర్తిగా వారిని చైతన్యపంతులను చేసి, వారికి అవగాహన కల్పించి ఉంటే ఈ విధమైన సంఘటనలు తలత్తేవి కావు. ఈ రోజు జరిగిన సంఘటన యొక్క పూర్వాపరాలను పరిశీలిస్తే, ఇంచుమించు 240 రోజులుగా అక్కడ ప్రజలు ఆందోళన చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వంలోని పెద్దలు ఆందోళన చేస్తే అణచివేస్తామని ప్రజలను రెచ్చగొట్టడం ఈ సమస్య పరిష్కారానికా అని అడుగుతున్నాము. ఎన్.సి.సి కంపెనీకి సంబంధించి 2640 మె.వా పవర్ ప్రాజెక్టుకు ప్రభుత్వం అనుమతినిచ్చింది. కంపెనీలకు ధారాదత్తం చేసి, ప్రజల సమస్యలతో, ప్రజల ఆందోళనలతో మాకు సంబంధం లేదని, కంపెనీకి వత్తాను పరికే విధంగా వ్యవహరించడం ఎంతవరకూ సబబు? దీనికి ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించక తప్పదని తెలియజేస్తున్నాము. ఈ సంఘటన యొక్క పూర్వాపరాలు తెలుసుకోవాలి, సభకు తెలియజేయాలని మేము అడిగాము. వారి దగ్గర సమాచారం ఏ మేరకు ఉండో కాని ఇంతవరకూ సమాచారం పూర్తిగా అందలేదు. మేము కోరినప్పటికీ సమాచారాన్ని అందించలేదు. ఏ విధంగా ప్రభుత్వం ఈ విషయం పై ఆలోచిస్తుందో అర్థం అవుతుంది. ప్రధానంగా ఇలాంటి ప్రాజెక్టులను చేపట్టేటప్పుడు ప్రభుత్వం కంపెనీలకు బాధ్యత వహించకూడదు. ఇలాంటి సంఘటనలు జరిగినప్పుడు ప్రజల

సమయకు కృషి చేయాలి, ప్రజలతో మాట్లాడాలి. ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే కాదు. చాలా చీట్లు ప్రాజెక్టులు వస్తున్నాయి. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా, దేశ వ్యాప్తంగా చాలా ప్రాజెక్టులు వస్తున్నాయి. ప్రజలకు కాంపెస్సేషన్ ఇచ్చి, వారిని కూర్చోబెట్టి కన్వెన్ చేసి అప్పుడు చేయాలి. ప్రజలకు నచ్చజెప్పి చేయాలి. పోలీసులను రెచ్చగొట్టే విధంగా చేసి, ఈనాడు ఈ రకమైన సంఘటన జరగడానికి కారణమయ్యే విధంగా వ్యవహారించడం ఎన్తవరకూ భావ్యం? దీని మీద పునరాలోచన చేయాలి. ఇలాంటి నిర్ణయాలు తీసుకునే ముందు ఆ ప్రాంత ప్రజల మనోభావాలను, వారి అంగీకారాన్ని తీసుకోవాలి. ప్రజాభిప్రాయసేకరణ, పట్టిక హియరింగ్ ఇవన్నీ ఏమవుతున్నాయి? ఇవన్నీ కాగితాలకే పరిమితం అపుతున్నాయి. దీని మీద మేము సాసుభూతిని తెలియపరుస్తున్నాము. దీని పై సరైన విచారణ జరగాలి. దీనికి సంబంధించి రేపు ప్రకటన చేస్తామని అన్నారు. ఈనాడు మేము అడిగిన దానికి ప్రభుత్వం వద్ద కనీస సమాచారం లేదు. అసెంబ్లీ జరుగుతుంది. ప్రభుత్వం కనీస సమాచారాన్ని అందించ సందుకు నిరసనగా, ఈ సంఘటన జరగడానికి కారణమైన ప్రభుత్వ వైఫారిని ఖండిస్తూ, ఆ విధానాలను తప్పు పడుతూ ప్రజారాజ్యం ప్రార్థి తరపున మేము వాక్పుట చేస్తున్నాము.

(ఈ సందర్భంగా పి.ఆర్.పికి చెందిన శాసనభ్యలు సభ నుండి వాక్పుట చేశారు)

రా.7.20

డా.జయప్రకాశ్ నారాయణః అధ్యక్షా, ఇవాళ శ్రీకాకుళం జిల్లా సోంపేటలో కాల్పుల సంఘటన జరిగిందని, ముగ్గురు దుర్గారణం పొలైనారని చెబుతున్నారు. ఆ మరణాల పట్ల, చాలా మంది పౌరులతోబాటు సుమారు 30, 40 మంది పోలీసులు గాయపడ్డారని అంటున్నారు. గాయపడినవారి పట్ల, బాధపడినవారిపట్ల, ఆక్రోశం చెందినవారు ప్రతిపక్షాలు, ప్రభుత్వ పక్షమనే తేడా లేకుండా ఈ సభలోని అందరూ బాధపడతారని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇలాంటి సంఘటన జరగడం చాలా బాధాకరమైన వ్యస్పహరం. పరిస్థితి ఇంతదాకా పచ్చిందంటే చాలా దురదృష్టకరం. ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో ప్రార్థిలకు అలీతంగా మనం ఈ విషయంలో స్పుందించాలి. ప్రభుత్వం ఏమి నిర్ణయాలు తీసుకున్న కూడా ప్రజలను ఆకట్టుకోవడంతోబాటు, అందరినీ ఒక దారికి తీసుకరావడంలో కచ్చితంగా ఎక్కుడో తప్పటడగు వేసినట్లు కనీపిస్తుంది. ప్రభుత్వ యంత్రాంగానికి ప్రజల మధ్య సంబంధం పూర్తిగా తెగిపోయింది. ఆర్థిక ప్రగతికి కావలసిన ప్రాజెక్టుల విషయంలో భూమి లేకుండా ఆకాశంలో ప్రాజెక్టులు రావు. కానీ ఆ భూములను సేకరించే విషయంలో రైతులు లేక ప్రజల విశ్వాసాన్ని పొందడంలో మనం వైఫల్యం చెందినట్లయితే, ఏ ప్రార్థి అధికారంలో ఉన్న సరే అది రాష్ట్ర ప్రగతికి గొడ్డలిపట్లు అపుతుంది. ఇవాళ శ్రీకాకుళం జిల్లా సోంపేటలో కావచ్చు, అలాగే జిందాల్ విషయం కావచ్చు. మొదటగా ప్రజలకు పూర్తిగా పరిహారం వస్తుందని, భావి జీవితం గతానికంటే బాగుంటుందనే విశ్వాసం కలగజేయలేకపోతున్నారు. మంచి ప్యాకేజి ప్రకటించినా కూడా అమలు నిజాయుతీగా జరుగుతుందనే విశ్వాసం కలిగించడంలేదు.

అట్లాగే ప్రకాశం జిల్లాలో నాగులుపులపొడులో ఇంకో పసర్ ప్రాజెక్ట్ గురించి ఆందోళన జరుగుతుంది. అలాగే తుర్పు గోదావరి జిల్లాలోని ఉప్పొడ, కొత్తపట్లిలో భూముల సేకరణ విషయం చాలా గందరగోళంగా, ఆందోళనకరంగా ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రభుత్వాన్ని నేను కోరేదేమంటే ఈ పరిస్థితులను ఇలాగే కొనసాగించినట్లయితే, ప్రార్థిల యుద్ధంగా దీనిని చేసినట్లయితే రాష్ట్రానికి మంచిది కాదు. తెలంగాణ ప్రాంతంలో హింసాత్మక ఉద్యమాల పట్ల, కోస్తో ప్రాంతంలో భూమి తగాదాల పట్ల, రాయలసీమలో మైనింగ్ గొడవలవల్ల రాష్ట్రం మొత్తంలో పారిశ్రామిక ప్రగతి ఆగిపోయినట్లయితే ఏ ప్రభుత్వం వచ్చినా కూడా ఇవన్నీ రాష్ట్ర

ప్రగతికి చాలా ప్రతిబంధకం అవుతాయి. ఈ నేవథ్యంలో మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరేదేమంటే, ప్రభుత్వం ప్రతిష్టకు పోకుండా అన్ని పార్టీలలో మార్పుని ప్రజలకు పూర్తి విశ్వాసం కలిగేలా, భూములిస్తే పరిహారం లభిస్తుందని, ప్రభుత్వం ఇచ్చే పరిహారం పూర్తిగా వారి జీవితాలను మారుస్తుందని, గతం కంటె భవిష్యత్తు మరింత అందంగా ఉంటుందనే విశ్వాసం కలిగించాలి. వాటి అమలు నిజాయితీగా ఉంటుందనే విశ్వాసం కలగాలి. రెండోది, ఇప్పటిదాకా ఉన్న పద్ధతుల్లో చట్టంలో కనుక మార్పులు కావాలన్నట్టయితే అన్ని పార్టీలను సంప్రదించి మార్పులకు సమగ్రంగా శ్రీకారం చుడతామనే విశ్వాసం వారికి కలిగించాలి. అంధ్రప్రదేశ్ ఈ దేశంలో భూసేకరణ విషయంలోగానీ, రైతులకు న్యాయం చేసే విషయంలో గానీ పరిహారం విషయంలోగానీ, పౌరిత్రామిక విషయంలోగానీ మేం దేశంలోనే అగ్రగామిగా చేస్తామనే విశ్వాసం కలిగించాలి. అందుకోసం పూనుకోమని కోరుతూ, జరిగిన సంఘటన పట్ల, మృతిచెందిన వారి కుటుంబాలకు, గాయసడినవారి కుటుంబాలకు, పోలీసు సిబ్బందికి, పోరులకు ప్రగాఢమైన సౌసుభూతిని, సంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ నేను కూర్చుంటున్నాను.

శ్రీమతి పి.సబీతః అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం జిల్లా పోంపేటలో జరిగిన సంఘటనను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈరోజు సభలో సమగ్రమైన సమాచారం లేకుండా సగం సగం సమాచారంతో ఇక్కడ ప్రకటన ఇప్పడం సమంజసం కాదనే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం రేపు సభలో ప్రకటన చేయడానికి సిద్ధంగా ఉందని ముందుగా సభకు తెలియజేయడం జరిగింది. నియమ నిబంధనలు తెలుసు. సాయంత్రం సమావేశమైనప్పుడు ప్రకటన ఇప్పలేకపోతున్నామని తెలిసికూడా ప్రధాన ప్రతిష్టం ఈరోజు సభకు ఆటంకం కలిగించడం చాలా బాధాకరం. జరిగిన సంఘటన దురదృష్టకరం. ప్రభుత్వాధినేత అయిన ముఖ్యమంత్రిగారు థిల్లీలో ఉన్న కూడా మంత్రులతో, ప్రభుత్వ, పోలీసు ఉన్నతాధికారులతో మాట్లాడారు. జిల్లా మంత్రి ధర్మాసు ప్రసాదరాముగారితో, ఇన్ఫారోమంత్రిగారితో కూడా మాట్లాడుతున్నారు. ప్రతి నిమిషం ఏమీ జరుగుతున్నదీ తెలుసుకుంటున్నారు. ఆందోళనను అదుపులో ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. గౌరవసభ్యులు ఇంతకు ముందు మాట్లాడుతూ చాలా చాలా సమాచారం ఇచ్చారు. అదంతా కరెక్ట్ కాదు. చాలా మంది చనిపోయారని, చాలా మంది స్థానికులకు దెబ్బలు తగిలాయని, పోలీసు సిబ్బందికి కూడా చాలా మందికి దెబ్బలు తగిలాయని, హస్పిటల్లో చేర్చారనే సమాచారం వస్తుంది. అది కరెక్ట్ సమాచారం కాదు. ఎవరో చెబుతున్నారు కానీ, అది అధికారిక సమాచారం కాదు. అధికారులు ఇంకా విధుల్లో ఉన్నారు. జిల్లా కలెక్టర్, ఎస్ట్, డీపబిల్టీబాటు అందరూ అక్కడే ఉన్నారు. సమగ్రమైన సమాచారం తెప్పించుకుని తప్పకుండా సభ దృష్టికి తీసుకరావడం జరుగుతుందని మీద్వారా గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

MR.DEPUTY SPEAKER: It is a very unfortunate incident. I think all the Members of the House share the same feeling that is expressed by the Hon'ble Members. Now, let us proceed with the business of the House. Yes, Minister for Revenue to move the motion.

ప్రభుత్వ చిల్డులు

- i) **2010, అంధ్రప్రదేశ్ పట్టివ్యాపారుల, గుర్తింపు పాందిన రుళాదాతల చిల్డు (శాసన పరిషత్తు ఆమోదించిన విధంగా) (ఆమోదించబడినది)**

SRI DHARMANA PRASADA RAO (MINISTER FOR REVENUE): Speaker Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Money Lenders and Accredited Loan Providers Bill, 2010 be taken into consideration."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved.

I request the Minister to make a brief Statement of Objects and Reasons.

శ్రీ ధర్మాను ప్రసాదరావులు: అధ్యక్షుడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో వడ్డీ వ్యాపారం ఇప్పటివరకు కొన్ని చట్టాలకు లోబడి రాష్ట్రపరిధిలో జరుగుతున్నది. అనేక సందర్భాల్లో గడచిన పది సంవత్సరాలుగా మనందరి దృష్టికి వస్తున్న విషయం ఏమిటంచే అదుపులేని వడ్డీలు, మొసపూరితమైన, దారుణమైన సంఘటనలు చేటుచేసుకొని రుణ గ్రీవాతల చేతుల్లో రుణదాతలు పెద్దవిత్తున నష్టపోతున్నారు, మొసపోతున్నారు. అందుకోసం అనేక సందర్భాల్లో గత దశాబ్ద కాలంలో ఈ సభలో కూడా చర్చించుకున్నాం. కొన్ని ప్రాంతాల్లో అమాయకులైన మారుమాల ప్రాంతాలలోని ప్రజలను పెద్దవిత్తున మొసగించి పీడించడంతోబాటు రుణగ్రీవాతలను ఆత్మహత్యలకు ప్రేరించిన సందర్భాలు కూడా మన దృష్టికి వచ్చాయి. అనేక సందర్భాల్లో పోలీసు కేసులు కూడా రిజిస్టర్ అయ్యాయి. కొన్ని ప్రాంతాల్లో ముఖ్యంగా దైతులు రుణదాతల చేతుల్లో మొసగించబడి, ఇంకా కొన్ని సందర్భాల్లో అవమానించబడి, కొన్ని సందర్భాల్లో అసలుకు మించిన వడ్డీని వసూలు చేసే సందర్భాలు ఉన్న నేపథ్యంలో కొంతమంది దైతులు ఆత్మహత్య చేసుకొన్న సంఘటనలు కూడా మన దృష్టికి వచ్చాయి. ఈ నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఉన్నటువంటి కొన్ని చట్టాలు The Indian Civil Services Andhra Pradesh Loan Probation Regulation Act, 1802; The Andhra Pradesh Debtors Protection Act, 1934; The Andhra Pradesh Telangana Area Money Lenders Act, 1349 Fasli 1939; The Andhra Pradesh Scheduled Area Money Lenders (Regulation) Act, 1960. ఇలాంటి అనేక చట్టాలు రాష్ట్రంలో ఉన్నందున, వాటినన్నింటిని రద్దుచేసి, సమగ్రమైన చట్టం రాష్ట్రం అంతటికి పర్తించేటట్లుగా తేవాలని ఒక నిర్దయం చేయడం జరిగింది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో వడ్డీ వ్యాపారులకు సంబంధించిన లావాదేవీలను ఒక క్రమ పద్ధతిలో ఉండేటట్లుగా దైతులు, ఇతర రుణగ్రీవాతలందరికి పారదర్శకంగా ఉండాలనే ఉద్దేశంతో ఈ చట్టం రూపకల్పన చేయడం జరిగింది. ఇలాంటి పెద్ద చట్టం విశాలమైన పరిధి గల చట్టం, ఎనిమిది కోట్ల మంది ప్రజలకు సంబంధించిన చట్టం, ప్రస్తుతం ఉన్న చట్టాలన్నింటినీ తీసివేసే సమగ్రమైన చట్టం. దీనిమీద చాలా చర్చ జరిగింది. ఎక్స్పర్ట్లుతో పరిశీలన చేయించి సెలక్ష్ణ కమిటీకి కూడా పంపించడం జరిగింది. ఈ బిల్లును 1999లోనే శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. అప్పుడు ఈ బిల్లును సెలక్ష్ణ కమిటీకి పంపించాలని అనాటి సభ కోరడంతో సెలక్ష్ణ కమిటీకి పంపించారు. సెలక్ష్ణ కమిటీ ఈ బిల్లును ఒకటిగా కాకుండా రెండు బిల్లులుగా పెట్టాలని, అనగా మని ల్యాండరింగ్ ఒకటి, రెండోది పాన్ బ్రోకర్స్ బిల్లుగా రెండు బిల్లులను పెట్టాలని సిఫార్సు చేసింది. ఆ సిఫార్సు మేరకు 1999లో మని ల్యాండరింగ్ బిల్లును, పాన్ బ్రోకర్స్ బిల్లును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

రా.7.30

అధ్యక్షుడు, ఇట్లాంటి బిల్లులు పెట్టిన తర్వాత అసెంబ్లీ కూడా రద్దు కాబడింది. ముఖ్యమైన అసెంబ్లీ ఏర్పాటు అయిన తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ మని లెండర్స్ బిల్లు, 2000 మరియు పాన్ బ్రోకర్స్ బిల్లు, 2000 అసెంబ్లీలో తేదీ: 06.09.2000 పాన్ చేయబడ్డాయి. ఇటు బిల్లులు భారత రాజ్యంగం ఆర్డికల్ 254 (2) ప్రకారం గపర్చ ద్వారా రాష్ట్రపతికి పంపగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ పాన్ బ్రోకర్స్ బిల్లుకు 2000 ను తేదీ: 04.03.2002 న అంగీకారం తెల్పడం జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పాన్ బ్రోకర్స్ యార్డ్ 2002 ను తేదీ: 13.03.2002 న A.P. Gazette లో

కూడా ప్రచరించడం జరిగింది. అది మన దగ్గర ఇష్టుడు force లో ఉంది. భారత రాజ్యంగం ఆర్థికల్ 201 ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం, రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆండియాతో సంపదించి భారత రాష్ట్రపతి అనుమతించిన మనీ లెండర్స్ బిల్లు 2000 ను తేదీ: 16.04.2003 న నిలుపుదల చేస్తూ ఆర్థికల్ 207 (3) ప్రకారం గపర్స్ సలహా కోసం మళ్ళీ remind చేయడం జరిగింది. న్యాయ శాఖ చేత, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక శాఖ చేత, ఆర్థిక వ్యవహారాల శాఖ ఇచ్చినటువంటి సలహాలతో ఒక draft bill ను తర్వాత తయారు చేయడం జరిగింది. దీనిలో కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా చాలా పెద్ద exercise చేసింది. Legislative Department ఇచ్చిన సలహా రాష్ట్రములోను అలాగే కేంద్రములో కూడా ఒక experts group ను రిజర్వ్ బ్యాంక్ వాళ్లు constitute చేశారు. ఆ గ్రూప్ తో చాలా డెస్కపస్సు జరిగాయి. దీశ వ్యాప్తంగా అనేక విషయాలను వాళ్లు చర్చించి ఒక సమగ్రమైనటువంటి draft bill ను రూపొందించారు. ఇది ఏమైందంటే Legislature Department ఇచ్చిన దాని ప్రకారం తేదీ: 27.09.2004 న క్యాబినేట్ సమావేశంలో పెడితే group of ministers కు ఇది రెఫర్ చేశారు. ఈ జీటి ను కూడా 2004వ సంవత్సరంలో ఇష్టుడం జరిగింది. Group of Ministers 2006 న ఈ విషయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆండియాతో సంపదించి money lending bill ను ప్రవేశించుతుందని ఈ చర్చలలో పాల్గొనటువంటి ఆర్థిక శాఖ ఈ బిల్లును అప్పటికి అపేవేసి, ఇది తదుపరి సలహాలను తీసుకొని చేద్దామని చెప్పి అంగీకరించడన్నెనది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆండియా ఇచ్చినటువంటి model bill ను Finance Department కు ఇష్టుడం జరిగింది. ఇవన్నీ అపేవేస్తూ ప్రైవ్‌లగా కేంద్ర ప్రభుత్వం తయారు చేసినటువంటి బిల్లు వచ్చింది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఇచ్చినటువంటి సలహాతో ఒక draft bill ను ఆర్థిక శాఖతో తయారు చేయబడి రెపెన్యూ శాఖకు వచ్చింది. ఇట్టే బిల్లు న్యాయ శాఖకు పంపితే తిరిగి కొన్ని సూచనలతో ఆర్థిక శాఖకు రావడం జరిగింది. ఇందులో ఎన్.సి. గుప్త రిపోర్టులోని సలహాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పాటించాలనే విషయం గురించి దృష్టి పెట్టుకొని money lending అనే విషయం రాష్ట్రానికి సంబంధించినదే కనుక ఈ చట్టమును మనం చేసుకోవాలనే అభిప్రాయం మేరకు ఈ యార్డ్ తీసుకొని రావడం జరిగింది. ఇది చాలా పరిశీలన జరిగిందని నేను అంటాను. మామూలుగా వచ్చినటువంటి మిగతా బిల్లులకు ఈ బిల్లుకు తేడా ఏమంటే రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆండియా చేత experts study చేసి, model bill ను draft చేస్తారు. న్యాయ శాఖ, ఆర్థిక శాఖ మరియు రెపెన్యూ శాఖ అందరూ కూడా దీనిని పరిశీలన చేశారు. అనేకసార్లు Select Committee దీన్ని గురించి detailed గా డిస్కస్ చేసింది. అందుచేత ఈ బిల్లు అనేక మంది నిపుణుల �scrutiny జరిగిన తర్వాత మాత్రమే ఇది పూర్తి పేపర్లో వచ్చింది. దీని ప్రయోజనమేమిటంటే ఇష్టుడు వడ్డీలు ఇష్టౌనుసారంగా తీసుకోవడం, తర్వాత వడ్డీ అసలు కంటే ఎక్కువ వసూలు చేయడం కొన్నిసార్లు అసలు వసూలు చేసిన తర్వాత కూడా ఉన్న నోట్ మీద డబ్బు మోసగించి వసూలు చేసుకున్న సందర్భాలు రావడం ఆ దృష్టిలో కొంతమంది రైతులు చనిపోవడం, అలాగే మనకు మెక్రో ప్రైవ్ాన్స్ పేరు వినిపించి మీరు నోటిష్ట్ ఏరియాలలో ఇతరతా ప్రాంతాలలో పెద్ద ఎత్తున అక్కడ ఉన్న మహిళలను, బీద వర్గాలను పీడించినటువంటి సందర్భాలు మన దృష్టికి వచ్చాయి. అవమానం భరించలేక అత్యహిత్యలు చేసుకున్నారని ఇట్లాంటి అన్నింటికి సంబంధించి సమగ్రంగా ఈ బిల్లు మాత్రం వచ్చింది. ఇలాంటి activity అంతా దీనితో కంట్రోల్ అయిపోతుంది. 8 చాప్టర్లుగా ఈ బిల్లు తీసుకొని రావడం జరిగింది. దీనిలో చాలా మంచి అంశాలు ఉన్నాయి. పెద్ద ఎత్తున scrutiny జరిగింది. ఇది వచ్చిన తర్వాత గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఇలాంటి వడ్డీ వ్యాపారం చేయాలని అనుకున్నటువంటి వాళ్లు ఒక నేపసల్ బ్యాంక్ వార్డు అనుమతి పొంది, ఈ చట్టం ద్వారా అధికారం పొందినటువంటి అధికారి దగ్గర license పొంది అతను ఎవరికి అప్పు ఇస్తున్నాడు, ఎంత మొత్తం ఇస్తున్నాడు, ఏమి వడ్డీ వసూలు చేస్తున్నాడు అనే వివరాలను ప్రకటించే పట్టికలతో systematic గా accounts maintain చేస్తూ ఉండవల్సిన ఒక legal business క్రింద మారిపోతుంది. ఇంక ముందు నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కొన్ని మినహాయించినటువంటి భారత ప్రభుత్వం చేత

ఉన్నటువంటి కొన్ని చట్టాల పరిధిలో ఉన్నటువంటి activity మినహ ఇతర ప్రైవేట్ వ్యక్తులు చేసినటువంటి వడ్డి వ్యాపారమంతా కూడా regulate చేయబడుతుంది. White money చేయవల్సివస్తుంది. వారు ఎవరెవరికీ ఇస్తున్నారో, ఏమి వడ్డి వసూలు చేస్తున్నారో చేయాల్సి వస్తుంది. దీనిలో పనిషేమెంట్లు కూడా చాలా తీవ్రంగా ఉన్నాయి. అసలు వడ్డి కంటే ఎక్కువ వసూలు చేయడానికి అవకాశమే ఇందులో లేదు. చాలా detailedగా 8 చాప్టర్ క్రింద సుమారుగా 34 సెక్షన్ల క్రింద ఈ బిల్లు తయారు చేయబడింది. చాలా detailedగా ఉంది. ఇది మన రైతులకు, ముఖ్యంగా భీద వర్గాలకు ఇలాంటి రుణ దాతల చేత పీడించబడుతున్నటువంటి వారికి ఇది అడ్డుకట్టి వేస్తోంది. ఇది మనందరి కోరిక. చాలా కాలంగా ఇలాంటి చట్టం రావాలని మనందరం ప్రయత్నం చేసిన తర్వాత ఇప్పుడు 1997వ సంవత్సరం నుంచి ఇప్పటికే సుమారుగా 13 సంవత్సరాల ప్రయత్నం తర్వాత ఎట్టకేలకు ఇది వచ్చి ప్రజలకు ప్రయోజనకరంగా మారుతుందని ఈ సందర్భంగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరైనా సభ్యులు దీనికి సంబంధించి డౌట్ అడిగినా నేను చెబుతాను. చాలా detailedగా ఉంది. మీరు ఎవరూ ప్రశ్నించకపోయినా ఇది చాలా experts కి, select committee కి scrutiny కి వెళ్లింది కనుక మీరు ఎవరూ దీంట్లో భయపడవల్సిన అవసరం లేదు. కనుక ఇది యథాతథంగా ఆమోదించాలని ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాను.

MR. DEPUTY SPEAKER: It has taken a long time for this Bill to come into this shape.

శ్రీ ఎమ్. శ్రీధర్ కృష్ణ రెడ్డి: అధ్యక్షా, వడ్డి అసలు కంటే ఎక్కువ వసూలు చేయకుండా ఉండటం కోసం, అదే విధంగా లైసెన్స్ సిస్టమ్ అన్నారు. ఈ లైసెన్స్ అదే విధంగా రిజిస్ట్రేషన్ అనే దాంట్లో కొంత పరకు గ్రామాల్లో చాలా మంది రైతులే అప్పులిప్పడం జరుగుతుంది. ఎందువల్ల అంటే కొన్ని గ్రామాల్లో ఎక్కువ వడ్డి వసూలు చేస్తున్నారనేది ఉండోచ్చు. కానీ కొన్ని గ్రామాల్లో ఈ చట్టం వచ్చినందువలన అసలు వడ్డికి అప్పు ఇప్పుడమే జరగకుండా పోయే అవకాశాలు ఎక్కువ ఉంటాయి. ఎందువల్ల అంటే కొన్ని గ్రామాల్లో చాలా మంది ఈ అకోంట్ మెయిన్స్ పోయిన చేయకుండా రిజిస్ట్రేషన్ చేయకుండా కొంత మంది రైతులు ఎవరికో ఒకరికో ఇద్దరికో అప్పు ఇచ్చే వాళ్లుంటారు. వాళ్లకు కూడా ఈ చట్టం వర్తించినపుడు వాళ్లు వసూలు చేసుకోవడానికి ఇబ్బందయ్యే అవకాశం ఉంటుంది. ఎందువల్లనంటే ఇది వ్యాపారస్తుల పరకూ ఉపయోగముంటుంది గానీ ఎవరన్నా రైతులు గానీ, సామాన్య ప్రజలు గానీ వాళ్లు మిగుల్చుకున్న దాంట్లో కొంత డబ్బు అంటే రూ.20 వేలో, రూ.30 వేలో వడ్డికి ఇస్తారసుకోండి. వాళ్లకు కూడా రిజిస్టర్ చేసుకోవాలి, లైసెన్స్ చేసుకోవాలి, వీళ్ల అప్పుదారు దగ్గర వసూలు చేసుకోవాలినపుడు ఇబ్బందులు పడతారు. దీన్ని గమనించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎందువల్లనంటే అసలు కంటే ఎక్కువ వడ్డి వసూలు చేసే వాళ్లున్నారు. వాళ్లకు తగినట్లుగా జరుగుతుంది గానీ సామాన్య మాసపులు గానీ సామాన్య రైతులు గానీ కొంత మంది గ్రామాల్లో ఇచ్చే వాళ్లకు మాత్రం ఇది చాలా ఇబ్బంది తెచ్చే పరిస్థితి కాబట్టి దీని మీద మంత్రి గారు కొంత విపరణ ఇస్తే ఇంకా బాగుంటుంది. ఎందువల్లనంటే పొన్సబోకర్ను అంటే వాళ్లకు భచ్చితంగా ఇది అమలు పరచాల్సిందే ఎందుకంటే వాళ్లు మాడు రూపొయల వడ్డీలో అంత కంటే ఎక్కువ వడ్డీలో వసూలు చేస్తారు కాబట్టి అలా కాకుండా గ్రామాల్లో రైతులు ఇచ్చేవాటికి ఏ విధంగా దీని మీద వెసులబాటు ఇస్తారనేది తెలియచేస్తే బాగుంటుంది.

డా. జయప్రకాశ్ నారాయణః అధ్యక్షా, మీరు పేర్కొన్నట్లుగా చాలా సంవత్సరాల సుదీర్ఘ ప్రయాణం తరువాత రాష్ట్ర అసెంబ్లీ పొన్ చేసి అక్కడ నుంచి గపర్చ గారు రాష్ట్రపతికి నివేదించి అక్కడ నుంచి 207(3) క్రింద గపర్చర్ గారు ముందన్న అనుమతి ఇప్పలేదు కాబట్టి మళ్ళీ ఆయన అనుమతికి పంపించి జాతీయ

స్థాయిలో కూడా ఇంత కనరత్తు చేసి ఇన్నెళ్ల ఆలస్యం తరువాతనైనా నరే ఒక మంచి చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టిసందుకు ప్రభుత్వాన్ని మనసారా అభినందిస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో అధికార పక్ష సభ్యులు బల్లలు చరచారు)

అధ్యక్షా, మూడేళ్ల క్రితం కృష్ణ జిల్లా విస్తరణీయేటలో..... జిల్లా అని ఎందుకు చెబుతున్నాసంటే బాగా అభివృద్ధి చెందిన జిల్లా అని అందరం అనుకుంటున్నాం. ఆ విస్తరణీయేట మండలంలో నేను ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు ఒక నిరుపేద దళిత మహిళ ను నేను కలిశాను. ఆమెకు ప్రసవంలో పురుడు పోసుకునేటప్పుడు బిడ్డ అడ్డం తిరిగి సిజేరియన్ అపరేషన్ కావలసి వచ్చింది. ప్రభుత్వ ఆనుపత్రికి వెళితే ఆపరేషన్ చేయకుండా అర్థరాత్రి వచ్చావేంటమ్మా అని విసుక్కున్నారు. గతిలేక ప్రైవేట్ ఆనుపత్రికి వెళితే రూ.11000/- ఛార్ట్ చేశారు. వాస్తవానికి ఇది పెద్ద ఎక్కువ మొత్తమేమీ కాదు టీవ్ డెలివరీ కాబట్టి. కానీ ఆమె రూ.11000/- ఆనాడు అవసరానికి అప్పు తీసుకొని అప్పటి నుంచి నెలకు రూ.1650/- వడ్డీ కడుతున్నది. అంటే నెలకు నూటికి రూ.15/-ల వడ్డీ నేపెప్పుడూ అంత వడ్డీ చూడలేదు. రూ.5/-, రూ.6/- కొన్ని సందర్భాల్లో రూ.10/- కూడా వింటున్నాం. చిన్న చిన్న కూరగాయలు అమ్ముకునే శ్రమ జీవులు సెత్తిమీద తట్టుతోనో లేకపోతే కూరగాయాల బండితోనో పొద్దున రూ.100/- అప్పు తీసుకుంటే రూ.10/- మినహాయించుకొని రూ.90/- ఇస్తారు. సాయంత్రానికి రూ.100/- కట్టాలి అంటే రూ.90/-లకి ఒక రోజుకి రూ.10/-ల వడ్డీ కట్టాలి. ఏరోజుకారోజు కడుతున్నారు కాబట్టి అది కూడా చక్కవడ్డీ అపుతుంది. సంపత్తురానికి ఆరకంగా లెక్కావేస్తే రూ.90/-ల మీద సంపత్తురానికి దాదాపు రూ.4500/- లేదా రూ.5000/-ల వడ్డీ కడుతున్నట్లు లెక్క..

రా.7.40

అంతకు ముందే పది రూపాయలు కట్టేసారు కాబట్టి, అంత కడుతున్న కూడా తెలియదు. నిరుపేద జీవుల్ని చాలా దారుణంగా వంచినున్న మాట వాస్తవం. కేవలం అక్కర జ్ఞానం లేనివాళ్లే కాదు, ప్రభుత్వ ఉండ్యోగులుగా పున్న వాళ్లు, నాలుగవ తరగతి ఉండ్యోగులు గానీ, బంట్రోతులు గానీ తాగుడుకో మరో వ్యసనానికో బందిలైపోయి, వీరి జీతాలిచ్చే రోజున, జీతాలు బట్టాడా చేసే సమయంలో అక్కడే కాచుకు కూర్చుని వాళ్ల దగ్గర డబ్బులు పసూలుచేసే సమయ ఈ రాష్ట్రంలో కొన్ని వేల కుటుంబాల్లో పుంది. ఇది తీరని వ్యథ. ఆలస్యంగానైనా ఈ వెతులు తీర్చడం కోసం, ఈ వడ్డీదారులను, అప్పలిచ్చే వాళ్లను నియంత్రించడం కోసం, లైసెన్స్ చేయడం కోసం, వడ్డీ పరిమితి విధించడం కోసం, తప్పు చేస్తే కతిసంగా శిక్షించడం కోసం ఈ చట్టం తీసుకు రావడం చాలా చాలా అవసరం. పార్టీలకు అతీతంగా దీనికి మర్చతు తెలపాలి.

అయితే, అధ్యక్షా, నేను మూడు అంశాల్లో ప్రభుత్వానికి కొన్ని నూచనలు చేస్తాను. ఒకటి యాభై వేల రూపాయల పరిమితికి మాత్రమే లోబడి ఈ చట్టం వర్తిస్తున్నట్లుగా పుస్తది. ఇవాళ్ల రోజుల్లో యాభై వేల రూపాయలంటే పెద్ద మొత్తం కాదు. ఒకప్పుడు యాభై వేల రూపాయలంటే బీదా, బిక్కి చాలా మంది ఆ పరిధిలోకి వచ్చేవారు. కానీ, ఇవాళ బీదా, బిక్కి కూడా లక్ష రూపాయలు అప్పలు తీసుకుంటున్న వాళ్లు పుంటున్నారు. కాబట్టి, చట్టంలోనే యాభై వేల రూపాయలంటున్నారు కాబట్టి, ఇంకొక రెండేళ్ల పోయాక లక్ష రూపాయలనిపిస్తే మళ్లీ చట్టం మార్చాల్సి పశ్చంది. ఇప్పుడు నరే.. ఇవాళ ఆమెండ్మెంట్ పెట్టాలని నేను అనడం లేదు. ఈ విషయాన్ని పరిశీలించి, ఇప్పుడు ఈ చట్టాన్ని మనం పోన చేసినా కూడా ఈ యాభై వేల రూపాయలకు బదులు, అవసరాన్ని బట్టి ఆ పరిమితిని పెంచే అధికారాన్ని మీరు సబ్రైనేట్ లెబ్సైప్స్ రూల్స్ ద్వారా తీసుకున్నట్లుయితే, చట్టంలో ఆ ఏర్పాటును మళ్లీ ఇంకొకొసారి ఒక చిన్న సవరణ ద్వారా

తీసుకువచ్చినట్టెతే, ఇవాళ ఈ చట్టం పాన్ చేసినా కూడా అది ప్రజలకు ఉపయుక్తంగా పుంటుండనేది మొట్టమొదటటి సూచన.

రెండవది, చట్టాలు చాలా బ్రహ్మండంగా అమలుచేస్తున్నాము. ఈ దేశంలో జాతీయ స్థాయిలో మూడు వేల చట్టాలున్నాయి. రాష్ట్రాల్లో ముప్పై వేల చట్టాలున్నాయి. ప్రపంచంలో ఇన్ని చట్టాలున్న దేశం మరే దేశం లేదు. ఎన్నో చట్టాలు తయారైన తరువాత కూడా పార్లమెంటు చేసిన చట్టాలు గాని, రాష్ట్రాలు చేసిన చట్టాలు గాని చాస్తి చట్టం కాగితాల మీద పున్నది గాని ఏనాడూ అమలుకు నోచుకోలేదు. నోటిఫికేషన్ లేదు, రూల్స్ ఫ్రీం చేయలేదు, అమలు లేదు. కేవలం చట్టం కాగితం మీద పుంది. పార్లమెంటు చట్టం చేశాక ఇంతవరకు నోటిఫై చేయని చట్టాలు తీసుకుంటే ఉదాహరణకు థిల్లీ రెంట్ కంట్లోర్ యాక్స్. 16 ఏళ్ల నుంచి నడుస్తోంది. అలాగే కూర్చుని పున్నాము. ఈ దేశానికి అది అనవాయితీ అయిపోయింది. కాబట్టి, నోటిఫికేషన్ వెంటనే చేయడం, నియమాలు, నిబంధనలు, రూల్స్ వెంటనే రూపొందించడం, ఎఫ్సీవ్ ఇంప్లిమెంటేషన్ కోసం, పక్షుందిగా అమలు చేయడం కోసమని ఏర్పాట్లు చేయడం, అన్నింటికీ మించి నిరుసేదలకు, అక్షర జ్ఞానం లేని వాళ్లకి ప్రధానంగా ఉపయోగపడే చట్టం గసుక విస్తుతమైన ప్రచారం జరగడం అంటే - ఇదిగో మీకి హక్కున్నది. ఇక నుంచి మీరు 90 రూపాయలు పొద్దున్నే తీసుకుని, 10 రూపాయలు మినహాయించి సాయంత్రానికి 100 రూపాయలు కట్టేది అక్కర్చేదు, అలాంటివి ఎక్కుడైనా జరిగితే ఫీర్యాదులివ్వండి, వాళ్లను జైల్లో పెడతామని ప్రతి ఒక్కళకీ, ఈ రాష్ట్రంలో మారుమాల పున్నటువంటి మహిళలకు కూడా అర్థం కావాలి. ఆ పని చేయకుండా మనం ఇక్కడ చట్టం రాసుకుని కూర్చుంటే ఉపయోగం లేదు.

చివరి అంశం అధ్యక్షా.. ఈ చట్టంలో చాలా చేట్ల గ్రామ న్యాయాలయాల ప్రస్తావన పున్నది. Act 4 of 2009. ఇవాళ జాతీయ స్థాయిలో పున్న ప్రభుత్వం గత పార్లమెంటు సమావేశాల్లో 2009 లో ఈ చట్టాన్ని చేసింది. ఆ చట్టాన్ని రూపొందించిన వాళ్లి నేను. లోకసత్తా ఉద్ఘాటం దానికోసం చాలా పోరాటి, జాతీయ స్థాయిలో నమూనాను తయారు చేసి, ఈ చట్టాన్ని జాతీయ స్థాయిలో తీసుకురావడం కోసం కారకం నేను. దానికి యూపీవి ప్రభుత్వాన్ని అభిసందిస్తున్నాను. ఆ చట్టంలో చెప్పిందేమంటే -For every intermediate Panchayat మధ్యస్త పంచాయతీ అంటే మండలం లేక సనుటికి విధిగా గ్రామ న్యాయాలయం పుండవలేను. దీని ఉద్దేశమేమిటంటే ఇలాంటి చిన్న కేసుల పరిపోరానికి సామాన్యానికి అండ దొరుకుతుంది. లేకపోతే చట్టాన్ని చూసి మీరు కోర్పుకు పొండయ్యా అంటే ఇవాళ కోర్పుల్లో నిరుపేదలకు న్యాయం దొరికే పరిష్ఠతి లేదు. అది కోర్పుల తప్పు కాదు. న్యాయమూర్తుల సంఖ్య చాలదు, ఆ పద్ధతులు అర్థం కాపు, ఖర్చు ఎక్కువ అవుతుంది. అవన్నీ ఆలోచించి, జాతీయ స్థాయిలో విధిగా వీటిని ఏర్పాటు చేయాలని చెప్పి అంతటితో ఆగలేదు. అయ్యా! మీరు ఈ కోర్పులు పెట్టినట్టే, పదహారు లక్షల రూపాయలు కోర్పులు ఏర్పాటు చేయడం కోసం మేమిస్తామని భారత ప్రభుత్వం పథకాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. అప్పున మూడేళ్ల పాటు ఈ కోర్పుల నిర్వహణకయ్య డబ్బుల్ని సచ్చిదీ క్రింద మేమిస్తామని భారత ప్రభుత్వం చెప్పింది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని స్థానిక న్యాయాలయాలు ఏర్పాటు చెయ్యండి మొల్రో అంటే అన్నటు వట్టించుకోవడం లేదు.

నెన్న మనకు అన్నటు చాయాన్ లేదు. మీన మేషాలు లెక్కబెడుతున్నారు. ఈ చట్టంలో న్నెప్పంగా పీర్చున్నారు. ఏమన్నారు? గ్రామ న్యాయాలయాలు గాని లేదా లోక అదాలత్ గాని ఏర్పాటు చేయాలని. లోక అదాలత్ ఏమని చెబుతుంది? రెండు పక్షాలూ ఒప్పుకున్నట్టయితే వాలంటరీగా, స్వచ్ఛందంగా ఒప్పుకున్నట్టయితే రాజీ చేయడం కోసం లోక అదాలత్ అవసరం. ఒప్పుకోకున్నట్టయితే మీకో చట్టం కావాలి,

ఒక న్యాయస్థానం కావాలి. ఇప్పుడా చట్టం జరిగింది. ఎందుకని ఆ చట్టాన్ని అమలుచేయడం లేదు? అంటే ఈ దేశంలో సామాన్యాలకు న్యాయం అక్కర్చేదా? ఒక చేత్తో ఇదిగో న్యాయమిస్తున్నామని ఈ చట్టాన్ని తయారుచేసి, మరో చేత్తో సాక్షాత్తూ పార్లమెంటు ఒక చట్టాన్ని అమలుచేయమని డబ్బులిచ్చినా కూడా అమలుచేయకుండా మనం కూర్చున్నామంటే అర్థమేమిటి?

ఈ రాష్ట్రంలో నిరుపిదలు అన్యాయానికి గురొతున్న లక్షలాది కేసులున్నాయి. వారు కోర్టులకు వెళ్లకుండా మహానంగా మిన్నకుంటున్నారు. కనీళ్ళతో దుఃఖాన్ని దిగమింగుకుంటున్నారు, అన్యాయానికి బల్లపోతున్నారు. కారణమేమంటే కోర్టుకు వెళ్తే న్యాయం జరగదనే భావన. అందుకోసమనే ఈ చట్టం వస్తే, జాతీయ స్థాయిలో అధికారంలో పున్న మీ పార్టీయే, ఆ సంకీర్ణ ప్రభుత్వమే ఈ చట్టాన్ని చేస్తే, దానికి డబ్బులు కూడా ఇచ్చే ఏర్పాటు జాతీయ స్థాయిలో ప్రభుత్వం చేస్తే, ఎందుకని ఇక్కడి ప్రభుత్వం మహానంగా పుంటుంది? ఈ చట్టంలో పేర్కొన్నాం. మీరిక్కడ ఈ సభలో ప్రవేశపెట్టిన చట్టంలో గ్రామ న్యాయాలయాల ప్రస్తావన కనీసం 15 సెక్షన్లలో పుంది. అంటే ఏమిటి? మనకు ఏ మాత్రం చిత్తశుద్ధి లేదని అర్థమాతుంది. కేవలం దాన్ని ఛిల్లి నుంచి పంపించారు కాబట్టి, గుడ్డిగా దాన్ని చట్టంగా పెట్టాలే తప్ప, నిజంగా అమలుచేయాలనే చిత్తశుద్ధి కనపడటం లేదు. దయచేసి, సోహతుక్కొన విమర్శల్ని మీరు పరిగణనలోకి తీసుకోండి, ఈ సూచనల్ని తీసుకోండి. పేదలకు న్యాయం చేయండి. లేకపోతే ఈ చట్టం కాగితాల మీదే పుంటుంది గాని, వాస్తవానికి ప్రజలకు న్యాయం జరగదు. ఈ పేదలకు పట్టిలు కొనసాగుతాయి. ఈ సూచనలను దయచేసి పరిగణనలోకి తీసుకోండి. యాభై వేల రూపాయలు దాటేందుకు ఏర్పాట్లు చేయండి. రూల్స్, నోటిఫికేషన్ వగైరాలు ఇచ్చి ప్రజల్లో విస్తృత ప్రచారాన్ని చేయండి.

మూడవది వెంటనే ఆలస్యం చేయకుండా వచ్చే కోద్ది వారాల్లోనే గ్రామ న్యాయాలయాల చట్టాన్ని అమలుచేసేందుకు ఏర్పాట్లు చేయండి. ఇంక చట్టం కూడా చేయక్కర్దేదు. చట్టం ఆలోడీ పుంది. పార్లమెంటు చేసిన చట్టాన్ని విధిగా అమలుచేయ్యాలి. ఆ విధంగా చెయ్యకపోవడం రాజ్యంగదోషం. కాబట్టి, అమలుచేయ్యాడి. మీమేసాలు లెక్కపెట్టబోకండి. తాత్సారం చెయ్యబోకండి, వంకలు పెట్టబోకండి. దీనికి ఒక కోపి రూపాయలు ఖర్చు అయితే, దానివల్ల ప్రజలకు వెయ్య కోట్ల లాభమొస్తుంది. కాబట్టి, ప్రజలకు న్యాయం చేసేందుకు ఏర్పాట్లు చేయాలని కోరుతూ, ప్రభుత్వాన్ని ఈ చట్టం తీసుకువచ్చినందుకు అభిసందిస్తూ, ఈ చట్టాన్ని మనస్వార్తిగా బలపరుస్తానేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

MR. DEPUTY SPEAKER: Mr. Pasha Quadri Saab...

جتاب سید احمد پاشا شاہ قادری (Sri Syed Ahmed Pasha Quadri, Charminar Constituency): جتاب ڈپٹی اسپیکر صاحب! منی لینڈر رس کے تعلق سے یہ جو بل پیش کیا گیا ہے، اس میں لا سنس یافتہ لوگوں کے لئے شرائط رکھے گئے ہیں کہ وہ کوئی نوٹ نہ لکھائے۔ اس سلسلہ میں میرے دو سوالات ہیں۔ ایک تو یہ کہ جن کے money lending کے illegal کاروبار بیس، آج پورے حیدر آباد میں اور خصوصاً پرانے شہر میں، ان لوگوں کا نشانہ غریب لوگ بنتے ہیں۔ ان لوگوں کا عالم یہ ہے کہ اگر وہ دس ہزار روپے قرض دیتے ہیں، تو اس کے تین، چار گنا وصول کئے جاتے ہیں، اس کے تعلق سے غنڈہ گردی کی جاتی ہے اور غریبوں پر ظلم کیا جاتا ہے۔ پولیس میں شکایت درج کی جاتی ہے تو پولیس کو بھی مانس کیا جاتا ہے، پولیس کوئی کاروانی نہیں کرتی۔ کچھ عرصتک تھوڑے دن پولیس نے کاروانی کی۔ جس کے illegal کاروبار ہیں، ان کے خلاف آپ کیا کر رہے ہیں؟ اس تعلق سے ٹھوں اقدامات ہونے چاہیں۔ رکشا اور آٹو چلانے والے اور روزمرہ کی محنت کرنے والے غریب لوگ illegal کاروبار کرنے والوں کا شکار ہو رہے ہیں اور وہ ان کے شکجھ میں، ان کے قبضہ میں اور ان کے نشانہ پر ہیں کہ وہ قرض لے کر پریشان ہو جاتے ہیں۔ بہر حال گلی گلی، کوچ کوچ میں ایسے لوگ ہیں جو غنڈہ گردی کے ذریعہ غریبوں پر ظلم کرتے ہیں، ان کے تعلق سے آپ نے کیا کیا؟ دوسرے یہ کہ اس بل میں کچھ شرائط رکھے گئے ہیں۔ ٹھیک ہے، آپ نے شرائط رکھے ہیں، لیکن اگر کوئی ان شرائط کی خلاف ورزی کرے، تو اس کے لئے کیا سزا ہے؟ اس بل میں اس کا کوئی ذکر نہیں ہے۔ اس میں یہ ہوا چاہئے کہ اگر کوئی ان شرائط کی خلاف ورزی کرے تو ہم اس کو یہ سزا دیں گے۔ تو میں یہ دو سوالات کرنا چاہتا ہوں۔ سب سے اہم بات یہ ہے کہ illegal کاروبار کرنے والوں کی وجہ سے آج کئی بستیاں اور غریبوں کے گھر انے تباہ ہو رہے ہیں۔ قرض کی جو رقم وی جاتی ہے، اس پر سو وصول کیا جاتا ہے جبکہ اصل ویسے ہی باقی رہتا ہے اور برسوں تک یہ سلسلہ جاری رہتا ہے۔ غریب لوگ اس سے بہت پریشان ہیں۔ غریبوں پر جو ظلم کیا جا رہا ہے، اس کی روک تھام کے لئے حکومت کو چاہئے کہ اس سلسلہ میں ٹھوں اقدامات کرے۔

MR. DEPUTY SPEAKER: From the Congress... Mastan Vali Garu...

రా.7.50

శ్రీ పేట్ మస్తాన్ పలి(గుంటూరు ఈస్ట్): అధ్యక్షా, దేశంలో వడ్డి వ్యాపారం, వడ్డి అనే మాట వింటేనే పేద, మధ్యతరగతి వాడి గుండె జల్లుమనే పరిస్థితి పుంది. ఇటువంటి పరిస్థితి నుంచి పేదలను కాపాడటం కోసం చిత్తశుద్ధితో అటు కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్న యూపీ ప్రభుత్వంగానివ్వండి, ఈ రోజు రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంగానివ్వండి 13 సంవత్సరాలుగా కృషి చేసిన తర్వాత ఇవ్వాళ ఈ చట్టాన్ని తీసుకురావడమనేది సంతోషకరమైన విషయం. ఈరోజు ఒకసారి గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చూస్తే, ముఖ్యంగా రైతాంగం ఈ వడ్డిల బారినవడి అనేక మంది ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నటువంటి సంఘటనలు మనం తరచుగా చూస్తున్నాం. అదేవిధంగా, గ్రామీణ ప్రాంతాలలోనే కాకుండా ఏ రోజుకారోజు వని చేసుకునే మహిళలు కూడా ఈ వడ్డి బారిన పదుతున్నారు. ఇందాక చెప్పినట్లుగా సూక్ష్మ ఫైనాన్స్, మైక్రో ఫైనాన్స్ పీరుతో అధిక వడ్డిలను పిండి వసూలు చేస్తున్నటువంటి పరిస్థితుల నుంచి, ఈ నరకయూతన నుంచి వాళ్ళ బయటవడటం కోసం ఈ రోజు ప్రభుత్వం ఈ య్యక్షను తీసుకువచ్చి, ఈ బిల్లు ద్వారా వారికి రక్షణ కల్పించడం ఎంతైనా సంతోషించరగిన విషయమని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాము.

ఆది ఒక్కటే కాదు. ఈ రోజు ఒక్కసారి మనం కార్బూకులను చూస్తుంటే, ఇందాక పెద్దలు మాట్లాడినట్లుగా మరి ఏ రోజుకారోజు, ఒక వారమంతా పని చేసి, వారం చివరిలో జీతం తీసుకుంటారు. దానిని బట్టాడూ అంటారు. ఆ జీతం తీసుకునే ట్రైంలోనే ఆ వడ్డికిచ్చిన వ్యక్తి కరెక్టుగా కాబులీ వాలాలా కాచుకొని ఉండే పరిస్థితులు ఇవ్వాళ సమాజంలో చూస్తున్నాం. అతను ఒక చేత్తే జీతం తీసుకుంటాడు, రెండవ చేత్తే కాబులీ వాలాలా ఈ వడ్డి వ్యాపారస్తుడొచ్చి ఆ డబ్బులు తీసుకొని, అతనిని ఒట్టి చేతులతో ఇంటికి పంపించే పరిస్థితులు ఇవ్వాళ సమాజంలో కనబడుతున్నాయి.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఇవ్వాళ గతంలో ఉన్నటువంటి పాన్ బ్రోకర్స్ బిల్లు కానివుండి, మనీ లిండర్స్ బిల్లు కానివుండి, దీన్నో ఉన్నటువంటి తప్పులన్నింటినీ కూడా ఎప్పటిక్కుడు మాడిఫిక్స్ చేసుకొని, ప్రజలు ఈ వడ్డిల బారిన పడకుండా కాపాడాలనే ఒక గొప్ప ఆలోచనతో, పేదవాడిక్క దైర్యాన్నివ్వాలనేటువంటి సంకల్పంతో ఇవ్వాళ ఈ చట్టం తీసుకురావడం నిజంగా సంతోషకరమైన విషయమని ఈ సందర్భంగా తెలియజేసున్నాము. అదీక్కటి కాదు. ఇవాళ బ్యాంకుల నుంచి జరుగుతున్న ట్రాన్స్‌క్రెస్ట్స్ లో అనేకమైన కేసులు, అలాగే కోపరేటివ్ సెక్షన్లో కూడా అనేకమైన ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్న సందర్భాలలో వీటన్నింటినీ కూడా కూలంకప్పంగా, క్లియర్ కట్టగా ప్రతి మనిషికి అర్థమయ్యే రీలిగా రిజర్వ్ బ్యాంకుతోను, అటు కేంద్రంలో ఉన్న మేధావులతో కూడా చర్చించి దీనిని ఏ విధంగా అమలుచేస్తే పేదవాడికి న్యాయం జరుగుతుందని, అలాగే వడ్డి వ్యాపారం చేసేటువంటి వ్యాపారస్తుడుగాని, సస్కారు, చిన్నకారు వ్యాపారస్తుడుగాని, ఏవిధంగా వెనులుబాటు పొందుతాడనేది తెలుసుకునే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి, ఇటువంటి బిల్లుని ప్రవేశపెట్టినందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి హృదయపూర్వక అభినందనలను తెలియజేస్తూ, ఇటువంటి బిల్లుని ఇంప్లిమెంట్ చేయడంలో పోలీసులకు చాలా అమోఫ్మెన్టుటువంటి పాత్ర ఉంటుంది కాబట్టి, ప్రభుత్వం దీన్ని తూచా తప్పకుండా అమలయ్యిప్పిధంగా చర్యలు తీసుకుంటే బాగుంటుందని మీ ద్వారా తెలియజేస్తూ, ఈ బిల్లుకు పూర్తి మద్దతు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాము. జ్ఞాపాంద్.

శ్రీ ధర్మాప్రసాదరావుః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీధర్ కృష్ణరెడ్డి గారు, పెద్దలు జయ ప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు, శ్రీ సయ్యద్ అహ్మద్ పాపా ఖాద్రి గారు, మిత్రులు శ్రీ పేణ్ మస్తాన్ వలి గారు సభలో నేడు ఉన్నటువంటి అన్ని రాజకీయ పార్టీల వారు, ఎన్ని పార్టీలుంటే అన్ని పార్టీల వారు కూడా ఈ బిల్లుని ఆహారానించారు. వారందరికీ నేను కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాము. రెండు చిన్న సూచనలు చేస్తూ కొన్ని క్లారిటీస్ ఇవ్వమని అడిగారు.

కృష్ణరెడ్డిగారు అడిగిందేమిటంటే, ఈ బిల్లు వలన ఇప్పటికే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వడ్డిలకు ఇస్తున్నటువంటి రైతులు, ఇచ్చుకుంటున్నటువంటి దాంట్లో ఇన్వైసెంట్లగా దాంట్లో ఇబ్బంది పడతారేమానని అన్నారు. మనకు స్టోతంత్ర్యం వచ్చి 65 సంవత్సరాలయ్యాంది. ఒక వైపు బ్యాంకులు చాలా పెద్దవెత్తున శాఖలను ఏర్పాటు చేసుకొని, ప్రైవేటు పైనాన్ నుంచి ఇష్టిట్యూషన్స్ పైనాన్లోకి అందరినీ తీసుకురావాలి, అందరికీ ప్రాటెక్షన్ ఇవ్వాలి అనే ప్రయత్నం జరుగుతున్న ఎందుకో దేశంలో అంత ఉపందుకోలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో పెద్దవెత్తున ఇంకా ప్రైవేటు పైనాన్లోనే ఉన్న మాట మనం అంగీకరించాలి, దానికి సంతోషించడానికి వీల్చేదు. ఒకవైపు రిజర్వ్బ్యాంక్ ఏం చేసిందంటే రెండు వేల జనాభా కలిగినటువంటి గ్రామాలలో కూడా బ్యాంక్ శాఖలను ఏర్పాటు చేయడానికి ఇటీవల వాళ్లు డెసిప్పు తీసుకొని, ఇట్లాంటివి దేశమంతా వెతికి మరీ పెడుతున్నారు.

ఈ నేనధ్యంలో ఎక్కడో ఒక దగ్గర ఒక ప్రయత్నం జరగాలన్నది నేను సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. ఇప్పుడు చేస్తున్నది ఆ ప్రయత్నంగానే మీరు భావించాలని కోరుతున్నాము. ఒకసారి ఇట్లాంటి చట్టం ఎన్వీర్స్ చేయడం వలన, చట్ట పరిధిలోకి బుణా గ్రీహతలూ, బుణాదాతలందరూ రావడం వలన ఒక వైపు భ్లాక్ మనీ అనేది ఉండదు, ఇట్లాంటి దోషించి ఉండదు, అమాయకంగా దొరికిపోయి ఇట్లాంటి మరణాలు ఉండవు. ఎక్కడన్ను ఒకసారి కొద్దిగా ఇబ్బంది అపుతుంది. ప్రైవేటు వ్యక్తులు ఇస్తున్న పైనాన్స్ అంత మొత్తం, ఒకసారి ఈ చట్టంతో మనం ఆ గ్యామ్సి ఫిలిం చేయగలమా అనేటువంటి సంశయం ఉన్న మాట ఉంటే ఉండవచ్చుగాని, దానిక్కుడా క్లియర్గా నేనిప్పుడు చెప్పలేనుగాని, ఎక్కడో ఒక దగ్గర బ్రైక్ వేస్తే తప్ప, అందరూ చట్టం పరిధిలోకి, ఒక లీగర్ బిజినెస్ లోకి రావడం జరగదు. అందుకోసమే ఈ ప్రయత్నం సాగించడం గాని, అలాగే దేశ వ్యాప్తంగా అన్ని రాష్ట్రాలకి ఈ చట్టాన్ని మోడల్ యాక్ట్గా ఇచ్చారు. ఈ చట్టాన్ని ఇప్పటికే మహరాష్ట్ర, గుజరాత్లాంటి రాష్ట్రాలలో ఇంప్లిమెంట్ చేసుకొని, వాళ్ళ మోడల్ యాక్ట్‌ను పెట్టుకొని, వాళ్ళ రాష్ట్రాలలో చట్టాలను తెచ్చేశారు. అందుకోసం ఈ చట్టం నిషయంలో వెనక్కిపోవడానికి లేదు.

శ్రీధర్ కృష్ణరెడ్డి గారు అడిగిన దాంటో కొంత వ్యాలిండ్ పాయింట్ ఉంది. ఇప్పటికే ప్రైవేటు పైనాన్స్ ద్వారా రైతులకు అందిస్తున్నదంతా, ఇది రెగ్యులేట్ అయినప్పుడు ఇస్టోసింటగా వాళ్ళ అప్పులిష్టడం ఆగిపోతుందా ? అంటే అగిపోతుంది. ఆగిపోతే ఆగిపోనివ్వండి. ఆగిపోతే వాళ్ళందరూ ఆర్టీబిల దగ్గరకు వెళతారు. మేము రూల్స్ తయారు చేసినప్పుడే అనుకున్నాం. అర్టీబిల దగ్గర లైసెన్స్ ఇచ్చే అధికారం పెట్టాలని, అక్కడన్నటువంటి బ్యాంకులలో రిజిస్టర్ చేసుకొని వాళ్ళ వ్యాపారం చేస్తే, ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలోనే అంతా క్లారిటీ వస్తుంది. దేశ వ్యాప్తంగా ఇంకోక పద్ధతి కూడా జరుగడం మీరు చూశారు. దేశంలో భ్లాక్ మనీని కూడా కంటోల్ చేసే కార్యక్రమం కూడా ఇటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పెద్ద ఎత్తున చేస్తున్నాయి. అందుచేత ఇంకం ట్యూక్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి డైరెక్ట్ ట్యూక్ ద్వారా పెరుగుతున్న రెవిన్యూ కూడా ఇలాంటి చర్చల వల్ల మీకు కనిపీస్తుంది. ఇంకా మనం లీపుతరం చేయాలిన అవసరం ఉంది. అందులో కూడా ఇది ఉపయోగపడుతుంది. మొత్తం పడ్డి వ్యాపారమంతా కలిసి చట్టపరిధిలోకి పచ్చేస్తుంది. అందుకోసం మనం దీనిని ప్రోత్సహించాలి. చిన్న చిన్న ఇబ్బందులుంటే వాణి అధిగమించడానికి, అలాగే ఈ చట్టం ఒకసారి చేసేస్తే మనం మార్పుకూడదన్నది ఏమీ లేదు గనుక ఎప్పుడైనా ఒకటి, రెండు సంవత్సరాలు ప్రాఫీచర్ అనుభవంతో ఎక్కడైనా మన నేపశల్ ప్రాడిక్షన్కో, లేకపోతే ఇట్లాంటి బుణాగ్రీహతలకు ఇబ్బందులు జరుగుతున్నాయంటే మళ్ళీ ఈ చట్టాన్ని గురించి ఆలోచన చేయవచ్చు. తప్పకుండా ఇది చేయాలి.

అలాగే, పెద్దలు డా.జయప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు రెండు, మూడు నిషయాలు లేవనెత్తారు. Not exceeding అనేది ఒకటి ఇందులో రూ.50 వేలు దాటిన మొత్తానికి అన్నారు. కొద్దిగా దీనికి అఫీషియల్ అమెండ్ మెంట్ ఒకటి మేం ప్రపోజ్ చేశాం. అది మీరు గనునించాలని కోరుతున్నాము. Not exceeding Rs.50 thousand అన్నాము. ఈ అఫీషియల్ అమెండ్ మెంట్ ప్రపోజ్ చేయడం అక్కడే జరిగింది. ఈ బిల్లు అక్కడ ఇంట్రుడ్వ్యాన్ చేశాం గనుక, ఇది అక్కడ పెట్టాము. ఇదేంటంటే - In case of dispute relating to the transactions involving a loan not exceeding Rs. 50,000/- or equivalent value exceeding interest, the aggrieved person may file an application in the prescribed form along with the prescribed fee, అనేది పుంది. దానికి దాటినటువంటిని ఎట్లా అనే దాని గురించి పుంది. దానికి ట్రెయినర్సల్ని కాన్స్ట్రుయాట్ చేసుకుని, ట్రెయినర్సల్కి వెళితే.. ఆ ప్రావిజన్ కూడా పెట్టుకుంటాం. ఫౌస్ట్ ట్ర్యాక్ కోర్టులు పెట్టుకోవడానికి కూడా ఇందులో ప్రావిజన్ ఉంది. ఫౌస్ట్ ట్ర్యాక్ కోర్టులను పెట్టుకుని, ఆ కోర్టులకు వీటిని రిఫర్ చేసుకోవచ్చు. రూ.50 వేలు దాటినటువంటి కేసులను ఆ కోర్టులకు పంపించవచ్చు.

అలాగే, పనిషైంటుకు సంబంధించి కూడా ఇందులో చూస్తే, సభ్యులు శ్రీ సయ్యద్ అహ్మద్ పాపో ఖాద్రీ గారు అడిగారు. పనిషైంటు గురించి కూడా చాలా క్లియర్గా ఉంది. పెనాల్టీకి సంబంధించి ఒక నాలుగు సెక్షన్లు ఉన్నాయి. నాలుగు సెక్షన్లలో కూడా చాలా క్లియర్గా పనిషైంటు గురించిన వివరాలు ఉన్నాయి. ఇందులో పనిషైంటు గురించి ఉంది కాబట్టి ఏం భయపడాల్సిన అవసరం లేదు. చాలా గట్టి పనిషైంట్లు ఇచ్చారు. మీరు చూడండి, పెనాల్టీలకు సంబంధించి **Chapter VII** ఉంది. ఆ చాప్టర్లో నాలుగు సెక్షన్లు ఉన్నాయి. నాలుగు సెక్షన్లలో కూడా చాలా క్లారిటీ ఉందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. సెక్షన్-20లో, పేరా-1 లో మీకు తెలుస్తుంది. అలాగే పేరా-2 లో రూ.20 వేలు జరిమానా, అలాగే ఒక సంవత్సరం జైలు శిక్ష రెండూ కూడా విధించే అవకాశం ఉంది. సెక్షన్ 21లో ఇంకోక పనిషైంటు ఉంది. సెక్షన్ 22లో మరొక పనిషైంటు ఉంది. రెండు సంవత్సరాల జైలు శిక్ష, పైన్ కూడా భారీవిత్తున దీంట్లో ఉంది. అందుకోనం ఈ పనిషైంట్లు సరిపోతాయి. ఇవి టైం టు టైం పరిస్థితులను బట్టి మనం ఎప్పుడైనా ప్రాణీకర్ ఎక్స్పీరియన్స్‌తో కొన్ని చేంజెన్స్ చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

అలాగే, శ్రీ పీఎస్ మస్తాన్ వలి గారు మట్టాడారు. వారు కూడా కొన్ని సూచనలిచ్చారు. అలాగే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కాకుండా వట్టణ ప్రాంతాలకు కూడా ఈ చట్టం వర్తిస్తుంది. ఈ చట్టం ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తానికి సంబంధించిన చట్టం. అందుకోనం, ఇక ప్రతి ఒక్కరూ ఈ చట్ట పరిధిలోకి రావాల్సిందే. మిగతా చట్టాలన్నీ ఇప్పుడు రిపీల్ అయిపోతాయి. నేను ముందు చదినిసటువంటి చట్టాలన్నీ రాష్ట్రంలో ఇకముందు ఉండవు. దీనికి సబార్డీనేట్ లెజిస్లైప్స్ ఇంకా జరుగుతుంది. ఆ తరువాత ప్ర్యాటినీకి కూడా కమిటీకి వస్తుంది. ఇవన్నీ చూసిన తర్వాతే ఇది ఫోర్మ్లోకి తీసుకువచ్చే గెజెల్ వస్తుంది గసుక మీరు ఈ చట్టాన్ని అహ్మద్ నించాలని, ఏకగ్రివంగా ఆమోదించాలని ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాము.

రా.8.00

MR.DY.SPEAKER: The Question is --

"That the Andhra Pradesh Money Lenders and Accredited Loan Providers Bill, 2010" be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered

Clauses 2 to 35, Clause 1, Enacting Formula and Long Title.

MR. DEPUTY SPEAKER: I shall now put the clauses to vote. There are no amendments to Clauses 2 to 35, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House. The question is:

"That clauses 2 to 35, clause 1, Enacting Formula and Long Titile do stand part of the Bill"

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 2 to 35, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

SRI DHARMANA PRASADA RAO : I beg to move --

"That the Andhra Pradesh Money Lenders and Accredited Loan Providers Bill, 2010 be passed."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is --

"That the Andhra Pradesh Money Lenders and Accredited Loan Providers Bill, 2010 be passed."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

ii) 2010, అంధ్రప్రదేశ్ అపరాధుల సామాజిక సేవాబిల్లు (ఆమోదించబడినది)

SMT.P.SABITA (MINISTER FOR HOME):- Sir, I beg to move.

"That the Andhra Pradesh Community Service of Offenders Bill, 2010 be taken into consideration.

MR.DEPUTY SPEAKER: - Motion Moved.

I request the Minister to make a brief statement on the aims and objects of the Bill.

శ్రీమతి పి. నబితః అధ్యక్ష, తీవ్ర నేరాలకు పాల్గొందిన వారికి గాని, స్వల్ప నేరాలకు పాల్గొందిన వారికి గాని కారాగార శిక్ష విధిస్తారు. ఖైదీలలో మానసిక పరివర్తన తీసుకురావడమే దీని ముఖ్య ఉచ్చేశ్యం. దీంట్లో భాగంగా స్వల్ప నేరాలకు పాల్గొందిన వారికి కారాగార శిక్షకు బదులుగా సామాజిక సేవా శిక్ష విధిస్తారు. ఇది కారాగార శిక్షకు కొత్త రూపం. స్వల్ప నేరాలకు పాల్గొందిన వారిని జైలుకు పంపడం వల్ల తీవ్రస్థాయి నేరాలకు పాల్గొందిన వారి ప్రభావం పడే అవకాశమున్నది. సామాజిక సేవా శిక్ష ద్వారా సంబంధిత దుష్టుభావం నుంచి నిరోధించే అవకాశముంటుంది. నేరస్తుడు తన కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి ఉంటూనే శిక్ష అనుభవించే వీలుండటం వల్ల అతనిపై ఆధారపడిన వారికి సఫ్ట్ లేకుండా చేయుచ్చు. వృద్ధ, అనాధ, వికలాంగ, ఆశ్రమాలు, అనుపత్రులు, పొర్కులు, రోడ్స్ శుభ్రం చేయడం పంటి పనులను నిరికి అస్థగిస్తారు. మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన 1955, యస్.సి, యస్.టి అత్యాచార నిరోధక చట్టం 1989, వరకట్ట నివేదిత చట్టం తదితర తీవ్ర నేరాలకు పాల్గొందిన వారికి ఈ శిక్ష వర్తించదు. దోషిడీ, దారి దొంగతనాలు, హత్య, అత్యాచారాలకు పాల్గొందిన వారు కూడా ఈ చట్టం పరిధిలోకి రారు. ఈ మొత్తం వ్యవహరాన్ని పర్యవేక్షించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఉన్నత స్థాయి కమిటీని నియమిస్తుంది. హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి సూచించిన హైకోర్టు న్యాయమూర్తి కమిటీకి చైర్మణ్గా ఉంటారు. హోం శాఖ ముఖ్య కార్యదర్శి, ప్రభుత్వ న్యాయ విభాగం కార్యదర్శి, డైరెక్టర్ అఫ్ ప్రోసెక్యూషన్, జైల్ శాఖ డైరెక్టర్ జనరల్, జమెనైల్ వెల్వర్ కమిషనర్తోపాటు స్వచ్ఛంద సంస్థలకు చెందిన మరో ఇర్దరు ఈ కమిటీలో సభ్యులుగా ఉంటారు. సామాజిక శిక్ష పడిన నిందితులకు పర్యవేక్షణ అమలు కోసం ఈ కమిటీ ప్రాచోపసరీ అధికారులను నియమిస్తుంది. ఇది కొన్ని దేశాలలో అంటే బ్రిటన్, స్వాజీలాండ్, శ్రీలంక, హింకాంగ్, ఫిబీ, జింబాబ్వే, కెనడా, ప్రోస్ట్, కెన్యా వంటి దేశాలలో అమలు చేస్తున్నారు. సామాజిక సేవా శిక్షను అమలు చేస్తే దేశంలోనే మొట్టమొదటి రాష్ట్రం మనది అపుతుంది. ఇది కారాగార శిక్షకు కొత్త రూపం గనుక దీనిని ఆమోదించవలసిందిగా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కుర్నాల కన్ఱబాబు: అధ్యక్షా, సామాజిక సేవా శిక్ష అనే ఒక పెద్ద భావాన్ని ఈ రాష్ట్రంలో ప్రవేశపెడుతున్నందుకు మిమ్మల్ని ఏమని కామెంట్ చేయాలో కూడా మాక్టులే అర్థం కావడం లేదు. వేరే దేశాలలో ఇది బాగా అమలు చేస్తున్నారని, ఇటువంటిని మనకు కావలసిన వాటిని జైఫల్లో ఖర్చులు తగ్గించుకోవడానికి, మన మీద ఒత్తిడి తగ్గించుకోవడానికి వాటిని మాత్రం పెడతారు. నిజంగా వేరే దేశాలలో అమలు చేస్తున్న మంచి పద్ధతులను మాత్రం మన రాష్ట్రంలో అమలు చేయము. అసలు ఈ దేశానికి, మనకున్న పరిస్థితులకు, మన రాష్ట్రానికి ఇది సూట్ అపుతుందా లేదా అన్నది అలోచించారా? సామాజిక సేవా శిక్ష అంటే రేపటి మంచి నేరస్తులందరూ ఏదైనా తప్ప చేసినా పరవా లేదు, చిన్న నేరం చేసినా పరవాలేదు, వెళ్లి మన ప్రభుత్వం చెప్పిన సామాజిక సేవా శిక్షను చేయుచ్చని వారు భావిస్తే, మీరు ఉన్న రోగానికి మందువేస్తే కొత్త రోగాలు పుట్టుకొచ్చు పరిస్థితి ఈ రాష్ట్రంలో పస్తుంది. ఇప్పటికే చిన్న చిన్న నేరాలను మీరు కంట్రోల్ చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే చిన్న నేరాలను కంట్రోల్ చేసే విషయంలో మీరు ఘణులయ్యారు. ప్రభుత్వ విధానాల పల్ల ఇవ్వాళ చిన్న చిన్న నేరాలను ఎలా డిప్సోన్ చేస్తారని మేం ప్రశ్న స్తున్నాము. పోలీసులు కేసులు రిజిస్టర్ చేసే విధానంలో ఎన్ని లోపాలున్నాయనేది ఇక్కడ ఎవరికీ తెలియని విషయం కాదు. అంటే ఎంత పెద్ద నేరం చేసినా దానిని అవసరమైతే సెక్షన్లు మార్చి చిన్న నేరం కింద చూపించి మనకు కావలసిన వారిని సామాజిక సేవా శిక్షతో ఇంటి దగ్గరే భోజనం చేసి, మూడు పూటలా నిద్రపోయి చక్కగా టైం కుదిరిసపుడోచ్చి ఒక అరగంట, గంటసేపు పర్యవేక్షణాధికారి చెప్పిన విధంగా రోడ్స్ తుడిచో లేదంటే ట్రాఫిక్ నిబంధనలను పాటించో, ప్రచారం చేసి సామాజిక సేవ అని మీరు చెబితే ఎంత అధ్యాస్తుంగా ఉంటుందో మీరు అర్థం చేసుకోండి. అసలు ఇదేం శిక్ష? నేరస్తుడు ఇంటి దగ్గరే ఉంటాడట, ఇంటి దగ్గరే భోజనం చేస్తాడట, ఇంటి దగ్గరే నిద్ర పోతాడట, అతని గురించి ఒక పర్యవేక్షణాధికారిని నియమిస్తారట, అసలు వారు సామాజిక సేవ కూడా చేయాలిన అవసరం లేదు. కేవలం పర్యవేక్షణాధికారిని జాగ్రత్తగా మేనేజ్ చేస్తే చాలు. ఏ పర్యవేక్షణాధికారి పస్తున్నాడో చూసుకుని ఆయనను సంతృప్తి పర్యగలిగితే ఎలాంటి నేరమైనా చేసి, ఎలాంటి సామాజిక సేవమైనా చేయుచ్చని మనకు చాలా స్పష్టంగా అర్థమవుతున్నది. అసలు ఎందుకింత కంగారుగా ఇటువంటి చట్టాలను మన రాష్ట్రంలో తీసుకురావాలి. అంటే మీకు జైశ్లు భాళీ లేపు. మీరు వారికి భోజనాలు పెట్టడానికి బిల్లులు లేపు, డబ్బులు లేపు, ఖజాలు భాళీ. కాబట్టి మీరు నేరాలు చేసినా పరవాలేదు, మీరు మేం చెప్పిన ప్రభుత్వానుపత్రులను తుడివి వెళ్లపోండి లేకపోతే ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్ దగ్గరికొచ్చి చేతులూపి వెళ్లపోండంటే ఇతరకన్నా ఫూరమైన పరిస్థితులు ఈ రాష్ట్రంలో ఇంకా పస్తాయాయని ఎవరూ ఉంపించరు. సామాజిక సేవా శిక్ష అనే ఒక భావాన్ని ముందు మీరు చెరిపేసుకొమ్మని మేం మా పార్టీ తరపున మీకు సూచన చేస్తున్నాము.

పర్యవేక్షణాధికారులను అసలు ఎవరిని నియమిస్తారు? వాళ్ళకున్న అర్థతలేమిటి? ఎంత మందికి శిక్ష విధిస్తే ఎంత మంది పర్యవేక్షణాధికారులు కావాలి? అంటే శిక్ష అనుభవించేవాడు ఒకడు, పర్యవేక్షణాధికారి ఒకడు అంటే ఇద్దరూ ఒకే రకమైన శిక్ష అనుభవించినట్లు లెక్క. ఎందుకంటే నేరస్తుడేమో సామాజిక సేవ చేస్తుంటాడు, పర్యవేక్షణాధికారేమో చూస్తుంటాడు అంటే ఇద్దరికి శిక్ష వేసినట్లే. అంటే ఒకరిది శిక్ష అపుతుంది ఇంకొకిరి శిక్ష కాదు ఎలాగో నాకైతే అర్థం కావడం లేదు. సంబంధిత బిలు చాలా చిత్ర విచిత్రంగా అనిపిస్తున్నది. ఖచ్చితంగా మీరు చెప్పే ఈ విధానాల పల్ల రాజకీయ ఒత్తిడులు మొదలవుతాయి. పర్యవేక్షణాధికారులను నియమించుకునే దగ్గరే కథ మొదలవుతుంది. నేరస్తుడు ప్రతిరోజు ఇంట్లోనే ఉండి భోజనం చేసి పడుకున్నాడి.

కూడా ఆయన వచ్చి సామాజిక సేవ చేసినట్లుగా రికార్డు అవుతుంది. ఆ విధంగా కాదని ఏంటి నమ్మకం? ఈ అనుమానాలను నిప్పుత్తి చేయాల్సిన అవసరమున్నది.

మన దగ్గర శిక్ష పడిన తర్వాత పరిపర్వన చెందిన ఖైదీల శాతమెంత? అసలు ఎవరైనా పరిపర్వన చెందుతున్నారా? అసలు మన దగ్గర సేరస్తులను జైళ్లలో పెట్టి శిక్షలను వేస్తేనే పరిపర్వన చెందకుండా బయటికొచ్చిన తర్వాత మళ్లీ చేసిన తప్పులే చేస్తున్నారు, చేసిన మర్దాలే చేస్తున్నారు, చేసిన దోషిడీలే చేస్తున్నారు. అలాంటిది నేరస్తులకు సామాజికి సేవా శిక్షను వేస్తే వాళ్ల మనసు మార్పుకుని నేను మళ్లీ సామాజిక సేవ చేయకూడదు, నేను ఈ తప్పు మళ్లీ చేయకూడదని ఎలా అనుకుంటాడు? ఇది చాలా హస్యాన్సుదంగా ఉన్నది.

ఇంత పెద్ద బిల్లు, మంచి బిల్లుని భావించి మీరు సభ ఆమోదం కోసం పెడితే దీని మీద చర్చ లేకుండా చేయడం చాలా కష్టం. రేపటి నుంచి జరగబోయే తప్పులు, చేయబోయే కేనులు మన పోలీసు వ్యవస్థలో ఉన్న లోపాలను దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా మీరు చట్టం తీసుకోస్తున్నారు. మీరు అవసరమనుకుంటే attempt to murder అని పెట్టగలరు లేకపోతే చాలా petty సెక్షన్ అని చెప్పి పంపించగలరు. దానిని ఎలా డిష్ట్రిబ్యూషన్ చేస్తారని నేను అడుగుతున్నాను. ఇంత సీరియస్ విషయాన్ని ఇంత చిన్న విషయంగా సేవను ఒక శిక్షగా మార్చి ఏ విధంగా మీరు బిల్లును ప్రవేశపెడతారు?

ఇందులో ఒక విషయాన్ని పొందుపర్చారు. నిర్భందన పద్ధతుల అమలుకయ్య ఖర్మలకుంటే సామాజిక సేవా పద్ధతులను అమలు చేస్తే ఖర్మ తక్కువపుతుంది. తద్వారా ఖైదీలకొరకు ఆహం, దుస్తులు, ఆశ్రయం, వైద్య సంరక్షణ మరియు ఇతర అవసరాలకయ్య ఖర్మ భారం పరిగణసలోకి తీసుకుని ఆలోచిస్తే అసలు రహస్యమిది. మీరు రాష్ట్ర ఖజనా మీద భారం పడకుండా ఉండటం కోసం, ఖర్మలు తగ్గించుకోవడం కోసం నేరాలు చేసిన వారిని రోడ్ల మీద పదిలేస్తామని ఇందులో చెప్పారు. మీరు నేరాలు చేయండి, రోడ్ల మీద తిరగండి, సామాజిక సేవా భావం అనే పేరుతో మిమ్మల్ని వదిలేస్తాం, మిమ్మల్ని జైలుకు పంపించకుండా మాకు ఏదో ఒక అవకాశం కావాలి, మా దగ్గర సిబ్బంది లేరు, డబ్బలు లేపు, మేం భోజనం పెట్టలేము, ఖర్మలు పెట్టలేమని ఇంత నిస్సిగ్గుగా రానుకుంటే జనం క్షమించరు.

రా.8.10

దయచేసి ఈ బిల్లును హాడావిడిగా మీరు ప్రవేశపెట్టోద్దు. ఇక్కడ మిగితా ప్రధాన ప్రతిపక్షాలు మరియు ఇతర ప్రతిపక్షాలు లేపు కాబట్టి, మాకేదో ఇక్కడ పున్న సభ్యుల సంఖ్య కాబట్టి మీరు బిల్లును ఆమోదింపచేసుకుని వెళ్లామంటే మాత్రం, రేపు మనమందరం కూడా దీనిమీద అనుభవిస్తాం. దయచేసి ఈ బిల్లును సిలెక్టు కనీటికి సంపించండి. ఈ బిల్లును ఆపించండి. మీద్వారా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఈ బిల్లు సమగ్రంగా లేదు. దీనిలో చాలా లోపాలున్నాయి. ముందుచూపు లేకుండా మనం అమలు చేస్తున్నామనే ఒక భావన పుంది. దయచేసి ఈ బిల్లును అపండి అధ్యక్షా. మా పార్టీ తరువున మీద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

డా.జయప్రకాశ్ నారాయణ్ : అధ్యక్షా, ఈ చట్టాన్ని పరిశీలిస్తున్నపుడు ఇవాళ మూడు కీలకమైన అంశాలను పరిశీలించాలి. మొట్టమొదటిది, ప్రతి చిన్న, చిన్న పనిని కూడా ఒక నేరంగా పరిగణిస్తే, He is only under criminalizing Society. దానివల్ల చాలా చిన్న నేరాలకు, చాలా స్వల్పమైన కారణాలుగా జైళ్లలో పడేస్తే, ఇవాళ ప్రపంచమంతా తేలిదేమిటంటే, జైళ్లల్లో పున్న కాలంలో hardened criminalsతో, కరుడుగట్టిన

నేరస్ఫులతో నంపర్కుం వల్ల, అంతకుముందు కంటే జైలు నుంచి బయటకు వచ్చాడ మరింత కరుడుగట్టిన నేర స్వభావాన్ని పెంచుకుంటున్నారని చెప్పి అని. ఈ చట్టం వల్ల, ఈ సభకు, రాష్ట్ర ప్రజలకు అర్థం కావల్సిందిమిటంటే, సంవత్సరం శిక్ష పడ్డ వాళ్ల కోసం కాదు అధ్యక్షా. సంవత్సరం గానీ, సంవత్సరం లోపల గానీ శిక్షారమ్మెన నేరాల క్రింద శిక్ష పడ్డ వాళ్లకు. అంటే అతి చిన్న నేరాలకు. సంవత్సరం లోపల మాత్రమే శిక్షారమ్మెన నేరాలంటే, హింస ఏ మాత్రం లేనటువంటి నేరాలు మాత్రమే దానిలో పుంటాయి. ఏ హింస పున్నా సరే, **assault** గానీ, మరొకటి గానీ ఏమున్నా సరే, ఆ నేరాలకు ఈ చట్టం వర్తించదు నాకు అర్థమైన పరకు. రెండవదిమిటంటే, అలాంటి వాళ్లనందరిని కూడా చిన్న, చిన్న కారణాలుగా వాళ్లందరిని కూడా జైల్లలో పెట్టినట్టే, దానివల్ల ఖచ్చితంగా సమాజానికి సష్టం జరుగుతుంది గానీ లాభం జరుగదు.

అధ్యక్షా, మూడవది, మన దేశం మొత్తంలో పుస్తులువంటి మొత్తం (**Jail Cells**) జైల్ల గదులను చూసినట్టే, దాదాపు రెండు లక్షల అరబై వేల నుంచి మూడు లక్షల మధ్య పుస్తది. అదే అమెరికా దేశంలోని ఒక్క టెక్సాస్ రాష్ట్రంలో అంతకంటే ఎక్కువ **Jail Cells** పున్నాయి. కాబట్టి నిజంగానే కరుడుగట్టిన నేరస్ఫులనుంచే జైల్లలో చిన్న, చిన్న నేరస్ఫులను చిన్న, చిన్న పొరపాట్లు చేసినందుకు అక్కడ పెట్టడమన్నది మంచి పద్ధతి కాదు. కాబట్టి ఈ బిల్లు నా దృష్టిలో సమాజానికి పనికి వచ్చేది, చిన్న నేరస్ఫుల్లో పరివర్తన రావడానికి ఉపకరించేది. సూత్రప్రాయంగా బిల్లును నేను సమర్థిస్తున్నాను.

(సభలో చప్పట్లు)

అయితే, ఇందులో రెండు సమస్యలున్నాయి. మొదటిదిమిటంటే, ఏ చట్టమైనా కూడా మన దేశం పుస్త పరిస్థితుల్లో అమలపుతుంది. ఇందాక గారవ సభ్యులు, శ్రీ కె.కన్సుబాబుగారు ప్రజారాజ్యం పౌర్ణ నుంచి మాటల్లాడుతూ అన్నారు. ఏమిటంటే, ప్రాబెపసరి ఆఫీసర్సు మేనేజ్ చేస్తే పని అయిపోతుందని వారు చెప్పారు. ఇవాళ కళశాలల్లో పోజరు దగ్గర నుంచి ఎక్కడ, ఏ చిన్న పని కావాలన్నా సరే లంచం ఇచ్చేస్తే మనకు పని అయిపోతుందనేటటువంటి ఒక ప్యాపస్టను మనం నిర్వాణం చేశాం. అసలే నేరం చేసినవాడు, చిన్నదైనా కూడా, సంవత్సర కాలం పాటు ప్రాబెపసరి పిరియడ్లోనైనా సాంఘీక సేవ చేశానని టీక్ పెట్టించేస్తే, వాడి పని వాడు చేసుకుంట్నా పుండొచ్చు, చిన్న, చిన్న నేరాలు చేసుకుంట్నా పోవచ్చు, లేకపోతే జీవితంలో ఇది చేయకుండా వెళ్లిపోవచ్చు. పని అయిపోతుంది. కాబట్టి దీని పర్యవేక్షణ కీలకం. ఈ ప్రాబెపసరి ఆఫీసర్సు లంచగొండులుగా కాకుండా పుండడానికి చిత్తశుద్ధితో మార్గాన్ని వెతకాలి. అక్కడ పొరపాటు జరిగినట్టే, చాలా కలినమైనటువంటి శిక్షకు అతన్ని గురిచేయాలి.

రెండవది ఏమిటంటే, రాష్ట్ర స్థాయిలో దీని పర్యవేక్షణ కోసం ఒక కమిటీని పెట్టారు. ఇది చాలా నుంచి ఆలోచన. దానికి ప్రధాన న్యాయమూర్తి సూచించసటువంటి ఒక న్యాయమూర్తిని ఆ కమిటీకి అధ్యక్షుడిగా నియమించడమనేది. అది కూడా నుంచి ఆలోచనే. కానీ, అది కాదు. చట్టాన్ని మార్గస్కర్ణదేరు. నియమ నిబంధనల్లో జిల్లా స్థాయిల్లో ఇలాంటి కమిటీలను ఏర్పాటు చేసి, ప్రతి జిల్లాకు ఎందుకంటే చిన్న నేరాలు కాబట్టి. రాష్ట్ర ప్రైకోర్సు న్యాయమూర్తి స్థాయిలో చూడాల్సిన నేరాలు కాదిని. వేలాదిగా చిన్న నేరాలుంటాయి. కాబట్టి, జిల్లా స్థాయిల్లో కమిటీలను ఏర్పాటు చేసి, అవసరమైతే నా దృష్టిలో ఫస్ట్ క్లాస్ జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ స్థాయిలో లేకుంటే సబ్ కోర్ట్ స్థాయిలో అంటే సబ్ జిడ్జీ స్థాయిలోనైనా కనీసం ఏర్పాటు చేయవచ్చు. సబ్ జిడ్జీ స్థాయిలో ఏర్పాటు చేసినట్టుతే అక్కడ సబ్ జిడ్జీని కమిటీకి అధ్యక్షుడిగా, జిల్లా స్థాయిలో కమిటీని ఏర్పాటు చేసినట్టుతే జిల్లా న్యాయమూర్తిని అధ్యక్షుడిగా పుంచి, ఆ కమిటీలో పోలీస్ మరియు ఇతర అధికారులను సభ్యులుగా చేసి, గట్టిగా

నియమ నిబంధనలను, నియంత్రణను పర్యవేక్షించేవిధంగా పుండాలి. నిజంగా నియంత్రణ అమలు జరగాల్సింది రాష్ట్రంలో కాదు అధ్యక్షా. ఆ పట్టణాంలో, ఆ డివిజన్లో, ఆ మండలంలో, ఆ మునిసిపాలిటీలో, జిల్లాలో జరగాలి. పూర్తిగా న్యాయమూర్తి అధ్వర్యంలో ఆ కమిటీలను ఏర్పాటు చేసి, ప్రాచెపనరి ఆఫీసర్లు ఏ తప్పు చేసినా కూడా, ఎలాంటి పారపాటు అతని వల్ల జరిగినా కూడా, మొదట చేయాల్సిన వని అతన్ని శిక్షించిన వెంటనే, రెండవ పనిగా ఇప్పటిదాక నేరస్థలకు ఇచ్చినటువంటి అవకాశాన్ని తీసివేసి, మిగితా కాలాన్ని, లేదా మొత్తం కాలాన్ని తప్పు చేసినట్టుగా బుబుటైనట్టుతే సంవత్సర కాలాన్ని జైల్లరీ పుండేట్టుగా నిబంధనలను రూపొందిస్తే అప్పుడు న్యాయం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా అమలు సరిగ్గా పుంటుంది.

చివరి అంశం ఏనీటంటే, ఎటుహోయినా కూడా భూమి ఎటు తిరిగినా మరల ఒకవైపుకే పస్తుంది. అసలు సకాలంలో న్యాయం అందకాలే ఇవన్నీ ఉపయోగమేమిటి? సంవత్సరంలోపల శిక్షాప్రాముఖ్యమున నేరాలు, గ్రామ నేరాల చట్టం గురించి ఇందాక మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతుంటే నేను ఆశించాను. అయ్యా, ఆ చట్టాన్ని పెట్టిందే అందుకోసం. ఇలాంటి కేసుల్లో సమౌద్రమైన తోంబై రోజుల్లో బాధితుడికి న్యాయం జరిగేట్టు చేయండి. సమన్వ్య కేసులుగా పరిగణించి, వీటన్నింటికి కూడా పెద్దగా సాక్ష్యాలు అవసరం లేకుండా ఊరికి ఓరల్గా సాక్ష్యాన్ని సేకరించి సముద్ర ప్రోసేజర్లతో శిక్ష పడే ఏర్పాటు చేయండి. అవసరమైతే ఆ ఊళ్లనే సాక్ష్యం సేకరించి విచారణ జరిపి శిక్ష పడే ఏర్పాటు చేయండి. సంచార న్యాయస్థానాన్ని ఏర్పాటు చేయండి. ఈ ఊర్ద్వేశంతో గ్రామ నేరాల చట్టాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. అసలు అవన్నీ జరగకుండాపుండినట్టుతే, కేవలం ఇని కాగితాల్లో మాత్రమే పుంటాయి. ఎందుకనీ, ప్రభుత్వం, మరి మంచి ఊర్ద్వేశంతో రెండు చట్టాల్ని సభలో ప్రవేశపెట్టారు. రెండు కూడా నేర న్యాయ వ్యవస్థకు సంబంధించినవే. రెండు కూడా మంచివేసని నా భావన. కానీ, దాని కీలకమైనటువంటిది నేర న్యాయ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడం కోసం కావల్సిన చట్టం దేశ రాజధాని, ధీల్లో పుండి, పార్లమెంటు చట్టాన్ని ఆమోదించి, దానికి కావల్సిన డబ్బులను కూడా ఇస్తే, ఈ సభ సుంచి దాన్ని అమలుచేస్తామన్న మాట అసడానికి కూడా ప్రభుత్వానికి కష్టమైపోతుంది. నేనేమి ప్రత్యేకంగా కోరడం లేదే! పార్లమెంటు విధిగా ఇలాంటి న్యాయస్థానాలుండవలనని శాసనం చేసింది. అంటే ఈ రాష్ట్రశాసన సభ, ఈ రాష్ట్ర పార్లమెంటు చేసిన చట్టాన్నికి అతీతమా. నేర న్యాయ వ్యవస్థ పూర్తిగా పార్లమెంటుకు లోభాంచు పుస్తది. ఇది కాంకరెంట లిస్టులో పుస్తది. జాతీయ స్థాయిలో చట్టం చేస్తే, అది శిరోధార్యం ఈ రాష్ట్రానికి. ఎందుకని రాజ్యంగ ఊర్ద్వేశమను మీరు కావాలని చేస్తున్నారు? ఎందుకని మీరు కుడి చేతికి సంబంధం లేకుండా చేస్తున్నారు. దీనికి సమాధానం ఇవాళ మంత్రిగారి సుంచి, ప్రభుత్వం సుంచి రావాలి. ఊరికి మీరు కప్పిపడితే లాభం లేదు. ఇక్కడ మాటల్డాడేటప్పుడు, హౌతుబధ్యమైనటువంటి అంశాలను లేవనెత్తిసప్పుడు, తిరస్కరిస్తున్నారు, అది కాదు, మీరు చెప్పింది అవాస్తవం, ఇది రాజ్యంగబర్ధంకాదు, చేయాల్సిన అవసరం లేదు, మేము చేయమని, మా ఇష్టమని మీరు అంటారా, ఆ విషయాన్ని రికార్డు పరంగా చెప్పండి. లేదు చేస్తామంటే, చేస్తామనే మాటను చెప్పండి. అట్లాగాకుండా మాసంగా మిన్నకుంటే దానికి అర్థమేమిటి? ఇంక ఈ సభకు అర్థమేమిటి? మీకు ఎట్లాగు సంభ్యా బలం పుస్తది. నేను ఏమి చెప్పినా కూడా, మీరు మీ ఇష్టముచ్చినట్టు చేసేసుకోవచ్చు. దానికి అభ్యంతరం లేదు. కానీ సభ ఎందుకు పుంది? ఎందుకని రాష్ట్రమంతా చూస్తున్నది? నేను నిజాయాతీ అయినటువంటి అభ్యంతరాలు లేవనెత్తిసప్పుడు, నిజమైన సూచనలు చేసినప్పుడు, రాజ్యంగబర్ధమైన మార్గాలను చూసినప్పుడు, మీ బాధ్యతము గుర్తుచేసినప్పుడు, దానికి సమాధానం చెప్పాల్సిన బాధ్యత మీమీద పుస్తది. సంభ్యాబలం పుంది కాబట్టి మీరు ఏంచెప్పినా కూడా మీ ఇష్టం మీరు వాక్సోండి, తప్పుడు కాబట్టి మీకు మాటల్డాడే అవకాశమిస్తాం. కానీ, మేము మాత్రం సమాధానం చెప్పం, పట్టించుకోం అని చెప్పి అంటే, ఇంక ప్రజాస్థామ్యం అక్కర్లేదు. నియంత్ర్యానికి, దానికి తేడా లేదు.

ఎన్నికెన నియంత్రపుమనేది ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రత్యోమ్మాయం కాదు. దీనికి సమాధానం కావాలి. ఖచ్చితంగా కావాలి. సకాలంలో న్యాయాన్ని అందించలేకపోయినట్టే ఇవన్నీ కూడా కంటితుడుపు చర్యలపుతాయి. బూటకమవుతుంది. ఈ వ్యవస్థను కుంగదీయబోకండి. చిత్తశుద్ధితో చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏర్పాటు చేయండి. జిల్లాస్థాయిలో న్యాయమూర్తి ఆధ్వర్యంలో, సబ్ కోర్టు స్థాయిలో సబ్ జడ్డ ఆధ్వర్యంలో మీరు ఈ కమిటీలను ఏర్పాటుచేసి, ప్రాబేషపరి అఫీసర్లు తప్పు చేసినట్టే, వారిని పూర్తిగా తీలగించడమో, లేదా శిక్షించడానికి ఏర్పాటు చేయండనేది మొదటిది. రెండవదేమిటంటే, లాలూచీపడి ఈ సమాజ సేవలో పాల్గొనకుండా సంతకాలు పెట్టించుకునేటట్టే, వారందరికి సంవత్సరకాలం శిక్ష పడేట్లుగా నిబంధనలను ఏర్పాటు చేయండి. ఆ పని చేస్తారని, నిర్వాచాత్మకమైన సూచనలను ఖచ్చితంగా పెట్టించుకుంటారని ఆశిస్తూ, అదేవిధంగా ఈ బిల్లును సమర్థిస్తా శేలవు తీసుకుంటున్నాను.

రా.8.20

SRI AKBARUDDIN OWAISI(CHANDRAYANAGUTTA): Hon'ble Deputy Speaker, Sir, on paper this Bill seems to be very good and very nice. As far as my knowledge goes this has been a very successful thing, which has been implemented in many countries. But, a few countries are facing difficulties also. I was going through and seeing in other countries like United Kingdom etc. First, the most important thing is that - yes, Sir, I agree that in respect of less than one year imprisonment for any person who has been convicted by the Court he can render some community service. In the United Kingdom, only the first time offenders are eligible for this community service. This is an important point, which needs to be taken care by the Government. For example if I commit offence and I have been imprisoned for less than one year I go and take community service. Again, if I commit any crime for which the Court prosecutes me and gives me less than one year imprisonment I am not entitled for the community service. This is what is there in the United Kingdom and other countries. This should not be taken for granted here. I hope that this matter would be taken care and the Hon'ble Minister would clarify when she gives reply. I was just searching in this Bill as to what is the exact definition of community service. That has to be specifically mentioned here. I was listening to my learned friend, Mr. Jayaprakash Narayan and other friends of PRP saying that walking in a garden is also community service. But, nothing has been mentioned here. What all mentioned here is: "If the community service is rendered by the offender in institutions like home for the aged and homes for the handicapped children and hospitals the community at large will be benefited." Only these three are mentioned. I request the Government and the Hon'ble Minister to please give proper definition of community services which are going to fall under that category. The most important thing is after giving definition of community service what has to be mentioned here is that this service which would be rendered in what NGOs or private organization or organizations which should be run by the Government. It is very important. Community service centres are a very few which are run by the Government. What a person who has been given imprisonment for less than a year can have community service to render in any private organization like home for the old-age? This is a very important aspect, which has to be taken care by the Government and I hope that the Government will give reply in this regard.

As far as my Party is concerned I would say that we welcome this Bill. It is a very good Bill. But, at the same time when we see in the prisons in the State small and small

...

جناب اکبر الدین اویسی: ٹپٹی اپنے صاحب! آج ریاست کی جیلوں میں چھوٹے چھوٹے جرم کی پاداش میں کئی لوگ قید ہیں، جیسے جیب کترے، جھوٹے مقدموں میں مانع، گھروں میں کام کرتے ہوئے چوری کرنے والے وغیرہ۔ اگر ان میں سے کسی کا جرم ثابت بھی ہو جائے تو اسے ایک سال سے کم کی سزا ملی ہے، لیکن معاشی طور پر کمزور ہونے کی وجہ سے ایسے لوگوں کو بیل حاصل کرنے کے لئے کافی دشواری ہوتی ہے۔

Bail has been granted. But, financially they are so weak that they cannot pay one thousand or two thousand rupees to avail the bail facility.

جناب اکبر الدین اویسی: ٹپٹی اپنے صاحب! اگر کسی چھوٹے جرم کی پاداش میں ان مجرموں میں کی گرفتاری ہوتی ہے، اور جرم ثابت ہونے پر انہیں ایک سال سے کم کی سزا ملی ہے، تو ایسے لوگوں کو بھی Community Service میں شامل کیا جانا چاہئے، تاکہ وہ لوگ کم سے کم بیل سے باہر تو آ سکیں۔

When we get arrested in political cases and go to Jail I have seen so many times many prisoners who are given bail by the Court are unable to avail that bail because they are financially weak. They do not have one thousand or two thousand rupees to give the surety and get released. If this kind of people are also considered for inclusion in this Bill, and if a chance is also given to them, then we can take them out of that atmosphere where hard core criminals are there. These innocent people are also there in the jails and because of financial constraint they are not able to get the bail. I hope that the Government would take care of this. I also hope that the Hon'ble Minister will give reply to my questions.

I welcome this Bill as far as my Party is concerned.

شی. ن. سردار్ : అధ్యక్ష, గారవ మంత్రివర్గులు దేశంలోనే మొదటిసారిగా ప్రవేశపెడుతున్న Andhra Pradesh Community Services of Offenders Act, 2010 (ఆంధ్రప్రదేశ్ అపరాధుల సామాజిక సేవా చట్టము) ను నేను పూర్తిగా సమర్థిస్తూ బలపరుస్తున్నాను. ఈ చట్టం ద్వారా కొన్ని కేసుల్లో అంటే 18 సంవత్సరాల వయస్సు నిండిన వారై ఉండి ఒక్క సంవత్సరమో లేక అంత కన్నా తక్కువ కారావాసములో గానీ లేక జరిమానాతో గానీ లేక రెండింటితో గానీ శక్కింపదగిన అపరాధములను మాత్రమే ఈ చట్టం క్రిందకు తీసుకుని రావడం జరిగింది. ఇదొక్కసారి గమనించాలని గారవ సభ్యులందర్యి కొరుతున్నాను. ఈ చట్టం పరిధిలో నుంచి కొన్ని అఫెస్పేన్ చేసిన వాళ్ళ లేదా persons convicted of the offences punishable under Civil Rights Act లేకపోతే Scheduled Castes and Scheduled Tribes Prevention of Atrocities Act లేకపోతే వరకట్ట నిప్పించం, దోషించి నేరముల నుంచి ఈ చట్టం యొక్క నిబంధనల నుండి మివహోయింప బడింది.

అధ్యక్ష, మనం ఒకసారి criminology and other social sciences అంటే సేరశాస్త్రం మరియు ఇతర సాంఘిక శాస్త్ర రంగాల్లో జరిగిన అధ్యయనం మరియు పరిశోధనల్లో గమనిస్తే నిర్మంధించే విధానం కన్నా నిర్మంధితర విధానం ద్వారా దీర్ఘ కాలంలో సమాజ రక్షణకు దోహదపడుతుందని వెల్లడైంది. It is very scientifically proved concept. ఈ కాస్ట్మెట్ ద్వారా ఈ రోజు ఈ చట్టాన్ని చేయడాన్ని అందరూ

గమనించాలి. ఈ విధమైన నూతన శిక్షణ శాస్త్రంలో ప్రాతిపదికననుసరించి నిర్భంధేతర విధానములను అవలంబించడం ద్వారా అపరాధులను సంస్కరించి తిరిగి సమాజంలో కలుపుకునే రీతిలో వ్యవహరించడానికి దారి తీస్తుందని నేను గట్టిగా సమ్మతున్నాను. కారావాస శిక్షకు ఉన్నట్లుగా అన్ని ప్రత్యామ్నాయాల్లో కన్నా కమ్మానిటీ సోపల్ ఆర్డర్ (సామాజిక సేవా ఉత్తరవు) అత్యంత విజయవంతమైన నూతన ప్రయోగమని చెప్పవచ్చు. ఇది కారాగారవాస శిక్షకు కొత్తరూపం. ఇందులో అపరాధికి ఎలాంటి చెల్లింపు లేకుండానే సామాజిక ప్రయోగం కోసం ఒక పర్యవేక్షణ అధికారి పర్యవేక్షణలో అపరాధి పనిచేస్తాడు. మరి ఈ పర్యవేక్షణాధికారి ఎవరని గౌరవ సభ్యులు అడిగారు. వీళ్లు ఎక్కుడ పనిచేస్తున్నారో ఆ సంబంధిత హాడ్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్మెంటు మాత్రమే పర్యవేక్షణ అధికారిని చట్టంలో క్లియర్గా చెప్పడం జరిగింది. దీనికోసం ప్రత్యేకంగా అధికారులను నియమించడం జరగదు. ఈ పని కాలంలో అపరాధికి పునరావాస సంబంధిత సలహాలు మరియు మార్గదర్శకాలు అందిస్తారు.

సామాజిక సేవా పథకాన్ని కారావాస పరీక్షకు ప్రత్యామ్నాయంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు బ్రిటన్, ప్రాస్, కెనడా, ఐకోస్టోవేకియాలే కాకుండా ఆసియా, అఫ్రికా దేశాలైన శ్రీలంక, హంకాంగ్ సిటీ, బింబాబ్డో, కెన్యా, ఉగాండా కూడా చాలా విజయవంతంగా ప్రవేశ పెట్టారు. ఈ చట్టం ద్వారా చాలా ప్రయోజనాలున్నాయి. ఒక పాజిటివ్ యాపిట్యూడ్ ఉన్నవాళ్లు గ్లాసులో హోఫ్ వాటర్ ఉంటే హోఫ్ గ్లాస్ ఆఫ్ వాటర్ పుల్ అని చెప్పవచ్చు, లేకపోతే హోఫ్ ఎంపీ అని చెప్పవచ్చు. ఈ చట్టం ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా ముఖ్యంగా అపరాధి తన కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి జీవించడం, కుటుంబ సంబంధాలను కలిగి ఉండడం, కుటుంబ పోషకుణ్ణి కోల్పోకుండా ఉండడం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే న్యాయస్థానం అపరాధి తన జీవనోపాధి కొరకు రోజువారీ పనిని దృష్టిలో ఉంచుకొని దానికి అటంకం కలుగకుండా రోజుకు అతను చేయవలసిన సామాజిక సమయాన్ని నిర్ణయిస్తుంది. కోర్సు ఈ శిక్షసు విధించేటప్పుడు ఈ *imprisonment* కి బదులు కమ్మానిటీ సోపల్ ఆర్డర్ ఇస్తూ క్లియర్గా చెబుతున్నది. ఆయన యొక్క కస్పెంట్ కూడా తీసుకోవడం జరుగుతుందని క్లియర్గా చెప్పడం జరిగింది. ఎలాంటి పనిషెమింట్లు అనే విషయం కూడా క్లియర్గా ముందే చెప్పడం జరిగింది. ఎలాంటి స్టోన్సెన్స్లో ఈ కమ్మానిటీ సర్వీస్ ఆర్డర్ ఎక్కడెక్కడ ఇస్తూ చేస్తారంటే *home for the aged, home for the handicapped children, హస్పిటల్లో సామాజిక సేవ చేయించినచో మొత్తం సమాజానికి మేలు జరుగుతుందని ఉధేశించడం జరిగింది. నిర్భంధ పథకులకు అయ్యే ఖర్చు కంటే ఈ సామాజిక సేవ ఉత్తరవుల వల్ల తక్కువ ఖర్చుతుందని *sarcastic* గా గౌరవ సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. మరి అంతకన్నా ముఖ్యంగా అపరాధి యొక్క శక్తి సామర్థ్యాలను అసాంఖ్యిక కార్యకలాపాల నుండి ఆమోదయోగ్యమైన సాంఖ్యిక కార్యకలాపాలకు మళ్లించడం వలన అపరాధికి మేలే జరుగుతుంది గానీ కీడు జరుగదు. ఇది ఒకసారి గమనించాలని గౌరవ సభ్యులందర్చు కోరుతున్నాను.*

రా.8.30

ఈ కమ్మానిటీ సర్వీసెన్సు అడ్మినిస్టర్ గానీ, సూపర్బైజ్ గానీ, చేయడానికి ఎలాంటి కమ్మానిటీ సర్వీసెన్సు అనేది అడిగేరు. ఇది చట్టంలో క్లియర్గా చెప్పడం జరిగింది. సర్వీస్ కమీటీ అనే అతుపుతుమైన ఒక కమీటీ ఏర్పాటు చేయబడింది. ఇందులో ఒక ఛైర్మన్, ఒక కన్సైనరు, 8 మంది సభ్యులు ఉంటారు. ఈ సభ్యులందరూ వివిధ రంగాలలో నిష్ఠాతులైన వారినే నియమించడం జరిగింది. హైకోర్సు జడ్డి స్థాయిలో ఒక ఛైర్మన్సు; సెక్రెటరీ, లెజిస్టిటివ్ అపైర్స్, జప్పిస్ అండ్ లా; ఒక సీనియర్ ఐవెన్ అఫీసర్సు ఒక కన్సైనరుగా; డైరెక్టర్ ప్రాసిక్యాపస్;

డైరెక్టర్ జనరల్, ఎనజీవేస్ అర్దవైజేషన్సు, రెప్యూబ్లిక్ సోఫ్ట్ వర్గర్స్ - ఇలా అందరితో కలిసి ఒక కమిటీని కూడా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఇంత పక్షందీగా, అందరికి ఉపయోగపడేలా సామాజిక స్పృహతో తేవడానికి ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో ఉంది. మరి ఏవో బలమైన కారణాల వల్ల అఫెన్స్ జరుగుతాయి. ఒక మానవతా దృష్టితో నీటిని చూడాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ చట్టాన్ని తెచ్చిన మంత్రి గారిని, ప్రభుత్వాన్ని అభివందిస్తూ ఈ చట్టాన్ని సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. కిష్టరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ రోజు గారు హోం మినిస్టరు గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ **Community services instead of imprisonment** చట్టాన్ని తెచ్చినందుకు నేను వారిని, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని హృదయపూర్వకంగా అభివందిస్తున్నాను. ఈ దేశంలో ఎక్కడా లేని చట్టాన్ని ఈ రోజు రిఫారమ్సు తెచ్చే విధంగా తెస్తున్నాము. ప్రపంచ దేశాలలో బ్రిటన్, హంకాంగ్ దేశాలలో విజయవంతమైన ఈ చట్టాన్ని మన ఆంధ్రప్రదేశ్, మన హోం మినిస్టరుగారు ప్రవేశపెట్టిసందుకు, అక్కడ నేరస్తలు ఏ విధంగా పరివర్తన చెందాలో అ ప్రకారంగా ఇక్కడ దీనిని ప్రవేశ పెట్టినందుకు నిజంగా నేను అభివందిస్తున్నాను. చాలామంది మిత్రులు జయప్రకాశ్ నారాయణ గారు, అక్కర్ గారు కొన్ని సలహాలు సూచనలు ఇచ్చారు. ప్రాబేష్ అధికారుల గురించి జయప్రకాశ్ గారు చెప్పారు. ఒకవేళ నేరస్తడు **while undergoing community services if he has disobeyed, కోర్టుకు అధికారం ఉంది, ఇమీడియెంట్‌గా on the basis of the report given by the Probation officer దానిని కేస్‌లో చేసి, ఒరిజినల్‌గా నేరస్తడు ఏ శిక్షకు అర్పుడో ఆ శిక్షను విధించే అధికారం కోర్టుకు ఉంటుంది అధ్యక్షా. ఈ చట్టాన్ని ఏ ఉద్దేశంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తెచ్చిందో ఆ విధమేన మార్పు సమాజంలో పన్నుంది అధ్యక్షా. రోజు రోజుకు మార్పులు పన్నున్నాయి. గతంలో జైలులో పెట్టి ఇక్కడ అక్కడ నిలచిపోతే కొట్టేవారు. గుర్తాలతో తొక్కుంచేవారు అధ్యక్షా. కానీ సమాజంలో మార్పులు రోజు రోజుకు పన్నున్నాయి. ఎడ్యుకేషన్ వచ్చింది. సోఫ్ట్ రిఫారమ్సు పన్నున్నాయి. తెలివిమంతులు అవుతున్నారు. అనాగరికాలంలో అలా జరిగింది కానీ, ఇప్పుడు మనం అడ్వెస్సుడు స్టోజిలో ఉన్నాము. అక్కరుట్టీన్ గారు చెప్పారు. ఒక సంవత్సరం జైలు, లేక పైను, లేక రెండూ ఉన్న వారికి ఈ చట్టం పర్మిస్టుంది కాబట్టి, చిన్న చిన్న నేరాలు చేసిన వారిని కూడా ఈ చట్టం పరిధిలోకి తీసుకువచ్చేలా చేయాలని అన్నారు. నేను కూడా ఏకీభవిస్తున్నాము వారితో. మినిస్టరు గారు చెబుతున్నారు అటువంటిని కూడా ఇందులో కవర్ అవుతాయని. ఇండియన్ పీఎస్ కోడ్లో కొన్ని చిన్న నేరాలకు 2 లేక 3 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష ప్రావైడ్ చేసింది. కొన్ని చిన్న చిన్న నేరాలకు కూడా 3 సంవత్సరాల జైలు శిక్షను ఐసిఎలో ప్రావైడ్ చేశారు. వాటిని కూడా ఈ చట్ట పరిధిలోకి తెచ్చి, వాటికి కూడా కమ్యూనిటీ సర్వీసెస్ ను పర్మింపజేసేలా ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి.**

ఇప్పుడు చాలా మార్పులు వచ్చాయి. జైల్లలో మేము అనవసరంగా పుంటున్నాం, మేము తప్పులు చేశాం, అందువల్ల కుటుంబాలకు దూరమైపోయాము, పిల్లలకు తిండిపెట్టలేని వాళం అయ్యాము, బ్రెడ్ విన్సుర్గ్ పుండి కూడా చేయలేని పరిస్థితి పుంది కాబట్టి మేము నిజంగా మార్పు కోరుతున్నాం, మేము క్రమిసల్సగా మారాలనుకోవడం లేదు అనే విధానం నేరస్తలలో ఇప్పుడు వచ్చింది. మర్క్యూర్ పంటి పెద్ద నేరాలు చేసిన వారు కూడా ప్రభుత్వం ఇటువంటి చట్టాలు తెచ్చి మమ్మల్ని రిఫర్స్‌టివ్‌గా చేయాలని కోరుతున్నారు.

ప్రాబేష్ గురించి కన్నబాబు గారు చెప్పారు. కోర్టు నిర్ణయించిన ప్రకారం, వారి జ్యారీస్‌డిక్షన్‌లో ప్రాబేష్ అధికారి ప్రవర్తిస్తాడు తప్ప, వారు చెప్పగానే అయిపోదు. They will act under the control of First

Class Judicial Magistrate. ఏదంటే అది రాసీలా ఉండదు. కోర్టు డైరెక్షన్ ప్రకారం వారు పని చేయాలిన అవసరం ఉంది. చిత్తశుద్ధితో పని చేస్తారనే ఉద్దేశ్యంతోనే ప్రభుత్వం ఆ విధంగా పెట్టింది.

అక్షరుద్దీన్ బ్రిటన్‌లో ఫస్టు అఫిండర్ గురించి చెప్పిరు. మన దగ్గర కూడా ఫస్టు అఫిండర్ ఉంటే, బాండ్ మీద విడిచిపెట్టే వీలుంది. చిన్న చిన్న నేరాల విషయంలో ఒక సంవత్సరం శిక్ష పైను, లేక రెండూ పడిన వారి విషయంలో మిసహాయింపు గురించి ఈ చట్టం తేవడం. దీనిని సేను అభిసందిస్తున్నాను. ఈ చట్టాన్ని తెచ్చినందుకు, దీనిని ప్రవేశ పెట్టిసందుకు హోం మిసిషన్ గారిని అభిసందిస్తున్నాను. దీనిని ఎక్స్‌పంగా అమోదించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి. సబిత : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ కస్తుబాబు గారు, శ్రీ అక్షరుద్దీన్ గారు, శ్రీ జయప్రకాశ్ నారాయణ గారు, శ్రీ సురేష్ గారు, శ్రీ కిష్ణారెడ్డి గారు ఈ బిల్లు గురించి మాటల్లాడి సమర్థించినందుకు వారికి ప్రభుత్వం తరఫున ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

ఇది ఒక మంచి ఉద్దేశంతో ఒక కొత్త ప్రయత్నంగా మొదలు పెడుతున్నాం. ఈ రోజు గౌరవ సభ్యులు ఇచ్చిన సలహాలు, సూచనలను తప్పకుండా తీసుకోవడం జరుగుతుంది. దేశంలో మొట్ట మొదటగా మన రాష్ట్రంలోనే ఈ విధంగా ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతోంది. నియమనిబంధనలు కూడా పెడుతున్నాము.. ఒక అత్య స్వత కమిటీని వేళాము. ఆ కమిటీలో రూల్సును ఫ్రీం చేయడం జరుగుతుంది. కమిటీలో డి.బి., ప్రైజెన్స్ ; డి.బి. గారు ఉంటారు, ప్రైనిపల్ సెక్రటరీ, హోం ఉంటారు, వీరు ఈ సందర్భంలో గౌరవ శాసన సభ్యులు చేసిన సూచనలను తప్పకుండా పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. 18 సంవత్సరాలు నిండి, ఒక సంవత్సరం మించ కుండా జైలు శిక్ష లేదా జరిమానా రెండింపిలో ఏది పడినా చిన్న కేసులలో వారికి మాత్రమే ఇది వర్తిసుంది. ముఖ్యంగా అపరాధి విషయంలో జైలు శిక్ష బదులు సామాజిక సేవ చేయించవచ్చునని ముందు కోర్టు సంతృప్తి చెందాలి. మనం రికమెండ్ చేయడం కాదు. తర్వాత ఈ సేవా ఉత్తర్వులను అమలు చేయడానికి సూపర్వైజరీ అఫీసర్సును గుర్తుమొంటు అపాయింట్ చేయవచ్చు. అలాగే ఈ కమిటీ ప్రాబేసరీ అఫీసర్సు బాధ్యలుగా పుంటారు. కోర్టు ఉత్తర్వులు జారీ చేసే ముందు ఈ విపరాలన్నీ అపరాధికి చెప్పాల్సిపుంటుంది. నీకే శిక్ష విధించాలనుకుంటున్నాము, నువ్వు ఈ శిక్ష అంగీకరిస్తావా లేక సామాజిక సేవ చేస్తావా, లేక జైలులో ఉంటావా అనేది అతడికి చెప్పి, అతడి సమ్మతిని కూడా కోర్టు తీసుకోవలసి ఉంటుంది. దానిని బట్టి కోర్టు జైలు గాని, సామాజిక సేవ గాని విధించే అవకాశం ఉంటుంది. ఎంపిక చేసుకునే ఆ అవకాశాన్ని అపరాధికి ఇష్టవడం జరుగుతుంది. అష్టన్ ఇస్తారు.

ఇంతకు ముందు పెద్ద నేరాల గురించి చెప్పారు. అలాంటి పెద్ద నేరాలకు ఇది వర్తించదు. చిన్న చిన్న నేరాలకు మాత్రమే ఇది వర్తిసుంది. అలాగే, కోర్టు వారు కూడా ఈ సామాజిక సేవను అదేశించే ముందు ఆ నేర స్థాడి నేర స్పభావం, అతడి పూర్వ చరిత్రను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుంటారు. సామాజిక సేవను విధించేట ప్రమాదు ఎన్ని గంటలు విధించాలి, ఎక్కడ విధించాలని అనేది నిబంధనలు, ఘరతులతో ఆదేశించే అవకాశం ఉంది. ఆ విధంగా ఆదేశిస్తారు. నిబంధనలు పొటించడంలో విఫలం చెందితే అతడికి జైలు శిక్ష పడుతుందని కూడా తప్పకుండా అక్కడే తెలియజేస్తారు. దీని వల్ల అపరాధికి, అతడిపై ఆధారపడే కుటుంబ సభ్యుల జీవనో పాధి దృష్టిలో ఉంచుకుని, అతడి రోజువారీ పనికి ఆటంకం కలగకుండా, అతడు రోజుగా చేయాల్సిన సామాజిక సేవ సమయాన్ని కూడా కోర్టే నిర్ణయిస్తారు.

బీద వారైతే, అతను చేస్తున్న పనికి ఆటంకం కలుగకుండా ఈ శిక్ష అనుభవించేట్లు కోర్సు నిర్ణయిస్తుంది. ఈ ఉత్తర్వుల విషయం న్యాయస్థానం పర్యవేక్షణాధికారులకు తెలియజేస్తారు. ఈ పర్యవేక్షణాధికారి అపరాధిని సమాజ సేవా స్థలికి తీసుకువెళ్లి సేవలో ఉంచుతారు. ఈ సామాజికసేవలో ఉంచినటువంటి సంస్థ అధిపతి. అక్కడున్నవాళ్లు అనుపత్రులు కావచ్చు, ఇంతకు ముందు అక్కరుద్దీన్ ఓష్ఠేసీ గారు చెప్పినట్లు, ప్రైవేటు వ్యాధుత్రమాలు అటువంటిని కాకుండా, ప్రభుత్వం తరఫున నడిపేని ఉంటే బాగుంటుందని అన్నారు. తప్పకుండా ఆ సజస్వనీ స్వీకరిస్తాం. అక్కడ పనిచేస్తున్న వార్డైన్ కానీయండి, హోస్పిట్ అయితే హోస్పిట్ వార్డైన్ కానీయండి, హోస్పిట్ సూపరింటెండెంట్ కానీయండి, ఎక్కడైతే శిక్ష విధిస్తారో అక్కడ ఉన్న అధికారులు దీనిని పర్యవేక్షిస్తారని తెలియజేస్తున్నాను.

చిన్న చిన్న కేసులు ఉండి, చిన్న చిన్న నేరాలు చేసిన వారు, ఇంతకు ముందు జయప్రకాష్ నారాయణ్ గారు చెప్పినట్లు, పెద్దపెద్ద నేరాలు చేసిన వారి మధ్య మీరు ఉండటం వల్ల, వారి దుర్ముఖావం వీరిపై పడకుండా ఉండడానికి ఒక రకంగా ఇది కూడా ఉపయోగించుతుందన్న ఆలోచనతో ఈ నిర్ణయం తీసుకొపడం జరుగుతోంది. అపరాధి తన కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి జీవిస్తూ కూడా ఈ శిక్షను అనుభవించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇతను శిక్షను అనుభవించడం వల్ల ఆర్థిక ఇష్టందికి గురికాకుండా ఉండడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

కన్నబాబుగారు మాట్లాడుతూ, జైళ్లు సరిపోవనో, ప్రభుత్వం ఖర్పు తప్పించుకొనేందుకో ఈ శిక్షలను విధిస్తున్నారని అన్నారు. జైళ్లలో ఖైదీలను పెట్టడమంటే అతనిలో మానసిక పరివర్తనను తీసుకు వచ్చి, సమాజంలో వారికి మంచి జీవితాన్ని గడవడానికి ఆహ్వానించడానికి వారిని జైళ్లలో పెడతాము. ఇక్కడ కూడా ప్రయత్నం అదే. ఖర్పు తగ్గించుకోవాలనో, మరో ఆలోచన కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సేవా ఉత్తర్వులు ఇచ్చినప్పుడు న్యాయస్థానం సబబు అని భావిస్తే, అపరాధి ద్వారా సష్టపడిన వక్షికి నష్ట పరిహారం, ఖర్పులు కూడా చెల్లించమని ఆదేశాలు ఇష్టవచ్చు. ఒకవేళ ఉల్లంఘిస్తే అపరాధి ఈ సామాజిక ఉత్తర్వుల నిబంధనలను, పరతులను ఉల్లంఘించి విఫలమైన యెడల, అనరాధి వేరొక అనరాధము చేసినా కూడా అతన్ని అరెస్ట్ చేయుటకు వారెంట్ జారీ చేయవచ్చును. మొదటి సారి తప్పు చేసినవాళ్లకు మాత్రమే ఈ శిక్ష వేయడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను. సామాజిక సేవా ఉత్తర్వులను రద్దు చేసి, అతను ఇదివరకే చేసిన కాల వ్యవధి తగ్గించి, జైలు శిక్ష అంటే రెండో సారి సామాజిక సేవ అనుభవిస్తున్నప్పుడు మరో తప్పు చేస్తే, అతనిపై వెంటనే అరెస్ట్ వారెంట్ జారీ చేసి, ఆ శిక్షను కూడా దీంట్లో కలిపి శిక్షను విధించడమౌతుందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపడుతున్న ఈ చట్టాన్ని గౌరవ సభ్యులందరూ సమర్థించినందుకు వారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. సురేష్ గారు చాలా బాగా చెప్పారు. దీని వల్ల ఎంత ఉపయోగం ఉంది, ఏ విధంగా అమలు చేస్తున్నామన్నది చాలా క్లుప్తంగా చెప్పడం జరిగింది. సేరస్థలను జైళ్లలో ఉంచిన దానికన్నా, సామాజిక సేవ చేయించడం ద్వారా, వారిని సంస్కరించడం ద్వారా, సమాజ సంరక్షణకు దోహదపడుతుందని, సేర సాంఘిక శాస్త్ర రంగాల్లో జరిగిన అధ్యయనంలో, పరిశోధనలో వెల్లడైంది. ఈపద్ధతి వల్ల వారు తిరిగి సమాజంలో కలిసేరీతిలో ప్యాపారించడానికి దోహదపడుతుంది. జైలు శిక్షకు ఉన్న అన్నింటిలో సామాజిక సేవ శిక్ష చేయడం అత్యంత విజయవంతమైందన్న మాత్రన ప్రయోగం అని తెలియజేస్తున్నాను. ఇది కారాగారశిక్షకు కొత్త రూపం. దీన్ని సభ అమాదించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. జయప్రకాష్ నారాయణ్ గారు చెప్పిన

సలహాలను, సూచనలను రూల్ ఫ్రెమ్ చేసేప్పుడు తప్పక పరిశీలించి పరిగణలోకి తీసుకోవడం జరుగుతుంది. కమ్యూనిటీ సర్వీసెన్ పూర్తి వివరాలు భవిష్యత్తులో చేర్చడమాతుంది. భవిష్యత్తులో ఇంకా మార్పులు చేయాల్సి వస్తే, అందులో తప్పకుండా మార్పులు చేయడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను. దీన్ని గౌరవ సభ్యులు సమర్థించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తాం, ఈ బిల్ని ఆమోదించాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కురసాల కన్సబాబు : అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రంలో అమలులో ఉన్న పోలీసు చట్టాలు బిట్రీఎస్ కాలంలో 1860వ సంవత్సరంలో ప్రవేశపెట్టబడినవి. ఇప్పటికీ వీటినే మనం అమలు చేస్తున్నాం. వీటిలో లోపాలు ఉన్నాయని మనం ప్రతిరోజూ మాటల్లాడుకొంటూనే ఉన్నాం. చట్ట ప్రకారం రిజిస్ట్రేషన్ కేసులు, ఆ చట్ట ప్రకారం వేసే శిక్షలకు మనం సామాజిక సేవని శిక్షగా విధిస్తే మనం ఏమి చేస్తున్నట్టు అధ్యక్షా? పంతాలకు పట్టింపులకు పోకుండా ఈ బిల్ని సెలక్ష్ కమిటీకి పంపమని చెప్పండి. అక్కరుధీన్సిష్టేన్ గారు కూడా చెప్పారు. వృధ్య శరణాలయాలకు వెళ్లి సేవ చేస్తే శిక్ష మిగతా వారందరూ, ‘ఇది శిక్ష అనుకొంటున్నారేమా, నేరస్థలనుకొంటారేమా అనుకొని వృధ్య శరణాలయాలకు స్వచ్ఛందంగా వెళ్లి సేవ చేయరు’. ఎవరైనా స్వచ్ఛందంగా ఎయిట్ పేపంట్ దగ్గరకు వెళ్లి సేవ చేయాలనుకొంటే, మనం తప్పు చేసి శిక్ష అనుభవిస్తున్నామని ఎవరైనా అనుకొంటారని సేవ చేయరు. అటుపైపు కన్సెట్రై కూడా చూడరు. ఇటుపంటిని బోలెడు సందర్భాలు ఉన్నాయి. దయచేసి వాటన్నిటికి పరిశీలించడానికి సెలక్ష్ కమిటీకి రెఫర్ చేయండి. అలా కాకుండా ఏకవక్కంగా చేయడం బాగా లేదు.

డా. జయప్రకాశ్ నారాయణ్ : అధ్యక్షా, ఒకే వివరణ కోరుతున్నాను. మళ్ళీ మళ్ళీ మొత్తుకొంటున్నాను. సకాలంలో న్యాయం అందించడానికి జాతీయ స్థాయిలో రాజ్యాంగ బద్ధంగా చట్టం చేసి మీకు ఆదేశాలు ఇచ్చినప్పుడు, విధిగా మీరు స్థానిక న్యాయాలయాలను ఏర్పాటు చేయవలెను. మీరు ఏర్పాటు చేయండి బాబూ అనడం లేదు. మీరు కచ్చితంగా ఏర్పాటు చేయాలి. మీరు రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘిస్తున్నారు. మీరు ఏ చట్టాలను తీసుకు పస్తున్నారో దీనికి అనుబంధంగా అది ఉంది. ఈ విపయంలో ఒక్క మాట కూడా మీరు అనడం లేదు. ముత్యాలు నోట్లోంచి రాలిపోతాయా? మేము దీన్ని చేస్తాము, మా మీద బాధ్యత ఉంది' అని మీరు అనడం లేదు. ఇది రాజ్యాంగం చెప్పింది. కాదంటే, కాదని మీరు చెప్పండి. ఆ మంత్రి గారు గానీ, ఈ మంత్రి గారు గానీ ఒక్క మాట అంటారనుకొంటే అనలేదు. సామాన్యాలకు న్యాయం అందాలి. అధ్యక్షా, ఈనాడు రాష్ట్రంలో మూడింట రెండు వంతులు క్రమిసల్ కేసులు పెండింగ్లో ఉన్నాయి. ప్రపంచంలో ఎక్కడైనా సరే, మూడింట రెండు వంతులు సినిల్ కేసులు పెండింగ్లో ఉంటాయి. మూడవ వంతు క్రమిసల్ కేసులు ఉంటాయి. మన దేశంలో, మన రాష్ట్రంలో మూడింట రెండు వంతులు క్రమిసల్ కేసులు పెండింగ్లో ఉన్నాయి. మీరు పరిష్కారించలేకపోతున్నారు. గుండాలు పెరిగిపోతున్నారు. ఎందుకని మీరు ఒక్క మాట అనలేకపోతున్నారు.

శ్రీమతి పి. సబిత : అధ్యక్షా, జయప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు ప్రస్తావించిన గ్రామ న్యాయాలయాలు చాలా అవసరం. డా. వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారు రెండవ పర్యాయం ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత, ఒక గౌరవ శాసనసభ్యులు ప్రశ్న రూపంలో దీని గురించి రెయిజ్ చేయడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించిన విపర్యం పెంట్లు గుర్తుమెంట్లో ప్రాసెన్ కాబడుతోంది. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అది చేయాలన్న ఆలోచనతోనే ముఖ్యమంత్రి గారు స్వయంగా వెళ్లి ఆ కార్బూకమంలో పార్టీసిపేట్ చేయడం జరిగింది. ఇది ప్రాసెన్లో ఉందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

అక్షరుద్దీన్ గారు చెరుతున్నట్లు, పుధాలయాలు, హస్పిటల్స్ వంటివే కాకుండా ఇంకా చాలా ఉంటాయి. నీటికి సంబంధించిన లిస్ట్ చాలా ఉంది. బ్రాఫీస్ రెగ్యులేరైజెషన్ చేయడం కానీ, రైల్వే స్టేషన్ క్లీనింగ్ చేయడం గానీ, హస్పిటల్స్ క్లీనింగ్ గానీ తదితరాలు చాలా పుంటాయి. ఇటువంటి వాటన్నిటిని లిస్ట్ అప్పుట్ చేయడం జరిగింది. వాటన్నిటిలో కూడా వేయడం జరుగుతుందని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

MR. DEPUTY SPEAKER: Now, the question is:

"That the Andhra Pradesh Community Service of Offenders Bill, 2010, be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

MR. DEPUTY SPEAKER: Now, I will put the Clauses to vote.

Clause -2

There are no amendments to Clause-2 and it is before the House. Now, the question is:

"That Clause-2 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause-2 was added to the Bill.

Clause – 3

Non-official Amendment

MR. DEPUTY SPEAKER: There is one Non-official Amendment to Clause-3, given notice of by Sri G. Kishan Reddy and it is before the House.

SRI G.KISHAN REDDY: Sir, I beg to move:

"Insert the following as (IA) to Clause-3:

Before passing the order, the court shall obtain the opinion of a Psychologist/Reputed Doctor/Reputed Social Worker who interacts with the offender to make a professional and scientific assessment of his / her state of mind."

MR. DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"Insert the following as (IA) to Clause-3:

Before passing the order, the court shall obtain the opinion of a Psychologist/Reputed Doctor/Reputed Social Worker who interacts with the offender to make a professional and scientific assessment of his / her state of mind."

(Pause)

The motion was negative and the Non-official amendment was lost.

MR. DEPUTY SPEAKER: Clause-3 is before the House. Now, the question is:

“That Clause-3 do stand part of the Bill.”

(Pause)

The motion was adopted and Clause-3 was added to the Bill.

Clauses-4 and 5

MR. DEPUTY SPEAKER :There are no amendments to Clause-4 and 5 and they are before the House. Now, the question is:

“That Clauses-4 and 5 do stand part of the Bill.”

(Pause)

The motion was adopted and Clauses-4 and 5 were added to the Bill.

Clause-6

Non-official Amendment

MR. DEPUTY SPEAKER :There is one Non-Official Amendment to Clause-6, given notice of by Sri G. Kishan Reddy and it is before the House.

SRI G.KISHAN REDDY: Sir, I beg to move:

“Insert the following as (IA) to Clause-6:

Provided that no community service work shall be ordered to be performed in Educational Institutions/Private Establishments etc.”

MR. DEPUTY SPEAKER : Motion moved. The question is:

“Insert the following as (IA) to Clause-6:

Provided that no community service work shall be ordered to be performed in Educational Institutions/Private Establishments etc.”

(Pause)

The motion was negative and the Non-Official Amendment was lost.

MR. DEPUTY SPEAKER: Now, the question is:

“ That Clause-6 do stand part of the Bill.”

(Pause)

The motion was adopted and Clause-6 was added to the Bill.

Clauses 7 to 17, Clause 1, Enacting Formula and Long Title

MR. DEPUTY SPEAKER: There are no amendments to Clauses 7 to 17, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House. Now, the question is:

"That Clauses 7 to 17, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 7 to 17, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MR. DEPUTY SPEAKER: Now, I will request the Minister to move the motion for passing of the Bill.

SMT. P. SABITHA: Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Community Service of Offenders Bill, 2010, be passed."

MR. DEPUTY SPEAKER: Motion moved. Now, the question is:

"That the Andhra Pradesh Community Service of Offenders Bill, 2010, be passed"

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

iii) **2010, గృహ నిర్మాణ సంస్థ (సవరణ) బిల్లు
(శాసన పరిషత్తు ఆమోదించిన విధంగా) (ఆమోదించబడినది)**

SRI SILPA MOHAN REDDY(MINISTER FOR HOUSING): Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 2010, be taken into consideration."

MR. DEPUTY SPEAKER : Motion moved. Now, discussion on the consideration of the Bill. Minister garu, will you please explain the salient features of the Bill?

రా.8.50

శ్రీ సి.శిల్ప మొహన్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, అంధ్రప్రదేశ్ హోసింగ్ బోర్డు య్యాక్ట్ ను 1956లో రూపొందించటం జరిగింది. అది కాలానుగుణంగా పరిస్థితులను బట్టి మారుతూ పస్తోంది. అయితే చాలామంది అఫిషియల్ బోర్డు సభ్యుల పేర్లు అప్పటికే ఇప్పటికే రూపొంతరం చెందటం జరిగింది. ఇప్పటి పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ప్రభుత్వాన్ని కొని ప్రభుత్వ శాఖల నామెన్స్‌చర్చ కాని మార్పు చేయటం కోసం ఒక ఎమెంట్ మెంట్ తీసుకురాబోతున్నాము. అదేవిధంగా అప్పుడు య్యాక్ట్లో బోర్డుకున్న ఆర్డిక పరిమితులను ఇప్పటి ధరలు, ద్రవ్యోల్పణాం అధారంగా పరిస్థితులను బట్టి ప్రభుత్వ ఆర్డిక అధికారాల్ని మార్చేందుకు, ఇప్పటివరకున్న అధికారాల్ని పెంచేందుకు అమెండ్మెంట్ తెస్తున్నాము. ముఖ్యంగా బోర్డు యొక్క కార్యాచరణ పథకం

కాకుండా ప్రభుత్వానికి వసరులను సమకూర్చటానికి భూముల అమ్మకం ద్వారా కాని, జాయింట్ వెంచర్లతో కాని, అసగా పట్టిక ప్రైవేట్ పార్ట్స్ రిఫెర్ట్ కాని అభివృద్ధి చేయటం ద్వారా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హాసింగ్ బోర్డుకు వచ్చిన ఆదాయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క కన్సాలిడేటెడ్ ఫండుకు జమ చేసి హాసింగ్ బోర్డు అవసరాలకు తగ్గట్టుగా నిధుల్ని ఉపయోగించటానికి లేదా ప్రభుత్వం నుండి తిరిగి పొందటానికి అవకాశం కల్పించటం జరుగుతోంది. ఆ నిధుల్ని కన్సాలిడేటెడ్ ఫండుకు జమ చేయటం వల్ల ఆదాయపు పస్సు నుండి మినహాయింపు పొందే అవకాశం కూడా ఉండని సభకు తెలియజేస్తున్నాను. అందుకే ఇట్టి సవరణాను 2002 నుండి అభ్యంతరాల్ని పరిశీలించి హాసింగ్ బోర్డు య్యాక్స్, 1956లోని 4(1), 14,26,29,40,40-సి,45,58, మరియు 59 సెక్షన్లకు సవరణాలు చేపట్టటానికి అప్పట్లో శాసన సభ సెప్స్సు లేసందువల్ల ఆర్ద్రానెన్న తేవటం జరిగింది. వాటిలో 40,40-సి,45,58,59 సెక్షన్లను 1.4.2002 నుండి పరిగణించటం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా రాష్ట్ర శాసన మండలి అప్పట్లో సమాచేశంలో లేసందువల్ల పై నిర్ణయాన్ని వెంటనే అమలు చేయాలని నిర్ణయించినందు వల్ల సదరు ఆర్ద్రానెన్న జారీ చేయాలని గపర్చరు గారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ సంస్ ఆర్ద్రానెన్న ,2010లో ఆ రోజున జారీ చేయటం జరిగింది. దానికి అసుగుణంగా ఇప్పుడు సభలో ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లును ఆమోదించటానికి దయచేసి సభ్యులందరూ సహకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

డా. జయప్రకాశ్ నారాయణ్: అధ్యక్షా, ఆందరూ అసహసంతో ఉన్నారు. ఎందుకంటే ఆకలివేస్తోంది. రాత్రి అయ్యంది. మళ్ళీ పొద్దున్నే రాపాలి కాబట్టి. అందుచేత నేను ఐదు వాక్యాల్లో ఐదు అంశాలను క్లప్పంగా చెబుతాను. ఎలాగూ ఆర్ద్రానెన్న ఇచ్చారు. సంఖ్యాబలముంది కాబట్టి బిల్లును పాస్ చేసుకుంటారు. కాని నేను చేప్పి ఈ ఐదు అంశాల్ని మాత్రం పరిశీలించాలి. జంటనగరాల్ని తీసుకుంటే కూకట్టపల్లి హాసింగ్ బోర్డు నా నియోజకవర్గంలో ఉంది. కాబట్టి హాసింగ్ బోర్డు వంటి అది పెద్ద కాలనీ అక్కడుంది కాబట్టి ప్రథానమైన ఈ బిల్లు అక్కడ వర్తిస్తుంది. పారశాలలకు, ఆసుపత్రులకు, బస్ స్టేషన్లకు, నిద్యుత్త సబ్ స్టేషన్లకు, ఇతర కమ్యూనిటీ ఇన్ఫ్రాస్ట్రాక్చరలకు ఇవ్వాళ భూమి లేకుండా పోతున్న పరిస్థితి ఉన్నది. రైట్ టు ఎడ్యుకేషన్ య్యాక్స్ అమలు చేయాలన్నా, మరొకటి అమలు చేయాలన్నా భూమి లేదు. అందుచేత నీటికి భూమిని కేటాయించటంలో ఫస్ట్ ప్రయారిటీ ఇవ్వాలి. ఇవ్వాళ బిల్లు పాస్ అయిన తరువాత అర్టెంట్స్గా భూముల్ని అమ్ముకుని డబ్బులు చేసుకుందానుని కాకుండా భూమి మీద ఈ వసతులకు ప్రయారిటీ ఉండే విధంగా విధిగా ఒక నిబంధన మీరు పెట్టాలి. రెండవది ఒకసారి మీరు ఒక హాసింగ్ కాలనీ లే బోట్సు అప్రావ్ చేసేటప్పుడు మీరు పార్సు కోసం, గ్రీన్ బెల్ల్ కోసం ఎలా ఇయర్ మార్క్ చేస్తారో, ఇవ్వాళ ఈ బిల్లు తెచ్చిన తరువాత హాసింగ్ బోర్డు కాలనీల లోని అలాంటి స్థలాలను అమ్ముకుంటే ప్రభుత్వానికి డబ్బులోస్తాయన్న ఉధేశంతో వాటిని కూడా అమ్ముయటానికి సంకల్పిస్తున్న మాట వాస్తవం. అయినప్పటికీ విధంగా ఒకసారి లేబోట్లో కమ్యూనిటీ పర్సన్ కోసం అనంగా పార్సు కోసమో, స్కూల్ కోసమో ఇయర్ మార్క్ చేసినట్లయితే దానిని అమ్మటానికి నీలు లేదని స్వప్తంగా ఉండాలి. ప్రైవేట్ యాజమాన్యాల లేబోట్లకు ఇది వర్తిస్తుంది హాసింగ్ బోర్డు లే బోట్లకు కూడా ఇదే నిబంధన వర్తిస్తుంది. మూడవది ఒకసారి ఇల్లు అలాట్ అయిన తరువాత దానికి సంబంధించి రోడ్లు, మంచినీటి కనెక్షన్ వంటి మాలికమైన ఏర్పాట్ల కోసం కమిట్మెంట్ ఉంటుంది. అలాంటి ఏర్పాట్లు చేయకుండా ఏదో హడ్డావిడిగా సగరపాలక సంస్కు ట్రాన్స్ఫర్ చేస్తారు. అట్లాంటి పరిస్థితుల్లో జిహాచెమ్స్ వాళ్లు తమ దగ్గర డబ్బులేదని చేతులెత్తేయటం జరుగుతుంది. అలాంటివి జరగకుండా ఇచ్చిన హామీల్ని విధిగా అమలు చేసే ఏర్పాటు చేయాలి. నాలుగవది రేప్రోద్యున ఈ చట్టం అమలులోకి రాగానే విపరీతంగా భూసేకరణ చేసి దాని వాల్యూ పెంచిలేక్కలేని విధంగా పేలం పెరి క్రియేట్ చేసి వందల, పేల కోట్ల రూపాయలు రాష్ట్రభజనాకు తీసుకురావాలని కోరుకుంటారు. భూముల్ని కోలోప్పియన రైతులు చాలా నష్టపోతున్నారు. కాబట్టి అమ్మటం కోసమే భూసేకరణ

చేస్తే అంతకంటే అన్యాయం ఇంకోకటి లేదు. అందువల్ల భూసేకరణ సమయంలో రైతుల నోట్లో మట్టి కొట్టకండి. భూములను కొన్న వారి దగ్గర్చుంచి తక్కువ ధరలకు తీసుకొని దానిని పది రెట్లు ఎక్కువగా అమ్మకోవలానికి లేకడా జాగ్రత్త పడాలి. చివరిగా నేను కోరేది పబ్లిక్ ఆఫ్సెన్లో అమ్మలనుకున్నప్పుడు ట్రాన్స్ఫర్ సెన్సీ ఉండాలి. కానీ దానిలో ఎలాంటి లోటుపాట్లు ఉండకూడదు.

ఈ జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారని ఆశిస్తా, అధ్యక్షా, నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

హా. 9.00

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Mr. Deputy Speaker Sir, I would like to offer a few comments on this Housing Board Bill. Sir, what was the basic aim in constituting the Housing Board? The basic aim is to provide houses to the houseless people, means, providing shelter to the poor people who do not have shelter. I think this is the basic aim behind the constitution of the Housing Board, rather I would say the preamble of the Board.

But Sir, what is actually taking place now? Instead of fulfilling its basic aim the Housing Board is now selling, in fact already sold, some of its lands. Now, it is unfortunate that the Board is now taking up ventures on PPP basis. Sir, when the construction is being taken up on Public Private Partnership basis, does any one expect that such a venture is going to provide houses for the poor people or for the middle class people. The firm or the individual who enters into an agreement with the Board will not perform community service but concentrate on getting profits out of his venture. They will enter into an agreement with the Board so as to get benefit out of it but certainly won't serve poor people by providing them houses. So Sir, if we realize this fact, it sounds very sad.

Secondly Sir, through you, I would like to know from the Minister the extent of land under the Board's possession in both Hyderabad and Ranga Reddy Districts. I would also like to know the information about the extent of land that was auctioned and sold in both these areas and thirdly the extent of amount realized from that. Sir, through you, I would also like to know the purpose for which such auctioned land had been utilized. Sir, I need the particulars with regard to the above information from 2002 onwards.

Sir, it is observed that the Board could enter into PPPs or sell its lands only in urban areas, because the parties who are ready to come forward are the parties who are

interested only in urban areas but not in rural areas. Those people would only construct dwellings for upper middle class or rich people but not for the poorest of the poor. Sir, I would also like to know the purpose for which the realized amount by way of auctioning has been utilized so far.

Sir, I am representing this august House from three consecutive times from my constituency. I am sorry to say that during this time not a single house has been constructed by the Housing Board in my constituency. Now, the construction of houses for poor people has been handed over to GHMC. But availability of land is not there. Sir, there is a vacant land to the extent of 12 acres in my constituency. During my second term as MLA, I had requested the then Chief Minister Dr. YS Rajasekhar Reddy to hand over those 12 acres of vacant land to the Housing Board for construction of houses to the poor people. We expected that to take place. But that was not the thing actually happened. Recently, a notification was issued by the Housing Board to auction the said land. Sir, whenever, the subject of construction of houses for poor people came up for discussion, the reply given by the Revenue Minister and the Housing Minister was that we do not have the land available in Hyderabad and Ranga Reddy Districts and that is the reason why we are unable to construct houses for the poor people. Here, we have 12 acres of land on which we can construct houses for the poor people. Then why was the auction was called for by the Housing Board? Sir, through you, my plea to the Government is that all the land available with the Housing Board may kindly be handed over to GHMC for construction of houses to the poor people, for homeless people, the people for whom shelter is the dire necessity. Then only the Board is said to be fulfilling its slated objective.

Sir, therefore, I strongly object to this bill with an appeal to the Government that the Housing Board should function in tune with its preamble and provide houses to the poor people, instead concentrating more on PPPs and auctioning, thus providing houses to upper middle class and rich people. Sir, I hope that the Hon'ble Minister will comprehensively answer to my questions.

శ్రీ కురుసాల కన్చుబాబు : సార్, ఈ బిల్లు ప్రవేశకిట్టకముందే - దీంట్లో అర్జైన్స్ పుండి, ఆర్డైన్స్ పాస్ చేసుకున్నామని చెప్పారు. ఇక్కడ చర్చ జరగకుండానే మరి అంత అర్జైన్స్ ఏమి వచ్చిందో అర్థం కావడం లేదు. పోనీ ఆ నిర్ణయం తీసుకున్న తర్వాత ఎంత భూమిని ప్రభుత్వం హాసింగ్ బోర్డుకు ఇచ్చింది, ఎన్ని భూముల విక్రయాలకు చర్చలు తీసుకున్నారో వివరాలుంటే చెప్పాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇప్పటికే

అర్థన్ డెవలప్‌మెంట్ అధారిటీస్‌ను ప్రభుత్వం తరపున కేవలం భూములను అమ్మిపెట్టడానికి పరిమితం చేశారు. కేవలం అదే పనికి వీటిని ఉపయోగించుకుంటున్నారు, అర్థన్ డెవలప్‌మెంటు అధారిటీస్‌తో ప్రభుత్వం చేయిస్తున్న ఏకైక పని ఇదే. హాసింగ్ బోర్డులను కూడా అదే పనికి పురమాయించినట్లుగా కనిపిస్తోంది. పేద లేదా మధ్య తరగతి వారికి ఇళ్లు కట్టించి ఇవ్వడంలేదా, సౌకర్యాలు కల్పించడం ఈ హాసింగ్ బోర్డుయొక్క ముఖ్యాల్ఫైషం . ప్రభుత్వం హాసింగ్‌బోర్డుకు అప్పజెప్పిన భూములను-జాయింట్ వెంచర్స్ గానీ, పట్టిక ప్రైవేటు పార్ట్సర్‌ఎఫ్ గానీ, కేవలం హాసింగ్ పర్పున్‌కోస్‌నే వినియోగిస్తారా లేక వేరే అవసరాలకు బదలాయించి, ఎవరు ఎక్కువ డబ్బులు ఇస్తే వారికి విక్రయిస్తారా? ఎవరైనా పైస్ స్టార్ హోటల్ కడతామంటారసుకోండి, వాడు ఎక్కువ డబ్బులు ఇస్తాడు కాబట్టి ఆభూమిని వాడికి ఇస్తారా? ఏ పర్పున్ కోస్‌నేతే ఈ సంఘను ఏర్పాటు చేశారో ఆ పర్పున్ నెరవేరే విధంగా మీరు భూములను బదలాయిస్తారా లేక కేవలం మీకు భూములను అమ్మిపెట్టడం కోస్‌నే వీటిని ఉపయోగించుకుంటున్నారా చెప్పాలని మేము ప్రశ్నిస్తున్నాం . ప్రభుత్వ భూములను కాపాడలేకపోతున్నాం కాబట్టి, ఆదాయం కోసం ఆ ప్రభుత్వ భూములను అర్థన్ డెవలప్‌మెంట్ అధారిటీస్‌తో, హాసింగ్ బోర్డుతో అన్నించి, ఆవిధంగా పచ్చిన డబ్బులతో మేము కాలంం గడువుతామంటే కొన్ని సంవత్సరాలకు ఒక స్కూల్కు గానీ లేదంటే ఏదైనా కమ్యూనిటీ అవసరానికి గానీ ల్యాండ్ లేనటువంటి పరిస్థితి వస్తుంది. ఈ నిర్లయం పల్ల హాసింగ్ బోర్డుకు బదలాయించే భూమిని దేవికోసం ఉపయోగిస్తారో చెప్పాలని కోరుతున్నాం . ఆలరీడీ దీన్ని మీరు ఫోర్స్‌లోకి తెచ్చుకున్నారు, ఇప్పుడు బిల్లు పాస్ చేసుకుంటారు. కానీ అమలు చేసే ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసిన అవసరం పుండని, దాన్ని బాధ్యతగా ఫీల్ కావాలని మాపార్ట్ తరపున మేము చెబుతున్నాం .

శ్రీ సి. శిల్ప మొహన్‌రెడ్డిః అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు జయప్రకాశ్‌నారాయణ గారు, అక్షర్‌గారు, అలగీ కన్నబాబు గారు హాసింగ్ బోర్డు గురించి మాట్లాడారు. పెద్దలు జయప్రకాశ్‌నారాయణగారు మాట్లాడుతూ - జంటనగరాలకు సంబంధించిన పార్చులకు గానీ, స్కూల్సుకు గానీ, హస్పిటల్సుకుగానీ, బస్టాండులకు గానీ, ఇన్‌ప్రాప్ట్‌క్రూర్ కోసం కేటాయించిన భూములను మీరు ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో వాడడానికి వీలులేదని చెప్పారు. దానికి నా సమాధానం ఏమంటే, ముందుగానే హాసింగ్ బోర్డులో ఖచ్చితంగా పది శాతం మాత్రం ఓపెన్ స్పీస్ గానీ, బస్టాండులకు గానీ, స్కూల్సుకు గానీ హస్పిటల్సుకు గానీ కేటాయిస్తున్నామనే విషయాన్ని మీద్వారా సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. అదే విధంగా పార్చులకు సంబంధించిన స్థలాలు గానీ, గ్రీన్ బెల్ట్‌కు సంబంధించిన స్థలాలు గానీ మీరేమైనా అమ్ముతారా అని అడిగారు. ఆ విషయంలో మీద్వారా సభకు గ్యారంటీ ఇస్తున్నాం, అలాంటిని అమ్మే ప్రస్తకే లేదు. గ్రీన్‌బెల్ట్, పార్చులకు సంబంధించిన స్థలాలు తప్పకుండా గ్రీనరీ కోస్‌నే ఉంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు ఏడైతే బేసిక్ ఎమినిటీస్ అంటే రోడ్లు, నీళ్లు, కరెంటు, డ్రైయేజీ వంటిని ప్రామిన్ చేశారో వాటిని ఇళ్లు ఎలాట్‌మేంటు చేసేటపుడు తప్పకుండా ఇవ్వాలని అడుగుతున్నారు. అని తప్పకుండా ఏర్పాటు చేస్తున్నాం, హాసింగ్ బోర్డు ఇప్పటి పరకు 1.05లక్ష ఇళ్లు కట్టింది, అని రాజీవ్ గ్ంధార్ ద్వారా కావచ్చు, లేదా హాసింగ్ బోర్డు ద్వారా యల్సాజి, యంబజి, హెచ్‌బజి కావచ్చు, మొత్తం 1.05లక్ష ఇళ్లు కట్టడం జరిగింది. అవసరమైన ఇన్‌ప్రాప్ట్‌క్రూర్ ను హాసింగ్ బోర్డు తప్పకుండా డెవలప్ చేస్తుందనే విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాను.

ఏదైనా పట్టిక అభ్యర్థి పెట్టినపుడు ట్రాన్స్‌పరెన్సీ మెయిన్‌టెయిన్ చేయాలని అడుగుతున్నారు. అధ్యక్షా, భూముల అమ్మకం అస్వది తర్వాతి కార్యక్రమం, హాసింగ్ బోర్డుయొక్క మొత్తమొదటి కార్యక్రమం అక్షర్‌గారు చెప్పినట్లుగా పేద, మధ్యతరగతి వాళ్లకు ఇళ్లు కట్టించి ఇవ్వాలన్నది మొదటి నుంచీ యాక్ట్‌లో పుంది.

విధిలేని పరిస్థితులుంటే, రిజర్వ్స్ పెంచుకోవాలనే ఆలోచన వున్నపుడు, ఒకవేళ భూములు అమ్మవలసిన గత్యంతరం లేని పరిస్థితులు వచ్చినపుడు తప్పకుండా పబ్లిక్ అఫ్సర్ ద్వారా చేస్తాం, అది కూడా ట్రాన్స్ఫర్ సర్వీస్‌తో ఈ ప్రభుత్వం చేస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. పెద్దలు అక్సర్గారు మాటల్లాడుతూ అసలు ఈ హాసింగ్ బోర్డు పెట్టింది చాలా మంది ఇళ్ల లేని నిరుపేదలు, మధ్య తరగతి వారికి అవసరమైన ఇళ్ల కట్టించి ఇప్పడానికి, కానీ మీరు ఈరోజు భూముల అమ్మకాలు మొదలు పెట్టారని చెప్పడం జరిగింది.

రా.9.10

సభ్యులందరూ అర్థం చేసుకోవాలని విజ్ఞాపి చేస్తున్నాను. హాసింగ్ బోర్డు 2002 వరకు ఒక లోకల్ అధారిటీగా ఉండేది. ఆ రోజు వరకు ట్రాన్స్ఫర్ ఎగ్జిషన్ ఉంది. నేపసల్ ప్రైవేట్ య్యాక్స్ ప్రకారం లోకల్ అధారిటీగా ప్రకటించబడలేదో అప్పటి నుండి ఇన్కమ్ ట్రాన్స్ డిపార్ట్మెంట్ వారు ట్రాన్స్ వేయడం మొదలు పెట్టారు. 2002 నుండి 2007 వరకు రూ. 450 కోట్లు, 2007 తరువాత రూ.450కోట్లు ట్రాన్స్ కట్టాలి కాబట్టి మీ భాతాలు సీజ్ చేస్తామని సీజ్ చేయడం జరిగింది. దాని మీద స్టై తెచ్చి అపాము. దానికి సంబంధించి ఇన్కమ్ ట్రాన్స్కు సంబంధించి లోకలదాలతో అస్ట్రోల్ చేయడం జరిగింది. ఆ అభ్యర్థన తిరస్కరించబడింది. ఇన్కమ్ ట్రాన్స్ అప్పలేట్ ట్రైబ్యుసల్కు వెళ్లాము. అక్కడ కేసు నడుస్తుంది. రూ.900కోట్లు ఇన్కమ్ ట్రాన్స్ కట్టడానికి డబ్బులు కేటాయిస్తే చాలా అభివృద్ధి పథకాలు, సంక్షేమ పథకాలు అగిసోయే అవకాశం ఉంది. అందుకని ఈ బిల్లు తీసుకురావడం జరిగింది. 2002నుండి అమ్మసి భూములకు సంబంధించిన ఆదాయం కట్టిసపుడు వచ్చిన ఆదాయంతో సంక్షేమ పథకాలకు ఉపయోగపడాలనే ఉచ్చేశ్యముతో ఈ ఆర్ద్రిసెన్సు తీసుకురావడం జరిగింది.

అదేవిధంగా అక్సర్గారు కొన్ని విషయాలు అడిగారు. పిపిపి, జాయింట్ వెంచర్లో బిజినెస్ వెంచర్లో పేదవారికి కొంత పర్మింటేజ్తో ఇడబ్బుఎన్, ఎల్సజి తప్పనిసరిగా కేటాయించాలి. కూకటసల్లిలోని మలేషియా టోన్ పిఫ్టో ఇడబ్బుఎన్ క్రింద 1300 ఇళ్ల కట్టి వారికి ఇప్పడం జరిగింది. పబ్లిక్ ప్రయినేట్ పార్ట్ సర్పిఫ్టో రెండు రకాలుగా చేస్తున్నాము. మన పేర్ 49 శాతం, వారికి 51 శాతం, వారికి వచ్చే రెవిన్యూ పేర్లో ప్రాఫిట్ తీసుకుంటున్నాము. ల్యాండ్ రేటు కట్టి టర్మోవర్లో ప్రాఫిట్ ఇవ్వాలి. అంతేకాక, పేదవారికి సంబంధించి ఇడబ్బుఎన్, ఎల్సజి ఇళ్ల కట్టాలనే నిబంధన విధిస్తున్నామని తెలియచేస్తున్నాను. జాయింట్ వెంచర్లో ఎందుకంటే భవిష్యత్తులో జంట నగరాలలో చాలా స్థమ్ డెవలప్ అయ్యాయి. ఎపిషపసి ల్యాండ్స్లో, గపర్మెంట్ ల్యాండ్స్లో చాలామంది స్థమ్లో ఇళ్ల కట్టుకుని ఉంటున్నారు. వారు రోడ్లు లేకుండా, వొలిక వనతులు లేకుండా, డైయసేజి సౌకర్యం లేకుండా, ఇరుకుసందులలో చాలా ఇబ్బందిగా ఉంటున్నారు. ముంబాయిలోని స్థమ్ డెవలప్మెంట్ అధారిటీ పెట్టి పిపిపి సిస్టమ్లో గపర్మెంట్ మీద భారం పడకుండా చేయడం జరుగుతుంది. ఆ పద్ధతిలో హాసింగ్ బోర్డులో చేయాలని చూస్తున్నాము. గౌరవసభ్యులు ఎన్ని భూములు అమ్మారు, ఎంత అమోంట్ వచ్చింది, ఎంత వాడారు అని అడిగారు. 2001 కంటే ముందు ఉన్న ప్రభుత్వాలు పిపిపి విధానం, జాయింట్ వెంచర్ విధానం మొదలు పెట్టాయి. వీటిలో సూటికి సూరు పాళ్లు హాసింగ్కు తప్ప వేరే పర్సన్స్కు వాడడానికి వీలు లేదు. డీవీయేషన్ లేకుండా చేయాలి.సెక్షన్ 29 ప్రకారం దీని ఉచ్చేశ్యాన్ని మార్పుకూడదు. వైఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు ఉన్నపుడు హాసింగ్ బోర్డుకు 12 ఎకరాలు ఇస్తే జిహాచెమ్సికి ఇచ్చారు. పేదవారికి కట్టాలని అన్నారు. పైదరాబాదు, సికింద్రాబాదీలలో హాసింగ్ బోర్డుకు చాలా తక్కువ ల్యాండ్స్ ఉన్నాయి. చుట్టుపక్కల ఎక్కువగా ఉన్నాయి. జిహాచెమ్సి వారు జెన్సన్స్ యుఆర్ఎమ్ ద్వారా ఇళ్ల కట్టడం జరుగుతుంది. ఎక్కువగా పేదవారికి సంబంధించి రాజీవ్ ఆవాస్

యోజన ద్వారా కట్టబోతున్నాము. అక్షర్గారు ఒక స్లీమ్ కు సంబంధించి మా దృష్టికి తెచ్చారు. వాటి గురించి పరిశీలన చేయబోతున్నాము.

జయప్రకాస్ నారాయణగారు చెప్పిన విషయంలో మాటల్దాడాము. కన్సుబాబుగారు అడిగారు. జాయింట్ వెంచర్లో, పిపిపిలో హౌసింగ్ కు వాడతారా ఇంకా దీనికి ఉపయోగిస్తారు అని అన్నారు. హౌసింగ్ పర్పన్ కు వాడతామని మనవి చేస్తున్నాము. ఒక హౌసింగ్ బోర్డును ల్యాండ్ అమేర్షిజన్స్ లుగా తయారు చేస్తున్నారని అంటున్నారు. వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు, చంద్రబాబుగారు ఉన్నప్పుడు కొన్ని ల్యాండ్స్ పిపిపి క్రీంద తీసుకొని హౌసింగ్ కోసం ఇప్పడం జరిగింది. ఆరోజు ఉన్న అవసరాల దృష్ట్యాగిల్లుకు సంబంధించిన ఘండ్సు కొంత వాడవలసిన మాట వాస్తవము. 2001 నుండి భూములకు సంబంధించిన రాబడిని కన్సాలిడేట్ ఫండ్లో గుర్తుమెంట్ ఫండ్లో సంక్లేషించి పథకాలకు, అభివృద్ధి పథకాలకు ఉపయోగించాలని చేస్తున్న కార్యక్రమం. సభ్యులందరూ దీనిని సమర్థించాలని కోరుతున్నాము. అమ్మాలని అనుకోవడం లేదు. 2002 నుండి అమ్ముడానికి ఇళ్లు కట్టడం వల్ల వచ్చిన ఆదాయం స్లాట్స్ డెవలమెంట్ వల్ల వచ్చి ఆదాయం బ్యాంక్లో ఎన్బిపాచ్, ఎన్బిపలాంటి పెట్టుబోల్ బ్యాంకులలో వేయ వలసి వస్తుంది. ఆ విధంగా చేయడం వల్ల ఇన్కమ్బ్యాస్ రూ.1000కోట్లు కట్టపలసి వచ్చింది. అలా చేస్తే పథకాలన్నీ కుంటుపడతాయి. వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారి హాయాం నుండి రోశయ్యగారి హాయాం వరకు ఇందిరమ్మ ఇళ్లు కట్టి ఎన్సి, ఎన్టి, బిసి, మైనారిటీలకు ఇస్తున్న విషయం మీకు తెలుసు. రాజీవ్ స్వగృహ కార్యక్రమంలో కూడా ఇళ్లు కట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఐహాచేస్సెండిపి, రాజీవ్ గృహకల్ప, జీవ్నెన్వెంటుఅర్ఎమ్ లాంటి రకరకాల పథకాల ద్వారా పేదవారికి ఇళ్లు కట్టడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉండని మనవి చేస్తున్నాము. అందరూ దీనిని మనస్వర్తిగా అమోదించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Hon'ble Deputy Speaker Sir, I can understand that to get some tax benefit to the extent of Rs.900 crores, this legislative proposal in the form of Bill has been initiated. It was also described by the Hon'ble Minister in his speech. I can understand that.

Sir, the Hon'ble Minister in his reply had made a mention about the Malaysian Township situated at Kukatpally, which has been taken up and completed under PPP basis. Sir, I can certainly say that it has not benefited the poorest of the poor people. It has not even benefited the middle class people. It had benefited only the higher middle class and rich people.

రా. 9.20

I would say the higher middle class people. I am standing here and talking about the poorest of the poor; the homeless who do not have shelter and who are living in rented houses for years and years together. I am talking about those poor people.

Secondly, I had also mentioned about an extent of Ac.12 of land in Bandlaguda Village in my Constituency which was handed over to the Housing Board four years' back for the construction of houses for the poorest of the poor. That land has not been handed over to GHMC, which is the implementing authority for the construction of houses in Hyderabad city. I request the Minister to kindly transfer that land to GHMC for construction of houses to the poorest of the poor. Sir, the tragedy is that JNNURM has sanctioned an amount of Rs.1200 crore. Out of that, Rs.250 crore has already been released to GHMC for construction of houses. But the GHMC is not able to take up this work and spend this amount because there is no land available with the GHMC. That is the reason as to why I am saying this. In the old city also Sir, there is no land available. Sir, when a legislator and some leaders came forward and fought with the land grabbers and brought back the land and that land if the Government wants to auction; is it not a sad state Sir?

I request that the land should be handed over to GHMC and small small pieces of land that are available in the limits of GHMC where housing activity cannot be taken up by the GHMC or the Housing Board, such small small pieces of land should be handed over either to Education Department or Health Department for construction of Primary Health Centres or to have some schools or for taking up for some other purposes like community service, etc. because in the city, we do not have space for the playgrounds and parks. We do not have land for schools also. Such small small pieces of land vested with the Housing Board can be handed over for the purpose of parks, playgrounds, schools and other community services. This is important sir.

Thirdly, an important issue in my Constituency is that a case had been pending since 1972. One person had donated a land to Housing Board that never belonged to him. In fact, he sold the land to Housing Board. The Housing Board took that land and paid money also. Finally, when the matter was taken to court, it was found that the person who sold the land to Housing Board was not at all the owner of that land. The Hon'ble Minister knows about that case. Sir, poor people have purchased that land and constructed houses. It is a declared slum way back in 1970. Rate was fixed. They have been requesting that all those houses should be regularized. From 1970 to till date, those people are suffering and their houses have not yet been regularized. I request you to kindly look into that. They are the poorest of the poor people. They have purchased that land. I have been pursuing time and again for the last seven years with the Housing Minister. Sir, the Hon'ble Minister for Minorities Welfare is well aware of this.

Another issue Sir. Late Dr.Y.S.Rajasekhar Reddy had given an extent of Ac.50 of land to Wakf Board. It was a historic occasion and a historic decision I would say. Actually, the total extent of land was Ac.100. Out of that, Ac.50 of land was given to Housing Board. The Housing Board officials went to Delhi and got a sanction for SEZ, just nearer the International Airport. They have spent crores of rupees on that SEZ. Sir, always we see that wakf land gets encroached by the land grabbers. Ac.50 of land which has been given by late Dr.Y.S.Rajasekhar Reddy, one fine day, it will also get encroached. To prevent the same Sir, I have put forward a proposal to the Minister for Housing and the Minister for Minorities Welfare. Accordingly, we can have an agreement with the Wakf Board and the Housing Board that the Housing Board can take this Ac.50 of land also and the existing SEZ on this Ac.100 of land can be made operational that whatever revenue generated from this SEZ out of this Ac.100 of land could be equally shared by the Housing Board and the Wakf Board. At least, we can protect the land and we can get money out of it and that money could be used for the welfare of the minorities. But that is still pending.

Sir, of the Ac.50 of land which has been given to Wakf Board, it was decided to construct a Haj House when late Dr.Y.S.Rajasekhar Reddy was there. Sir, I went and spoke to him. When I told that we will have an SEZ operational here and we will share the amount, he said "very good, Akbar". Again I said that we need a piece of land because out of Ac.80 of land, only Ac.50 of land was given and Ac.30 of land has to be given to Wakf Board. I requested to allot Ac.10 of land at the Outer Ring Road where the Housing Board has an extent of Ac.25 of land. We will construct a Haj House there near the International Airport and near the Outer Ring Road. People coming from Rayalaseema and Andhra can have an easy access for the Haj House. I request the Hon'ble Minister for Housing and the Hon'ble Minister for Minorities Welfare to kindly look into this and take steps to please handover that land for the construction of Haj House and regularize those houses. I thank you very much for giving me this opportunity.

డా. జయప్రకాశ్ నారాయణ్: అధ్యక్షా, సమయం మించిపోతుందని నాకు తెలుసు. కాబట్టి మూడింటికి నిర్భిష్టమైన వివరణలు కోరుతున్నాను. వారు ఎంత నిర్భిష్టంగా సమాధానం చెబితే అంత తొందరగా అయిపోతుంది లేదంటే నేను మళ్ళీ అడగులసి వస్తుంది. రైతుల నుండి హాసింగ్ బోర్డ్ భూమిని సేకరించినట్లయితే, దాన్ని మేము ఆక్షన్ పెట్టి అమృతమని నిర్భిష్టమైన హోమీ కావాలి. మీరు తక్కువ ధరకు రైతుల నుండి భూమిని కొని, ప్రభుత్వ ఆధీనంలోకి తెచ్చుకుంటున్నారు. చట్టం ఉంది కదా, మీరు అమ్మేయండని ఆదేశం ఇస్తే, ఆ డబ్బు ఖజనాకు చేరుతుంది. అంత కంటే అన్యాయం మరొకటి ఉండదు. గుండెల్లో మంట చెలరేగుతుంది. రెండవది, పబ్లిక్ ప్రైవేట్ పార్ట్ పర్సన్‌సిఫ్ట్ అంటున్నాము. గౌరవసభ్యులు అక్షర్ గారు ఇప్పుడే మాట్లాడారు. మలేషియన్ టాన్‌సిఫ్ పబ్లిక్ ప్రైవేట్ పార్ట్ పర్సన్‌సిఫ్ట్ చేస్తున్నారని అన్నారు. హాసింగ్ బోర్డ్ ని, ప్రభుత్వాన్ని చూసి చాలా మంది మధ్యతరగతి వారు, ఎగువ మధ్య తరగతి వారు, పాపం శక్తికి మించి అప్పులు తెచ్చుకొని బ్యాంకుల నుండి రుణాల తీసుకొని, వాళ్ళ హాస్ అలాట్ చేయించుకుంటున్నారు. అంతా అయిన తరువాత హాసింగ్ బోర్డ్ వాళ్ళ మాకు ఏ విధమైన సంబంధం లేదు, ప్రైవేట్ వాళ్ళ చేస్తున్నారు, వాళ్ళ చేయకపోతే మీ కర్కె అని వదిలేస్తున్నారు. అవి అనాధలుగ మిగిలిపోతున్నాయి. మంత్రి గారికి, ప్రభుత్వానికి సప్పంగా తెలియాలి. ఉదాహరణకి మలేషియన్ టాన్‌సిఫ్ దగ్గర కామన్ గుడ్ ఫండ్ కింద పది కోట్ల రూపాయలు వసూలు చేశారు. ఆ డబ్బు ఏమయ్యిందో తెలియదు, ఆ డబ్బును ఎవరికి అప్పజెప్పడం లేదు. అక్కడ కనీస సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేస్తామని చెబుతున్నారు. డైనేజ్ దగ్గర నుండి ఏ విధమైన సౌకర్యం లేకుండా గందరగోళంగా ఉంది. హాసింగ్ బోర్డ్ వాళ్ళను అడిగితే మాకు ఏమీ సంబంధం లేదు వాళ్ళను అడగుని చెబుతున్నారు. ఇప్పటి దాకా పి.పి.పి ద్వారా చేపట్టిన పథకాలకు సంబంధించి, ఇక ముందు చేపట్టబోయే పథకాలకు సంబంధించి కూడా అక్కడ వోలికసదుపాయలను ఏర్పాటు చేయాలని, ఇచ్చిన హోమీలను అమలు చేయడానికి హాసింగ్ బోర్డ్ చట్టబడ్చంగా బాధ్యత తీసుకుంటుందనే హోమీ మంత్రి గారి వద్ద నుండి రావాలి. IT ఎగ్జింప్సన్, 900 కోట్ల రూపాయలు దీని వల్ల వస్తుందని అంటున్నారు. ఇవ్వాళ ప్రతిపాదిస్తున్న చట్ట సవరణలో ఏ సెక్షన్ ప్రకారం ఆ 900 కోట్ల రూపాయలు మీకు దక్కుతాయో వివరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యం. రాజేష్ కుమార్ (చింతలపూడి): అధ్యక్షా, సమయం లేనప్పటికీ నేను పదే పదే అడుగుతున్నందుకు, మమల్ని ఎంకరేబ్ చేయడానికి నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ప్రత్యేకమైన ధన్యవాదాలు. ఒక్క విషయం సార్. నేను సాధారణ ఎం.ఎల్.ఎగా అయిదు సంవత్సరాలు పనిచేస్తే చాలు ప్రైదరాబాద్లో నా జీవితాంతం బతకడానికి ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం భూమి కేటాయిస్తుంది. కానీ, జీవితాంతం

కష్టపడి పనిచేసే వారికి, కనీసం భార్యాభిడ్డలను పోషించుకోలేని పేద వాడికి ఇదే హైదరాబాద్ లో భూమి లేక ఇల్ల ఇవ్వాలంలే కష్టం సార్. ఈరాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రం అర్థుడైన ప్రతి పేదవాడికి భూమినిచ్చి, ఇల్ల కట్టించాలని ఒక నిర్ధిష్టమైన ప్రణాళికతో ముందుకు వెళ్తుంది. కాబట్టి ప్రతి ఒక్కరికీ ఇల్ల కటించడానికి ఈ హాసింగ్ బోర్డ్ కష్టపడి పనిచేస్తుంది. చాలా మంది అంటుస్వట్టు, భూములను అమ్మేయడం లేక పి.పి.పి పద్ధతి ద్వారా వేరే వాళ్ళకు ఇష్టడం జరగదు. హాసింగ్ బోర్డ్ పెట్టినప్పుడు, కూకట్టల్ని హాసింగ్ బోర్డ్ కాలనీ ఇరవై కి.మీ దూరంలో ఉండేది. ఏ ఒక్కరూ కూడా అక్కడికి వెళ్లడానికి పెద్దగా ఇష్టపడేవారు కారు. కానీ, ఈరోజు ఇదే కూకట్టల్ని హాసింగ్ బోర్డ్ కాలనీ ఈ హైదరాబాద్ మహానగరంలో నడిబోడ్డగా తయారయ్యాంది. అక్కడ ఉన్న భూమిని తక్కువ మందికి పంచి ఇచ్చే విధానం కాకుండా, దానిని డెవలప్ చేసి, అర్థుడైన ప్రతి పేద వాడికి కొద్ది దూరంలో అయినా సరే ఎక్కువ మందిని అకామెడీట్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కష్టపడి పనిచేస్తుంది. ఈ రోజు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును పూర్తిగా సమర్థిస్తున్నామని ఈ సందర్భంగా తెలుపుతున్నాను.

రా.9.30

శ్రీ సి.శిల్ప మోహన్‌రెడ్డిః అధ్యక్షః, ఇప్పటికే చాలా సమయమైంది. సభ్యులు కూడా తొందరగా ముగించాలని చూస్తున్నారు. అక్కరుద్దీన్ ఒప్పేసిగారు అడిగిన విషయానికి రెండు విషయాలు చెప్పుదలచుకున్నాను. మలేపియా టోన్‌పీఎఫ్ విషయం ఇంతకు ముందే చెప్పాను. వాటిలో కొన్ని పేదవారికి కూడా కేటాయించాం. వాటిలో ఈడబ్లూఎస్, ఎల్పబిలు కూడా ఇష్టడం జరిగిందని తెలియజేశాను. తరువాత అద్దె ఇళ్లలో ఉండే పేదవారికి ఇళ్ల ఇవ్వాలని అడిగారు. హైదరాబాదు నగరంలోని నిరుపేదలకు కేటాయించమని కోరిన పస్సుండు ఎకరాల హాసింగ్ బోర్డుకు సంబంధించిన భూమిని జీపాచ్వంసీకి అప్పగించమని అడిగారు. ఈ విషయాన్ని మా శాఖ ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ గారితో మాట్లాడి, పరిశీలించి, పరిగణనలోకి తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా పార్యులకుగానీ, ప్రైమరీ హైల్ సెంటర్లకు గానీ, అట స్టలాలకు గానీ ల్యాండ్ లేకపోవడంవలన, మిగిలిపోయిన హాసింగ్ బోర్డు స్టలాలను ఇష్టమని అడుగుతున్నారు. అని చాలా విలువైన స్టలాలు కాబట్టి డైర్క్ట్స్ గా ఇష్టడానికి వీలులేదు. ఎక్కడెక్కడ అవసరముంది పూర్తిగా పరిశీలించిన తరువాత పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి అవకాశముంటుంది. ప్రత్యేకంగా ఘలానా స్టలం అట స్టలానికి కావాలని గౌరవసభ్యులు కోరితే తప్పకుండా ఆ విషయాన్ని పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. 1972 సుంచి ఒక ల్యాండ్ విషయంలో వివాదం ఉన్న విషయం కూడా నా దృష్టికి గౌరవసభ్యులు తెచ్చారు. ఆ విషయం ఆల్మోస్ట్ ఆల్ కంప్లెట్ చేసే దశకు తీసుకోచ్చాం. వారు అప్పటి రేటు అనగా 1974లో ఉన్న రేటుకు అడుగుతున్నారు. అందువలన ప్రభుత్వం ఆ విషయాన్ని ప్రత్యేకంగా పరిశీలిస్తుంది. ఈ అంశం ప్రస్తుతం కోర్టులో ఉంది. ఈ ప్రభుత్వం పేదవారికి ఇచ్చేందుకు సహకరించడానికి సిద్ధంగా ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తరపున ఏమి సహాయం చేయడానికైనా సిద్ధంగా ఉన్నామని మనవి చేస్తున్నాను. వేరే ప్రాంతంలో ఎనభై ఎకరాలు వక్క బోర్డుకు ఇవ్వాల్సి ఉంటే ఇంటర్వెషన్ల్ ఎయిర్ పోర్డ్ రగ్గర వక్క బోర్డుకు యాభై ఎకరాలు ఇచ్చారు. హాసింగ్ బోర్డుకు చెందిన యాభై ఎకరాల భూమిని దివంగత ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖరరెడ్డిగారు అప్పుడు వక్క బోర్డుకు ఇచ్చారు. వక్క బోర్డు అక్కడ ఎనభై ఎకరాలు నష్టపోయింది. ఆ యాభై ఎకరాలకు తగింటుగా హాసింగ్ బోర్డుకు చెందిన యాభై ఎకరాలు ఉంది. అక్కడ నాకు తెలిసినంతపరకు కార్డోకు చెందిన ఎన్కెజిం అయి ఉండవచ్చు. ఆ సెబ్జక్టు కేటాయించిన భూమిని పీపీపీ పద్ధతిలో చేసుకొని వచ్చిన ఆదాయాన్ని వక్క బోర్డు, సెబ్జ చెరి సగం చేసుకుంటామని అక్కరుద్దీన్గారు అడిగారు. మైనారిటీ మంత్రిగారు కూడా నాతో నీను ఈ విషయం గురించి మాట్లాడారు. తప్పకుండా వారి సూచనను పరిగణనలోకి తీసుకునే

ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. వక్ష్య బోర్డు ఫలం కబ్బాకు గురయే అవకాశముందని చెప్పారు. తొందరలోనే పరిశీలించి తప్పకుండా చర్యలు తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామని మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. ఈ ల్యాండ్కు సంబంధించి జాయింట్ ఎంచర్ గానీ, పీపీ పర్ఫెత్లో గానీ చేస్తూ పదెకరాల భూమిని ఇంటర్వెషన్ల్ ఏయిర్పోర్టు సమీపంలో హజ్ హాస్ నిర్మాణానికి హాసింగ్ బోర్డు ల్యాండ్ కావాలని అడుగుతున్నారు. ఇది ముఖ్యమంత్రిగారి పరిధిలో ఆలోచించవలసిన విషయం. వారి దృష్టికి ఈ విషయాన్ని మేం తీసుకోస్తాం, మీరు, మేము అందరం కలిసి ముఖ్యమంత్రిగారిని కలిసి విస్మిద్దమని గౌరవసభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను.

పెద్దలు జయప్రకార్ నారాయణగారు మాట్లాడుతూ రైతులనుంచి భూమిని సేకరించి ప్రైవేట్ వ్యక్తులకు, సంఘలకు అమ్మకానికి పెట్టమని గ్యారంటీ ఇవ్వమని అడిగారు. వారికి ఈ సభద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. రైతుల నుంచి సేకరించిన భూమిని ఎవరికి అమ్మడంలేదు. ప్రభుత్వ భూమిని, హాసింగ్ బోర్డు భూమిని మాత్రమే అమ్మడం జరిగింది. రైతుల నుంచి సేకరించిన భూమిని ఎవరికి అమ్మడంలేదని తెలియజేస్తున్నాను. మలేసియా టోన్‌సిప్పలో కామన్ గుడ్ ఫండ్ పది కోట్ల రూపాయలు నుగిలిందని, ఆ మొత్తాన్ని వాడడంలేదని, దుర్వానియోగమయ్యే అవకాశముందని చెప్పారు. ఈ విషయాన్ని తప్పకుండా పరిశీలిస్తున్నాను మనవిచేస్తున్నాను. 900 కోట్ల రూపాయలు ఎలా మిగులుతుందో చెప్పమని అడిగారు. తొమ్మిది వందల కోట్లో, వెయ్యి కోట్లో, ఎనిమిది వందల కోట్లో నేను స్పష్టంగా చెప్పలేను గానీ కన్నాలిడేట్ ఫండ్లో ఈ డబ్బును జమ చేయడం వల్ల మనకు ట్యూన్ బెనిఫిట్ ఉంది. ఈ అవకాశాన్ని ప్రభుత్వం ఉపయోగించుకుని సంక్లేషిస్తున్నాను, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు వినియోగిస్తుంది. గౌరవసభ్యులు శ్రీ రాజేశ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ ఈ బిల్లును సమర్థించారు. వారిని ఈ సందర్భంగా అభిసందిస్తున్నాను. గౌరవసభ్యులందరూ ఈ బిల్లుకు ఎటువంటి సపరిణాలు లేకుండా, బిల్లును యథాతథంగా అమోదించవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను.

MR. DEPUTY SPEAKER : Now, the question is :

“That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 2010, be taken into consideration”.

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was considered.

Clauses 2 to 11, Clause 1, Enacting Formula and Long Title :

MR. DEPUTY SPEAKER: I shall now put the Clauses to vote. There are no amendments to Clauses 2 to 11, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House. The question is:

“That Clauses 2 to 11, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill”

(PAUSE)

The motion was adopted and Clauses 2 to 11, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

SRI C.SILPA MOHAN REDDY: Sir, I beg to move :

" That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 2010 be passed."

MR. DEPUTY SPEAKER : Motion moved. The question is :

" That the Andhra Pradesh Housing Board (Amendment) Bill, 2010 be passed."

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was passed.

MR. DEPUTY SPEAKER : I thank the Members for their cooperation.

Now, the House is adjourned to meet again at 9.00 a.m. tomorrow.

(Then, the House adjourned at 9.37 p.m. to meet again at 9.00 a.m. on Thursday, the 15th July, 2010.)